Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi

Proje No: 109K027

Doç.Dr. Şevket DÖNMEZ

ŞUBAT 2013 (DÜZELTİLMİŞ RAPOR)
İSTANBUL

PSRYUK-02 Güncelleme Tarihi: 22/04/2011

SONUÇ RAPORU EK SAYFASI
(Proje No 109K027)

109K027 numaralı ve "Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi" başlıklı proje ilgili Sonuç Raporu 2 ana bölümden oluşmaktadır.

1. Oluz Höyük 2012 Dönemi Arkeolojik Çalışmaları ve Değerlendirmeler: Projenin başlangıç tarihi olan 15.09.2009 tarihinden itibaren projenin gelişimi için arkeolojik veri sağlayan kazı raporları düzenli olarak sunulmuştur. 2009 Dönemi kazı çalışmaları 1. Gelişme Raporu'nda, 2010 Dönemi kazı çalışmaları 3. Gelişme Raporu'nda ve 2011 Dönemi kazı çalışmaları ise 5. Gelişme Raporu'nda sunulmuştu. Bu bağlamda, projenin son dönemi olan 2012 kazı çalışmalarının son raporda yer alması gerektiğinden, Sonuç Raporu'nun ilk bölümü kazı çalışmalarına ayrılmıştır.

2. Proje Sonuçları

A. Giriş
B. Yöntem
C. Araştırma – Bulgular
D. Değerlendirmeler
E. Genel Sonuçlar

1. OLUZ HÖYÜK 2012 DÖNEMİ ARKEOLOJİK ÇALIŞMALARI VE DEĞERLENDİRMELER

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile 2012 döneminde devam edilen Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazı çalışmaları 14 Temmuz - 14 Eylül 2012 tarihleri arasında Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü (DÖSİMM), İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yürütücü Sekreterliği (Proje No: 16490) ve TÜBİTAK'ın (Proje No: 109K027) finansal destekleri ile 63 gün süre ile gerçekleştirildi. Kazının bakanlık temsilcisi görevini Amasya Müzesi'nden arkeolog İhsan Polat, kazı başkan yardımcılığı görevini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı'ndan Yrd.Doç.Dr. Aslıhan Yurtsever Beyazıt yerine getirdi. Kazı heyeti Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü'nden Prof.Dr. Yılmaz Selim Erdal, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Bölümü'nden Prof.Dr. Vedat Onar, İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü'nden Yrd.Doç.Dr. Fethi Ahmet Yüksel, İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü yüksek Lisans öğrencisi Hazel Deniz ile Jeofizik Mühendisi Mehmet Şafi Yıldız, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü Hititoloji Anabilim Dalı'ndan Yrd.Doç.Dr. Metin Alparslan, Tübingen Üniversitesi Yer Bilimleri Fakültesi Arkeolojide Doğa Bilimleri Bölümü'nden Arkeobotanist Özgür Çizer (M.A.), Mimar İlhami Kurt, Arkeolog Desinatör Burhan Gülkan, Arkeolog - Sanat Tarihçisi – Restoratör – Desinatör Ahmet Çakmak, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü Doktora öğrencisi Sıddıka Ayşe Tunçer (M.A.), Marmara Üniversitesi Eskiçağ Tarihi Doktora Öğrencisi Bülent Öztürk, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Yüksek Lisans öğrencisi Gözde Dinarlı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Münire Ece Mollaahmetoğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı stajyer lisans öğrencileri Didem Çolak, Melek Koçak, Kübra Nur Odalı, Hülya Aslan, Fidane

Abazoğlu, Can Kandaz, Neşen Aydoğan, Burcu Ulus, Beyza Delibaşıoğlu, Damla Yurdasiper, Sercan Gökpınar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji öğrencisi Sinem Şamlı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü Hititoloji öğrencisi Neslihan Dışkaya, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü lisans öğrencileri Emine Gizlenci, Seçil Taşçı, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü stajyer lisans öğrencisi Doğuşcan Mayadağlı ve İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Lisans Öğrencisi Damla Depe'den oluştu.

Orta Karadeniz Bölgesi'nin kara kesiminde yer alan Amasya ilindeki Oluz Höyük, Amasya-Çorum Karayolunun 27. km'sindeki Gökhöyük Tarım İşletme Müdürlüğü arazisi içinde bulunmaktadır. Yeşilırmak'ın (Hitit metinlerinde *Kummešmaḫa*, antik *Iris*) önemli kollarından olan Çekerek Irmağı'nın (Hitit metinlerinde *Zuliya*, antik *Skylax*) güneyinden geçtiği verimli Geldingen Ovası'nın içinde konumlanmış olan Oluz Höyük (**Res.1-5**), Gözlek Köyü'nün 2 km kuzeybatısında, Toklucak (eski Oluz) Köyü'nün yaklaşık 5 km doğusunda, Amasya-Çorum karayolunun ise 3 km güneyinde yer almaktadır (**bkz. Harita**). 280 x 260 m boyutunda, ova seviyesinden yaklaşık 15 m yüksekliğindeki (deniz seviyesinden yüksekliği 478.78 m) Oluz Höyük (**Res.1-5**) yaklaşık 45 dönümlük bir alana sahiptir.

Oluz Höyük 2012 dönemi çalışmaları üç aşamalı olarak gerçekleştirildi;

1. Aşama: Arkeojeofizik Çalışmaları: Arkeolojik alanların genel yapısında özellikle mimari kalıntıları oluşturan yapı malzemelerinin, bunları örten dolgu toprağından farklı olması, toprakaltının fiziksel özelliklerinin incelenmesi esasına dayanan jeofizik bilim dalının arkeolojik çalışmalarda da geniş uygulama alanı bulmasını sağlamıştır. Son yıllarda jeofizik yöntemlerden arkeolojik yerleşim alanlarında toprakaltındaki kalıntıların bilgilerini ortaya koymak için yoğun bir şekilde yararlanılmaktadır. Araştırmalarda özellikle sığ derinliklere ait bilgilerin çabuk, güvenilir ve ayrıntılı olarak elde edilmesine yönelik talebe koşut olarak cihaz ve yazılımlarda yüksek bir gelişim gözlenmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda Oluz Höyük'te hem bu dönem ve hem de gelecek yıllardaki sistematik arkeolojik kazılar için bir stratejik planlama yapabilmek amacıyla 21 – 31 Temmuz 2012 tarihleri arasında Yrd.Doç.Dr. Fethi Ahmet Yüksel, Mehmet Şafi Yıldız ve Hazel Deniz tarafından N 16 – 17, O 16 – 17, P 16 – 17, R 16 – 17, S 16 – 17, S 16 – 17, T 16 – 17, U 16 – 17, V 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27, Y 16 – 17 – 18 – 19 – 20 – 21 – 22 – 23 – 24 – 25 – 26 -27 plankarelerinde toplam 4000 m^2'lik bir alanda çok elektrotlu arkeojeomanyetik yöntem ile toprakaltındaki olası yapı kalıntılarına ait ayrıntılı derinlik, uzanım ve konum bilgilerine ulaşılmaya çalışıldı (**bkz. Topografik Plan, Res.6-7**).

Oluz Höyük'ün jeofizik araştırmaları ile ilgili değerlendirme çalışmaları halen İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü, Yerbilimleri Veri İşlem Laboratuarı'nda devam etmektedir.

2. Aşama: Arkeozooloji Çalışmaları: İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı'dan Prof.Dr. Vedat Onar 15 – 25 Ağustos 2012 tarihleri arasında arkeozooloji çalışmalarını Kazıevi Laboratuvarı'nda gerçekleştirmiştir.

3. Aşama: Arkeolojik Kazı Çalışmaları: Oluz Höyük 2011 dönemi kazı çalışmaları yalnızca A Açması'nda gerçekleştirildi (**bkz. Topografik Plan, Res.8**).

A Açması'nda 2007 sezonunda başlanan ve 2008, 2009, 2010 ve 2011 sezonlarında sürdürülen çalışmalara bu dönem de genişleyerek ve derinleşerek devam edildi. K 7, K 8, K

9, K 10, K 11, K 12, L 8 ve L 12 plankarelerinde (**bkz. Topografik Plan ve Plan**) toplam 650 m^2'lik bir alanda ortalama 1.50 m derinleşildi. Bu derinleşme çalışmaları sonucunda 0, 1, 2, 3 ve 4. mimari tabakalarda kazılar gerçekleştirildi.

"0" Tabakası

Kazı çalışmaları öncesi gerçekleştirilen yüzey temizliği ile kazı çalışmaları sırasında kaldırılan yüzey toprağı içinde çok az sayıda sırlı çanak-çömlek parçalarına rastlandı. 2007 döneminde höyüğün kuzeybatısında yer alan en yüksek noktada başlayan kazı çalışmaları sırasında sırlı çanak-çömlek parçalarının yoğunluğu çok fazlaydı. Zaman içinde A Açması'nın kuzeye doğru genişlemesi ile söz konusu bu yoğunluk oldukça azaldı. Daha önceki değerlendirmelerimizde, önemli bir Ortaçağ yerleşmesi olan *Virasia*/Doğantepe'nin 7 km güneyinde yer alan Oluz Höyük'ün, "0" Tabakası'nda ele geçmiş olan ve 10-16. yüzyıllara tarihlenen çanak-çömlek parçaları nedeniyle, *Virasia*'ya bağlı, birkaç konuttan oluşan çiftlik tarzı küçük bir yerleşme olduğunu belirtmiştik. Bu bağlamda, Oluz Höyük'teki Ortaçağ yapılarının höyüğün kuzeybatısına doğru yayılım göstermediği ve bu nedenle de pek fazla çanak-çömlek parçası bulunamadığı anlaşılmaktadır. Çok az sayıdaki çanak-çömlek parçasının, 2007, 2008, 2009, 2010 ve 2011 dönemi çalışmalarında saptanan örneklerle benzerliğinden yola çıkarak "0" Tabakası'na ait olduğu anlaşıldı. Çanak-çömlek parçalarının yine 10-16. yüzyıllara tarihlenebileceği düşünüldü. Yüzey toprağı içinde ayrıca, pt 1 lüle (OLZ 12 018=**Res. 9**), 1 düdük (OLZ 12 110=**Res. 10 a-b**), 1 ağırşak (OLZ 12 106), taş 1 bileytaşı (OLZ 12 014=**Res.11**), tunç 1 sikke (OLZ 12 007=**Res.12 a-b**) ve 1 boncuk (OLZ 12 052=**Res.13**) ele geçti.

1. Mimari Tabaka

A Açması'nda "0" Tabakası'ndan sonra ve yüzey toprağının hemen altından başlayan 1. Mimari Tabaka , 478.78 m ile 478.48 m seviyeleri arasında yer almaktadır. Yüzeye yakınlığı nedeniyle tarım faaliyetleri, yoğun bir şekilde gerçekleştirilmiş yasadışı kazılar ve büyük olasılıkla "0" Tabaka'sının yerleşimcileri, ayrıca yerleşme terk edildikten sonra gerçekleştirilmiş gömüler nedeniyle yoğun bir şekilde tahrip edilmiş olan 1. Mimari Tabaka'daki mimari kalıntıları ve buluntuları A Açması'nın kuzeyinde yer alan K 8, K 10, K 11, L 8 ve L 12 plankarelerinde ortaya çıkarıldı. b.1503, b.1511, b.1514, b.1516, b.1572, b.1576 ve b.1608 no.lu buluntu yerlerinden oluşan 1. Mimari Tabaka'da moloz taşlarla inşa edilmiş olan ve düzenli plan vermeyen birtakım duvar temel kalıntıları ile döşeme parçalarına rastandı. L 12 plankaresinin kuzey yarısında basit taş temele sahip bir yapının köşesi ortaya çıkarıldı. b.1608 olarak kodlanan yapı temel köşesinin 1.50 m, duvar kalınlıları ise ortalama 0.40 m'dir. K 11 plankaresinde kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda uzanan bir duvar temeli kalıntısı saptandı (**Res.14**). 2.50 m uzunluğunda ve 0.50 m kalınlığındaki duvar temelinin güneydoğu kısmında söz konusu bu duvarla ilişkili taş örgüsü açığa çıkarıldı (**Res.15**). K 10 plankaresinde ise basit taş döşeme kalıntıları ile tarım faaliyetleri, "0" Tabakası'nın inşa faaliyetleri ve silo çukurlarını açılmaları nedeniyle oldukça tahrip edilmiş olduğu gözlendi. K 10 plankaresinde 2 adet silo saptandı. b.1514 olarak kodlanan ilk bothros 0.75 m çapında ve 1.00 m derinliğindedir. b.1516 olarak kodlanan ikinci bothros ise oval biçimli olup 1.50 m uzunluğunda, 0.50 m ve 0.30 m derinliğindedir.

1. Mimari Tabaka'nın dolgu toprağı içinden pt 1 amfora tıkacı (OLZ 12 015=**Res.16**), taş 1 öğütmetaşı (OLZ 12 098=**Res.17**), çakmaktaşı 1 kesici (OLZ 12 019=**Res.18**), tunç 4 sikke (OLZ 12 008=**Res.19 a-b**, OLZ 12 009=**Res.20 a-b**, OLZ 12 071=**Res.21 a-b**, OLZ 12 072=**Res.22 a-b**) ve kurşun 5 sapan tanesi (OLZ 12 023=**Res.23**, OLZ 12 099=**Res.24**, OLZ 12 100=**Res.25**, OLZ 12 101=**Res.26**, OLZ 12 102=**Res.27**) ele geçti.

2. Mimari Tabaka

A Açması'nda 2007 döneminden beri geliştirilen kazılarda her dönem 2. Mimari Tabaka'da çalışılmıştır. Bu çalışmalar sırasında mimari olarak 2. Mimari Tabaka kazılan her alanda tek evreli olarak saptanmıştır. Bu süreçte, özellikle ele geçen çanak-çömleğin değerlendirilmesinden 2. Mimari Tabaka'nın tek evreli olmadığı daima hissedilmesine karşın, açılan alanlarda ortaya çıkarılan mimari kalıntıların söz konusu mimari tabakanın her iki evresinde de de kullanılmış olmasından dolayı evrelendirme çalışmaları 2011 dönemine değin net bir şekilde yapılamamıştı. 2012 dönemi çalışmaları sırasında da 2. Mimari Tabaka 2 evreli olarak (2A ve 2B) K 7, K 8, K 9, K 10, K 11, K 12, L 8 ve L 12 plankarelerinde saptandı (**bkz. Plan**).

2A Mimari Tabakası

478.48 m ile 478.00 m'ler arasında yer alan 2A Mimari Tabakası b.1509, b.1510, b.1511, b.1515, b.1522, b.1523, b.1524, b.1526, b.1528, b.1533, b.1539, b.1542, b.1543, b.1546, b.1547, b.1576, b.1580, b.1581, b.1583, b.1609, b.1610, b.1611, b.1613, b.1614 ve b.1615 no'lu buluntu yerlerinden oluşmaktadır.

2A Mimari Tabakası kazı çalışmaları K 8, K 9, K 10, K 11 ve L 12 plankarelerinde gerçekleştirildi (**bkz. Plan**).

L 12 plankaresinin kuzey yarısında geniş bir taş döşeme kalıntısı ile birtakım taş duvar temel kalıntıları açığa çıkarıldı. 4.60 m uzunluğunda ve 2.55 m genişliğindeki döşeme kalıntısının işlenmemiş ya da ya da yarı işlenmiş moloz taşlarla inşa edilmiş olduğu gözlendi (**Res.28**). b.1609 olarak kodlanan ve mezarlar (b.1581) ile silo kazı çalışmaları nedeniyle tahrip edildiği gözlenen taş döşeme kalıntısının doğu tarafında kuzeydoğu – güneybatı doğrultusunda uzanan 2.75 m uzunluğunda ve 0.50 m genişliğinde bir bölümü tahrip olmuş taş bir duvar temel kalıntısı saptandı. b.1609 kodlu taş temel kalıntısının batısının b.1581 (Sk.112) olarak kodlanan bir mezarın çukur kazısı faaliyeti nedeniyle tahrip edilmiş olduğu anlaşıldı. 0.70 m uzunluğunda ve 0.40 m genişliğindeki çukuru kuzeybatı – güneydoğu yönünde kazılmış olan b.1581 kodlu mezarın içindeki bireye ait iskeletin (Sk.112) baş batıda ayak doğuda olmak üzere yatırılmış olduğu saptandı. Yüzü güneye bakan iskeletin bir çocuk bireye ait olduğu anlaşıldı (**Res.29**). L 12 plankaresinin K 12 plankaresi ile birleştiği batı kesimde bir taş yapı temel kalıntısının köşesi ortaya çıkarıldı (**Res.28**). Kuzeydoğu yönde 1.25 m, güneydoğu yönde ise 0.95 m uzunluğunda ve ortalama 0.55 m kalınlığında duvar temellerine sahip yapının güneyinde yer alan mezarlara ait çukurlar bu alandaki yoğun tahribata işaret etmektedir. L 12 plankaresinin kuzeybatı köşesinde yer alan ve L 11 plankaresine doğru uzanmış diğer bir yapının köşe kalıntısı ise kuzeydoğu – güneybatı yönde 1.50 m, kuzeydoğu – güneybatı yönde 0.80 m uzunluğunda ve ortalama 0.40 m kalınlığındaki temel duvar kalıntılarına sahiptir (**Res.28**). Söz konusu bu yapı kalıntısının 0.75 m doğusunda sınırı ortalama 0.25 m uzunluğunda ve 0.20 m kalınlığındaki işlenmemiş moloz taşlarla oluşturulmuş yuvarlak planlı bir silo kalıntısı saptandı. 1.10 m çapındaki silonun kuzey bölümünün bir kısmının henüz kazılmamış olan L 11 plankaresinin güney kesiti içinde kaldığı gözlendi. L 12 plankaresinde 2 adet silo (b.1580 ve b.1583) ile 3 adet mezar (b.1582, b.1590 ve b.1591) açığa çıkarıldı. b.1580 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.75 m çapında ve 0.36 m derinliğindedir. Daha küçük olan ve b. 1583 olarak kodlanan diğer silo yine yuvarlak planlı olup, 0.50 m çapında ve 0.70 m derinliğindedir. L 12 plankaresinede ortaya çıkarılan 3 mezar da plankarenin batı kısmında, kuzeyden güneye doğru sıralanmaktadır. Kuzeydeki mezar b.1591 (Sk.115) olarak kodlandı. Doğu – batı doğrultusundaki mezar çukuru 1.70 m uzunluğunda ve 0.45 m genişliğindedir. b.1591 kodlu mezarda ortaya çıkarılan bireye ait iskelet baş batıda ve ayaklar doğuda olmak üzere uzanmaktadır. Yüzü güneye bakan iskeletin kollarının vücuda koşut olarak uzandığı görülmektedir (**Res.30**). İskeletin sol

bacağının yakınında bir boncuk ele geçti (**Res.31-32**). Bu mezarın güneyinde yer alan diğer bir mezar b.1582 (Sk.113) olarak kodlandı. 2.05 m uzunluğunda ve 0.50 m genişliğindedir. B.1582 kodlu mezarda ortaya çıkarılan bireye ait iskelet baş batıda ve ayaklar doğuda olmak üzere uzanmaktadır. Yüzü güneye bakan iskeletin ellerinin karın altında birleştirildiği gözlendi (**Res.33**). b.1590 (Sk.114) olarak kodlanan güneydeki mezar ise, 1.95 uzunluğunda ve 0.60 m genişliğindedir. b.1590 kodlu mezarda ortaya çıkarılan bireye ait iskelet baş batıda ve ayaklar doğuda olmak üzere uzanmaktadır. Yüzü güneye bakan iskeletin sol eli karın altında, sağ eli ise vücuda koşut olarak uzanmaktadır (**Res.34**).

K 11 plankaresinde geliştirilen kazı çalışmalarında bir yapının temel kalıntıları ile buna bağlı olarak taştan inşa edilmiş geniş bir taş döşeme kalıntısı ortaya çıkarıldı (**Res.35**). K 11 plankaresinin güney yarısına yayılmış olan yapı ve taş döşeme kalıntılarının yer yer mezar ve silo açmak için 2A Mimari Tabakası sonrasında yapılan kazı faaliyetleri sonucunda tahrip edilmiş oldukları gözlendi. K 11 plankaresinin güneydoğu bölümünde b.1528 olarak kodlanan ve kuzeydoğu – güneybatı yönünde inşa edilmiş olan bir yapıya ait temel kalıntıları 4.10 x 3.20 m boyutundadır (**Res.35**). b.1528 olarak kodlanan yapının batı duvar temel kalıntısı 3.60 m uzunluğunda ve 0.75 m kalınlığındadır. Orta kısmı 0.80 m çapında ve 0.55 m derinliğinde bir silo ile tahrip edilmiş olduğu gözlenen batı duvarının güneyden taş döşeme kalıntısına bağlanmış olduğu saptandı. Yapı kalıntısının doğu duvarı ise 4.10 m uzunluğunda olup, ortalama 0.45 m kalınlığındadır. Söz konusu bu duvarın güney bölümünün orta boy moloz taşlar ile iri boyutlu ve yarı işlenmiş taşlarla özenli bir şekilde inşa edilmiş olduğu gözlendi. Batıya doğru uzanan taş döşeme kalıntısına organik olarak bağlı olan söz konusu bu duvarın b.1527 (Sk.105) olarak kodlanan mezarın kazı faaliyeti sonucu tahrip edilmiş olduğu saptandı. Batı – doğu yönünde kazılmış olan mezar çukuru 1.80 m uzunluğunda ve 0.70 m genişliğindedir. Mezar içindeki iskelet baş batıda, ayaklar doğuda olmak üzere sırtüstü yatırılmış olduğu gözlendi. Yüzü güneye bakan iskeletin vücudu da güneye bakar şekilde döndürülmüştür (**Res.36**). Yapının giriş kısmının yer aldığı güney duvarı temel kalıntısı 3.10 m uzunluğunda ve 0.90 m kalınlığındadır. Girişin eşik bölümü işlenmiş düzgün taşlarla oluşturulmuş olup, bu kısımdaki açıklık0.55 m uzunluğunda ve 0.30 m genişliğindedir (**Res.35**). b.1528 olarak kodlanan yapının duvar temel kalıntılarının kuzeydoğuda, henüz kazılmamış olan L 11 plankaresinin batı kesiti içinde devam ettiği gözlendi. Batı kısmı tahrip edilmiş kuzey duvarının mevcut uzunluğu 1.05 m, kalınlığı ise 0.75 m'dir. b.1528 olarak kodlanan yapının kuzeydoğusundaki mekanının ortasında saptanan ve b.1557 (Sk.110) olarak kodlanan mezar, yapının mezar ve silo kazma faaliyetleri sonucunda ciddi biçimde tahrip edilmiş olduğuna işaret etmektedir. b.1557 olarak kodlanan ve kuzeydoğu – güneybatı yönünde kazılmış olan mezar çukuru 1.20 m uzunluğunda ve 0.40 genişliğindedir. Mezar içinde ortaya çıkarılan bireye ait iskelet baş batıda ayaklar doğuda olmak üzere sağ omuzu üzerine yatmaktadır. Yüz güneye bakmaktadır (**Res.37**). Söz konusu bu mekanın doğu duvarına yakın kısmında kilden oluşturulmuş at nalı biçiminde bir platform ortaya çıkarıldı. Kerpiç platformun mevcut uzunluğu 0.80 m, mevcut genişliği ise 0.70 m'dir. b.1528 olarak kodlanan yapıya güney ve batıdan organik olarak bağlanmış olan ve b.1523 olarak kodlanan taş döşeme kalıntısı 5.55 m uzunluğunda ve 3.30 m genişliğindedir. Özenli bir şekilde işlenmemiş ya da yarı işlenmiş moloz taşlarla inşa edildiği gözlenen döşeme kalıntısının mezar ve silo açmak için gerçekleştirilen kazı faaliyetleri sonucunda ciddi biçimde tahrip edilmiş olduğu saptandı (**Res.37**). b.1523 kodlu taş döşeme kalıntılarının güneyini tahrip ederek açılmış olan ve b.1522 olarak kodlanan oval planlı silo 1.10 m uzunluğunda, 1.05 m genişliğinde ve 0.40 m derinliğindedir. Söz konusu bu silo çukurunun 1.50 m güneybatısında yer alan ve b.1533 olarak kodlanan yuvarlak planlı diğer bir silo 1.10 m çapında ve 0.70 m derinliğindedir. b.1523 olarak kodlanan taş döşeme kalıntısının kuzeyinde, döşemeye neredeyse bitişik durumda, kuzeydoğu – güneybatı doğrultusunda inşa edilmiş dikdörtgen biçiminde kerpiç bir platform ortaya çıkarıldı. b.1611 olarak kodlanan platform 1.75 x 0.95 m

boyutundadır. Platformun 0.50 m kuzeyinde yer alan iki sıra düzgün kerpiç kalıntısı, platformun büyük olasılıkla kuzeye doğru devam ettiğine işaret etmektedir. Ayrıca, b.1611 kodlu kerpiç platformun kuzey ve kuzeybatısında yer alan ve oldukça tahrip olmuş birtakım taş duvar temeli kalıntıları b.1515 olarak kodlanan bu alanın gerçekte yaklaşık 5.00 x 3.50 boyutunda bir mekan olduğuna ve oldukça tahrip edilmiş bulunduğuna işaret etmektedir. b.1515 kodlu mekanın içinde pt 3 ağırşak (OLZ 12 036=**Res.38**, OLZ 12 044=**Res.39**, OLZ 12 058), mermer 1 idol (OLZ 12 057=**Res.40**), çakmaktaşı 1 okucu (OLZ 12 037=**Res.41**), obsidyen 1 kesici (OLZ 12 066=**Res.42**), fildişi 1 sap (OLZ 12 047=**Res.43**), 1 boncuk (OLZ 12 062=**Res.44**) ve kurşun 1 sapan tanesi (OLZ 12 030=**Res.45**) ele geçti. K 11 plankaresinin güney kesiminde b.1530 (Sk.106) olarak kodlanan bir mezar saptandı. Batı – doğu yönünde kazılmış olan mezarın çukurunun uzunluğu 1.05 m, genişliği ise 0.55 m'dir. Mezar içindeki kemiklerin dağınık olarak ele geçmesinden dolayı iskeletin yatış yönü ve şekli hakkında fazla edinilemedi. Buna karşın mezar çukurunun batı – doğu yönünde olması, mezar içindeki bireyin diğer mezarlarda açığa çıkarılanlar gibi baş batıda ayaklar doğuda olacak şekilde gömüldüğüne işaret etmektedir. K 11 plankaresinin kuzeydoğu köşesinde yer alan ve önemli bir bölümü tahrip olmuş başka bir taş döşeme kalıntısı ortaya çıkarıldı. 2.00 m uzunluğunda ve 1.20 m genişliğinde mevcut boyutu olan taş döşemenin L 11 plankaresinin henüz kazılmamış olan batı kesiti içinde devam ettiği gözlenmektedir.

K 10 plankaresinde geliştirilen kazılarda, plankarenin kuzeydoğu köşesinde yer alan ve K 9 plankaresinin güneydoğu köşesine doğru devam eden taştan bir yapı kalıntısı temeli ortaya çıkarıldı (**Res.46**). Kuzeydoğu – güneybatı yönünde inşa edilmiş ve en azından 2 mekana sahip olan yapı kalıntısı b.1615 olarak kodlandı. Mevcut uzunluğu 6.50 m, mevcut genişliği 5.75 m olan yapı kalıntısı işlenmemiş ya da yarı işlenmiş moloz taşlarla inşa edilmiş olduğu gözlendi. Batıda yer alan mekan b.1615 olarak kodlanan yapı temel kalıntısının en sağlam bölümünü oluşturmaktadır. Kuzey, güney ve doğu duvar temel kalıntıları sağlam olan mekanın batı duvarının tahrip olduğu anlaşılmaktadır. K 9 plankaresinde yer alan kuzey temel duvarı 3.50 m uzunluğunda ve 0.60 m kalınlığında, doğu duvarı 2.75 m uzunluğunda ve 0.55 m uzunluğunda ve 0.60 m kalınlığında, doğu duvarı 2.75 m uzunluğunda ve 0.60 m kalınlığında olan mekanın büyük bir kısmının henüz kazılmamış olan L 12 plankaresinin batı kesiti içinde kaldığı gözlendi (**Res.46**). Doğu mekanının batı duvarı aynı zamanda batı mekanının doğu duvarı durumunda olup ortak kullanım amaçlı inşa edilmiştir. b.1615 kodlu yapının doğu mekanının doğu duvarı 2.50 m uzunluğundadır. Söz konusu mekanın tamiratla kalınlaştırılmış olan 1.10 m kalınlığındaki güney duvarı ise gerçekte batıdaki mekanın da güney duvarını oluşturan 6.00 m uzunluğundaki duvarın doğu bölümüdür. b.1615 kodlu yapı kalıntısının batı mekanı ile doğu mekanın ortak duvarı ile kuzey duvarının birleştiği kuzeydoğu köşeye yerleştirilmiş olan 0.65 x 0.60 m boyutundaki yarı işlenmiş iri bir taşın statik kaygıyla yerleştirilmiş olduğu anlaşıldı. Yapı kalıntısının yaklaşık 2.75 m güneyinde mevcut boyutu 1.50 x 1.00 olan bir taş döşeme kalıntısı saptandı.

K 10 plankaresinin yapı kalıntısı dışında kalan alanında mezarlar (b.1543) ve silolar (b.1526, b.1539, b.1543, b.1548) ortaya çıkarıldı. K 10 plankaresinin güneydoğu kısmında mevcut uzunluğu 1.10 m, mevcut genişliği 0.40 m olan kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda inşa edilmiş kerpiç bir duvar kalıntısı ortaya çıkarıldı. Söz konusu kerpiç duvarın bir mezar çukuru tarafından kuzeybatıdan tahrip edilmiş olduğu görüldü. b.1534 (Sk.108) olarak kodlanan ve kuzeybatı – güneybatı doğrultusunda kazılmış mezar çukuru 1.50 m uzunluğunda ve 1.00 m genişliğindedir. Söz konusu mezar çukurunun kuzeybatı sınırının yuvarlak moloz taşlarla oluşturulmuş, 0.80 m uzunluğunda ve 0.20 m kalınlığında basit bir duvarla çevrelenmiş olduğu saptandı. b.1534 kodlu mezar çukurunda gerçekleştirilen çalışmalarda bir cenine ait dağılmış kemik parçaları ele geçti. K 10 plankaresinin ortalarında yer alan ve b.1539 olarak saptanan oval planlı silo 1.50 m uzunluğunda, 1.00 m genişliğinde ve 0.35 m derinliğindedir.

söz konusu silo için de pt 1 çanak (OLZ 12 120=**Res.47**) ele geçti. Batısı ve doğusunda döküntü kerpiç bloklar yer alan b.1539 kodlu silonun yaklaşık 2.00 m batısında 2 silo daha yer almaktadır. b.1543 olarak kodlanan ilk silo yuvarlak planlı olup, 0.60 m çapında ve 0.40 m derinliğindedir. Söz konusu bu silonun hemen güneyinde yer alan ve b.1542 olarak kodlanan diğer silo da yuvarlak planlı olup, 0.70 m çapında ve 0.45 m derinliğindedir. K 10 palnkaresindeki son silo kuzeybatı köşede yer alır. b.1526 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.80 m çapında ve 0.50 m derinliğindedir. Söz konusu siloda kemik 1 halka (OLZ 12 155=**Res.48**), boynuz 3 halka (OLZ 12 156 a-c=**Res.49**) ve demir bir ağ mekiği (OLZ 12 127=**Res.50**) ele geçti.

K 9 plankaresi kazılarında, K 10 plankaresinde yer alan b.1615 kodlu yapı kalıntısının kuzey duvarının hemen kuzeyinde oldukça düzgün olarak inşa edilmiş bir taş döşeme kalıntısı ortaya çıkarıldı. Mevcut boyutu 1.00 x 0.90 m olan taş döşemenin L 9 plankaresinin henüz kazılmamış batı kesiti içinde devam ettiği gözlendi. K 9 plankaresi kazılarında, gerçekte 2B Mimari Tabakası döneminde inşa edilmiş, bununla birlikte 2A Mimari tabakası sakinleri tarafından da kullanılmış olan ve plankareyi orta kesimden kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda kateden 10.50 m uzunluğunda ve 0.75 m kalınlığındaki uzun bir duvar (b.753) 2010 dönemi kazıları sırasında ortaya çıkarılmıştı (**Res.51**). Bir kısmı söz konusu uzun duvarın üzerine inşa edilmiş ve kilden oluşturulmuş bir fırın kalıntısı (b.738) yine 2010 dönemi çalışmaları sonucunda açığa çıkarılmıştı. 2012 dönemi kazılarında ayrıntılı bir şekilde incelenen fırının batı – doğu doğrultusunda 2 bölümlü olarak inşa edilmiş olduğu anlaşıldı. Ağız kısmı doğu tarafa bakan ve yuvarlak kenarlı bir tablaya sahip olduğu anlaşılan fırının gövde kısmının uzun duvarın üzerine gelecek şekilde yapıldığı gözlendi. 2.00 m uzunluğunda ve 1.50 m genişliğindeki fırının duvar kalınlığı 0.15 m'dir (**Res.51**). Yuvarlak kubbeli olduğu düşünlen fırının kuzeyindeki alanda birtakım dağınık taş grupları ortaya çıkarıldı.

K 8 plankaresindeki kazı çalışmalarında, plankarenin güneydoğu köşesinde kuzeydoğu – güneybatı doğrultusunda inşa edilmiş 2 basit taş duvar temel kalıntısı ortaya çıkarıldı. Söz konusu temel duvar kalıntılarından batıda olanı 0.80 m uzunluğunda ve 0.40 m kalınlığında, doğuda olanı ise 1.10 m uzunluğunda ve 0.65 m kalınlığındadır.

2A Mimari Tabakası dolgu toprağı içinde pt 2 tezgah ağırlığı (OLZ 12 064=**Res.52**, OLZ 12 083=**Res.53**), 1 ağırşak (OLZ 12 107=**Res.54**), 1 amfora tıkacı (OLZ 12 028=**Res.55**), 1 ağ ağırlığı (OLZ 12 034=**Res.56**), 1 sapan tanesi (OLZ 12 035=**Res.57**), 1 kalypter (OLZ 12 078=**Res.58**), 1 çömlek (OLZ 12 095=**Res.59**), 1 testi (OLZ 12 168=**Res.60**), 1 minyatür kap (OLZ 12 121=**Res.61**), 1 kapak (OLZ 12 075=**Res.62**), 1 yazıtlı keramik parçası (OLZ 12 094=**Res.63**), taş 1 okucu (OLZ 12 151=**Res.64**), taş 1 havan (OLZ 12 124=**Res.65 a-b**), çakmaktaşı 2 kesici (OLZ 12 108, OLZ 12 109=**Res.66**), cam 1 boncuk (OLZ 12 170=**Res.67**), kemik 1 astragalos (OLZ 12 117=**Res.68**), 1 okucu (OLZ 12 152=**Res.69**), fildişi 1 sap (OLZ 12 026=**Res.70**), 1 nesne (OLZ 12 150=**Res.71**), gümüş 1 sikke (OLZ 12 022=**Res.72 a-b**), tunç 4 sikke (OLZ 12 024=**Res.73 a-b**, OLZ 12 025=**Res.74 a-b**, OLZ 12 130=**Res.75 a-b**, OLZ 12 132=**Res.76 a-b**), 1 okucu (OLZ 12 167=**Res.77**), 1 zıpkınucu (OLZ 12 162=**Res.78**), 1 çan (OLZ 12 163=**Res.79**), 2 nesne (OLZ 12 063=**Res.80**, OLZ 12 166=**Res.81**), 1 çivi (OLZ 12 039=**Res.82**), 1 kapı aksamı (OLZ 12 068=**Res.83**), kurşun 5 sapan tanesi (OLZ 12 030=**Res.84**, OLZ 12 032=**Res.85**, OLZ 12 033=**Res.86**, OLZ 12 128=**Res.87**, OLZ 12 129=**Res.88**) ve 1 kenet (OLZ 12 126=**Res.89**) ele geçti.

2B Mimari Tabakası (bkz. Plan 1)

478.00 m ile 476.90 m'ler arasında yer alan ve K 8, K 9, K 10, K 11, K 12, L 8 ve L 12 plankarelerinde çalışılan 2B Mimari Tabakası (**bkz. Plan**) b.1500, b.1501, b.1502, b.1503,

b.1505, b.1507, b.1508, b.1512, b.1513, b.1514, b.1517, b.1519, b.1529, b.1531, b.1535, b.1536, b.1540, b.1544, b.1545, b.1547, b.1548, b.1549, b.1550, b.1553, b.1555, b.1559, b.1561, b.1562, b.1563, b.1564, b.1569, b.1571, b.1572, b.1573, b.1574, b.1588, b.1597, b.1598, b.1599, b.1602, b.1603, b.1604, b.1605, b.1612, b.1616, b.1617 ve b.1618 no'lu buluntu yerlerinden oluşmaktadır.

2B Mimari Tabakası kazıları 2009 döneminde ortaya çıkardığımız ve güneyden kuzeye doğrun uzanan taş döşemeli ve açık su kanallı anıtsal yol kalıntısının (**Res.90**) ulaştığı plankarelerde geliştirildi. 2011 dönemi kazılarında ise, 2B Mimari Tabakası kazıları sonucunda, anıtsal yolun sona erdiği alan, bu alanın kuzeyinde yer alan anıtsal bir giriş yapısı ile bu giriş yapısının doğusunda yer alan çok odalı bir yapı açığa çıkarılmıştı (**Res.91**).

Anıtsal yol kalıntısının (**Res.90**) sonlandığı J 14 ve K 14 plankarelerinin kuzeyinde yer alan J 13 ve K 13 plankarelerinden kuzeye doğru geliştirilen kazılarda, 2B Mimari Tabakası'na kuzeybatı-güneydoğu yönde taştan ve kerpiçten inşa edilmiş pek çok yapı temel kalıntısı ile döşeme kalıntıları açığa çıkarıldı.

K 12 plankaresi 2011 döneminde kazısı yapılmış alanlardan biriydi. Söz konusu plankarenin özellikle kuzey yarısında 2012 döneminde kazılara devam edildi. b.1145 kodlu, güneyi ve doğusu taş temelli ve kerpiç bedenli duvar kalıntısına sahip yapının kuzey duvarı duvarı üzerinde kazı çalışmaları gerçekleştirildi (**Res.92**). 5.50 m uzunluğunda ve 0.50 m kalınlığındaki kuzey duvar kalıntısının orta kısmının 1.70 m çapında büyük bir silo ile tahrip edilmiş olduğu gözlendi.

K 11 plankaresi çalışmalarında kuzeybatı – güneydoğu yönde inşa edilmiş taştan kaldırımı olan ve 2 adet taştan sütun kaidesi bulunan bir giriş yapı kalıntısı ortaya çıkarıldı. K 11 plankaresinin güney bölümünde 4.00 m uzunluğunda ve 1.10 m genişliğinde işlenmiş ya da yarı işlenmiş moloz taşlarla inşa edilmiş, düzgün ve özenli bir taş döşeme kaldırım saptandı. b.1562 olarak kodlanan giriş yapı kalıntısının taş kaldırımının 0.50 m kuzeyinde 2 adet taş sütun kaidesi ortaya çıkarıldı. Aralarındaki açıklık 1.25 m olan ve yarı işlenmiş iri taşlardan oluşturulmuş sütun kaidelerinden batıda olanı 0.50 x.0.45 m boyutunda ve 0.40 m yüksekliğindedir. Doğudaki ise, 0.60 x 0.50 m boyutunda ve 0.40 m yüksekliğindedir. Taş döşemeli bir kaldırım, bunun kuzeyinde yer alan 2 adet sütun kaidesi ve kaldırımla bağlantılı kuzey – güney doğrultusundaki taş duvar temel kalıntıları b.1562 olarak kodlanan yapı kalıntısının bir giriş yapısı olduğuna işaret etmektedir (**Res.93**). Doğudaki sütun kaidesine bitişik durumda inşa edilmiş niş şeklinde, ağzı batıya bakan kısa bir taş yapı kalıntısı 1.00 x 0.80 m boyutundadır. Söz konusu niş benzeri duvar kalıntısının karşısında ve batıdaki sütun kaidesinin hizasında diğer bir niş benzeri duvar girintisi yer almaktadır. Gerçekte kuzey – güney doğrultusunda uzanan 4.50 m uzunluğunda ve 1.00 m genişliğindeki bir taş duvar temel kalıntısının doğu kenarına yapılmış olan girinti 1.00 x 0.90 m boyutundadır. b.1562 kodlu yapı kalıntısı pek çok yönü ile 2011 döneminde K 11 ve K 12 plankarelerinde ortaya çıkarılan Anıtsal Giriş Yapısı'nın (b.1102) küçük bir modeli görünümündedir (**Res.93**). b.1562 olarak kodlanan Giriş Yapısı'nın batısında, aynı doğrultuda ve b.1604 olarak kodlanan bir yapı kalıntısının kuzey duvarı ortaya çıkarıldı. 3.25 m uzunluğunda ve en geniş yeri 1.00 m olan kerpiç duvar kalıntısının kuzeybatısında mevcut uzunluğu 1.25 m, mevcut genişliği ise 1.00 m olan, önemli bir bölümü tahrip edilmiş taş bir döşeme kalıntısı saptandı. K 11 plankaresinin kuzeybatı köşesinde kerpiç duvar kalıntısı ile kerpiç döşemenin hemen yanında büyük çukur ortaya çıkarıldı. b.1561 olarak kodlanan çukur içinde 3 adet eşek kafatası ile bir kısım gövde kemikleri saptandı (**Res.94**). 1.70 m uzunluğunda, 1.10 m genişliğinde ve 0.50 m derinliğindeki çukura özenli olarak konmuş olduğu gözlenen eşek kafatasları ile kemikleri, söz konusu çukurun büyük olasılıkla bir kurban çukuru olduğuna işaret etmektedir. Diğer bir

kurban çukuru b.1562 kodlu Giriş Yapısı'nın batı duvarının dış kenarında b.1558 olarak kodlanan bir çukur saptandı. 0.80 m uzunluğunda ve 0.60 m genişliğinde ve 0.35 m derinliğindeki çukurda 5 adet yavru domuz kafatası ortaya çıkarıldı (**Res.95**).

K 10 plankaresi kazılarında alanın güney yarısının 2A Mimari Tabakası sakinleri tarafından açılmış silolarla (b.1526, b.1548, b.1544, b.1545, b.1549, b.1550, b.1553, b.1555, b.1571, b.1588, b.1617) tahrip edilmiş olduğu saptandı. K 10 plankaresinin kuzey yarısından K 9, K 8 ve L 8 plankarelerine değin uzanan yapı kalıntıları açığa çıkarıldı (**Res.96**). Kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda inşa edilmiş olan ve b.1559 olarak kodlanan yapının büyük bir kısmı K 10 plankaresinde yer alırken, söz konusu yapının kuzey bölümü K 9 plankaresinin sınırları içindedir. 2 mekanlı olduğu gözlenen b.1559 kodlu yapının kuzey mekanının güneydekine oranla daha büyük olduğu gözlendi. Genel boyutu 6.80 x 4.50 m olan yapının kuzey mekanı 3.50 x 4.50 m boyutunda olup, ortalama duvar kalınlığı 0.45 m'dir. Girişin duvar temel kalıntısı saptanamayan kuzeydoğu köşedeki açıklıktan olduğu düşünülen mekanın güneyindeki mekan ise 4.50 x 2.50 m boyutunda olup, ortalama duvar kalınlığı 0.45 m'dir (**Res.96**). Güney mekanın doğu duvarının tahrip edilmiş olduğu anlaşıldı. b.1559 kodlu yapıda pt 2 çanak (OLZ 12 113=**Res.97**, OLZ 12 122=**Res.98**), 1 çaydanlık (OLZ 12 161=**Res.99**), 1 boncuk (OLZ 12 091), b.1559 kodlu yapının güneybatı köşesinde mevcut boyutu 2.20 x 1.50 m olan taş bir döşeme kalıntısı ortaya çıkarıldı. Güneydoğu köşesinde yarı işlenmiş iri taş blokların yer aldığı ve işlenmemiş küçük moloz taşlarla inşa edilmiş taş döşemenin J 10 plankaresinin henüz kazılmamış doğu kesiti içinde devam ettiği gözlendi. b.1559 kodlu yapının kuzeybatısında kalan ve K 9 plankaresinin güneybatı köşesinde yaklaşık 0.03 m kalınlığında kille sıvanmış bir taban saptandı. Mevcut uzunluğu 3.30 m, mevcut genişliği ise 2.10 m olan tabanın kesin sınırları belirlenemedi.

K 10 plankaresinde saptanan silo çukurları; b.1548 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.75 m çapında ve 0.40 m derinliğinde, b.1545 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.80 m çapında ve 0.45 m derinliğinde, b.1544 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.70 m çapında ve 0.30 m derinliğinde, b.1549 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.60 m çapında ve 0.35 m derinliğinde, b.1550 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.90 m çapında ve 0.50 m derinliğinde, b.1555 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.85 m çapında ve 0.35 m derinliğinde, b.1553 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.95 m çapında ve 0.40 m derinliğinde, b. 1588 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 1.35 m çapında ve 0.50 m derinliğindedir. b.1617 olarak kodlanan yuvarlak planlı silonun kenarlarının 0.03 m kalınlığında kil ile sıvanmış olduğu gözlendi. Söz konusu silo 0.80 m çapında ve 0.40 m derinliğindedir. Diğer bir silo ise b.1559 kodlu yapının batı duvarı üzerinde yer almaktadır. b.1526 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 0.70 m çapında ve 0.35 m derinliğindedir. K 10 plankaresinin güney yarısında bir bothros saptandı (**Res.100**). b.1514 olarak kodlanan bothros 1.30 m çapında ve 0.70 m derinliğindedir. Bothrosun içinden pt 1 dağ keçisi biçimli riton (OLZ 12 049=**Res.101 a-c**), 1 kalıp yapımı kase (OLZ 12 041=**Res.102**), 1 çanak (OLZ 12 055=**Res.103**), 1 çömlek (OLZ 12 085=**Res.104**), 1 minyatür testi (OLZ 12 027=**Res.105**) ve kemik 1 astragalos (OLZ 12 054=**Res.106**) ele geçti.

K 9 ve K 8 plankarelerinde, K 10 plankaresinde yer alan b.1559 kodlu yapının kuzeyinde yine kuzeybatı – güneydoğu yönde inşa edilmiş buna karşın, yer yer 2A Mimari Tabakası sakinleri tarafından yapılan silo açma faaliyetleri nedeniyle tahrip edilmiş yapı temel kalıntılar ortaya çıkarıldı. K 9 plankaresi kazılarında, gerçekte 2B Mimari Tabakası döneminde inşa edilmiş, bununla birlikte 2A Mimari tabakası sakinleri tarafından da kullanılmış olan ve plankareyi orta kesimden kuzeybatı – güneydoğu doğrultusunda kateden 10.50 m uzunluğunda ve 0.75 m kalınlığındaki uzun bir duvar (b.753) 2010 dönemi kazıları sırasında ortaya çıkarılmıştı. Söz konusu uzun duvarın kuzeyinin ve güneyinin kazısının devam

ettirilmesi sonucunda her iki yönde de birtakım mekanlar ortaya çıkarıldı (**Res.107**). K 8 plankaresinin güneybatı köşesinden başlayarak K 9 plankaresinin güneydoğu köşesine değin uzanan uzun duvarın toplam uzunluğu 11.75 m'ye ulaştı. Kuzeyde 1, güneyde ise 2 mekanın yer aldığı büyük bir yapının omurgasını oluşturan uzun duvar ayrıca kuzeybatıda yer alan bir avlunun da güneyini kapatmaktadır (**Res.107**). Güneydeki mekanlardan batıda olanı b.1500 olarak kodlandı. Mevcut boyutu 4.50 x 3.20 m olan mekanın güney duvarının tahrip edilmiş olduğu anlaşıldı. Söz konusu mekanın bir bölümünün J 9 plankaresinin henüz kazılmamış olan batı kesiti içinde devam ettiği gözlendi. b.1500 kodlu mekanda pt 1 tezgah ağırlığı (OLZ 12 001=**Res.108**), 1 boncuk (OLZ 12 003), fildişi 1 nesne (OLZ 12 010=**Res.109**). b.1500 olarak kodlanan mekanın batısında köşesi beliren başka bir mekan saptandı (**Res.107**). Bu mekanın çok büyük bir kısmı J 8 ve J 9 plankaresinin henüz kazılmamış batı kesitleri içinde yer almaktadır. Uzun duvarın orta kesiminden güneye doğru uzanan taş temelli ve kerpiç bedenli duvar güneyde 2 mekan oluşturmaktadır. 4.00 m uzunluğunda ve 0.40 m kalınlığındaki duvarın büyük bölümü K 10 plankaresinde yer alan b.1559 kodlu yapının kuzeybatısındaki kil sıvalı tabanın yakınına değin uzanmaktadır. Söz konusu duvarın doğusundaki mekan 1512 olarak kodlandı (**Res.107**). Doğu ve güney duvarı büyük olasılıkla tahrip olmuş mekanın mevcut boyutu 5.75 x 4.00 m'dir. b.1512 kodlu mekanda pt 1 ağırşak (OLZ 12 050) ele geçti. Mekanın güney bölümünde b.1517 olarak kodlanan 1.25 m çapında ve 0.60 m derinliğinde yuvarlak planlı bir silo saptandı. Uzun duvarın kuzeydoğusunda ve b.1512 kodlu mekanın kuzeyinde yer alan mekan b.1605 olarak kodlandı. 5.75 x 4.25 m boyutundaki mekanın kuzeybatısı kerpiç bir döşeme ile kaplanmıştır. 4.25 x 1.50 boyutundaki kerpiç döşemenin oldukça özenli olarak yapıldığı anlaşıldı (**Res.107**). b.1605 kodlu mekanın doğu duvarının tahrip edilmiş olduğu düşünüldü. Ancak, doğu duvarının olması gereken yerde köşesi bulunmuş olan ve büyük bir kısmı L 9 plankaresinin henüz kazılmamış doğu kesiti içinde devam eden bir taş döşeme kalıntısı ile kerpiç döşeme söz konusu bu mekanın kapalı olmadığı konusunda ipuçları vermektedir. b.1605 kodlu mekanda taş 1 ağırşak (OLZ 12 069=**Res.110**) ve 1 havan (OLZ 12 154=**Res.111 a-b**) ele geçti. Uzun duvarın kuzeybatı köşesinin ise taş döşemeli bir tabana sahip büyük bir mekan olduğu anlaşılmaktadır. b.1505 olarak kodlanan mekanın mevcut boyutu 9.25 x 4.50 m'dir. Mekanın doğu duvarı önünde ve K 8 plankaresinin batı kenarı yakınındaki taş döşeme kalıntıları büyük olasılıkla mekanın tüm tabanının taş döşemeli olduğuna işaret etmektedir. Taş döşemeler üzerinde yer alan ve büyük olasılıkla 2A Mimari Tabakası sakinleri tarafından açılmış olan birtakım silolar söz konusu taş döşemenin ne şekilde tahrip olduğu hususunda ipuçları sunmaktadır. b.1505 kodlu mekanın batısında yer alan ve b.1535 olarak kodlanan taş döşemenin mevcut uzunluğu 4.50 m, mevcut genişliği ise 3.20 m'dir. b.1535 olarak kodlanan döşemenin karmaşık planlı bir yapı kalıntısı ortaya çıkarıldı (**Res.107**). Birtakım taş döşeme, kerpiç ve taş duvar kalıntıları görülen yapı kalıntısı 7.80 x 2.50 m boyutundadır. Bu karmaşık planlı yapının kuzeyi ve doğusunda birtakım tahrip olmuş taş duvar temel kalıntıları yer almaktadır. K 8 plankaresinin kuzeydoğusundaki alanda ise, tahrip olmuş bir yapıya ait taş temel duvar kalıntıları ortaya çıkarıldı. Kuzeybatı – güneydoğu yönünde 3.90 m uzanan yapı kalıntısının diğer duvarı kuzeydoğu – güneybatı yönünde 1.75 m uzanmaktadır. Yapı kalıntısının ortalama duvar kalınlığı 0.80 m'dir. Söz konusu bu kalıntının hemen güneyinde b.1531 olarak kodlanan 0.70 m çapında ve 0.40 m derinliğinde yuvarlak planlı bir silo saptandı.

L 8 plankaresinde gerçekleştirilen kazı çalışmalarında oldukça özenli olarak inşa edilmiş dikdörtgen planlı bir taş döşeme ortaya çıkarıldı (**Res.112**). b.1598 olarak kodlanan ve kuzeybatı – güneydoğu yönde inşa edilmiş taş döşeme kalıntısı 6.25 x 1.90 m boyutundadır. b.1598 kodlu döşemenin güney köşesinin 1.00 m uzunluğunda, 0.60 m genişliğinde ve 0.60 m derinliğinde bir silo ile tahrip edilmiş olduğu gözlendi. b.1603 olarak kodlanan silonun içinde çanak-çömlek parçalarının yanısıra döküntü kerpiç parçaları saptandı. Döşemenin doğu ve güneydoğusunda 0.80 m'lik bir açıklıktan sonra benzer şekilde özenli bir biçimde inşa edilmiş

taş döşeme kalıntıları saptandı. Söz konusu döşemenin çok büyük bir kısmının M 8 plankaresinin henüz kazılmamış doğu kesiti ile L 9 plankaresinin henüz kazılmamış kuzey kesiti içinde kaldığı gözlenmektedir. b.1598 olarak kodlanan taş döşeme kalıntısının kuzeybatı köşesinde ve orta bölümünde görülen yuvarlak planlı taşsız alanlar, döşemeyi ahşap dikmelerin taşıdığı bir sundurmanın kapattığına işaret etmektedir. b.1598 kodlu taş döşemenin 1.90 m kuzeyinde yamaç erozyonu nedeniyle tahrip olmuş taş bir döşeme kalıntısı saptandı. 1.50 x 1.25 m mevcut boyutu olan taş döşemenin 3.50 m doğusunda bir silo saptandı. b.1602 olarak kodlanan yuvarlak planlı silo 1.20 m çapında ve 0.25 m çapındadır. Söz konusu silonun içinde döküntü kerpiç parçaları açığa çıkarıldı.

2B Mimari Tabakası dolgu toprağı içinde pt 1 tabak (OLZ 12 119=**Res.113**), 2 çanak (OLZ 12 157=**Res.114**, OLZ 12 158=**Res.115**), 3 çömlek (OLZ 12 084=**Res.116 a-b**, OLZ 12 097=**Res.117**, OLZ 12 104=**Res.118**), 1 minyatür çömlek (OLZ 12 144=**Res.119**), 2 testi (OLZ 12 114=**Res.120**, OLZ 12 142=**Res.121**),1 amfora (OLZ 12 160=**Res.122**), 1 askos (OLZ 12 171=**Res.123**), 1 kap kaidesi (OLZ 12 143=**Res.124**), 1 kapak (OLZ 12 090=**Res.125**), 1 kurşun kenetli kap parçası (OLZ 12 139=**Res.126 a-b**), 1 mühür (OLZ 12 042=**Res.127**), 4 tezgah ağırlığı (OLZ 12 053=**Res.128**, OLZ 12 081=**Res.129**, OLZ 12 082=**Res.130**, OLZ 12 133=**Res.131**), 9 ağırşak (OLZ 12 016=**Res.132**, OLZ 12 017, OLZ 12 038, OLZ 12 048=**Res.133**, OLZ 12 051, OLZ 12 080, OLZ 12 116=**Res.134**, OLZ 12 145, OLZ 12 148), 1 fırın deneme malzemesi (OLZ 12 089=**Res.135**), 1 çörten (OLZ 12 077=**Res.136**), taş 1 ağırlık (OLZ 12 086=**Res.137**), 1 balta (OLZ 12 088=**Res.138**), fildişi 1 zar (OLZ 12 046=**Res.139 a-f**), 1 düğme (OLZ 12 111=**Res.140**), 1 nesne (OLZ 12 136=**Res.141**), kemik 6 astragalos (OLZ 12 073=**Res.142**, OLZ 12 074=**Res.143**, OLZ 12 112=**Res.144**, OLZ 12 138=**Res.145**, OLZ 12 140=**Res.146**, OLZ 12 141=**Res.147**), 1 nesne (OLZ 12 153=**Res.148**), cam 2 boncuk (OLZ 12 002=**Res.149**, OLZ 12 105=**Res.150**), obsidyen 3 kesici (OLZ 12 020=**Res.151**, OLZ 12 021=**Res.152**, OLZ 12 056=**Res.153**), gümüş 1 sikke (OLZ 12 045=**Res.154 a-b**), bakır 1 sikke (OLZ 12 070=**Res.155 a-b**), tunç 1 sikke (OLZ 12 131=**Res.156 a-b**), 1 alabastron (OLZ 12 040=**Res.157**), 2 iğne (OLZ 12 006=**Res.158**, OLZ 12 059=**Res.159**), 1 alyans (OLZ 12 115=**Res.160**), 1 okucu (OLZ 12 147=**Res.161**), 1 alet (OLZ 12 165=**Res.162**), 1 nesne (OLZ 12 005=**Res.163**), kurşun 1 kap (OLZ 12 123=**Res.164**), 1 ağırlık (OLZ 12 159=**Res.165**), 2 kenet (OLZ 12 061=**Res.166**, OLZ 12 146=**Res.167**), 8 sapan tanesi (OLZ 12 004=**Res.168**, OLZ 12 011=**Res.169**, OLZ 12 012=**Res.170**, OLZ 12 013=**Res.171**, OLZ 12 029=**Res.172**, OLZ 12 031=**Res.173**, OLZ 12 043=**Res.174**, OLZ 12 060=**Res.175**) ve demir 1 halka (OLZ 12 067=**Res.176**) ele geçti.

3. Mimari Tabaka

3. Mimari Tabaka kazıları K 7 plankaresinin güney yarısında gerçekleştirildi. K 7 plankaresindeki kazı çalışmaları, burasının Oluz Höyük'ün kuzeybatı yamacındaki bir alana denk gelmesi nedeniyle basamaklı açma tekniğinin ilk bölgesini oluşturdu. b.1541, b.1560, b.1567, b.1570, b.1589, b.1600 ve b.1611 nol'lu buluntu yerlerinden oluşan 3. Mimari Tabaka kalıntıları, K 7 plankaresinin güney yarısının güneybatı köşesi ile doğu tarafında yer alan taştan birtakım yapı duvar temeli kalıntılarından oluşmaktadır. b.1567 olarak kodlanan bir yapının köşe bölümü ile taş döşeme kalıntısı açığa çıkarıldı (**Res.177**). Kuzeydoğu – güneybatı duvarının uzunluğu 1.60 m, kuzeybatı – güneydoğu duvarının uzunluğu ise 1.55 m olan yapının ortalama duvar kalınlığı 0.60 m'dir. Köşe yapı kalıntısının hemen batısında ise, küçük ve işlenmemiş moloz taşlarla oluşturulmuş bir döşeme kalıntısı saptandı. b.1567 kodlu köşe yapısı ve taş döşeme kalıntısının J 7 plankaresinin henüz kazılmamış batı kesiti ile K 8 plankaresinin henüz kazılmamış kuzey kesiti içinde devam ettiği gözlendi. K 7 plankaresinin batı bölümünde ise kuzeybatı – güneydoğu yönünde uzanan 2 taş duvar temel kalıntısı saptandı. b.1560 olarak kodlanan ve biri diğerine göre daha uzun olan duvar kalıntılarının

yamaçta yer almaları nedeniyle erozyona uğramış ve bundan dolayı tahribata uğramış bulundukları anlaşıldı (**Res.178**). Uzun duvar 3.50 m uzunluğunda ve 0.45 m kalınlığındadır. Taş temel ve kerpiç beden tekniğinde inşa edilmiş olan diğer duvarın mevcut uzunluğu 1.10 m, kalınlığı ise 0.35 m'dir. Söz konusu bu duvar kalıntısının K 8 plankaresinin henüz kazılmamış olan kuzey kesiti içinde devam ettiği gözlendi. b.1560 kodlu buluntu yerinde tunç 1 okucu (OLZ 12 164=**Res.179**) ele geçti.

3. Mimari Tabaka'da 2 mezar saptandı. Biri basit toprak diğeri ise küp gömü olan mezarları her ikisi de bebeklik çağındaki bireyler gömülmüş olduğu anlaşıldı. b.1556 olarak kodlanan mezardaki bireyin (Sk.109) başı güneyde ayakları kuzeyde olmak üzere gömülmüştür (**Res.180**). Yüzü güneye bakan bebek bireyin sağ tarafına, bacak ve kolunun üzerine demir bir bıçak yerleştirilmiştir. Günümüze sağlam olarak ulaşamamış bıçağın yaklaşık 0.10 m olduğu gözlendi.

b.1568 olarak kodlanan diğer mezarda bir ceninin (Sk.111) iri bir küpün içine yerleştirilmiş olduğu saptandı (**Res.181**). Ağzı doğuya bakan ve batı – doğu yönünde yerleştirilmiş küpün daha önceden kırıldığı, gömü yapılırken birleştirilmiş olduğu düşünüldü (**Res.182-183**).

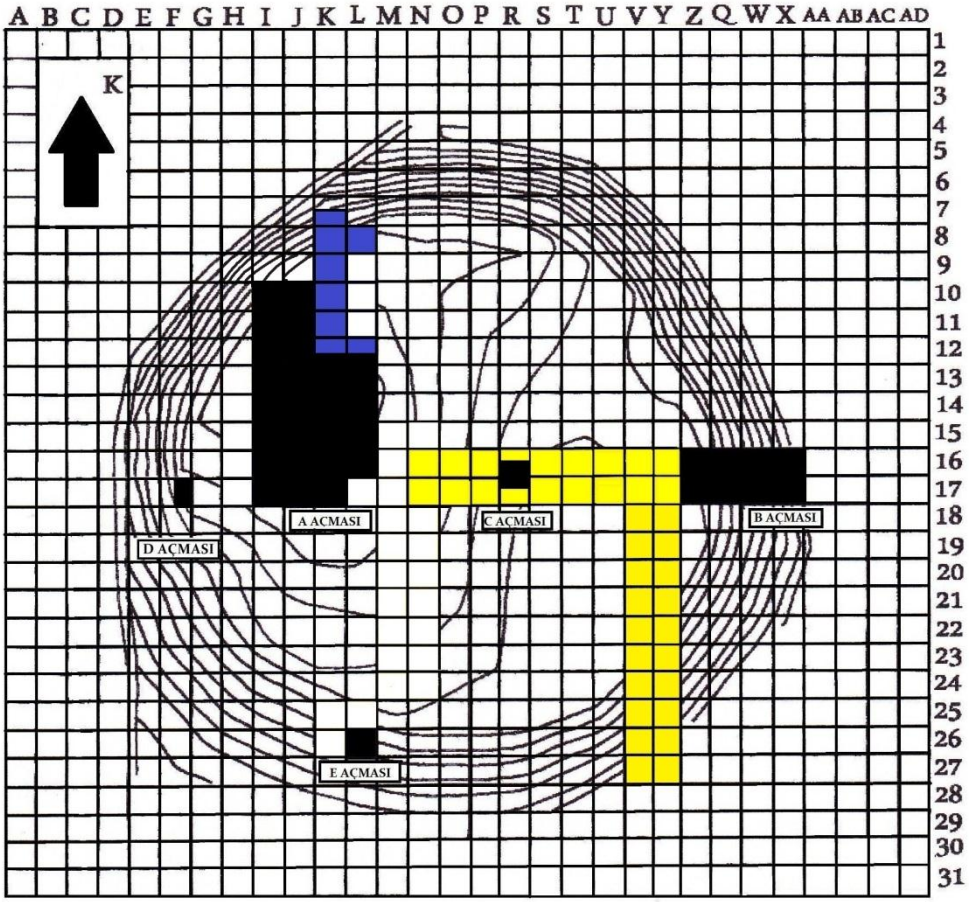
3. Mimari Tabaka dolgu toprağı içinde pt 1 mühür (OLZ 12 093=**Res.184 a-b**), 1 ağırşak (OLZ 12 134=**Res.185**), 1 boncuk (OLZ 12 135=**Res.186**), 1 insan yüzlü kap parçası (OLZ 12 103=**Res.187**), taş 1 boncuk (OLZ 12 065=**Res.188**) ve kavkı 1 pendantif (OLZ 12 079=**Res.189**) ele geçti.

4. Mimari Tabaka

K 7 plankaresinin güney yarısında devam eden derinleşme çalışmaları sonucunda 4. Mimari Tabaka kalıntılarına ulaşıldı. b.1541, b.1565, b.1566, b.1570, b.1575, b.1577, b.1585, b.1596, b.1601 K 7 plankaresinin güneybatısında yoğunlaşan mimari kalıntıların (**bkz. Plan**) bir yapıya ait köşe kalıntısı ile avlusu olduğu anlaşıldı (**Res.190**). K 7 plankaresinin güneybatı köşesinde yer alan ve b.1596 olarak kodlanan yapı temel kalıntısının doğu duvarı 1.75 m, kuzey duvarı ise 2.20 m uzunluğunda olup, söz konusu duvarların ortalama kalınlıkları 0.50 m'dir. Köşe kalıntısının güneybatıya bakan iç kesiminde batı – doğu doğrultusunda uzanarak doğu duvarına bağlanan 1.00 m uzunluğunda ve 0.45 m kalınlığında bir duvar temel kalıntısı saptandı. b.1596 kodlu yapı köşesi kalıntısının 2.00 m doğusunda kuzeybatı – güneydoğu yönünde uzanan taş bir duvar temeli kalıntısı ortaya çıkarıldı (**Res.190**). b.1585 olarak kodlanan, 2.20 m uzunluğunda ve 0.50 kalınlığındaki duvar temeli kalıntısının K 8 plankaresinin henüz kazılmamış olan kuzey kesitinin içinde devam ettiği gözlendi. b.1585 kodlu duvar kalıntısının doğusundaki alanın bir avlu olduğu düşünüldü. Biri b.1585 kodlu duvarın kuzeydoğu ucuna gelecek şekilde kuzeydoğu – güneybatı doğrultusunda köşelere yerleştirilmiş 3 dikeç kaidesi söz konusu avlunun ahşap dikmelere sahip, yaklaşık 4.50 x 1.75 m boyutunda bir sundurma kapatılmış olabileceğine işaret etmektedir. Sundurmanın güneybatı dikmesinin kaide taşının büyük olasılıkla K 8 plankaresinin henüz kazılmamış kuzey kesiti içinde kaldığı anlaşıldı. Söz konusu kesitin doğu yarısında pt bir pithos kalıntısı saptandı. Ağız ve boyun kısmı tahrip olmuş söz konusu pithos b.1577 olarak kodlandı. Ayrıca, K 7 plankaresinin kuzeyinde b.1601 olarak kodlanan, 1.10 m uzunluğunda, 0.75 m genişliğinde ve 0.40 m derinliğinde bir silo açığa çıkarıldı.

4. Mimari Tabaka'nın dolgu toprağı içinden pt 1 sayı tableti (OLZ 12 076=**Res.191**), 1 ağ ağırlığı (OLZ 12 092=**Res.192**), 2 çömlek (OLZ 12 096=**Res.193**, OLZ 12 169=**Res.194**), 1 testi (OLZ 12 087=**Res.195**), kemik 1 amulet (OLZ 12 149=**Res.196**) ve 1 delici (OLZ 12 137=**Res.197**) ele geçti.

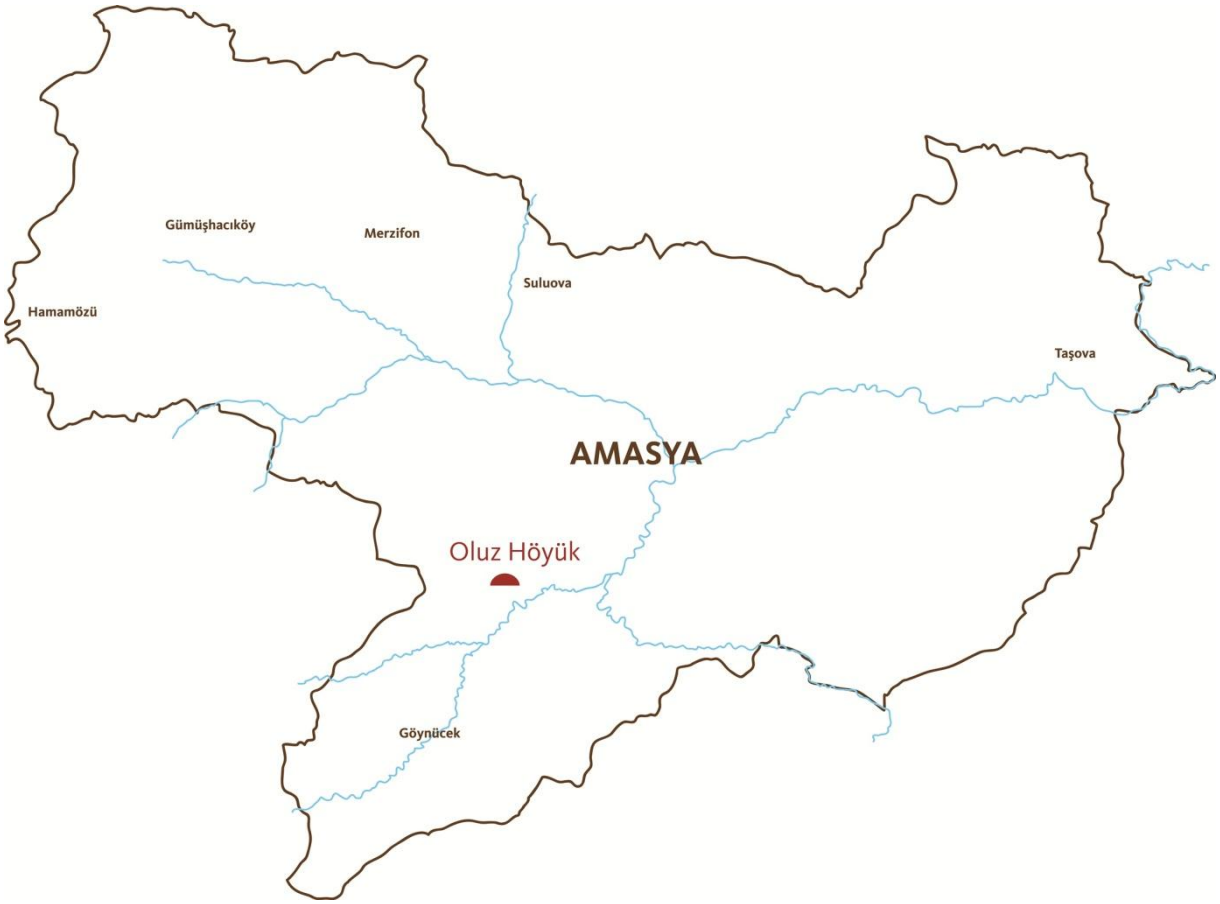
OLUZ HÖYÜK 2012

2012 DÖNEMİNDEN ÖNCE KAZILMIŞ ALANLAR

2012 DÖNEMİNDE KAZISI YAPILAN ALANLAR

2012 DÖNEMİNDE JEOFİZİK YAPILAN ALANLAR

Harita: Oluz Höyük

Plan

Res.1: Oluz Höyük'ün Kuzeyden Görünüşü

Res.2: Oluz Höyük'ün Güneyden Görünüşü

Res.3: Oluz Höyük'ün Batıdan Görünüşü

Res.4: Oluz Höyük'ün Güneydoğudan Görünüşü

Res.5: Oluz Höyük'ün Doğudan Görünüşü

Res.6: Oluz Höyük Arkeojeofizik Çalışmaları

Res.7: Oluz Höyük Arkeojeofizik Çalışmaları

Res.8: A Açması Genel Görünüş

Res.9: Lüle (OLZ 12 018), Pt, “0” Tabakası

Res.10a: Düdük (OLZ 12 110), Pt, “0” Tabakası

Res.10b: Düdük (OLZ 12 110), Pt, “0” Tabakası

Res.11: Bileytaşı (OLZ 12 014), Taş, “0” Tabakası

Res.12a: Sikke (OLZ 12 007), Tunç, “0” Tabakası

Res.12b: Sikke (OLZ 12 007), Tunç, “0” Tabakası

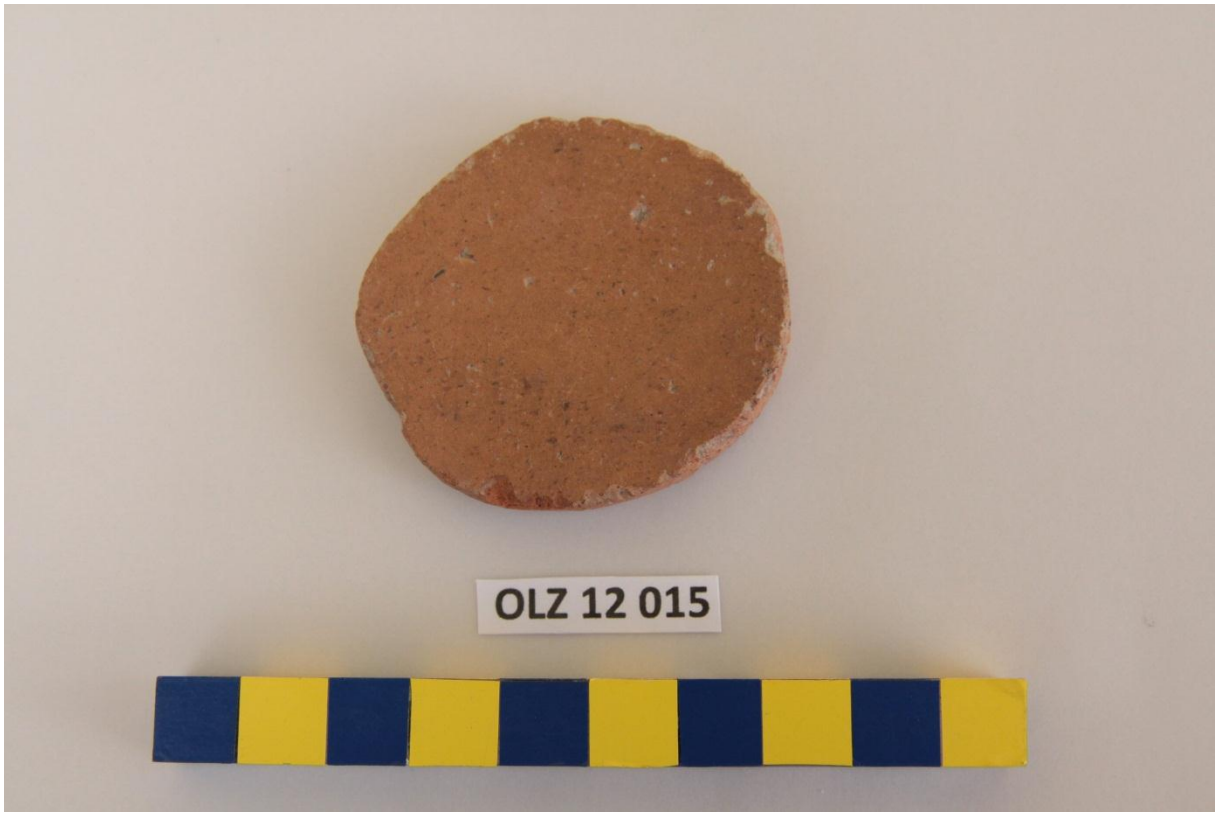

Res.13: Boncuk (OLZ 12 052), Tunç, “0” Tabakası

Res.14: Mimari Kalıntılar, K 11 Plankaresi, 1. Mimari Tabaka

Res.15: Mimari Kalıntılar, K 10 Plankaresi, 1. Mimari Tabaka

Res.16: Amfora Tıkacı (OLZ 12 015), Pt, 1. Mimari Tabaka

Res.17: Öğütmetaşı (OLZ 12 098), Taş, 1. Mimari Tabaka

Res.18: Kesici (OLZ 12 019), Çakmaktaşı, 1. Mimari Tabaka

Res.19a: Sikke (OLZ 12 008), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.19b: Sikke (OLZ 12 008), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.20a: Sikke (OLZ 12 009), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.20b: Sikke (OLZ 12 009), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.21a: Sikke (OLZ 12 071), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.21b: Sikke (OLZ 12 071), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res22a: Sikke (OLZ 12 072), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res22b: Sikke (OLZ 12 072), Tunç, 1. Mimari Tabaka

Res.23: Sapan Tanesi (OLZ 12 023), Kurşun, 1. Mimari Tabaka

Res.24: Sapan Tanesi (OLZ 12 099), Kurşun, 1. Mimari Tabaka

Res.25: Sapan Tanesi (OLZ 12 100), Kurşun, 1. Mimari Tabaka

Res.26: Sapan Tanesi (OLZ 12 101), Kurşun, 1. Mimari Tabaka

Res.27: Sapan Tanesi (OLZ 12 102), Kurşun, 1. Mimari Tabaka

Res.28: Mimari Kalıntılar, 2A Mimari Tabakası

Res.29: Basit Toprak Gömü (Sk.112)

Res.30: Basit Toprak Gömü (Sk.115)

Res.31: Sk.115 No’lu İskeletin Sol Bacağı Yakınındaki Boncuk (OLZ 12 125), Cam

Res.32: Boncuk (OLZ 12 125), Cam

Res.33: Basit Toprak Gömü (Sk.113)

Res.34: Basit Toprak Gömü (Sk.114)

Res.35: Mimari Kalıntılar, 2A Mimari Tabakası

Res.36: Basit Toprak Gömü (Sk.105)

Res.37: Basit Toprak Gömü (Sk.110)

Res.38: Ağırşak (OLZ 12 036), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.39: Ağırşak (OLZ 12 044), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.40: İdol (OLZ 12 057), Mermer, 2A Mimari Tabakası

Res.41: Okucu (OLZ 12 037), Çakmaktaşı, 2A Mimari Tabakası

Res.42: Kesici (OLZ 12 066), Obsidyen, 2A Mimari Tabakası

Res.43: Sap (OLZ 12 047), Fildişi, 2A Mimari Tabakası

Res.44: Boncuk (OLZ 12 062), Fildişi, 2A Mimari Tabakası

Res.45: Sapan Tanesi (OLZ 12 030), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.46: Mimari Kalıntılar, 2A Mimari Tabakası

Res.47: Çanak (OLZ 12 120), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.48: Halka (OLZ 12 155), Kemik, 2A Mimari Tabakası

Res.49: Halkalar (OLZ 12 156 a-c), Boynuz, 2A Mimari Tabakası

Res.50: Ağ Mekiği (OLZ 12 127), Demir, 2A Mimari Tabakası

Res.51: Mimari Kalıntılar, 2A Mimari Tabakası

Res.52: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 064), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.53: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 083), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.54: Ağırşak (OLZ 12 107), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.55: Amfora Tıkacı (OLZ 12 028), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.56: Ağ Ağırlığı (OLZ 11 034), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.57: Riton (OLZ 12 035), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.58: Kalypter (OLZ 12 078), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.59: Çömlek (OLZ 12 095), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.60: Testi (OLZ 12 168), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.61: Minyatür Kap (OLZ 12 121), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.62: Kapak (OLZ 12 075), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.63: Yazıtlı Keramik Parçası (OLZ 12 094), Pt, 2A Mimari Tabakası

Res.64: Okucu (OLZ 12 151), Taş, 2A Mimari Tabakası

Res.65a: Havan (OLZ 12 124), Taş, 2A Mimari Tabakası

Res.65b: Havan (OLZ 12 124), Taş, 2A Mimari Tabakası

Res.66: Kesici (OLZ 12 109), Çakmaktaşı, 2A Mimari Tabakası

Res.67: Boncuk (OLZ 12 170), Cam, 2A Mimari Tabakası

Res.68: Astragalos (OLZ 12 117), Kemik, 2A Mimari Tabakası

Res.69: Okucu (OLZ 12 152), Kemik, 2A Mimari Tabakası

Res.70: Sap (OLZ 12 026), Fildişi, 2A Mimari Tabakası

Res.71: Nesne (OLZ 12 150), Fildişi, 2A Mimari Tabakası

Res.72a: Sikke (OLZ 12 022), Gümüş, 2A Mimari Tabakası

Res.72b: Sikke (OLZ 12 022), Gümüş, 2A Mimari Tabakası

Res.73a: Sikke (OLZ 12 024), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.73b: Sikke (OLZ 12 024), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.74a: Sikke (OLZ 12 025), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.74b: Sikke (OLZ 12 025), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.75a: Sikke (OLZ 12 130), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.75b: Sikke (OLZ 12 130), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.76a: Sikke (OLZ 12 132), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.76b: Sikke (OLZ 12 132), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.77: Okucu (OLZ 12 167), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.78: Zıpkınucu (OLZ 12 162), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.79: Çan (OLZ 12 163), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.80: Nesne (OLZ 12 063), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.81: Nesne (OLZ 12 166), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.82: Çivi (OLZ 12 039), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.83: Kapı Aksamı (OLZ 12 068), Tunç, 2A Mimari Tabakası

Res.84: Sapan Tanesi (OLZ 12 030), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.85: Sapan Tanesi (OLZ 12 032), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.86: Sapan Tanesi (OLZ 12 033), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.87: Sapan Tanesi (OLZ 12 128), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.88: Sapan Tanesi (OLZ 12 129), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.89: Kenet (OLZ 12 126), Kurşun, 2A Mimari Tabakası

Res.90: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.91: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.92: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.93: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.94: Kurban Çukuru, 2B Mimari Tabakası

Res.95: Kurban Çukuru, 2B Mimari Tabakası

Res.96: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

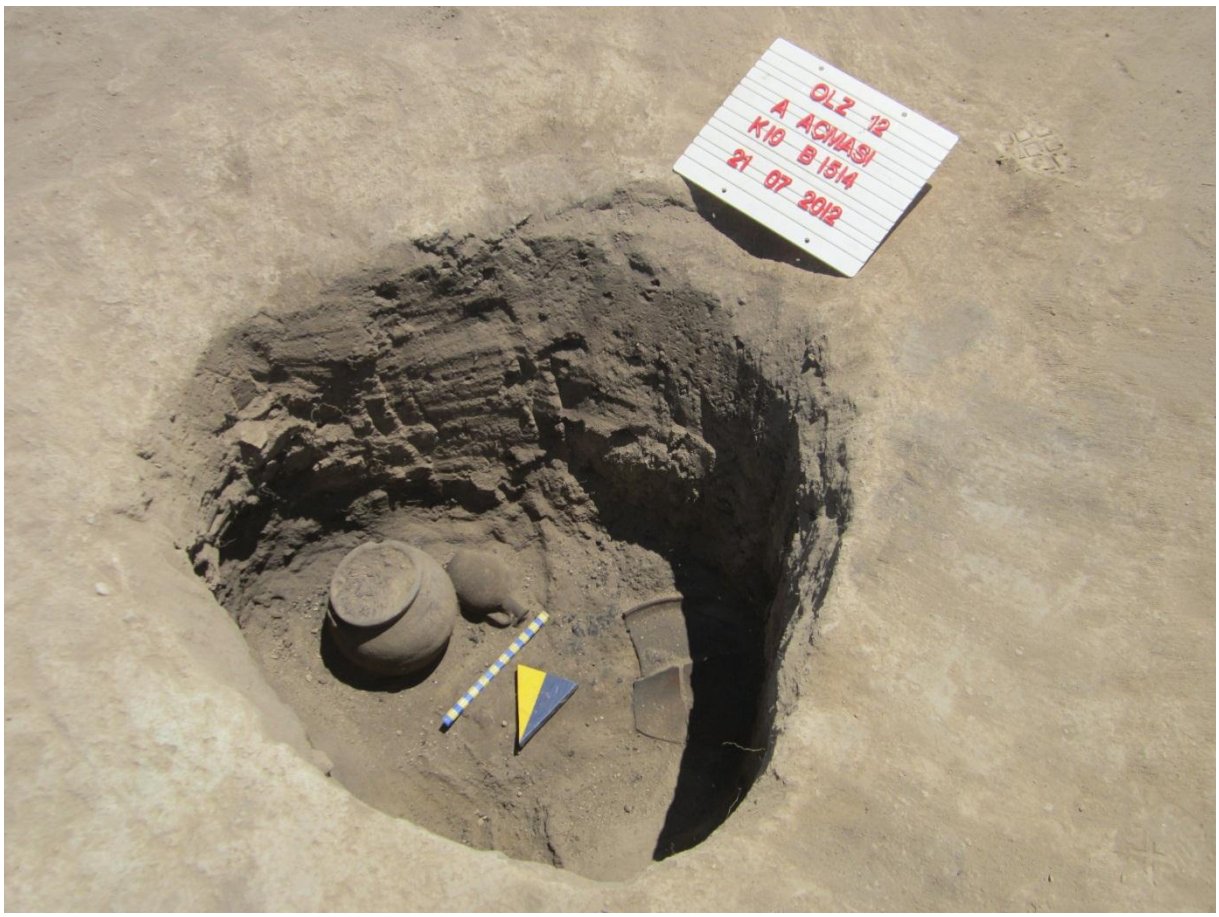
Res.97: Çanak (OLZ 12 113), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.98: Çanak (OLZ 12 122), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.99: Çanak (OLZ 12 161), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.100: Bothros, 2B Mimari Tabakası

Res.101a: Riton (OLZ 12 049), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.101b: Riton (OLZ 12 049), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.101c: Riton (OLZ 12 049), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.102: Kalıp Yapımı Kase (OLZ 12 041), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.103: Çanak (OLZ 12 055), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.104: Çömlek (OLZ 12 085), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.105: Minyatür Testi (OLZ 12 027), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.106: Astragalos (OLZ 12 054), Kemik, 2B Mimari Tabakası

Res.107: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.108: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 001), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.109: Nesne (OLZ 12 010), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.110: Ağırşak (OLZ 12 069), Taş, 2B Mimari Tabakası

Res.111a: Havan (OLZ 12 154), Taş, 2B Mimari Tabakası

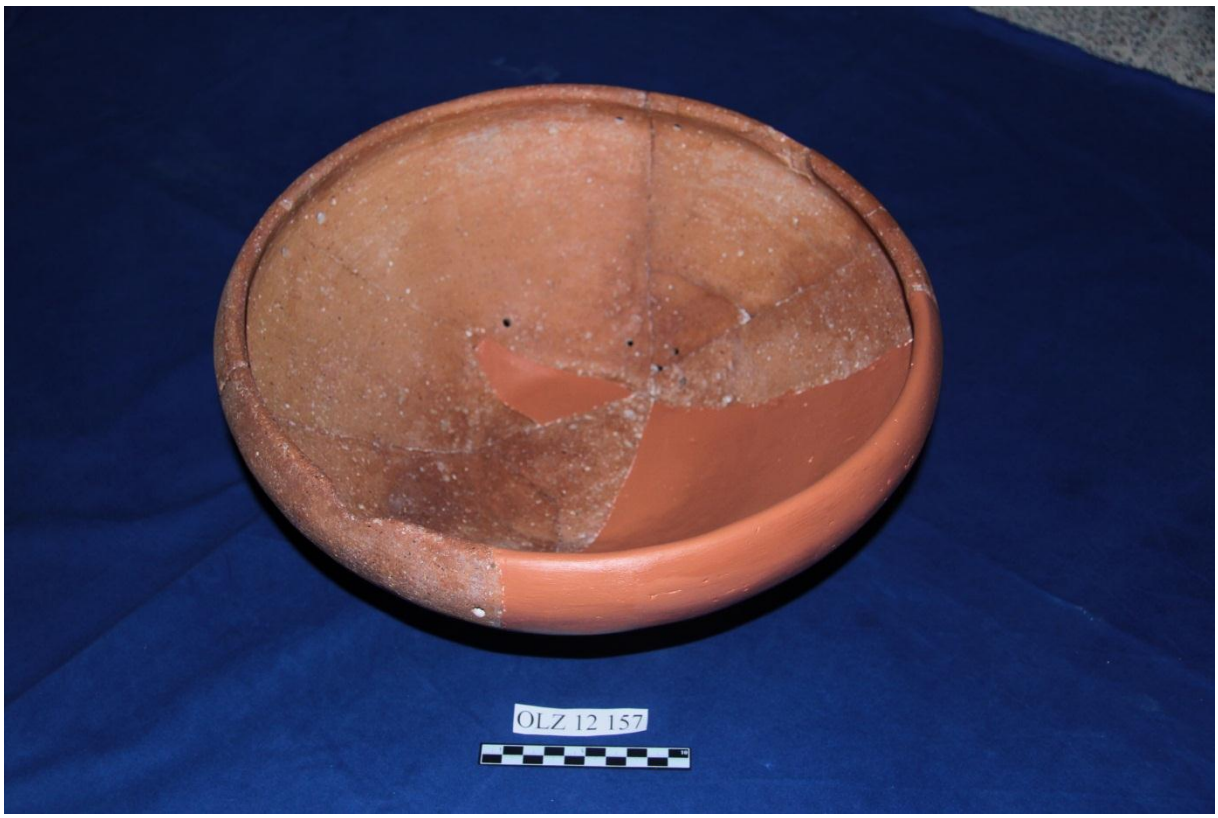

Res.111b: Havan (OLZ 12 154), Taş, 2B Mimari Tabakası

Res.112: Mimari Kalıntılar, 2B Mimari Tabakası

Res.113: Tabak (OLZ 12 119), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.114: Çanak (OLZ 12 157), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.115: Çanak (OLZ 12 158), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.116a: Çömlek (OLZ 12 084), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.116b: Çömlek (OLZ 12 084), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.117: Çömlek (OLZ 12 097), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.118: Çömlek (OLZ 12 104), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.119: Minyatür Çömlek (OLZ 12 144), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.120: Testi (OLZ 12 114), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.121: Testi (OLZ 12 142), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.122: Amfora (OLZ 12 160), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.123: Askos (OLZ 12 171), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.124: Kap Kaidesi (OLZ 12 143), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.125: Kapak (OLZ 12 090), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.126a: Kurşun Kenetli Kap Parçası (OLZ 12 139), Pt - Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.126b: Kurşun Kenetli Kap Parçası (OLZ 12 139), Pt – Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.127: Mühür (OLZ 12 042), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.128: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 053), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.129: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 081), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.130: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 082), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.131: Tezgah Ağırlığı (OLZ 12 133), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.132: Ağırşak (OLZ 12 016), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.133: Ağırşak (OLZ 12 048), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.134: Ağırşak (OLZ 12 116), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.135: Fırın Deneme Malzemesi (OLZ 12 089), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.136: Çörten (OLZ 12 077), Pt, 2B Mimari Tabakası

Res.137: Ağırlık (OLZ 12 086), Taş, 2B Mimari Tabakası

Res.138: Balta (OLZ 12 088), Taş, 2B Mimari Tabakası

Res.139a: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.139b: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.139c: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

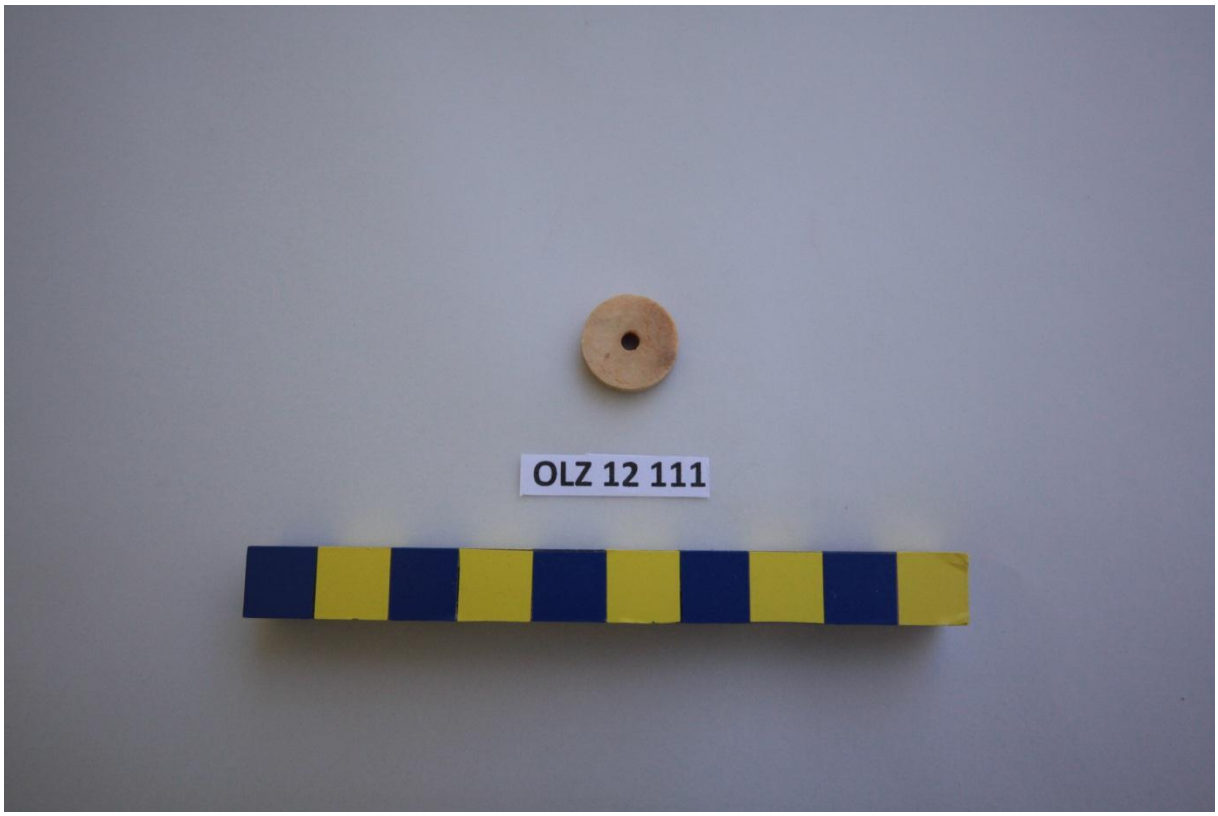
Res.139d: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.139e: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.139f: Zar (OLZ 12 046), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.140: Düğme (OLZ 12 111), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.141: Nesne (OLZ 12 136), Fildişi, 2B Mimari Tabakası

Res.142: Astragalos (OLZ 12 073), Kemik, 2B Mimari Tabakası

Res.143: Astragalos (OLZ 12 074), Kemik, 2B Mimari Tabakası

Res.144: Astragalos (OLZ 12 112), Kemik, 2B Mimari Tabakası

Res.145: Astragalos (OLZ 12 138), Kemik - Demir, 2B Mimari Tabakası

Res.146: Astragalos (OLZ 12 140), Kemik, 2B Mimari Tabakası

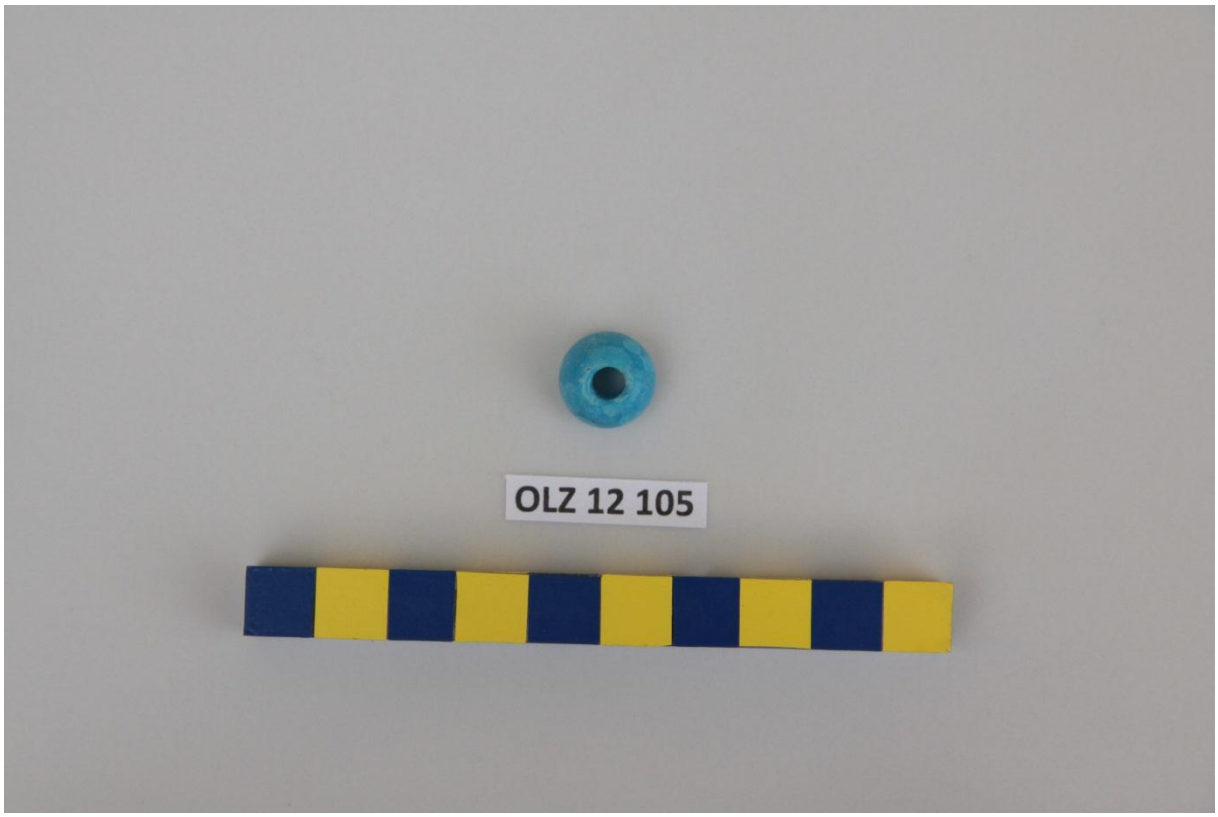
Res.147: Astragalos (OLZ 12 141), Kemik, 2B Mimari Tabakası

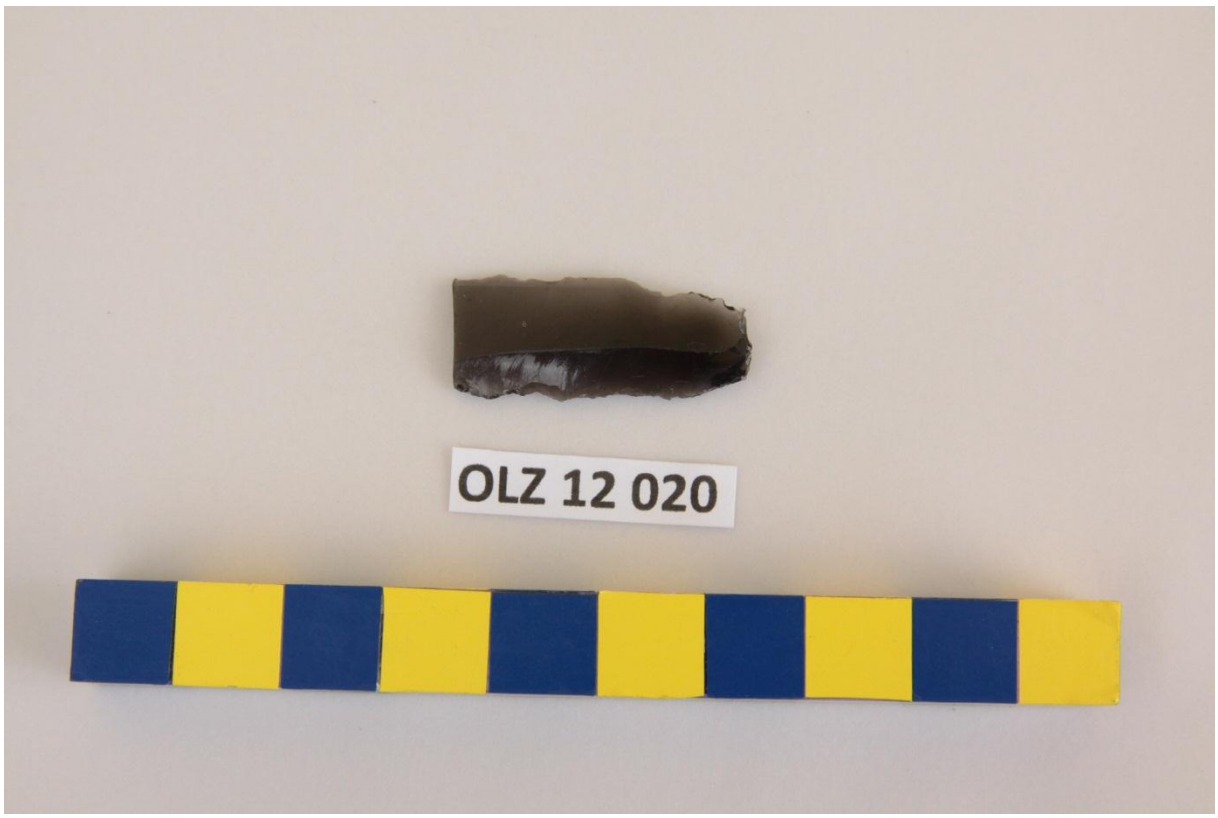
Res.148: Nesne (OLZ 12 153), Kemik, 2B Mimari Tabakası

Res.149: Boncuk (OLZ 12 002), Cam, 2B Mimari Tabakası

Res.150: Boncuk (OLZ 12 105), Cam, 2B Mimari Tabakası

Res.151: Kesici (OLZ 12 020), Obsidyen, 2B Mimari Tabakası

Res.152: Kesici (OLZ 12 021), Obsidyen, 2B Mimari Tabakası

Res.153: Kesici (OLZ 12 056), Obsidyen, 2B Mimari Tabakası

Res.154a: Sikke (OLZ 12 045), Gümüş, 2B Mimari Tabakası

Res.154b: Sikke (OLZ 12 045), Gümüş, 2B Mimari Tabakası

Res.155a: Sikke (OLZ 12 070), Bakır, 2B Mimari Tabakası

Res.155b: Sikke (OLZ 12 070), Bakır, 2B Mimari Tabakası

Res.156a: Sikke (OLZ 12 131), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.156b: Sikke (OLZ 12 131), Tunç, 2B Mimari Tabakası

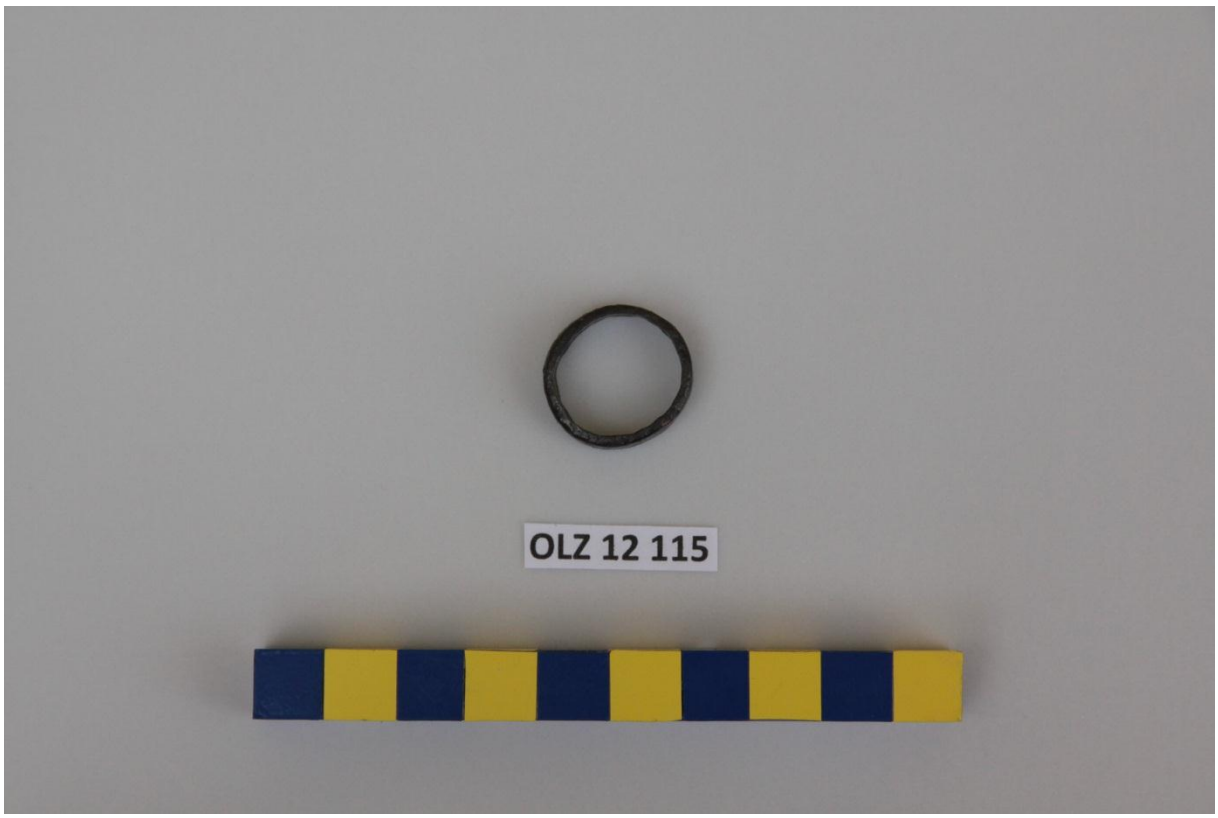
Res.157: Alabastron (OLZ 12 040), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.158: İğne (OLZ 12 006), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.159: İğne (OLZ 12 059), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.160: Alyans (OLZ 12 115), Tunç, 2B Mimari Tabakası

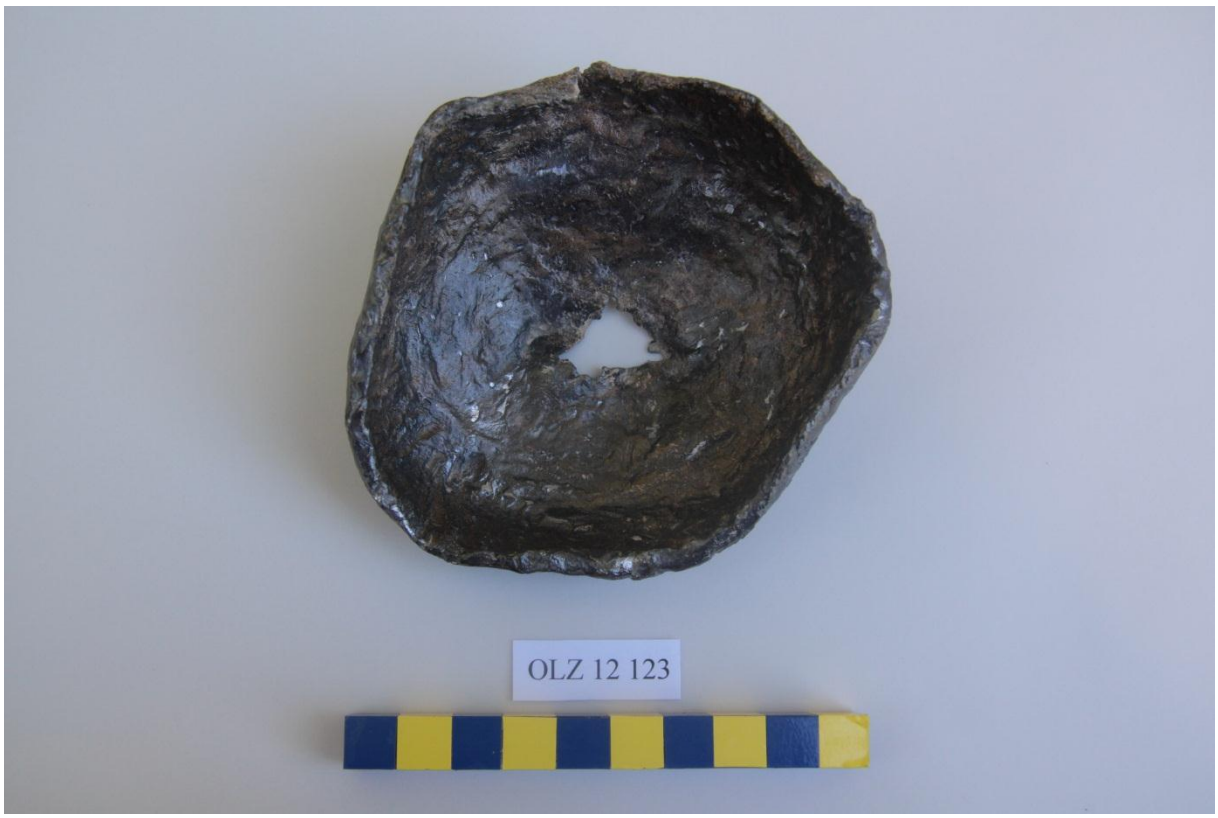
Res.161: Okucu (OLZ 12 147), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.162: Alet (OLZ 12 165), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.163: Nesne (OLZ 12 005), Tunç, 2B Mimari Tabakası

Res.164: Kap (OLZ 12 123), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.165: Ağırlık (OLZ 12 159), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.166: Kenet (OLZ 12 061), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.167: Kenet (OLZ 12 146), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.168: Sapan Tanesi (OLZ 12 004), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.169: Sapan Tanesi (OLZ 12 011), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.170: Sapan Tanesi (OLZ 12 012), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.171: Sapan Tanesi (OLZ 12 013), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.172: Sapan Tanesi (OLZ 12 029), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.173: Sapan Tanesi (OLZ 12 031), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.174: Sapan Tanesi (OLZ 12 043), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.175: Sapan Tanesi (OLZ 12 060), Kurşun, 2B Mimari Tabakası

Res.176: Halka (OLZ 12 067), Demir, 2B Mimari Tabakası

Res.177: Mimari Kalıntılar, 3. Mimari Tabaka

Res.178: Mimari Kalıntılar, 3. Mimari Tabaka

Res.179: Okucu (OLZ 12 164), Tunç, 3. Mimari Tabaka

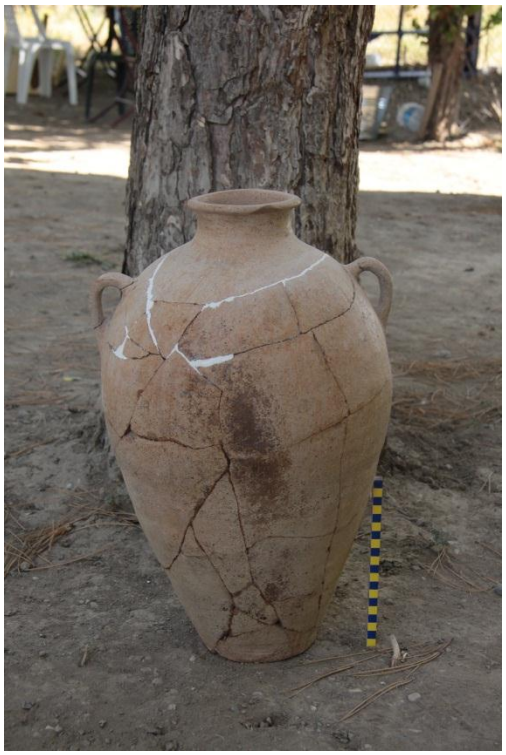
Res.180: Basit Toprak Mezar (Sk.109), 3. Mimari Tabaka

Res.181: Çömlek Mezar (Sk.111), 3. Mimari Tabaka

Res.182: Çömlek Mezar (Sk.111), 3. Mimari Tabaka

Res.183: Çömlek Mezar (OLZ 12 118), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.184a: Mühür (OLZ 12 093), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.184b: Mühür (OLZ 12 093), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.185: Ağırşak (OLZ 12 134), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.186: Boncuk (OLZ 12 135), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.187: İnsan Yüzlü Kap Parçası (OLZ 12 103), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.188: Ağırşak (OLZ 12 065), Pt, 3. Mimari Tabaka

Res.189: Pendantif (OLZ 12 079), Kavkı, 3. Mimari Tabaka

Res.190: Mimari Kalıntılar, 4. Mimari Tabaka

Res.191: Sayı Tableti (OLZ 12 076), Pt, 4. Mimari Tabaka

Res.192: Ağ Ağırlığı (OLZ 12 092), Pt, 4. Mimari Tabaka

Res.193: Çömlek (OLZ 12 096), Pt, 4. Mimari Tabaka

Res.194: Çömlek (OLZ 12 169), Pt, 4. Mimari Tabaka

Res.195: Testi (OLZ 12 087), Pt, 4. Mimari Tabaka

Res.196: Amulet (OLZ 12 149), Kemik, 4. Mimari Tabaka

Res.197: Delici (OLZ 12 137), Kemik, 4. Mimari Tabaka

2. PROJE SONUÇLARI

A. Giriş

"Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi" başlıklı projemizle Amasya İli'nin MÖ 3000 (İlk Tunç Çağı), MÖ 2000 (Orta Tunç Çağı ve Son Tunç Çağı/Assur Ticaret Kolonileri Çağı ve Hitit Dönemi) ve MÖ 1000 yıllarındaki (Demir Çağı ve Hellenistik Dönem) yıllarının kültürel özelliklerini, askeri, dini ve sivil mimari geleneklerini, ölü gömme geleneklerini, ticari ilişkilerini, hayvan ve bitki türlerini arkeolojiye yardımcı bilim dallarında kullanarak ortaya çıkarmak ve Amasya için sağlam bir kronolojik kurgu ile kültürel gelişim evrelerini oluşturmak amaçlanmıştı.

B. Yöntem

Projemizde hedeflenen yöntemlerden tamamına yakını başarıyla sağlanmış ve kullanılmıştır. Olağan arkeolojik yöntemler içinde ilk sırada bulunan sistematik arkeolojik kazı yöntemi 4 dönem boyunca (2009, 2010, 2011 ve 2012 dönemleri) sürdürülmüştür. Diğer önemli bir arazi çalışma yöntemi olan arkeojeofizik çalışmalar İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Anabilm Dalı öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Fethi Ahmet Yüksel başkanlığındaki bir ekip tarafından titizlikle yürütülmüş ve sonuçları hiçbir gecikme yaşanmadan proje raporlarında bildirilmiştir. Arkeojeofizik çalışmalarla koşut bir şekilde yürütülmesi planlanan GIS (Coğrafi Bilgi Sistemi) çalışmaları kazı ekibimizdeki konunun eğitimli tek uzmanının hiç umulmadık bir şekilde ekipten ayrılmasıyla sekteye uğramış ve sonuçlandırılamamıştır. 2007 yılında yani Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları'nın başlangıç döneminde İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nce sağlanan GIS programının kazı çalışmaları altyapısında halen bulunması nedeniyle, ilgili konuda bir uzman bulunur bulunmaz söz konusu çalışmalara yeniden başlanması planlanmaktadır.

Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazıları sırasındaki gereksinimler için Amasya Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 25 yıllığına kazı başkanlığımıza kazıevi olarak kullanmamız amacıyla tahsis ettiği Gözlek Köyü İlkokulu araştırma merkezi olarak kullanılmış ve burada oluşturulan kazıevi ile Konservasyon ve Restorasyon Laboratuvarı donanımlarından maksimum faydalanılmıştır. Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı Refik Duru Laboratuarı'ndan, İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü Uygulamalı Jeofizik Anabilim Dalı teknik cihazları ve laboratuarından, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Laboratuarı'ndan ve Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Biyolojik Antropoloji Bölümü Laboratuarı'ndan proje süresince yararlanılmıştır.

C. Araştırma – Bulgular

Yaz aylarında Oluz Höyük'de gerçekleştirilen sistematik arkeolojik kazılar sırasında ortaya çıkan mimari kalıntılar, küçük buluntular çanak-çömlekler ve ölü gömme gelenekleri ile ilgili bulgular ile kazı çalışmaları sonrası bunlara dayanan İstanbul Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi laboratuvarlarında yapılan bilimsel değerlendirmeler bundan önce sunulan 5 adet gelişme raporunda sunulmuştur.

4. Değerlendirmeler

"Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi" başlıklı projemizle ilgili Arkeolojik değerlendirmelerin yanısıra yardımcı bilim dalları olan ve projeye önemli katkılar sunan Nümismatik, Antropolojik, Arkeozoolojik, Arkeobotanik, Arkeojeofizik ve Arkeojeolojik değerlendirmeler de yer almaktadır.

I).Arkeolojik Değerlendirme

Oluz Höyük (**Res.1**), 280 x 260 m boyutu ve ova seviyesinden 15 m yüksekliği ile konumlandığı bölgenin en büyük höyüklerinden biri durumundadır. Hiç kuşku yok ki 3 yıllık bir bilimsel proje çerçevesinde böylesine büyük ve çok kültürlü katmanlara sahip dolgu içeren bir höyüğü, bünyesinde taşıdığı kültürleri tamamiyle anlayabilecek şekilde arkeolojik açıdan araştırmak olanaksızdır. Buna karşın, projede amaçlanan doğrultuda maksimum veri sağlayabilmek ve kültürel sıralanmayı (statigrafi) anlaşılabilir kılmak amacıyla özel bir kazı stratejisi geliştirilmiştir. Arkeojeofizik çalışmalar projenin başlangıç yılı olan 2009'dan itibaren önceki yıllar (2007 ve 2008) gözönüne alındığında neredeyse iki katına çıkarılmıştır. Jeoradar, jeomanyetik ve jeoelektrik gibi yöntemler birlikte kullanılarak, özellikle 2B Mimari Tabakası'nı yani Pers (Akhaimenid) kültürünün yer aldığı katmana ait anıtsal mimari ipuçları yakalanmış ve kazı stratejisi bu yönde tümüyle değiştirilmiştir. Bu bağlamda, geliştirilen kazılar sonucunda A Açması höyüğün en büyük kazı alanı haline gelmiştir (3250 m^2). Bunlara ilave olarak, höyüğün doğu kesiminde, 2007 yılında basamak tekniğinde (step trench) başlanılan B Açması höyüğün tabakalaşmasını doğru bir şekilde algılayabilmek amacıyla projenin başlangıç yılları olan 2009 ve 2010 dönemlerinde ova tabanına değin derinleştirilmiştir. Buraya kadar özetlenen arkeolojik kazı stratejisi sonucunda aşağıda sıralanan dönemlere ulaşılmıştır.

Res.1

a). Erken Tunç Çağı:
Oluz Höyük 9. Mimari Tabakası'nda saptanan Erken Tunç Çağı yerleşmesi, proje amaçları içinde ulaşılması ve kültürel özelliklerinin anlaşılabilmesi hedeflenen dönelerden biri idi. Proje başvurusunda "İlk Tunç Çağı" olarak isimlendirilen bu dönem, kazı çalışmaları sırasında projenin olgunlaşma sürecinde "Erken Tunç Çağı" olarak adlandırıldı. Kronolojik kurguda terminolojik bir bütünlük ve tutarlılık "Erken" ve "Geç" tanımları üzerinden sağlandı; Erken Tunç Çağı – Geç Tunç Çağı ve Erken Demir Çağı – Geç Demir Çağı gibi.

Oluz Höyük'ü ilk olarak 1997 yılında doktora tezi çerçevesinde gerçekleştirdiğim yüzey araştırmaları sırasında ziyaret etmiştim. Çok bereketli bir araziye sahip Geldingen Ovası'nın batı kenarında konumlanmış olan Oluz Höyük o dönemde dahi Orta Karadeniz Bölgesi'nin kara kesiminde kazı yapılabilecek en uygun yerleşme izlenimini vermişti.

Orta Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesminde yer alan İkiztepe, Kalkolitik, Tunç ve Demir çağları gibi önemli ve Karadeniz Bölgesi kültürünün şekillenmesinde önemli rol oynamış dönemleri bünyesinde barındıran çok önemli bir Öntarih (Protohistorik) yerleşmedir. İkiztepe'de Erken Tunç Çağı'na (MÖ 3500 – 2000) tarihlenen, kazılmış en büyük mezarlığı açığa çıkarılmış olması bu yerleşmenin Anadolu arkeolojisindeki önemini bir kat daha arttırmaktadır. Tüm bunlara karşın, İkiztepe'nin sunduğu bulgular, Orta Karadeniz Bölgesi arkeolojisinin sorunlarını çözmeye, bilinmeyenlerini öğrenmeye yeterli olmamıştır. Bunlara ilave olarak, İkiztepe'nin arkeolojik bulguları pek çok yeni sorunu da gündeme getirmiş bulunmaktadır; İkiztepe'yi Orta Kalkolitik Çağ'da (MÖ 5000 - 4500) ilk iskân edenler kimdi, nereden gelmişlerdi, Hitit Dönemi'nde (MÖ 1650 - 1190) İkiztepe neden ıssızlaşmıştı ve niçin İkiztepe uzun Demir Çağı sürecinde yalnızca Geç Demir Çağı'nda (MÖ 650 – 500) yerleşim görmüştü? Bu soruların yanıtı İkiztepe'nin daha fazla kazılması ya da yakın civarındaki başka bir yerleşmenin arkeolojik olarak araştırılması ile çözülecek gibi görünmemektedir. İkiztepe kazılarında 14 yıl (1992 - 2005) bilfiil kazı heyetinde görev yapmış ve çalışmış bir bilim insanı olarak yukarıda bahsi geçen soruların yanıtlarının Orta Karadeniz Bölgesi'nin kara kesiminde bulunduğunu daima hissetmişimdir. Tokat'ın Turhal ilçesi yakınlarındaki Ulutepe'de Tokat Müzesi tarafından 1976 yılında gerçekleştirilen kurtarma kazılarında ele geçmiş olan kimi çanakların İkiztepe Geç Kalkolitik Çağ (MÖ 4500 - 3500) kültür katmanlarındaki çanaklarla olan teknik yapı ve form benzerlikleri, Ulutepe pişmiş toprak figürinleri ile bazı metal eserlerin İkiztepe Erken Tunç Çağı kültürlerine olan yakınlıkları, İkiztepe ile Ulutepe arasında kültürel bir bağlantı olduğuna işaret etmektedir[1]. Bu durum, İkiztepe Geç Kalkolitik ve izleyen Erken Tunç Çağı temelinde Orta Karadeniz Bölgesi kültür kökenlerinin Yeşilırmak havzasında aranması gerektiğine işaret etmiştir. Güçlü bir maden teknolojisi ve kültürü, ahşap mimari geleneği ve elde şekillendirilmiş özellikli ve nitelikli çanak – çömleklerle karakterize olan Erken Tunç Çağı kültürüne sahip İkiztepe'nin, Canik Dağları'nın güneyindeki çağdaşlarının durumu pek fazla bilinmemektedir. Mezarlığınında keşfedilmiş olması, İkiztepe'yi Erken Tunç Çağı kültürü bakımından Anadolu'nun en bilinir ve anlaşılır yerleşmelerinden biri durumuna getirmiştir. Orta Karadeniz Bölgesi kara kesiminde Maşat Höyük ve Eskiyapar gibi büyük boyutlu ve önemli yerleşmelerde varlığı bilinen Erken Tunç Çağı'nın (Eski Tunç Çağı) tüm yönleriyle algılanabilir ve anlaşılabilir olabilmesi geniş alanlarda ve tüm kültür evreleriyle birlikte kazılabilmesi gerekmektedir. Ancak, Kara Kesimi yerleşmelerinin Erken Tunç Çağı kültürel katmanları üzerinde, bazen metrelerce kalınlığa ulaşan Orta Tunç Çağı, Son Tunç Çağı, Demir Çağı ile Hellenistik Dönem ve hatta Roma ve Bizans dönemleri mimari tabakaları bulunması bugüne değin çok uzun süreli kazılamayan sözkonusu bu yerleşmelerin Erken Tunç Çağı mimari tabakalarına ulaşılmasına engel olmuştur. Bu durumdan istisna yerleşimler olan Alacahöyük ve

[1] Dönmez 2007: 75-84.

Boğazköy'ün Orta Karadeniz Bölgesi'nden ziyade Orta Anadolu'ya meyilli olan coğrafi konumları ile söz konusu yerleşmelerdeki yüzyıla yaklaşan araştırma geçmişleri bölge kültürü için faydalı anlaşılabilir ve kullanılabilir ögeleri çok fazla içermemektedir.

2007 yılında başlayan Oluz Höyük sitematik arkeolojik kazıları 2012 yılı sonuçları ışığında Erken Tunç Çağı mimari tabakası üzerinde Orta Tunç Çağı, Son Tunç Çağı, Erken Demir Çağı (Karanlık Çağ), Orta Demir Çağı (Erken Phryg Kültürü), Geç Demir Çağı (Geç Phryg ve Pers Kültürleri) ve Hellenistik Dönem mimari tabakalarını kapsayan yaklaşık 10 m'lik bir kültür dolgusu yer almaktadır. Buna karşın, Oluz Höyük'ün tabakalaşmasını algılayabilmek amacıyla 2007 – 2010 dönemlerinde, höyüğün doğu kısmında basamak kazılan B Açması'nın en son tabakası olan 9. Mimari Tabaka'da ortaya çıkarılan sıvalı taban parçaları (**Res.2**) bir kısmı noksan taş döküm kalıbı (**Res.3**) ile 2012 dönemi çalışmalarında A Açması 2B mimari tabakasında ele geçen pişmiş toprak bir damga mühür (**Res.4**) ile kazı ve çentik bezekli çanak çömlek parçaları (**Res.5-6**) Oluz Höyük'de önemli bir Erken Tunç Çağı yerleşmesinin varlığına güçlübir biçimde işaret etmektedir.

Res.2

Res.3

Res.4

Res.5

Res.6

Yakın yıllarda başlayan Vezirköprü – Oymaağaç ile Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazıları projeleri İkiztepe Erken Tunç Çağı kültürleri ile güçlü bağların saptanabileceği bulgular içermektedir. Oymaağaç ile Oluz Höyük'ün ortak özellikleri İkiztepe'ye coğrafi anlamda en yakın kazılan yerleşmeler olmasıdır. İkiztepe'nin kuşuçumu 80 km güneybatısında bulunan Oymaağaç'daki arkeolojik kazılar, arkeojeofizik çalışmalar sonucu keşfedilen ve tapınak olduğu düşünülen Hitit Dönemi'ne ait anıtsal bir yapının ortaya çıkarılması çerçevesinde sürdürülmektedir. Gerçekte 1971 yılında müteveffa Prof.Dr. Uluğ Bahadır Alkım başkanlığındaki bir ekip tarafından başlatılan ve 1978 yılında sona eren Samsun Bölgesi Yüzey Araştırmaları projesi sırasında saptanan Oymaağaç Höyük, araştırma heyeti üyesi olan müteveffa Prof.Dr. Ali Dinçol ile Prof.Dr. Jak Yakar tarafından Hitit Fırtına Tanrısı'nın kutsal kenti Nerik olarak lokalize edilmiştir[2]. 2007 yılında başlayan kazılarda Alman arkeologların tabakalaşmaya bağlı olmadan buldukları bazı çivi yazılı tablet parçalarında Nerik adının geçmesi, 1970'li yılların ortalarında Ali Dinçol ve Jak Yakar'ın ne denli doğru bir tarihsel coğrafya saptaması yaptıklarını göstermektedir.

B). Geç Tunç Çağı (Hitit Büyük Krallık Dönemi):

Bugünkü bilgilerimiz ışığında Amasya ve yakın çevresinin MÖ 2. Binyılı tarihi coğrafyası oldukça sorunludur. Yeşilırmak'ın ana kollarından Çekerek Irmağı'nın Hitit Dönemi'ndeki adının *Zuliya* olduğu *Tapigga*/Maşat Höyük'te ele geçen yazılı belgelerden anlaşılmıştır. Hitit

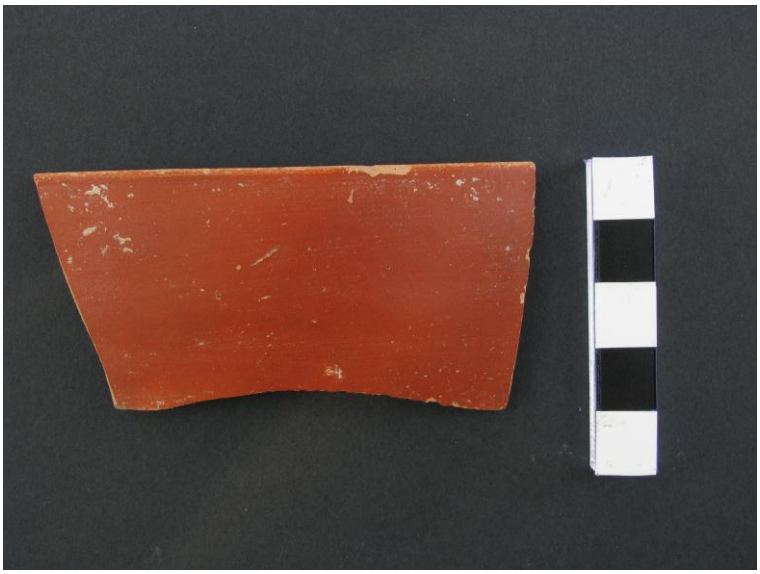
[2] Dinçol/Yakar 1974: 563-582; Yakar/Dinçol 1974: 85-99.

Dönemi'ndeki adının *Maraššantiya* olduğu bilinen Kızılırmak'ın kavsinin bugünkü Çorum ve Yozgat ile Tokat ilinin bir kısmının kapladığı bölge *Hatti* Ülkesi olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde Çorum il sınırına yaklaşık 15 km yakınlıkta olan Oluz Höyük, *Šapinuva*/Ortaköy'e 50 km, Tokat ili sınırları içindeki *Tapigga*/Maşat Höyük'e ise 55 km mesafededir. Bütün bu veriler Amasya ili ve Oluz Höyük'ün *Hatti* Ülkesi ile yakınlığını gözler önüne sermektedir. Buna karşın, bugünkü Amasya ilinin kapsadığı alanın *Hatti* Ülkesi mi ya da Yukarı Ülke'de mi yer aldığı konusu tartışmaya açıktır. Aslında daha çok Tokat'ın doğusu ve Sivas ili ile lokalize edilen Yukarı Ülke'nin Amasya ilini kapsayıp kapsamadığı bugünkü bilgiler ışığında tam olarak belli değildir. Özellikle *Šapinuva*/Ortaköy ve *Tapigga*/Maşat Höyük'te ele geçmiş olan çivi yazılı tabletlerde yer alan kent isimlerinin bazıları Amasya yöresi ile ilişkili olmalıdır.

Oluz Höyük'te ele geçen MÖ 2. Binyılına tarihlenebilecek arkeolojik bulgular, Demir Çağı öncesi önemli iskanlar gerçekleştiğini göstermektedir. Hitit çanak-çömleğinin dışında, herhangi bir mimari tabakaya bağlı olmadan karışık biçimde gelen bazı çanak-çömlek parçaları (**Res.7-8**) ile kabartma hayvanbaşı ile bezenmiş testi parçası (**Res.9**) çok büyük olasılıkla Orta Tunç Çağı I-II'ye yani Assur Ticaret Kolonileri Çağı'na aittir. Bunların hemen hepsi çömlekçi çarkında şekillendirilmiştir. İyi elenmiş temiz bir hamura sahip olan bu çanak-çömlekler ince mineral ve çok ince bitki katkılıdır. Genellikle iyi ya da orta açkılı olan çanak-çömleklerin yüzey renkleri açık portakaldan koyu kırmızıya kadar değişmektedir. Bunlar içinde hiç tüm kap ele geçmemiş olmasına karşın, özellikle Kültepe ve İkiztepe'den bilinen kırmızı astarlı ve çok kaliteli ağız ve gövde parçaları Oluz Höyük'ün Assur Ticaret Kolonileri Çağı'nda da yerleşim gördüğüne işaret etmektedir.

Res.7

Res.8

Res.9

Oluz Höyük B Açması 8 ve 7. mimari tabakalarında Hitit Büyük Krallık Dönemi'ne tarihlenen mimari bulgular, çanak-çömlek parçaları ve küçük buluntular saptandı. 7. Mimari Tabaka kazıları sırasında taş temelli ve kerpiç duvarlı bir yapı kalıntısı ile karşılaşıldı (**Res.10**). Doğu bölümü yamaç erozyonu nedeniyle oldukça tahrip olmuş yapının dolgu toprağı ve mekan içi kazılarından ele geçen çok sayıdaki hızlı çarkta şekillendirilmiş çanak-çömlek ile şişe parçaları (**Res.11**) yapının ve bu mimari tabakanın Geç Tunç Çağı'na yani Hitit

Büyük Krallık Dönemi'ne tarihlenmesi için sağlam dayanak noktaları oluşturmuşlardır. Çok sayıdaki çanak-çömlek parçası dışında, 2007 döneminde taş mühür[3], 2008 döneminde ise tunç bir orak[4] ile güçlü varlığı belirlenen Hitit Büyük Krallık Dönemi'ne ait 2009'da ele geçen en önemli buluntu tunç bir okucudur (**Res.12**). 2011 ve 2012 dönemlerinde 2B Mimari tabakası kültür dolgusu içinde ele geçen biri taş, diğeri pt 2 mühür (**Res.13 ve 14**) ile hilal biçimli pt tezgah ağırlığı (**Res.15**), Pers dönemi Oluz Höyük sakinlerinin Hitit dönemi objelerini saklayıp kullandıklarına işaret etmektedir.

Res.10

Res.11

[3] Doğan-Alparslan/Alparslan 2010: 87-88.
[4] Dönmez/Naza-Dönmez 2009b: Res.31.

Res.12

Res.13

Res.14

Res.15

Oluz Höyük kazıları başlamadan önce Amasya yöresinin Hitit Dönemi ile ilgili bilgi ve bulguları yalnızca Doğantepe'den bilinmekteydi. Oluz Höyük'ün kuşuçumu 5 km kuzeyinde yer alan Doğantepe (**Res.16**), yaklaşık 40 m yüksekliğinde ve 400 x 300 m boyutunda büyük bir yerleşmedir. Burada bir rastlantı sonucu bulunan ve Hitit Büyük Krallık Dönemi'ne tarihlenen tunçtan yapılmış tanrı heykelciği (**Res.17**) ile yine tunçtan bir damga mühür[5], bu dönemin en güzel örneklerini oluşturur. Eğer ithal değilse, bu heykelcik taş ya da balmumu bir kalıba dökülmüş ve kol ile bacakları perçin delikleri ile tutturulmuş olması bakımından bölge madencilerinin üstün bir tekniğe sahip olduklarına işaret etmektedir. Söz konusu eserler ve özellikle fırtına tanrısı heykelciği, boyutu bakımından Orta Karadeniz Bölgesi'nin belki de en büyük MÖ 2. Binyılı yerleşmesi durumundaki Doğantepe'nin çok önemli bir dinsel merkez olduğuna işaret etmektedir. Hititler'in kuzeydeki en önemli dinsel merkezinin fırtına tanrısının kutsal kenti *Nerik* olduğu bilinmektedir. *Nerik*'in bugüne değin, *Hattuša* ve *Šapinuva*'nın kuzeyindeki bölgelerde olduğu düşünülmüştür. Yakın yıllarda başlayan Vezirköprü-Oymaağaç Höyük kazılarında ele geçen kimi yazılı belgelerde *Nerik* adı geçmesi, bu yerleşmenin Nerik ile lokalize edilmesini neredeyse kesinleştirmiştir. Bu durumda boyut bakımından Oymaağaç'ın yaklaşık 5 katı büyüklüğünde olan ve fırtına tanrısı heykelciği ile fırtına tanrısının bir kült merkezi ile ilişkilendirilebilecek Doğantepe'nin Hitit Dönemi'ndeki adının ne olduğu karşımıza çıkmaktadır. Hitit kralı II. Hantili döneminde Nerik'in *Kaška*lar tarafından ele geçirildiği bilinmektedir. Bu olaydan sonra Fırtına Tanrısı kültü zorunlu olarak *Hakmiš*'e taşınmıştır. Uzun süredir *Hakmiš*'in Amasya ile olan eşitliği gündemde olmasına

[5] Alp 1963: 91-126

karşın, Harşena Kalesi'nde Hitit Dönemi'ne ait ciddi bir bulgu ve mimari kalıntı ele geçmemesi, daha da önemlisi Kale'nin Hititler'in yerleşim tarzına uygun bir topografyaya sahip olmaması Amasya-*Hakmiš* eşitliğini oldukça zayıflatmaktadır. Doğantepe'de ele geçmiş olan Fırtına Tanrısı heykelciği bu yerleşmenin Hakmiş ile eşitlenmesinde bir ipucu olarak değerlendirilmelidir. II. Hantili döneminde *Hakmiš*'e taşınan Fırtına Tanrısı kültü ile Doğantepe Heykelciği birlikte değerlendirildiğinde, Doğantepe-*Hakmiš* eşitliği mantıklı görünmektedir.

Res.16

Doğantepe'de Amasya Müze Müdürlüğü tarafından, antik yerleşmenin yayılım alanının saptanması ile SİT sınırlarının kontrol edilmesi amacıyla 2007 yılında gerçekleştirilmiş olan tek dönemlik kazı çalışmaları Oluz Höyük'ün MÖ 2. Binyılı bulgularını değerlendirmek için önemli bir fırsat oluşturmuştur.

Res.17

I. Derece arkeolojik SİT alanı olan Doğantepe'de, 2007 yılı kazı sezonunda ilk kez, mevcut SİT alanının sınırlarının kontrol edilmesi için 5 adet 5 x 5 m boyutlarında tespit sondajları açılmıştır. Arkeolojik kazılar sonucunda kasabanın %90'lık bölümünü kapsayan SİT alanında doğu ve kuzey eteklerin Erken Tunç Çağı'nda mezarlık olarak kullanılmış bir bölge olduğu, buna karşın, Assur Ticaret Kolonileri Çağı ve Hitit dönemlerinde ise çöp çukurlarının yer aldığı bir alan saptanmıştır. Ballıkaya'ın zirvesinde açılan sondaj çukurunda ise; Doğantepe'nin bilinen ilk yerleşiminin Geç Kalkolitik Çağ'da başladığı ve aralıksız olarak Erken Tunç Çağı, Orta Tunç Çağı (Assur Ticaret Kolonileri Çağı, Eski Hitit Dönemi) ve Geç Tunç Çağı (Hitit İmparatorluk Dönemi), Demir Çağı, Helenistik Çağ ile Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde iskânın devam ettiği anlaşılmıştır. Doğantepe'de oldukça küçük alanlarda sondaj tekniği ile çalışmanın dezavantajı ile Assur Ticaret Kolonileri Çağı ile Hitit Dönemi'ne ait mimari kalıntılara ulaşılamadı. Buna karşın bu dönemlere ait düğme şeklinde taş bir mühür (**Res.18**) ile çok sayıda çanak-çömlek parçası ele geçti. Doğantepe Hitit çanak-çömleği devetüyü hamuru ince ve orta mineral ile ince bitki katkılı, çark yapımı, açık kahverengimsi kırmızı astarlı, yatay kulplu örneklerden oluşmaktadır.

Res.18

Birbirlerine oldukça yakın konumları ile dikkati çeken Oluz Höyük (**Res.1**) ile Doğantepe'de (**Res.16**) gerçekleştirilen çalışmalarda ele geçen mühür ve çanak-çömlek gibi buluntular, yakın gelecekte Amasya ili sınırları içinde Hitit arkeolojisi ile ilgili belirsizliklerin azalacağına ve kronolojik düzendeki boşlukların doldurulacağına işaret etmektedir. Bunların yanı sıra bu iki yerleşmenin hemen güneyinde yer alan Ayvalıpınar Höyüğü'nün (**Res.19**) yakın gelecekte araştırılması hem Oluz Höyük ve hem de Doğantepe'nin Hitit arkeolojisi açısından değerlendirilmesinde hayati öneme sahiptir. Bilinen Hitit yazılı kaynaklarında, Kuzey Anadolu'da yaklaşık 2000 yer adı geçmesine karşın, Karadeniz Bölgesi'ndeki araştırmalar sonucunda MÖ 2. Binyılı yerleşmelerinin sayıları henüz birkaç yüze yeni ulaşmıştır. Bu yerleşmeler içinde Doğantepe, Oluz Höyük ve Ayvalıpınar Höyüğü konumsal olarak çok özel bir duruma sahiptir. 12 km'lik bir hat içinde Kuzey-Orta Anadolu'nun en büyük üç yerleşmesinin sıralanmış olması mutlaka ki özel bir anlam taşımaktadır. Bugün gelinen ortamda Doğantepe'deki çalışmaların durdurulduğu, yalnızca Oluz Höyük'teki arkeolojik kazıların süreklilik arz edeceği görülmektedir. Ayvalıpınar Höyüğü'nde ise arkeolojik çalışmalar henüz başlatılmamıştır. Hatti Ülkesi'nin kuzey bölümünün önemli bir yöresini oluşturan Amasya ilinin batısı ile güneybatısı, bölgede sürdürülecek olan arkeolojik kazılar, hem Hititler'in bölgede Kaşkalar'a ne kadar etkin olduklarına dair işaretler sunacak, hem de ele geçecek yazılı belgeler ve mühürler tarihi coğrafya çalışmalarına eşsiz katkılar sağlayacaktır.

Res.19

C). Orta Demir Çağı (Erken ve Klasik Phryg Kültürleri):

2009 – 2012 dönemi çalışmalarında Orta Demir Çağı'na tarihlenen 6 ve 5. mimari tabaka kazıları çok sınırlı alanlarda gerçekleştirildi. 6. Mimari Tabaka çanak-çömleği genel özellikleri ile Orta Demir Çağı'na ait Klasik Phryg kültürünü yansıtmaktadır. Buradaki derinleşme çalışmaları sırasında karşılaşılan bazı boya bezekli örneklerin erken dönem özellikleri gösterdiği saptandı (**Res.20**). Benzerleri Kilise Tepe Erken Demir Çağı mimari tabakalarında ele geçmiş olan[1] krater türü iri çömleklere ait bezemeli gövde parçalarının Erken Demir Çağı sonu ile Orta Demir Çağı başlarına ait olabilecekleri düşünülebilir. Bunların yanısıra Boğazköy – Büyükkaya'da bulunan "Karanlık Çağ" boya bezekli çanak-çömleği ile benzeşen bazı örnekler (**Res.21**) Oluz Höyük'te henüz mimari tabaka olarak saptanamayan Erken Demir Çağı'nın varlığına işaret etmektedir.

Res.20

[1] Postgate 2008: Fig.4/2.

Res.21

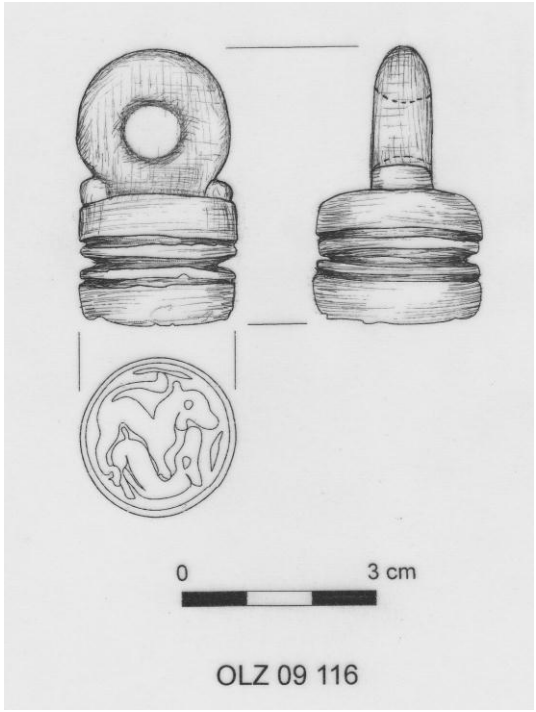
Oluz Höyük Klasik Phryg kültürü çanak-çömlek örnekleri çok sayıda olmasa da karakteristik bezeme özellikleri ile karşımıza çıkmaktadır (**Res.22**).

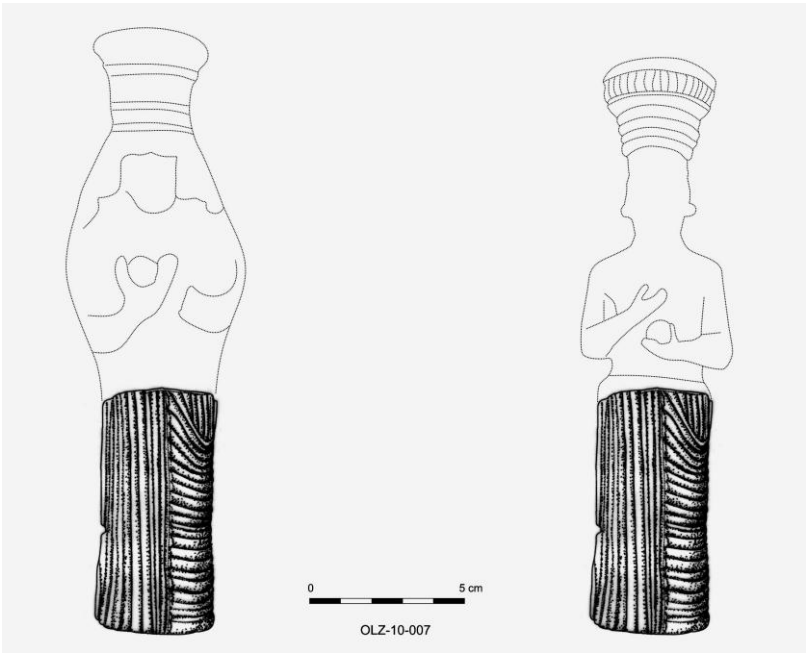
Res.22

D). Geç Demir Çağı (Geç Phryg Kültürü):
Oluz Höyük, 4. Mimari Tabaka (MÖ 600-500) dönemini yaşarken *Kašku* Ülkesi'nde *Phryg* kültürü etkisinde bir Geç Demir Çağı kenti durumunda idi. Geç *Phryg* özelliği gösteren bezemesiz ya da boya bezekli çanak-çömlekler, baskı yüzeyinde aslan-ceylan mücadelesi betimlenmiş olan fildişi damga mühür (**Res.23**) ve taş bir Kubaba (Matar Kubileya) heykelciğinin alt kısmının (**Res.24**) ele geçmiş olması, 4. Mimari Tabaka'nın *Phryg* karakterini tartışmasız bir biçimde ortaya koymaktadır. 4. Mimari Tabaka süreci yaşanırken, MÖ 547'de *Pteria* Savaşı, sonrasında *Sardes*'in Büyük Kyros tarafından zaptedilmesi, Anadolu'nun Akhaimenid hanedanlığı tarafından Pers egemenliğine alınması ve en önemlisi *Kappadokia* Satraplığı'nın kurulması, Oluz Höyük'ün politik ve kültürel yaşamı ve konumu etkilemiş olmalıdır. 4. Mimari Tabaka'nın yaklaşık 100 yıllık süren yaşamının ikinci yarısı her ne kadar kağıt üzerinde Pers egemenliği olarak görülse de, mimari ile çanak-çömlekçilikteki

homojenlik ve süreklilik yerleşmenin *Phryg* karakterini hemen kaybetmediğine işaret etmektedir.

Res.23

Res.24

Oluz Höyük Demir Çağı mimari tabakalarında *Phryg* kültür etkileri yoğun olarak saptanabilse de, halkın *Phrygli* olmadığı açıktır. T. Özgüç, Kültepe ve yakın çevresi için çanak-çömlek temelinde yaptığı bir değerlendirmede sorunu şöyle ifade etmiştir, "Frig halkının hiç yaşamadığı bir bölgede Friglerinkinden tamamen ayrı bir dili konuşan, ayrı bir yazısı olan (hiyeroglif) insanların da kullandığı bu seramik türüne (Frig Seramiği) demenin gerçeği aksettirmediğine kaniiz"[2]. Kuzey-Orta Anadolu'nun Demir Çağı etnik yapısı ile ilgili,

[2] Özgüç 1971: 71-72

özellikle Herodotos ve Strabon gibi antik kaynaklarda önemli bilgiler yer almaktadır. MÖ 5. yüzyılda yaşamış Herodotos *Halys*/Kızılırmak ve *Iris*/Yeşilırmak havzalarında yaşayan halklar için Suriyeliler tanımını kullanmıştır (*Historia,* I, 72). MÖ 64/63 - MS 25 tarihleri arasında yaşamış Strabon ise, söz konusu bölge halkı için, Herodotos'tan da etkilenmiş olarak, *Leukosyriens* yani Beyaz Suriyeliler demektedir (*Geographika*, XII, III, 9). Bu tanımlamaları dayanak alan L. Summerer bir yazısında, bölgenin yerli halklarının Suriye kökeninin MÖ 1950-1750 yıllarında yaşamış *Assur* Ticaret Kolonileri Çağı insanları ile ilişkilendirilebileceğini iddia etmektedir[3]. Burada dikkate edilmesi gereken en önemli husus, yukarıda bölgenin etnik yapısı ve tarihi coğrafyası ile ilgili görüşlerimizi ifade ederken kullandığımız kaynakların bölgenin yerleşmelerinden ele geçen *Hitit* tabletleri ile bölge hakkında, oraya yapılan askeri operasyonlarla ilgili direkt bilgi veren *Assur* kaynakları olmasıdır. *Hitit* yazılı belgelerinin susmasından 700 yıl sonra, *Assur* kaynaklarından ise 200-250 yıl sonra bölge hakkında bazı bilgilere ulaştığımız Herodotos'un *Historia*'sı ile ondan yaklaşık 450 yıl sonra bölgeyi tanımlayan Strabon'un *Geographika*'sı ile hem bu zaman farkından dolayı ve hem de bölgenin üretmediği yazılı kaynaklar olması bakımından bazı konulara şüpheli bakılması gerekliliği ortadadır. Herodotos'un bölge halkını Suriyeliler olarak nitelendirmesi, bu insanların *Assur* Ticaret Kolonileri Çağı ile olan geçmişinden dolayı olmamalıdır. Çünkü arada 1000 yıldan fazla olan oldukça uzun bir zaman geçmiştir. Bu durum çok büyük olasılıkla Güney ve Güneydoğu Anadolu'da yer alan Geç *Hitit* kent-devletlerinin *Tabal* bölgesine yapmış oldukları politik ve kültürel etkilerin bir yansımasıdır.

MÖ 500-425 yılları arasında yaşanmış olduğu anlaşılan 3. Mimari Tabaka'da (MÖ 500 – 425) ise özellikle çanak-çömlekçilik temelinde, boya bezeme geleneğinin sürekliliğinde, geometrik bezemenin yanısıra bitkisel ve figürlü bezemenin artmaya başlaması çanak-çömlek atölyelerinin Anadolu'nun yeni kültür ögelerinden etkilenmeye başladığını göstermektedir.

E). Geç Demir Çağı (Akhaimenid Kültürü):

Mimari, çanak-çömlek ve küçük buluntular yönünden Pers kültür karakterini yansıtan Oluz Höyük 2. Mimari Tabakası (**bkz. Plan**) A ve B olmak üzere iki ana evreye ayrılmaktadır. 2B Mimari Tabakası (MÖ 425 - 300), A Açması'nda güneybatıdan kuzeydoğuya uzanan taş döşemeli anıtsal bir yol (**Res.25**), bunun kuzeyinde yer alan ve özellikle 2011 dönemi kazı çalışmaları sonucunda giriş bölümü açığa çıkarılan küçük bir saray ya da malikane olduğunu düşündüğümüz kompleks bir yapı kalıntısı (**Res.25**) ile mimari açıdan karakterize olmaktadır. Taş döşeme yolun sonlandığı kısımda yer alan giriş yapısına organik bağlantısı olan ve doğuya doğru uzanan bitişik üç oda (**Res.26**), bu kısımda varlığını 2007 yılından itibaren geliştirdiğimiz arkeojeofizik çalışmalarla saptadığımız ve bir malikane olduğunu düşündüğümüz yapının ilk birimleri olarak değerlendirilebilir. Yolun ulaştığı giriş yapısının hemen kuzeyinde bir avlu yer almaktadır. Avlu tabanında yer yer kalmış olan taş döşeme kalıntıları, avlu tabanının tamamının taş döşemeye sahip olduğunu, ancak bothroslar ve mezar çukurları ile 2A Mimari Tabakası sakinlerinin inşa faaliyetleri sonucu tahrip edilmiş bulunduğuna işaret etmektedir. Bu avlunun kuzeyinde zemini taş ile döşenmiş başka bir anıtsal bir giriş yapısı (**Res.27**) yer almaktadır. Ön kısımdaki iki adet iri dikme kaidesi bu giriş yapısının cephesini oluşturmaktadır.

[3] Summerer 2008: 264

Res.25

Res.26

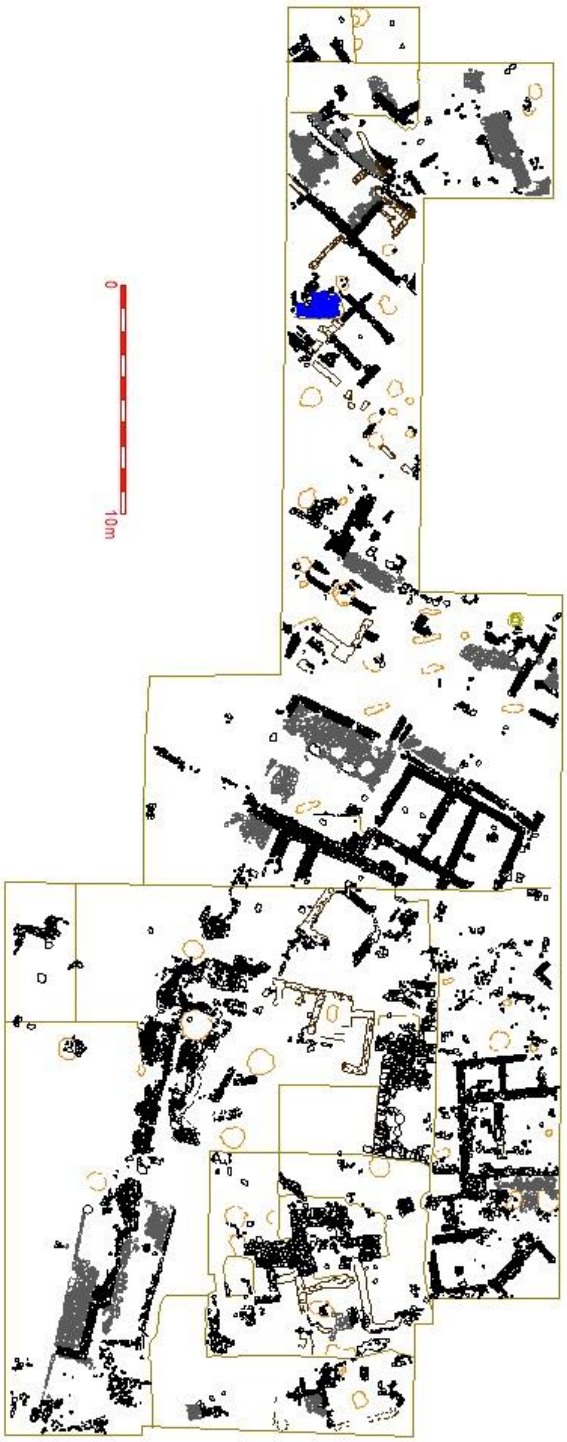
Res.27

2B ve 2A mimari tabakalarında ele geçmiş olan özellikli ve iri boyutlu stroterler (**Res.28**), kalypterler (**Res.29**), ile pt çörtenler (**Res.30**), Pers kültürünü yansıtan bu mimari tabakadaki önemli yapıların varlığına işaret etmektedir.

Güçlü bir Akhaimenid yani Pers kültürü yansıtan 2B Mimari Tabakası ile aynı oranda olmasa da Pers kültürünün devamının izlendiği 2A Mimari Tabakası'nın çanak-çömlek ve küçük buluntuları yerleşmenin etnik karakteri ile kültürü hakkında belirleyici veriler sunmaktadır. 2B Mimari Tabakası çanak-çömleği genel olarak incelendiğinde bezemesiz ve boya bezekli olmak üzere 2 ana grup olduğu anlaşılmaktadır. Bezemesiz grup içinde devetüyünün tonlarında, özellikle koyu ve kızılımsı devetüyü ile az da olsa siyah astarlı, iyi açkılı kaliteli üretimler göze çarpmaktadır. Koyu ve kızıl devetüyü astarlı çanak-çömlekler, *Halys*/Kızılırmak Kavsi İçi ve *Iris*/Yeşilırmak Havzası'nda özellikle Maşat Höyük'ten iyi bir şekilde bilinmektedir. Bezemesiz grup içinde içinde yer alan çok kaliteli üretilmiş, astarlı ve iyi açkılı siyah renkli çanak-çömlekler bölgeye yabancı olup, çok büyük olasılıkla Batı İran'dan ithal edilmiş ya da 2B Mimari Tabakası başlangıç sürecinden itibaren üretimi yapılmaya başlanmış olmalıdır. Devetüyünün tonlarında üretilen çanak-çömlek grubu içinde yer alan *Akhaimenid* Bowl denilen çanaklar Oluz Höyük'te hem 2B (**Res.31**) hem de 2A (**Res.32**) mimari tabakalarında tüm ve parça olarak çok sayıda ele geçmiştir. Bunlardan bazıları özellikli olması ile dikkati çekmektedir. 2B Mimari Tabakası'nda ele geçmiş olan bu *Akhaimenid* çanaklardan birinin ağız kenarı içi koyu kahverengi boya ile oluşturulmuş bitkisel bezemeye sahiptir[4]. Geç *Phryg* tarzı bezeme geleneğinin *Akhaimenid* çanaklar üzerine uygulandığı Anadolu'dan bilinen tek örnek durumundaki bu çanak aynı zamanda 2B Mimari Tabakası'nda etken olan kültürlerin çanak-çömlek üzerine de yansımış olduğunu göstermesi bakımından çok önemlidir. Pişmiş toprak bir phiale de özellikli örnekler içinde değerlendirilmelidir (**Res.33 a-c**). Metalden ya da camdan üretilmişlerin tam bir benzeri olan bu phialenin yine pişmiş toprak benzerleri Doğu ve Batı Anadolu'da görülmektedir. Van yakınlarındaki Karagündüz Höyüğü'nün Geç Demir Çağı tabakası[5] ile Hisartepe'de bulunmuş

[4] Dönmez 2012: 143
[5] Kalkan 2008: Lev.KGH XVII/5

ve MÖ 375 – 325'e tarihlendirilmiş phiale parçaları[6], Oluz Höyük phialesinden daha kalitesiz üretimler olarak dikkati çekmektedir. Doğu, Orta ve Batı Anadolu'da bulunmuş bu üç örnek Pers kültürünün özellikli çanak-çömlek temelinde Anadolu'daki yayılımına da ışık tutmaktadır. *Akhaimenid* çanaklar ile phialenin teknik yapı özellikleri ile birbirlerine benzer tonlarda yüzey renklerine sahip olmaları, söz konusu çanakların Oluz Höyük'te üretilmiş olduklarına işaret etmektedir.

Plan

[6] Bulut 2007: Çizelge 1

Res.28

Res.29

Res.30

Res.31

Res.32

Res.33a

Res.33b

Res.33c

2B ve 2A mimari tabakalarının diğer önemli çanak-çömlek grubunu Geç *Phryg* tarzında, genellikle açık renk zeminli panel ya da çerçeve içine ya da devetüyü ve kahverengi tonlardaki yüzeylere kahverenginin tonları ve siyah boya ile yapılmış bezemelere sahip örnekler oluşturmaktadır. Bunlar çoğunlukla geometrik kompozisyonlara sahiptir. Daha az olarak ise bitkisel motifler ile hayvan ya da karışık varlık figürleri görülmektedir (**Res.34 a-b**). 2B ve 2A mimari tabakaları boya bezekli çanak-çömleği genel karakteri ile *Halys*/Kızılırmak Kavsi İçi ile *Iris*/Yeşilırmak Havzası'ndaki Boğazköy, Alaca Höyük, Eskiyapar, Alişar, Çadır Höyük, Maşat Höyük, Bolus-Aktepe, Çengeltepe ve Doğantepe gibi merkezlerde ele geçmiş olan çanak-çömleklerle yakın benzerlikler kültürel ilişkiler içindedir. Çanak-çömlekler genel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, Oluz Höyük'te Geç *Phryg* kültürünün etkilerinin güçlü biçimde var olduğu anlaşılmaktadır.

Res.34a

Res.34b

Oluz Höyük 2B ve 2A Mimari tabakalarında genel gündelik yaşamın bir parçası olan, ağırşaklar, tezgah ağırlıklar, ağ ağırlıkları, çakmaktaşı kesici ve kazıyıcılar, sapan taneleri, öğütme ve ezgitaşları gibi çağdaş merkezlerde görülen sıradan buluntuların yanısıra, taş döşeme yol (**bkz.Plan**, **Res.25**) ile kuzeyinde ortaya çıkmaya başlayan malikane (**Res.26 - 27**) ve yakın çevresinin dolgu toprağı ve mekanlarında ele geçen sıradışı küçük buluntular Oluz Höyük 2. Mimari Tabakası'nın tanımlanması ve sosyo-ekonomik yerinin belirlenmesi bakımından çok önemlidir. Bunların dikkat çekici olanları 2B Mimari Tabakası'nda (MÖ 425 - 300) ele geçen insan başı biçimli Fenike tipi cam boncuk (**Res.28 a-b**), süvari betimli cam bir damga mühür (**Res.29**), devebaşı betimli kült kabı (**Res.30**), MÖ 336 – 323'e tarihlenebilecek Büyük İskender Dönemi'ne ait altın bir stater (**Res.31 a-b**), istiridye kabuğu şeklinde tunç bir kozmetik kutusu kapağı ya da ağırlık (**Res.32**), tekerlek biçimli tunç bir sembol (**Res.33**), üzerinde rozet ve güneş motifleri yer alan kemik bir disk (**Res.34**) ile triangle ware tarzında boya bezeme ile yapılmış üçgenlerle bezenmiş kadın göğsü biçimli pişmiş toprak bir kaptır (**Res.35**). Kültürel olarak 2B Mimari Tabakası'nın bir devamı olan 2A Mimari Tabakası'nda (MÖ 300 - 200), bothroslarda ele geçen boya bezekli pt bir boğa başı biçimli törensel içki kabı (**Res.36 a-b**) ile yılan figürlü sapı olan tunç bir kepçe (**Res.37**) özellikli buluntular arasındadır. Ayrıca, Mithradates vazosu olarak tanınan metal kabın öncülünü oluşturan pişmiş toprak bir krater (**Res.38**) tunçtan üretilmiş dikdörtgen biçimli bir mücevher kutusu kapağı ve kaşına kazı tekniğinde resmedilmiş karışık varlıkları zapteden

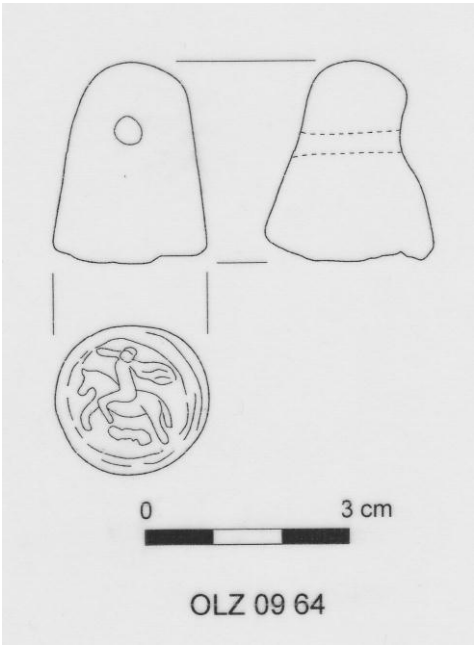
soylu kahraman kompozisyonu yer alan tunç bir yüzük (**Res.39**) 2A Mimari Tabakası'nın önemli buluntularıdır. Bunlara ek olarak, hem 2B hem de 2A mimari tabakalarında çok sayıda ele geçen kurşun sapan taneleri 2. Mimari Tabaka'nın genel olarak Kızılırmak Kavsi İçi ve yakın çevresindeki çağdaş merkezlerinden pek bilinmeyen türde ve değerde küçük buluntularla karakterize soylu ve zengin yaşamına işaret etmektedir.

Res.28a

Res.28b

Res.29

Res.30

Res.31a

Res.31b

Res.32

Res.33

Res.34

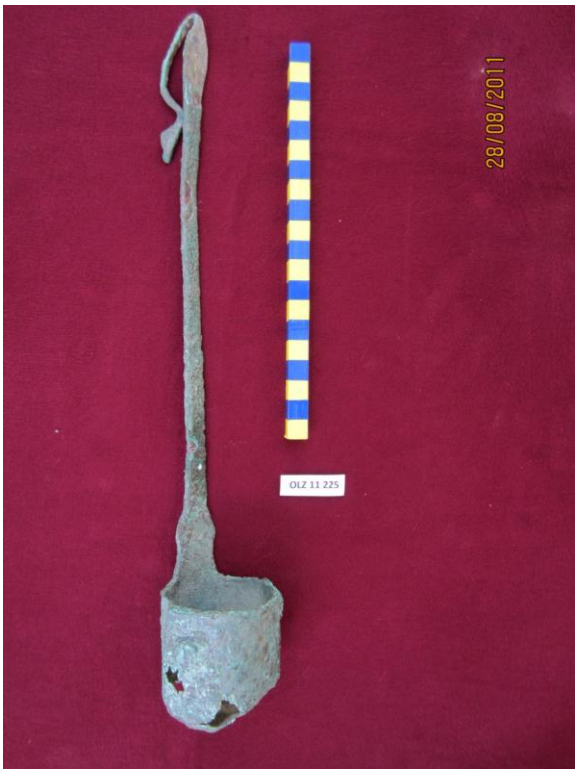
Res.35

Res.36a

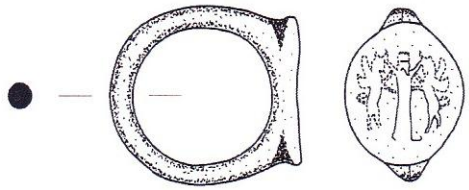
Res.36b

Res.37: Kepçe, Tunç, 2A Mimari Tabaka

Res.38

Res.39

2. Mimari Tabaka (MÖ 425 - 200) ile birlikte yerleşimin kültür karakterinin mimari, küçük buluntu ve çanak-çömlekçilik temelinde değişmeye başladığı anlaşılmaktadır. 2B Mimari Tabakası'nda Oluz Höyük'te köklü bir mimari değişim ve yeni anlayış olduğu gözlenmektedir. Bu değişikliğin Oluz Höyük'e yerleşen Pers kökenli bir topluluk ya da zümrenin gelişi ile ilgili olmalıdır. Kızılırmak Kavsi İçi ya da daha geniş düşünüldüğünde *Kappadokia*'nın yeni siyasi oluşumunun küçük buluntular, çanak-çömlekçilik ve özellikle mimari anlayış temelinde Oluz Höyük'ü doğrudan etkilediğini göstermektedir. Bu süreçte, kronolojisini henüz detaylı olarak belirleyemediğimiz, ancak 2. Mimari Tabaka yaşamında varlığını ve etkilerini saptadığımız çok yakındaki bir sulak alanın ya da küçük bir gölün, Oluz Höyük'ün neden bir Pers zümresince yerleşim yeri olarak seçilmiş olduğu sorusunun en güçlü yanıtı olduğunu anlamaya başlamış bulunuyoruz. Perslerce Anadolu'da seçilen yerleşim alanları içinde *Daskyleion* örneğinde olduğu gibi göl kenarı ile kuş ve diğer av hayvan çeşitlerinin yaşadığı doğal ortamlar bir *paradeisos* oluşturmak amacıyla her zaman tercih edilmiştir. Bu alanların doğal güzellikleri ile av olanakları Persler için daima çekici unsurlar olmuştur. Bu nedenle Oluz Höyük bir *paradeisos* alt yapısı için *Halys*/Kızılırmak Kavsi İçi'ndeki en uygun ortamlardan birini oluşturmuş gibi görünmektedir. Oluz Höyük'ün kuşuçumu 50 km güneyinde yer alan ve çağdaş mimari tabakalara sahip Maşat Höyük'ün ya da Alaca Höyük, Eskiyapar, Boğazköy, Alişar ve Çadır Höyük gibi benzeri yerleşmelerin tercih edilmemesinin nedeni böyle bir ortama sahip olmamalarıdır.

6. yılını dolduran Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazıları Anadolu'da ilk defa Akhaimenid kültürüne ait bir yerleşmeyi kent dokusu, mimari kimliği ve diğer kültürel özellikleri ile birlikte tanımamıza ve anlamamıza fırsat tanımaktadır. A Açması'nda açılan 3250 m^2'lik alanda ortaya çıkarılan taş döşemeli anıtsal bir yol ile malikane benzeri önemli bir yapıya ait olduğunu düşündüğümüz kimi yapılar MÖ 450 yıllarında Oluz Höyük'e soylu bir Pers zümresinin yerleştiğine ve Oluz Höyük'e yeni bir mimari tasarımın uygulamış olduğuna işaret etmektedir.

Bu bağlamda *paradeisos* için çok uygun bir ekosisteme sahip Oluz Höyük'e 2. Mimari Tabaka'nın başlangıç sürecinde anıtsal taş döşemeli yol ile ulaşılan bir malikane inşa edilmiş olduğunu anlamaya başlamış bulunuyoruz. Höyüğün kuzeybatısına ve en yüksek kesimine

yapılmış olduğu anlaşılan malikanenin hangi tarihte inşa edilmiş olduğu konusu aynı zamanda 2. Mimari Tabaka'nın başlangıç tarihini de belirlemektedir. Bugünkü arkeolojik veriler, malikanenin büyük olasılıkla MÖ 425 yılı civarında ya da 5 – 10 yıl öncesinde yapılmış olduğunu göstermektedir.

Oluz Höyük kazılarında bugüne değin geliştirilen arkeolojik kazılar ile arkeojeofizik araştırmalar yerleşimin hiçbir dönemine ait bir sur ya da savunma sisteminin varlığı konusunda bulgu vermemiştir. Bu duruma karşın, Akhaimenid kültürünü yansıtan 2B - 2A ile 1. Mimari Tabaka'da ele geçmiş kimi buluntular Oluz Höyük'ün askeri karakteri olan bir yerleşme olduğuna işaret etmektedir.

A Açması'nın kuzeye yani Pers Yolu'nun uzandığı yöne doğru 2010 döneminden itibaren gerçekleştirilen genişleme ve derinleşme çalışmaları ile birlikte ele geçmeye başlayan kurşun sapan tanelerinin sayısı 28'e ulaşmış bulunmaktadır (**Res.40 ve 41**). Kurşun sapan tanelerinin genel olarak 2 ana tipe sahip olduğu gözlenmektedir. Birinci tip düz tabanlı, kenarları geniş ve saçaklı olup iri görünümlüdür (**Res.42**). İkinci tip ise, uçları sivri olup, oval biçimli ve hafif çukurlaştırılmış düz diplidir (**Res.43**). Gerçekleştirdiğimiz inceleme ve değerlendirme sonucunda söz konusu bu 2 tipin kurşun sapan tanelerinin yapım aşamasını yansıttığı anlaşıldı. Boyutları değilse bile ortalama ağırlıkları birbirlerine yakın olan kurşun sapan tanelerinin iki tipinden kaba ve iri görünüşlü ve kenarları saçaklı olan birinci tipi üretimin ilk aşamasını yansıttığı gözlenmektedir. Çok büyük bir olasılıkla kum ya da başka maddelerden yapılmış kalıba veya kalıp görevi görebilecek ısıya dayanıklı bir alana dökülerek kabaca şekillendirilen kurşunlar sert bir taş ya da metal bir çekiçle dövülerek ikinci tipe yani kullanılabilir sapan tanesi formuna dönüştürülüyordu. Bu bağlamda kurşunun işlenmeye hazır hammadde ya da külçe olarak Oluz Höyük'e ihraç edildiği ve iki aşamalı olarak yerleşmede üretildiği anlaşılmaktadır.

Res.40

Res.41

Res.42

Res.43

Oluz Höyük kurşun buluntuları sapan tanelerinden ibaret değildir. Gerçekte levha olarak üretilmiş, kenarlarından bükülerek uçların birleştirilmesi suretiyle ince ve uzun şekilli görünüme getirilmiş kurşun nesneler (**Res.44**) oldukça dikkat çekicidir. Sayıları 7'ye ulaşan söz konusu kurşun nesneler büyük olasılıkla sapan tanesi üretimi için Oluz Höyük'e ihraç edilmiş kurşun külçeler olmalıdır. Nakledilmesi ve sayılması oldukça kolay ve pratik olan bu kurşun külçeler, Oluz Höyük'teki atölyelerde ergitilerek sapan tanelerine dönüştürülüyorlardı.

Res.44

Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazılarında toplamda 7 kurşun külçe ve 28 kurşun sapan tanesi ele geçmiş olması, 2B ve 2A mimari tabakalarının (MÖ 425-200) dönemi için neredeyse bir cephanelik içerdiğine işaret etmektedir. Henüz kazılmamış alanın kazılmış alanın yaklaşık yüz katı olduğu düşünüldüğünde ve bu alanların yakın gelecekteki kazılar sırasında yeni kurşun sapan taneleri ve külçelerin bulunma olasılığının çok yüksek olduğu göz önüne alındığında, Oluz Höyük'ün savaş potansiyeline sahip önemli bir yerleşme olduğu anlaşılmaktadır.

Herodotos, Historia'da 7. Kitabın 26. Paragrafında, Pers kralı Kserkses'in (MÖ 485 - 465) komutasındaki bütün birliklerin toplanma yeri olarak *Kritalla*'nın seçildiğini belirtmektedir. Kserkses ordusuyla *Halys*/Kızılırmak'ı geçip *Phrygia*'ya ve bu bölgenin toprakları içinde yürüyerek de *Kelainai*/Dinar'a varır. Bu çok önemli tarihi coğrafya bilgilerinden *Halys*/Kızılırmak'ın geçildiği toprakların *Kappadokia* olduğu ve *Kritalla*'nın bir *Kappadokia* kenti olduğu sonucu çıkmaktadır. Persler'in *Kritalla*'da ordu birliklerini toplaması ise, söz konusu kentin Perslerce iyi bilinen, kendilerine siyasi ve kültür olarak bağlı insanların yaşadığı bir yer olması gerektiğine işaret etmektedir. Altı dönemdir süren arkeolojik kazılar sonucunda ortaya çıkarılan Pers kültürüne ait mimari kalıntılar ile çanak-çömlek ve küçük buluntular Oluz Höyük'ün bugüne değin Kappadokya'da saptanan tek Pers yerleşmesine sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Oluz Höyük'ün jeostratejik ve jeopolitik konumu ile yakın çevresindeki geniş düzlükler bir imparatorluk ordusunun toplanması ve organize olabilmesi için çok elverişlidir. Bunlara ek olarak, Oluz Höyük'te bulunmuş toplam 28 kurşun külçe ile kurşun sapan tanesi MÖ 5 – 3. yüzyıllar arasında Oluz Höyük ve yakın çevresinde çok önemli askeri faaliyetler gerçekleşmiş olduğuna işaret etmektedir. Arkeolojik bulgular ile tarihi

coğrafya verileri birlikte değerlendirildiğinde, *Kritalla* – Oluz Höyük eşitlemesinin uygunluğu ortaya çıkmaktadır.

Oluz Höyük'ün MÖ 5. yüzyılda oluştuğu anlaşılan askeri karakterinin daha sonraki dönemlerde de devam ettiği kimi bulgular üzerinden izlenebilmektedir. 2012 dönemi kazıları sırasında ele geçmiş olan gümüş bir sikke (Res.45 a-b) Oluz Höyük'ün askeri karakteri hakkında ileri bilgiler vermektedir. 1.8 cm çapında ve 3.6 gram ağırlığındaki sikkenin önemi Roma'da basılmış olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Yapılan önincelemeler, gümüş Roma sikkesinin MÖ 142'de Caius Curiatus Trigeminus isimli para basımıyla ilgilenen bir memur (magistratus) tarafından bastırıldığına işaret etmektedir. Sikkenin ön yüzünde sağa bakar şekilde miğfer başlıklı Roma, arka yüzünde ise quadriga süren tanrıça (Juno?) ile arkasında onu taçlandıran zafer tanrıçası Victoria (Nike) yer almaktadır. Pontos Krallığı'nın en önemli kralı hiç kuşku yok ki VI. Mithradates Eupator (MÖ 120 - 63) idi. Roma ile büyük bir mücadele içinde olan Eupator'dan önceki krallar ise Akdeniz'in bu en önemli devleti ile bir barış süreci yaşamışlardı. IV. Mithradates Philopator Philadelphus (MÖ 160 -150) döneminde başlayan iyi ilişkiler, yeğeni V. Mithradates Euergetes'in (MÖ 150-120) 3. Kartaca Savaşı sırasında (MÖ 149-146) destek amacıyla Roma'ya gemiler dolusu askeri birlikler göndermesi ile altın çağını yaşamıştır. Bu desteğin karşılığı olarak konsül Manius Aquillius krala Büyük Phrygia'nın (Phrygia Maior) hediye edilmesin teklif etmişse de, bu öneri Roma Senatosu tarafından uygun bulunmamıştır. Bu olumsuz olay Mithradates hanedanlığı ile Roma arasındaki büyük nefretin nedenini oluşturmuş olmalıdır. Haksızlığa uğramış olmanın hayal kırıklığı ve öfkesiyle Pontos Krallığı yüzünü Roma'dan Hellen dünyasına çevirmiş ve Pontika Kappadokia'da Hellen kültür ve dininin etkisi artmaya başlamıştır. Roma basımı gümüş sikkenin Oluz Höyük'teki varlığı, büyük olasılıkla 3. Kartaca Savaşın'da Roma'ya destek vermek için gemilerle gönderilen askerlerle ilişkilidir. V. Mithradates Euergetes'in Roma'daki askerlerinden savaş sonrasında hayatta kalanlarından bir kısmı İtalya'da belli bir süre yaşadıktan sonra yurtlarına geri dönmüş olmalıdırlar. Bunların bazıları belki de Oluz Höyük kökenliydi.

Res.45a

Res.45b

Arkeolojik ve tarihsel veriler bütünsel bir şekilde değerlendirildiğinde, Oluz Höyük'e yerleştiği düşünülen Pers kökenli zümrenin kimler olduğu ve nereden gelmiş olabilecekleri temel sorunlar olarak belirmektedir. MÖ 302 yılında *Amasea*/Amasya'nın başkent yapılması ile kurulan Kuzey *Kappadokia* (Pontos) Krallığı'nın hanedanı Mithradates ailesinin *Kios*/Gemlik ile bağlantısı dikkat çekicidir. Antigonos'un MÖ 302'de *Kios*/Gemlik'i ele geçirmesinin ardından Pers tiranı Mithradates'i idam ettirdi. Kent, Mithradates'ten önce de Pers kökenli tiranlar tarafından uzun süre yönetilmişti. İdam edilen tiran Mitradates ile aynı adı taşıyan oğlu Mithradates I (MÖ 302 - 266) *Pontos* bölgesine kaçarak başkenti *Amasea*/Amasya olan Kuzey *Kappadokia* (Pontos) Krallığı'nı kurdu. Mithradates ailesinin hızlı bir şekilde *Pontos*'ta krallık kurması düşündürücüdür. Bu bağlamda, Mithradatesler'in MÖ 360 yılı civarında *Kappadokia* Satraplığı'nın ikiye ayrılmasında ve *Pontika Kappadokia*'nın oluşumunda etkili oldukları çok büyük bir olasılıktır. Bu durum Amasya ve yakın çevresinde Mithradates hanedanına mensup ya da yakın çok sayıda Pers kökenli soylu ailenin de varlığına işaret etmektedir.

Sonuç olarak Oluz Höyük'e 2B Mimari Tabakası sürecinde yerleşmiş olan Pers zümresinin *Pontika Kappadokia* Satraplığı'nın kuruluşu ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Bugüne değin *Gazioura*/Turhal ya da civarında olduğu düşünülen *Pontika Kappadokia*'nın siyasi yönetim merkezinin coğrafi yakınlık nedeniyle Oluz Höyük'le bağlantılı olabileceği olasılık dahilindedir. Paradeisoslar içinde satrap parklarının önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Antik kaynaklar Anadolu'dan iki önemli satrap parkından bahseder. *Sardes* yakınlarındaki Tissaphernes'in bahçelerinde, Plutarchos, akarsuların ve çayırlık alanların varlığından söz eder (*Alcibiades,* 24.7). Ksenophon, *Daskyleion*'da Pharnabazos'un sarayının parkları ve bahçeleri olan varlıklı köylerle çevrili olduğunu bildirir (*Hellenica*, IV, 1.15-16). Daskyleion'da ele geçmiş bazı mühür baskılarında görülen av sahneleri ile av hayvanı gruplarının paradeisosla ilgili olduğu düşünülmektedir[1]. Bu bağlamda, Oluz Höyük'ün kuşuçumu 80 km güneybatısında bulunan *Gazioura*/Turhal'daki satrap ailesinin ya da Pers zümresinin Oluz Höyük'ü *paradeisos* ve uygun ekosistem nedeniyle bir satrap parkı ve buna

[1] Kuhrt 2007: Fig.128 a-b

bağlı olarak da alt satraplık birimi ya da merkezin yönetimsel bir uzantısı olarak değerlendirmiş olabilecekleri düşünülebilir.

Büyük İskender'in tüm Anadolu gibi *Kappadokia*'yı da ele geçirmesi ile Oluz Höyük'teki soylu ve zengin yaşamın MÖ 300'lü yıllarda sona erdiği ve yerleşmenin belli bir oranda da olsa Persli karakterini koruyarak MÖ 47'ye değin (2A ve 1. mimari tabakalar) Kuzey *Kappadokia* (Pontos) Krallığı'nın bir birimi olarak yaşamına devam ettiği anlaşılmaktadır.

F). Helenistik Dönem:

1. Mimari Tabaka, özellikle VI. *Mithradates* sikkelerinin yardımıyla MÖ 2. yy ile MÖ 1. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmiştir . Oluz Höyük 1. Mimari Tabaka ile ilgili yeni açılan her alanda tahrip olmamış mimari kalıntı bulmak oldukça zordur. Bilimsel sistematik arkeolojik kazılar başlamadan önce gerçekleştirilmiş yoğun tarım faaliyetleri, yasadışı kazılar ile höyüğün terk edilmesinden sonra bir mezarlık alanı olarak kullanılmış olması nedenleri ile 1. Mimari Tabaka mimari açıdan genel yerleşme planı sağlayacak durumda değildir (**Res.46**). Buna karşın J 16 plankaresinde, 2. Mimari Tabaka taş yolunun hemen üzerindeki dolgu toprağı içinde *in situ* kapakları ile birlikte ortaya çıkarılan 2 pithos (**Res.47**) ve bu alanın hemen güneyinde henüz tam olarak nasıl bir plana sahip oldukları anlaşılamayan birtakım mimari kalıntılar, Oluz Höyük'te 1. Mimari Tabaka'nın her yerde tahribata uğramadığına da işaret etmektedir. Söz konusu pithoslar, ağızları üzerinde yer alan pt basit kapakları ile birlikte sağlam bir durumda ele geçmiş olmalarına karşın, ilişkili oldukları olası yapıyla ilgili herhangi bir bulguya rastlanmadı.

Res.46

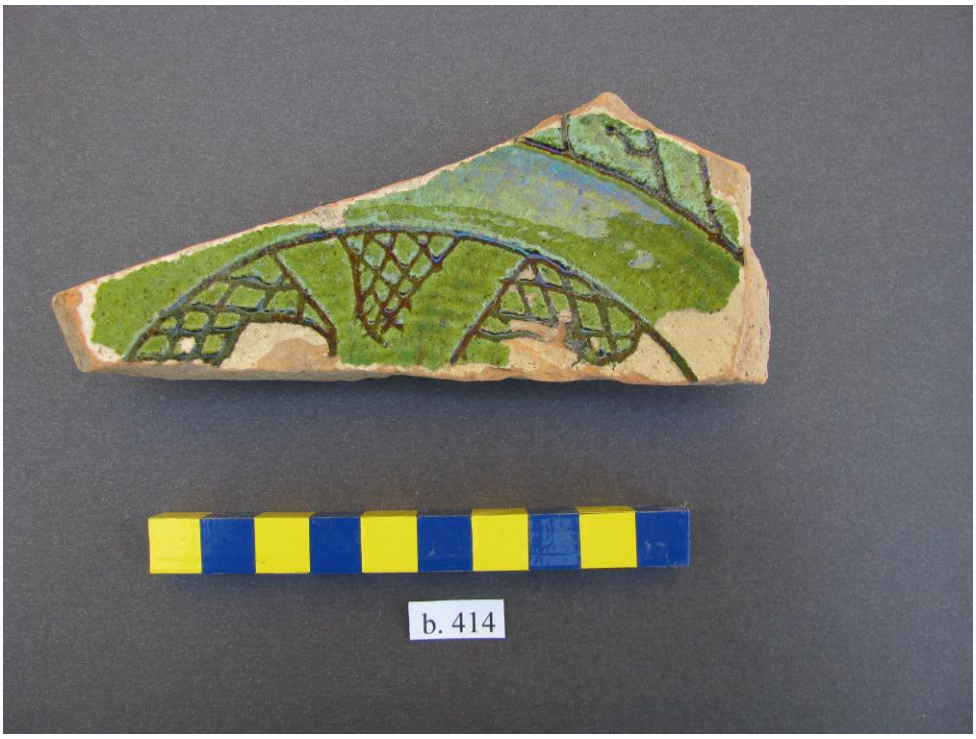

Res.47

G). Ortaçağ:

"0" Tabakası çanak-çömlek parçaları (**Res.48 ve 49**) kabaca 10-16. yüzyıllara tarihlenebilir. Bu tarihler Oluz Höyük'te bir Ortaçağ daha doğrusu Geç Bizans Dönemi yerleşmesine işaret etmektedir. *Tabula Peutingeriana*'da *Amaseia*'dan (Amasya) *Euchaita*'ya (Çorum, Mecitözü, Beyözü –eski Avkat- Köyü) uzanan yol üzerinde, *Amaseia*'nın batısında ve 16 Roma mili uzağında yer alan *Virasia* adlı bir yerleşme[2], Oluz Höyük'ün Geç Bizans Dönemi'ndeki durumu için önemli ipuçları vermektedir. Büyük ölçüde *Tabula Peutingeriana*'dan faydalanarak hazırlanmış olan *Barrington Atlas of the Greek and Roman World*[3] adlı çalışmada Amasya'nın güneybatısına yerleştirilmiş olan *Virasia*, konumu ile Oluz Höyük'ün yaklaşık 7 km kuzeyinde yer alan Doğantepe (eski Zara) ile yer bakımından aşağı yukarı uyuşmaktadır. 16 Roma mili kilometreye çevrildiğinde yaklaşık 24 km'ye ulaşmaktadır. Doğantepe (**Res.16**) bugün Amasya'nın yaklaşık 27 km güneybatısındadır. Bunlara ek olarak, Doğantepe'de bir Roma miltaşının yer alması[4], *Amaseia*'dan *Euchaita*'ya giden yolun buradan geçtiğini ve söz konusu yol üzerinde yer alan *Virasia*'nın da Doğantepe ile eşitlenebileceğine işaret etmektedir. Son olarak *Virasia* ile Doğantepe'nin eski adı olan Zara'nın az da olsa fonetik benzerliği, Doğantepe ile *Virasia* eşitliğini desteklemektedir.

[2] Weber 1976: 63, segment VIII 4 m
[3] Talbert 2000.
[4] French 1988a: 27; French 1988b: Map 12 (066).

Res.48

Res.49

Bu değerlendirmelerin ışığında, Doğantepe'nin 7 km güneyinde yer alan Oluz Höyük'ün, "0" Tabakası'nda ele geçmiş olan ve 10-16. yüzyıllara tarihlenen çanak-çömlek parçaları nedeniyle, büyük olasılıkla Doğantepe'ye yani *Virasia*'ya bağlı, birkaç konuttan oluşan çiftlik tarzı küçük bir yerleşme olduğu düşünülebilir. Buna karşın, 2010 dönemi çalışmaları sırasında ele geçen bir testi gövde parçası ile bir tabağa ait dip parçası bu konudaki görüşlerimize yeni boyutlar kazandırdı. Açık devetüyü astarlı testi gövde parçasının dikey kulpunun dip kısmında boya ile yazılmış bazı rakamların (**Res.50**) değerlendirilmesi sonucunda, bunların olasılıkla

dara ya da hacim bildiren Arapça rakamlar (16 19) olduğu düşünülebilir. Testinin kullanımı ile ilgili ölçeği yansıttığı veya parça olmasından dolayı başka rakamların noksan olabileceği düşünüldüğünde, anlayamadığımız bir tür kodlama olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca yeşil sırlı bir tabak parçasının iç yüzeyine sır altı olarak siyah renkli boya ile yazılmış "Afiyet-i Hatır Olsun" cümlesinin büyük bir kısmı okunabilmektedir (**Res.51**). Büyük olasılıkla bir yemek tabağına ait olan bu parça üzerindeki harflerin acemice yazılmış olduğu gözlenmektedir.

İslami yazı örnekleri taşıyan 2 parça (**Fig.50 ve 51**), Oluz Höyük'te 2007-2009 dönemleri sonucunda "0" Tabakası ile ilgili olarak yaptığımız değerlendirmelerin yeniden dikkatle gözden geçirilmesi gerektiğini göstermiştir. Bunlara ilave olarak, İslami mezarların giderek yoğunlaşmaya başlaması ve yukarıda sözü edilen 2 kap parçası (**Fig.50 ve 51**) Oluz Höyük'te bir Osmanlı Dönemi de göz önüne almamız gerektiği konusunda önemli uyarılar yapmaktadır.

Res.50

Res.51

Oluz Höyük'te 6. yılını tamamlayan sistematik arkeolojik kazılar sonucunda sayısı 115'i bulan mezarları ile İslami geleneklerle gömülmüş bireylerin oluşturduğu bir mezarlık alanı saptandı. Helenistik ve Pers dönemleri kültür katlarını tahrip ederek yapılmış gömü faaliyetleri sonucu henüz sınırları ve kesin birey sayısı belirlenememiş olan mezarlık üç seviyeden oluşmaktadır. İlk seviyeye bebek ve çocuk, ikinci seviyeye ise yetişkin bireyler gömülmüştür. Basit çukurlara gömülmüş bireyler baş batıda, ayaklar doğuda olmak üzere elleri göbek hizasında birbirine bağlanmış ya da vücuda koşut uzatılmış biçimde gömülmüşlerdir. Yüzler ise daima güneye yani kıbleye bakmaktadır.

Üçüncü seviye mezarlık çocuk ve yetişkin bireyler içermektedir. Üst seviye mezarları ile bireylerin yatış yönü ve duruşu temelinde yani İslami tarz gömü geleneği ile benzerlik göstermektedir. Üst seviye mezarlarında zayıf da olsa fark edilebilen ahşap kullanımı üçüncü seviye mezarlarında daha belirgin olarak saptanmıştır (Res.52). Bu benzerliklerin dışında, mezar oluşturmada kullanılan malzemeler ve bunların uygulanışı bu mezarlığın yalnızca Oluz Höyük için değil aynı zamanda Anadolu arkeolojisi için de farklı bir konumda olduğunu göstermektedir. Kiremitler ve yassı plaka taşlar, gömü yapıldıktan kısa bir süre sonra otlarla kaplanacak ve algılanması güçleşecek mezarların belirgin duruma getirilmesinde, yarı işlenmiş moloz taşlar ise tek sıra örülerek mezar sınırının belirlenmesinde kullanılmıştır.

Res.52

Kiremitler üç mezarda görülmektedir. Her birinde farklı şekillerde mezarlara yerleştirilmiş kiremitler ilk değerlendirmelere göre Geç Roma ya da Erken Bizans dönemine ait olmalıdır. Sağlam olanların sayıca az olduğu kiremitlerin benzerleri bugüne değin Oluz Höyük bünyesindeki yerleşim kültür katlarından ele geçmemiştir. Oluz Höyük'te Geç Roma ya da Erken Bizans dönemlerinde yerleşimler de gerçekleşmemiştir. Bu bağlamda, kiremitlerin mezarlığa Oluz Höyük dışından taşınmış oldukları anlaşılmaktadır. Cenaze sahipleri, büyük olasılıkla, kiremitleri taşıyabilecek kadar yakın mesafedeki bir Geç Roma – Erken Bizans mezarlığından ya da ıssızlaşmış bir yerleşimin yıkıntıları içinden alarak getirmiş olmalıdırlar. Anadolu'da Geç Roma – Erken Bizans mezar mimarisinde kiremitler kaplama ya da çatma olarak kullanılmışlardır. Oluz Höyük mezarlığındaki kiremit kullanımı, İslami olmayan mezarlıklardakinden çok farklı olarak, bazen çukurun tabanından ağzına kadar eğimli bir yüzey oluşturulması, bazen de mezarın üzerinin düzenli ya da düzensiz kaplanması şeklinde olmuştur.

Oluz Höyük'ün en ilgi çeken mezarını 6 yaşındaki bir bireye ait iskelet ile buluntuları oluşturmaktadır. İslami tarzda defnedilmiş olan bir kız çocuğuna ait iskeletin (**Res.53**) kulak hizasında tunç küpeler, göğüs kısmının sağ tarafında ise tunç fibula (çengelli iğne) ele geçmiştir. Sol kulak küpesi basit bir halka şeklindedir (**Res.54**). Sağ kulak küpesi diğerine benzer bir haklaya takılmış muska biçiminde, alt kısmında sarkaçları olan, ortası delik ve içi boş bir gövdeden oluşmaktadır (**Res.55**). Döküm tekniğinde oluşturulmuş muska biçimli gövdenin yüzeyinde 8'e benzer yuvarlak hatlı motiflerle oluşturulmuş bezemeler vardır. İlk araştırmalar sonucu Anadolu'da benzeri saptanamayan küpe genel görünümü İslam sanatı geleneklerinde üretilmiş bir takı izlenimi vermektedir. Fibulanın yüzeyinde yünden oluşturulmuş ipliklerle düz teknikte dokunmuş bir kumaş parçasının kalıntıları sapasağlam durmaktadır (**Res.56**). Halk arasında Amerikan bezi olarak bilinen bu kumaş türünün Anadolu'daki varlığının yüzlerce yıl öncesine kadar uzanmakta olduğunun Oluz Höyük'te belgelenmesi, bu tanımlamanın Anadolu bezi ya da Türk bezi şeklinde adlandırılabileceği yönünde tartışmaların başlaması gerektiğini göstermektedir. İlk analizler sonucunda koyun yününden dokunmuş olduğu belirlenen kumaşın, hayvancılığı iyi bilen ve yan ürünlerini başarıyla elde eden insanlar tarafından üretilmiş olduğu düşünülebilir. Fibula üzerindeki kumaş parçasının varlığı ile iskeletin omuzlarının bir baskı sonucu boyuna doğru büzülmüş olması, ayrıca köprücük kemiklerinin yerlerinden oynamış durumları, cesedin mezara kefenlenmiş şekilde bırakılmış olduğuna işaret eden bulgulardır. Yatış tarzı ve yönü ile kefenlenmiş olduğunu gösteren veriler mezar sahibinin Müslümanlığına güçlü biçimde işaret etmektedir. Buna karşın küpeler ile fibulanın varlığı İslami gömü gelenekleri ile uyuşmayan bir uygulamanın yapılmış olduğunu göstermektedir.

Res.53

Res.54

Res.55

Res.56

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Alp 1963: S. Alp. "Amasya Civarında Zara Bucağında Bulunan Hitit Heykeli İle Diğer Hitit Eserleri/Ein hethitische Bronzestatuette und andere Funde aus Zara bei Amasya", *Anadolu/Anatolia VI*: 91-126/217-243.

Bulut 2007: H. Bulut. *Daskyleion'da Akhaemenid Satraplığı Sonu ve Hellenistik Dönem* (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi). İzmir.

Dinçol/Yakar 1974: A.M. Dinçol ve J. Yakar. "Nerik Şehrinin Yeri Hakkında/ The Theories on the Lokalization of Nerik Reconsidered", *Belleten XXXVIII/152*: 563-582.

Doğan-Alparslan/Alparslan 2010: M. Doğan-Alparslan ve M. Alparslan. "Oluz Höyük'te Bulunan Bir Hitit Mührü", Kašku Ülkesi'nin Önemli Kenti. 2007 ve 2008 Dönemi Çalışmaları Genel Değerlendirmeler ve Ön Sonuçlar/ The Principal Site of Kašku Land. The Preliminary Reports of 2007 and 2008 Seasons General Evaluations and Results (Ed. Ş. Dönmez). Ankara: 87-88.

Dönmez 2007: Ş. Dönmez. "Orta Karadeniz Bölgesi'nde Önemli Bir Geç Kalkolitik-İlk Tunç Çağı Yerleşmesi: Turhal-Ulutepe", *Refik Duru'ya Armağan/Studies in Honour Refik Duru* (Ed. G. Umurtak, Ş. Dönmez ve A. Yurtsever). İstanbul: 75-84.

Dönmez 2012: Ş. Dönmez. "Oluz Höyük. Karadeniz'de Persler", *Aktüel Arkeoloji 25*: 140-145.

Dönmez/Naza-Dönmez 2009: Ş. Dönmez ve E.E. Naza-Dönmez. "Oluz Höyük Kazısı İkinci Dönem (2008) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar", *Colloquium Anatolicum VIII*: 125-170.

French 1988a: D. French. *Roman Roads and Milestones of Asia Minor Fasc. 2: An Interim Catalogue of Milestones. Part 1.* Oxford.

French 1988b: D. French. *Roman Roads and Milestones of Asia Minor Fasc. 2: An Interim Catalogue of Milestones. Part 2.* Oxford.

Kalkan 2008: H. Kalkan. *M.Ö. 6-4. Yüzyıllarda Doğu Anadolu: Arkeolojik Veriler Işığında Tarihsel ve Kültürel Değerlendirme* (Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi). İzmir.

Kuhrt 2007: A. Kuhrt. The Persian Empire. *A Corpus of Sources from the Achaemenid Period*. New York.

Özgüç 1971: T. Özgüç. *Demir Devrinde Kültepe ve Civarı/ Kültepe and Its Vicinity in the Iron Age*. Ankara.

Postgate 2008: J.N. Postgate. "The Chronology of the Iron Age seen from Kilise Tepe", *Ancient Near Eastern Studies 45*: 166-187.

Summerer 2008: L. Summerer. "Indigenous Responses to Encounters with the Greeks in Northern Anatolia: The Reception of Architectural Terracottas in the Iron Age Settlements of the Halys Basin", *Meetings of Cultures in the Black Sea Region. Between Conflict and Coexistence* (Eds. P.G. Bilde/H. Petersen). Aarhus: 263-286.

Talbert 2000: J.A. Talbert (Ed.). *Barrington Atlas of the Greek and Roman World*. Princeton.

Weber 1976: E. Weber (Ed.). *Tabula Peutingeriana. Codex Vindobonensis 324. Vollständge Faksimile – Ausgabe im Originalformat*. Graz.

Yakar/Dinçol 1974: J. Yakar ve A.M. Dinçol. "Remarks on the Historical Geography of North-Central Anatolia during the Pre-Hittite and Hittite Periods", *Tel Aviv 1/3*: 85-99.

II).Nümismatik Değerlendirme

Oluz Höyük kazılarında bugüne değin ele geçmiş sikkeler kabaca Hellenistik Dönem'e tarihlenmekte olup çoğu tunçtan, bazı örnekler ise altın ve gümüşten darp edilmiştir. Bu sikkeler kronolojik olarak şu şekildedir:

OLZ 10 228 envanter no'lu altın bir *stater* "Büyük İskender" olarak da bilinen Makedonya Kralı III. Aleksandros adına darp edilmiştir (**Res.1 a-b**). Sikkenin ön yüzünde Korinth başlığı giyen Athena'nın sağa dönük başı, arka yüzünde ise sola doğru ilerleyen ve elinde defne dalı tutan Zafer Tanrıçası Nike betimlenir. Arka yüzde ayrıca Ayrıca ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ (= Aleksandros'un) lejandı bulunur. MÖ 325-300.

Res.1a

Res.1b

OLZ 10 001 (Res.2 a-b) ve OLZ 12 045 (Res.3 a-b) envanter no'lu gümüş *drakhme*'ler, Makedonya Kralı III. Philippos Arrhidaios adına darp ettirilmiştir. Ön yüzünde aslan postu giyen Herakles'in sağa dönük başı, arka yüzünde ise sola dönük sahnede Zeus tahtta oturur, sağ elinde kartal, sol elinde ise *sceptre* tutarken görülmektedir. Ayrıca ΦΙΛΙΠΠΟΥ (= Philippos'un) lejandı bulunur. MÖ 323-316.

Res.2a

Res.2b

Res.3a

Res.3b

OLZ 12 008 envanter no'lu tunç bir sikke Bithynia Kralı II. Prusias adına darp edilmiştir (**Res.4 a-b**). Sikkenin ön yüzünde Dionysos'un sağa dönük başı, arka yüzünde ise sağa dönük lir çalan *kentauros* betimlenir. Arka yüzde ayrıca ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΡΟΥΣΙΟΥ (= Kral Prusias'ın) lejandı bulunur. MÖ 183-149.

Res.4a

Res.4b

OLZ 12 022 envanter no'lu gümüş *denarius* (**Res.5 a-b**), Romalı yönetici **Gaius Curiatius Trigeminus** adına darp ettirilmiş Roma kenti sikkesidir. Ön yüzünde kanatlı bir miğfer takan Roma'nın başı sağa dönüktür. Arka yüzünde ise Nike tarafından taçlandırılan sağa dönük Tanrıça veya Iupiter, *quadriga* (= dört atlı araba) sürmektedir. Ayrıca C•CVR•F ve ROMA lejandları okunmaktadır. MÖ 142.

Res.5a

Res.5b

Oluz Höyük'te ele geçmiş sikkelerin büyük bir kısmını Hellenistik Çağ'ın Pontus Kralı VI. Mithridates Eupator Dönemi'ne tarihlenen Amisos (= Samsun) antik kenti adına darp edilmiş tunç sikkeler oluşturmaktadır. Bu sikkelerin arka yüzlerinde aynı zamanda kentin adına da karşılık gelen AMIΣOY (= Amisos'un) lejandı görülmektedir. Bu sikkeleri betimlerine göre şu şekilde gruplayabilmekteyiz:

1. Ön yüzünde, miğfer giyen Savaş Tanrısı Ares (VI. Mithridates?) sağa dönük başı, arka yüzünde kınında Ares'in Kılıcı, MÖ yak. 100-65;

2. Ön yüzünde Gorgo başı, arka yüzünde sol elinde palmiye dalı tutan, sağa doğru yürüyen Zafer Tanrıçası Nike, MÖ yak. 120-63;

3.Ön yüzünde defne dalında çelenk takmış sakallı, Zeus'un sağa dönük başı, arka yüzünde şimşek demeti üzerinde sola dönük duran kanatları açık, başı sağa dönük Kartal, MÖ yak. 120-63;

4. Ön yüzünde sarmaşıklı çelenk takan sağa dönük Üzüm ve Şarap Tanrısı Dionysos (Mithridates?) Başı, arka yüzünde Dionysos'un kült sembolleri *cista mystica* (= sihirli sepet), thyrsos ve panther derisi; MÖ yak. 120-63;

5**.** Ön yüzünde, Phryg veya Pers tipi başlık giymiş Perseus (Mithridates?)'un sağa dönük başı, arka yüzde sola dönük otlamakta olan Kanatlı At Pegasus, MÖ yak. 120-63.

Oluz Höyük'te Kyzikos kentine ait MÖ 2. yüzyıla tarihlenen iki tunç sikke bulunmuştur.
1. OLZ 08 004 envanter no'lu sikkenin ön yüzünde Tanrıça Kore Soteira'nın sağa dönük başı, sol alt köşede sikkenin ikinci kullanımına ilişkin bir kontrmark, arka yüzünde ise defneden oluşan çelenk içinde kent isminin kısaltması KYZI lejandı mevcuttur (**Res.6 a-b**).

Res.6a

Res.6b

2. OLZ 10 073 envanter no'lu sikkenin ön yüzünde Tanrıça Kore Soteira'nın sağa dönük başı, arka yüzünde yanan bir meşale üzerinde tripod görülür. Ayrıca kent ismiyle bağlantılı KYZIKHNΩN (= Kyzikoslular'ın) lejandı mevcuttur (**Res.7 a-b**). MÖ 2. yüzyıl.

Res.7a

Res.7b

Oluz Höyük'te Phrygia'nın Apamea kentine ait MÖ 133-48'e tarihli iki tunç sikke bulunmuştur. Sikkeler Roma Cumhuriyet Dönemi egemenliğinde darp edilmiştir ve Romalı yöneticilerin adlarını taşımaktadırlar.

1. OLZ 07 063 envanter no'lu sikkenin ön yüzünde Korinth başlık takan Athena başı sağa dönük, arka yüzünde ise bir kartal betimlenmektedir. Ayrıca ΑΠΑΜΕΑ ve ΑΝΔΡΟΝ lejandları bulunur (**Res.8 a-b**).

Res.8a

Res.8b

2. OLZ 08 006 envanter no'lu sikkenin ön yüzünde Tykhe veya Artemis başı sağa dönük, arka yüzünde ise çifte flüt çalan Marsyas gene sağa dönük olarak betimlenmektedir. Ayrıca ΑΠΑΜΕΑ ve ΜΗΤΡΟΔ ΚΕΛΑΙ lejandları bulunur (Res.**9 a-b**).

Res.9a

Res.9b

Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazılarında MÖ 4. yüzyılının son çeyreğinden başlayarak, MÖ 48'e kadar devam eden sürece ait altın, gümüş ve çok sayıda tunç sikkelere rastlanmıştır. Şu ana kadar yapılan araştırmalar sonucunda tanımlanabildiği kadarıyla Makedonya Kralları III. Aleksandros (Büyük İskender) ve III. Philippos Arrhidaios ile Bithynia Kralı II. Prusias'ın yanısıra, Amisos, Phrygia Apameası, Kyzikos kentlerine ait sikkeler ele geçirilenler arasındadır. Romalı yönetici Gaius Curiatius Trigeminus adıyla darp ettirilen Roma kenti sikkesi ise diğerleri arasında dikkat çekmektedir. Söz konusu sikkelerin ise buraya, ticaret amaçlı gelen tüccarlar veya Hellenistik ve Roma ordularında görev yapan askerler veya günlük alışverişini yapan halk tarafından taşındığını düşünmek gereklidir. Bu belgelerden hareketle Oluz Höyük'ün Hellenistik Çağ boyunca askeri ve ticari olarak geçiş noktasında bir yerleşim yeri haline gelmiş olduğunu söylemek mümkündür.

Yerleşim alanında bulunan sikkelerin büyük bir kısmı Pontus Kralı VI. Mithradates Eupator Dönemi'ne ait Amisos kent sikkeleridir. Kral'ın kendi egemenlik döneminde Roma'ya karşı yürüttüğü savaş sırasında, politik bir amaçla, yönetimi altındaki tüm kentlerde üniter sikke politikası uyguladığı bilinmektedir. Oluz Höyük de bu krallığın territoryumundadır. Bu sikkelerde Mithradates'in kendisini tanrılar Ares ve Dionysos ve Kahraman Perseus ile özdeşleştirmesi, kendi gücünü göstermesi adına politik bir propaganda aracıdır. VI. Mithradates'in Pers soyundan gelmesi nedeniyle, Perslerin efsanevi atası Perseus'a ve öldürdüğü Medusa'ya ilişkin Gorgo tasvirlerinin kullanılmış olması doğal bir sonuçtur. Amisos sikkelerinin Oluz Höyük'teki sayıca çokluğunu ise Amisos'un, dönemin önemli Karadeniz liman ticaret kentlerinden biri olmasıyla ve Oluz Höyük'e coğrafi açıdan yakınlığıyla açıklamak mümkündür. Zira Oluz Höyük ve civarındaki yerleşimlerde yetiştirilen ürünler, Karadeniz ve hatta Ege, Akdeniz kıyılarındaki kentlere ihraç edilmek üzere en yakınındaki liman kenti Amisos'a getirilmiş olmalıdır. Bu sebepledir ki Amisos ekonomisinin etki alanı doğrudan Oluz Höyük'ü de kapsamaktadır ve çok sayıda Amisos sikkesinin Oluz Höyük'te bulunması da bunu doğrudan ispatlamaktadır. Ayrıca şunu söylemek mümkündür ki, Oluz Höyük VI. Mithradates Dönemi için askeri açıdan açıdan stratejik öneme sahip bir noktadaydı.

III).Antropolojik Değerlendirme

Oluz Höyük antropolojik çalışmaları Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Biyolojik Antropoloji Anabilim Dalı'ndan Prof.Dr. Yılmaz Selim Erdal tarafından gerçekleştirilmiştir. Bugüne değin yaklaşık 115 adede ulaşan mezarların 105'i basit toprak gömü olup, bunların neredeyse tümünün İslami geleneğe sahip oldukları yatış pozisyonlarından anlaşılmıştır. Höyüğün A Açması'nın genişleme alanı olarak düşündüğümüz konisinin henüz 1. Mimari Tabaka kazıları tamamlanmasa bile yoğun bir İslami gömü faaliyetine işaret etmesi, beraberinde buraya gömülmüş olan insanların yerleşmelerinin nerede olduğu sorusunu da gündeme getirmektedir. Tarihi kökenleri olan modern yerleşmelerle Oluz Höyük'ün konumları dikkate alındığında höyüğe en yakın konumda 2 köy bulunmaktadır. Bunlardan biri höyüğe adını vermiş olan Oluz (Bugünkü Toklucak) köyü olup, yerleşmenin 5 km batısında yer almaktadır. Osmanlı Dönemi kayıtlarından varlığını Ulus ve Olus isimleri ile 16. yüzyıla değin[1] izleyebildiğimiz Oluz Köyü'nün var olduğundan beri kullandığı bir mezarlığı mevcuttur. Hatta söz konusu bu mezarlıkta yer kalmaması nedeniyle Oluz Köyü'nün ikinci bir mezarlığı da kullanmaya başlamış olduğu, bu köye yaptığımız gezilerde gözlendi. Ayrıca, 5 km'lik bir mesafeyi göze alarak Oluz Köyü sakinlerinin tarihsel süreç içinde Oluz Höyük'ü mezarlık olarak kullanmış olma olasılığı pratik açıdan çok zor gözükmektedir. Oluz Höyük'e yakın diğer bir yerleşim birimi ise, kazı kampımızın bulunduğu Gözlek Köyü'dür. Oluz Höyük'ün kuşuçumu 2.5 km güneydoğusunda bulunan Gözlek Köyü'nün Oluz Köyü'ne göre daha yeni bir yerleşme olduğu köy sakinlerinden alınan bilgiler sonucunda anlaşılmıştır. Osmanlı kaynaklarında da Gözlek Köyü ile ilgili herhangi bir kayıta rastlanılmamaktadır. Ayrıca, köyün kenarından geçen Amasya-Göynücek karayolunun kuzeyinde ve Oluz Höyük kazıevinin hemen karşısında yer alan eski bir mezarlık alanı, Gözlek Köyü'nde erken bir yerleşme olabileceğine işaret etmektedir. Yöre sakinleriyle yaptığımız görüşmelerde Oluz Höyük'ün yakın çevresinin 1900'lü yılların ilk çeyreğinde bir bataklık alanı olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu bu bataklık alanı Gökhöyük TİGEM'in batı-doğu doğrultusunda çok uzun 2 drenaj kanalı açmasıyla bir ovaya dönüştürülmüş ve tarıma uygun bir hale getirilmiştir. Bu nedenle ova yüzeyinde Oluz Höyük'ü gömü alanı olarak kullanabilecek bir yerleşme olma ihtimali çok düşüktür. Bu bağlamda Oluz Höyük'ü mezarlık olarak kullanmış olan topluluğun nerede yaşamış olduğu konusu belirsiz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Geriye kalan tek bir olasılık, Oluz Höyük'ün yörede yaşamış olan göçebe bir aşiret tarafından mezarlık yeri olarak seçilmiş ve kullanılmış olduğudur. Oluz Höyük ve Geldingen Ovası etrafında yaşayan, yazın yüksek yerlere çıkan göçerlerin, aşiret bireyleri öldükçe bunları arazi içinde sudan ve bataklık alanından daha yüksekte ve kuru bir saha olan Oluz Höyük'e gömdükleri olasılığı ağırlık kazanmaktadır.

[1] Oluz Köyü 16. yüzyılın ilk çeyreğinde (Gürbüz 1993: 83), 18. yüzyıla tarihlenen 62. Numaralı Amasya Şer'iye Sicil Defteri'nde (Baş 2008: 55) ve H.1260-1261 tarihli temettuat sayımı kayıtlarında (Çatal 2010: 32) karşımıza çıkmaktadır.

IV).Arkeozoolojik Değerlendirme

Amasya ili sınırları içerisinde yer alan Oluz Höyük, Amasya-Çorum Karayolunun 27. km'sindeki Gökhöyük Tarım İşletme Müdürlüğü arazisi içinde bulunmaktadır. Yeşilırmak'ın (Iris) önemli kollarından olan Çekerek Irmağı'nın güneyinden geçtiği verimli Geldingen Ovası'nın içinde konumlanmış olup, Gözlek Köyü'nün 2 km kuzeybatısında, Toklucak (eski Oluz) Köyü'nün yaklaşık 5 km doğusunda, Amasya-Çorum karayolunun ise 3 km güneyinde yer almaktadır (**Res.1**). 280 x 260 m boyutunda, ova seviyesinden yaklaşık 15 m yüksekliğindeki (deniz seviyesinden yüksekliği 478.78 m) Oluz Höyük, yaklaşık 45 dönümlük bir alana sahiptir.

Res.1: Oluz Höyük Kazı alanı batıdan görünüş (Foto: Ş. Dönmez)

Oluz Höyük hayvan iskelet kalıntılarının arkeozoolojik incelenmesi, 2009 ile 2012 kazı dönemlerinde iki aşamada yürütülmüştür. Birincisi kazı alanında yürütülen çalışmalar, ikincisi ise İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Osteoarkeoloji laboratuvarında devam edilen aşamalardır.

Bu aşamalar doğrultusunda, aşağıda belirtilen prosedür yürütülmüştür.

Kazı alanında yürütülen çalışmalar

Oluz Höyük kazı alanında çalışmalara katılınarak, plankarelere bölünmüş olan kazı alanıda her bir kemiğin çıkarıldıkları plankare, derinlik ve tarih kayıtları alınmıştır. Elde edilen bilgilerin fotoğraflandırılması yapılarak verilerin bilgisayara aktarılması sağlanmıştır. Kazı alanından kazı evine getirilen malzemelerin ön yıkamaları yapılmış; böylece çamur v.s.'den arındırılması sağlanmıştır. Kemiklerin gölgede kuruması sağlandıktan sonra, plastik kutulara yerleştirilmesi yapılmış, kasalar üzerine kemiklerle ilgili bilgiler yazıldıktan sonra koruma altına alınmıştır.Plastik kasalara yerleştirilen kemikler, İstanbul Üniversitesi Veteriner

Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Osteoarkeoloji Laboratuvarına getirilmiş ve burada inceleme aşamalarına geçilmiştir.

Osteoarkeoloji Laboratuvarında yürütülen çalışmalar

1.Osteoarkeoloji Laboratuvarına getirilen materyallerin ikinci defa ince temizliği yapılmıştır. Bu amaçla su geçirmez yağmurluk giyilerek paslanmaz elekli tahta tablalara yerleştirilen kemiklerin tazyikli su altında tekrar yıkamaları yapılmıştır. Yıkama işlemi biten kemikler gölgede kurumaya bırakılmıştır.

2.Kazı alanından çıkarıldıkları derinlik ve plankare bilgileri göz önüne alınarak kuruyan kemiklerin tasnif ve ayrılma işlemine geçilmiştir. Her bir kemiğe kayıt numarası verilerek kazı verileri (plankare, tarih, derinlik v.s.) daha önceden kaydedilmiş bilgisayardaki SPSS programına hayvan türü ve kemik adı, cinsiyet, gelişimi gibi bilgilerinin girişi yapılmıştır (**Res.2**).

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

14 : derin2

	no	bone	kazi	species	tür	yıl	karelaj	derin1	kod1	derin2	kod2	sex	growth	fusion	age	pathol	pathside
1	1	M	Met	B	5	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,20	-1,25	0	1	1	2	3	10
2	2	Sk	Met	B	5	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,00	-1,00	1	2	3	86	0	0
3	3	Sk	Met	S	18	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-,65	-,80	0	2	3	68	0	0
4	4	Sca	Met	S	18	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-2,40	-2,50	0	7	2	52	0	0
5	5	Ast	Met	B	5	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,80	-1,85	0	2	3	87	0	0
6	6	M	Met	S	18	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,90	-2,00	1	2	3	68	0	0
7	7	Hm	Met	O	7	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,35	-1,40	1	1	1	2	0	0
8	8	Hm	Met	Ca	8	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,45	-1,50	4	2	3	87	0	0
9	9	Hm	Met	O	7	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,10	-1,20	3	1	1	1	0	0
10	10	Cx	Met	H	1	02.10.2006	1Ad1	-0,35	67	-1,20	-1,25	0	1	1	3	0	0
11	11	Sk	Met	H	1	11.10.2006	1Cc2	-1,90	111	-1,60	-1,70	1	1	1	122	7	10
12	12	H	Met	H	1	11.10.2006	1Cc2	-1,90	111	-3,40	-3,50	0	1	1	4	0	0
13	13	Cal	Met	H	1	11.10.2006	1Cc2	-1,90	111	-2,80	-2,95	0	1	1	3	0	0

Resim 2. Kazı bilgilerinin SPSS programında kayıt örneği (Foto:V.Onar)

3.Verilerin bilgisayara kayıt işleminde her bir kemik için aşağıdaki veri alım prosedüre izlenmiştir.

3.1. No: (Kemik No) Kazı alanı dikkate alınarak kemiğe verilen numara.

3.2. Kemik: Hangi tür kemik ya da kemik parçası olduğunun yazılması

3.3. Kazı: Kazı alanının adını gösteren kodlama. (Örn. OLZ yazılması)

3.4.Tür: Hayvan türü bilgisinin yazılması

3.5.Yıl: Kemiğin kazıdan çıktığı günün tarihinin yazılması

3.6. Plankare: Kemiğin alanın hangi plankareden çıkarıldığının yazılması

3.7. Derinlik: Kemiğin çıkarıldığı derinliğin yazılması

3.8. Depo kutu no: Kemiğin veri alımı sonrası depoda saklandığı kutunun numarasının yazılması

3.9. Cinsiyet: Kemikten-eğer belirlenebiliyorsa-cinsiyet durumunun (erkek, dişi, erkek?, dişi?, kastre&erkek?) yazılması

3.10. Gelişim (Growth): Kemiğin hangi gelişim düzeyindeki (erişkin, genç, yavru, genç&erişkin, yenidoğan&fötus) hayvana ait olduğu kaydedilmesi

3.11. Fusion (epifisyal kapanma zamanı): Kemiğin gelişim düzeyini bildiren epifisyal kapanmaların durumu (kapalı, açık, yarı açık) belirtilmesi

3.12. Yaş: Eğer tespit edilebiliyorsa kemikten hayvanın yaşının tespit edilmesi

3.13. Ayrıntı bilgi: Kemik materyali ile ilgili verilmesi uygun görülen ayrıntı bilgisi yazılması

3.14. Patoloji ve patoloji yeri: Kemiklerde saptanabilen patolojik durumlar (eksoztosis, iyileşmiş kırık, lezyon, anomali, deformationlar, osteoarthritis, kemik tümörleri, palatal defekt, caries v.s.) ve yerlerinin kaydedilmesi

3.15.İzler (Marks) ve bulunduğu yer: Kemikler üzerinde gözlenebilen kasaplık izlerin (bıçak, satır, testere, darbe, traşlama, sıyırma izleri ve bunların yerinin kaydedilmesi

3.16. Parça (Part): Kemiğin tam ya da parçalı olmasına göre, total, proximal parça, distal parça, orta parça, caudal parça, cranial parça, dorsal parça, ventral parça v.s kaydı alınması

3.17.Yön: Kemiklerin median (orta) hatta göre yönünün yazılması

3.18.Kırık durumu (Fragment): Kemiklerde gözlenen kırığın eski yada yeni durumunun belirtilmesi

3.19. Kafatası: Kafatası kemiklerinde, kafatasının hangi kemiğine ait olduğunun kaydedilmesi

3.20. Mandibula: Mandibula'larda total yada hangi bölümüne (ramus mandibulae, corpus corpus mandibulae) ait olduğunun yazılması

3.21. Diş: Hangi diş olduğunun (incisiv, canin, premolar, molar) yazılması

3.22. Costa (kaburgalar): Costa'ların costa verae (gerçek costa), costa spuria (yalancı costa) ya da costa fluctuantes (yüzücü costa) olduklarının yazılması

3.23. Modifikasyon ve yeri: Kemiklerde gözlemlenebilen modifikasyonlar (yakma, delme, işlenme, kalsinize olma, kemirme, pişirme, kömürleşme, dehorning, başlık ya da gem izleri gibi bulgular v.s.) ve bunların kemiğin hangi bölümünde gözlendiğinin kaydedilmesi

Tüm bu verilerin kayıtları yapıldıktan sonra, istatistiki hesaplamalara geçilmiştir. Oluz Höyük arkeozoolojik değerlendirmeleri, kazı alanında belirlenen mimari tabakalanma dikkate

alınarak yapılmıştır. Böylece dönemsel farklılıkların daha iyi alaşılabilmesi ve karşılaştırmaların yapılması mümkün olmuştur.

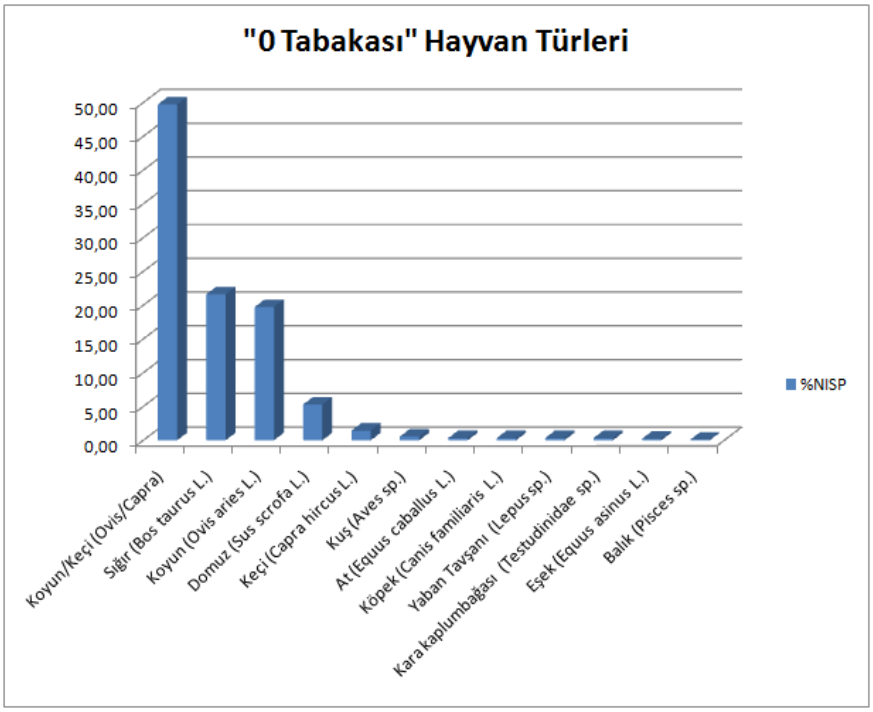
“0” Tabakası (Ortaçağ-MS. 10.-14. yy)

2009-2012 kazı dönemlerinde, kazı çalışmaları öncesi gerçekleştirilen yüzey temizliği ile kazı çalışmaları sırasında kaldırılan yüzey toprağı içinde toplam 907 (NISP=907) adet hayvan kemiği kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A açması yüzey temizliği sırasında elde edilmiştir (**Res.3**).

Res.3: A açması genel görünüş (Foto: Ş. Dönmez)

A açmasındaki bu kalıntıların temsil ettiği hayvan türleri ve %NISP dağlımları Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1. Oluz Höyük "0 tabakası" hayvan türleri dağılımı

"0 Tabakası" hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 70.89) orataya çıkarılmıştır. Bunu sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. Bu hayvanların kalıntıları incelendiğinde kasaplık izlerin yoğunluğu gözlenmektedir. Tüketim artığı olarak alanda yer alan bu kemik kalıntılarında gözlenen kasaplık izlerin oranı tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. "0 tabakası" kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	40.24
Bıçak izi	9.48
Satır ve Bıçak izi	3.75
Yok	46.53

İncelenen kemik kalıntıları üzerinde her hangi bir patolojik bulgu saptanmamış olup, sağlıklı bireylerden oluştukları gözlenmiştir. Bu mimari tabakadaki hayvanları gelişim düzeylerine bakıldığında genç bireylerin fazlalığı dikkati çekmektedir (Tablo 2). Muhtemelen et tüketimi ağırlıklı yetiştiriciliğin olduğu düşünülen bu mimari tabakada çok yaşlı bireylere rastlanılmamıştır.

Tablo 2. "0 tabakası" hayvanları gelişim düzeyleri izlerin oranı

Gelişim düzeyi	%
Erişkin	44.87
Genç&Erişkin	2.32
Genç	49.39
Yavru	3.42

“0 Tabakası” hayvan türleri içerisinde bir adet eşeğe (*Equus asinus* L.) ait sol metacarpus’un diafiz kısmında (palmar yönde) satır izi gözlenmiştir (**Res.4**). Gözlenen bu izler equid kemiklerinde kasaplık bir aktiviteyi göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Res.4: Eşek (*Equus asinus* L.) sol metacarpus’unda gözlenen satır izi (Foto: V.Onar)

Kuş (*Aves* sp.) kalıntıları içerisinde (NISP=5) bir adet kaz (*Anser* sp.) dışında 4 adetin de evcil tavuklara (*Gallus* sp.) ait oldukları belirlenmiş olup, bu kalıntıların tüketim artığı olarak alanda yer aldıkları görülmüştür.

Bu tabaka içerisinde saptanan bir adet balık (*Pisces* sp.) kemiğinin incelenmesinde, bunun Sazan balığına (*Cyprinidae* sp.) ait bir kalıntı olduğu gözlenmiştir (**Res.5**). Kazı alanının jeomorfolojik yapısı göz önüne alındığında, geçmişte sulak bir alan içerisnde yer alan Oluz Höyük’te, bu tür hayvanların da bulunması mümkün olmaktadır.

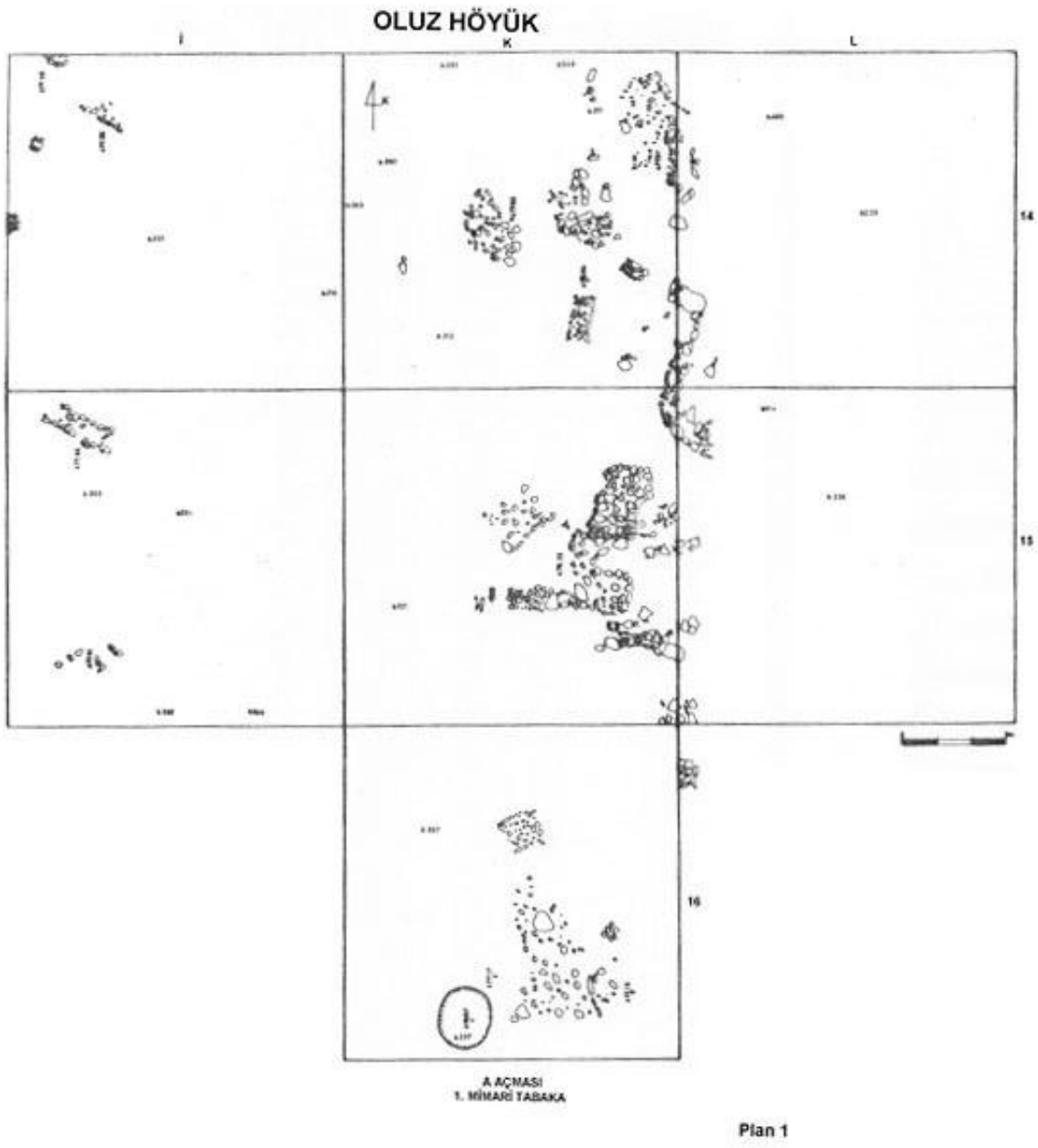

Res.5: Sazan balığına (*Cyprinidae* sp.) ait vertebra

Kemiklerde gözlenen modifikasyonlar olarak sadece sığır kemiklerinde carnivor kemirme izleri saptanmış olup, muhtemelen köpek gibi hayvanların beslenmesi ya da açıkta bırakılan karkasların bu hayvanlar tarafından yenilmiş olduğunun göstergesidir. Bu modifikasyon dışında başka bir bulguya rastlanılmamıştır.

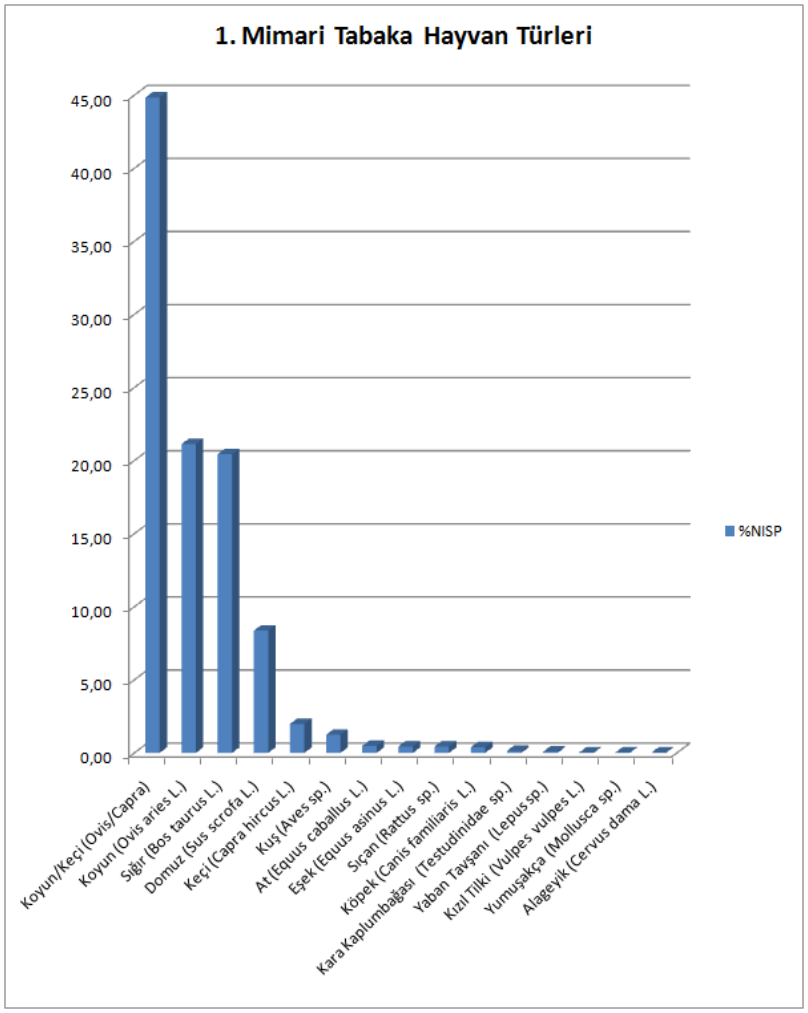
1.Mimari Tabaka (Helenistik Çağ-MÖ 200 – MÖ 47)

2009-2012 kazı dönemlerinde 1. Mimari tabaka içerisinden toplam 3636 (NISP=3636) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A, E, F açmasında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir (**Res.6**). Bu tabaka içerisinde ilk defa yumuşakça (*Mollusca* sp.) türlerine rastlanılmıştır. Bu bulgular kazı alanının jeomorfolojik yapısı ile ilişkilendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Res.6: Oluz Höyük A açması 1. Mimari Tabaka Planı (Kaynak: Ş.Dönmez)

A açması 1. Mimari tabakadaki bu kalıntıların temsil ettiği hayvan türleri ve %NISP dağlımları grafik 2'de verilmiştir.

Grafik 2. Oluz Höyük 1. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

2009-2012 yılları arasında, 1.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 67.93) ortaya çıkarılmıştır. Bunu sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. Bu hayvanların kalıntıları incelendiğinde kasaplık izlerin yoğunluğu gözlenmektedir. Tüketim artığı olarak alanda yer alan bu kemik kalıntılarında gözlenen kasaplık izlerin oranı Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. "1.Mimari Tabaka" hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	36.34
Bıçak izi	12.21
Satır ve Bıçak izi	2.72
Testere ve traşlama izi	2.39
Yok	46.34

İncelenen kemik kalıntıları üzerinde her hangi bir patolojik bulgu saptanmamış olup, "0 Tabakası" bireyleri gibi sağlıklı bireylerden oluştukları gözlenmiştir. Bu mimari tabakadaki hayvanları gelişim düzeylerine bakıldığında erişkin bireylerin biraz daha fazla olduğu dikkati çekmektedir (Tablo 4). Bu tabaka içerisinde çok yaşlı bireylere (patolojilerin görülmemekte) ait kalıntıların saptanmamış olması, muhtemelen et tüketimi ağırlıklı yetiştiriciliğin olduğunu düşündürmekle birlikte, süt ve yapağı gibi ürünleri elde etmek amacıyla da erişkin hayvanların bakıldığı kanısı uyanmaktadır. Bu düşünce yapılmakta olan yetiştiricilik içerisinde döl veriminin devamlılığı açısından önem taşındığını düşünmekteyiz.

Tablo 4. "1.Mimari Tabaka" hayvanları gelişim düzeyleri izlerin oranı

Gelişim düzeyi	%
Erişkin	49.64
Genç&Erişkin	7.36
Genç	39.91
Yavru	3.09

1.Mimari tabaka kuş (*Aves* sp.) kalıntıları içerisinde (NISP=17, %NISP= 1.55) kaz (*Anser* sp.-%35.29), ve evcil tavuk (*Gallus* sp.-%52.94) kemikleri tespit edilmiş olup, iki adet kemiğin ise türü belirlenememiştir. Muhtemelen bu kalıntıların tüketim artığı olarak alanda yer aldıkları görülmüştür.

A açması 1. Mimari tabakadan 2011 kazı döneminde, Oluz Höyüğün çoğrafik yapısıyla ilişkili (çevresinin sulak alan alması) olarak bir adet kara midyesi (*Mytilus* sp.) kavkı ortaya çıkarılmıştır (**Res.7**). Bu Mollusca kavkı, geçmiş dönemde Oluz Höyüğün çevresindeki sulak alanla ilişkisini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Res.7. Oluz Höyük A açması 1. Mimari Tabaka Kara midye (*Mytilus* sp.) kavkı (Foto: V.Onar)

Bir adet Alageyik (*Cervus dama L.*) kemiği (calcaneus) ise 2010 kazı sezonunda sadece A açmasında ortaya çıkarılmıştır. Bu kemik üzerinde her hangi bir kasaplık ize rastlanılmamış olup, bu tabakaya ait tek örneği oluşturmaktadır.

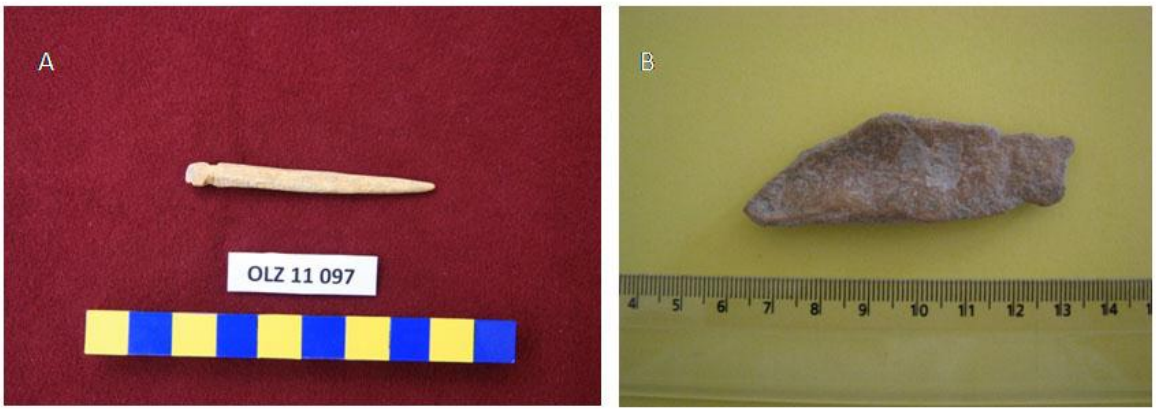
1.Mimari Tabaka kemiklerinin % 1.91'inde (NISP=21) modifikasyonlar gözlenmiştir. Bu modifikasyonların dağılımı tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. “1.Mimari Tabaka” kalıntılarında gözlenen modifikasyonlar

Modifikasyonlar	NISP
İşlenmiş kemik	13
Yanık izi	4
Kalsifiye olma	2
Carnivor kemirme izi	2

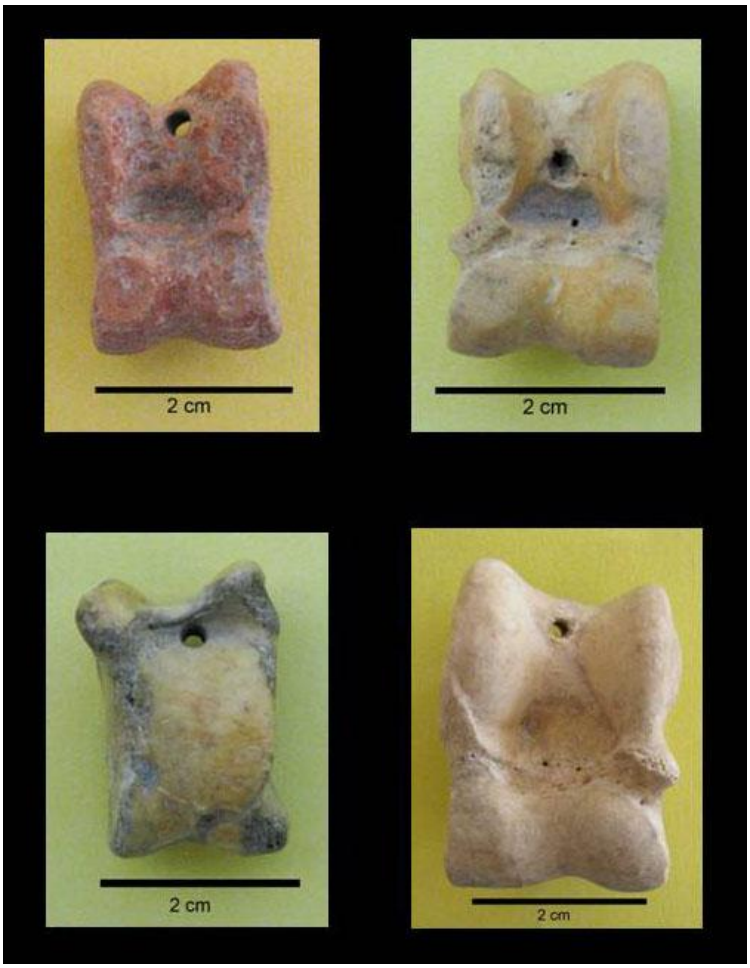
Bu tabaka içerisinde 2011 kazı sezonunda bir adet koyun/keçi (*Ovis* sp./*Capra* sp.) uzun kemiğinden yapılmış “kemik delici-bız” elde edilmiş olup (**Res.8/A**), bunun bir ucu sivriltilmiş, bir ucuda ise bağlama amaçlı olduğu düşünülen oyuntu bulunduğu gözlenmiştir.

Bu kemik aletten başka yine aynı hayvanların uzun kemiğinden yapılmış bir tane de kemik kazıyıcı alet bulunmuştur (**Res.8/B**). Muhtemelen deri işlemede kullanıldığı düşünülen bu aletin yüzeyi oldukça aşınmıştır. Diğer işlenmiş kemik kalıntısı ise yine aynı hayvanalara ait uzun kemikten yapılmış ve oldukça deforme olan muhtemelen “kemik delici-bız” kalıntısını içermektedir.

Res.8: Oluz Höyük A açması 1. Mimari tabakada ortaya çıkarılan işlenmiş kemik örnekleri (Foto: V.Onar)

İşlenmiş kemiklerin büyük çoğunluğu (% 42.86; NISP=9) koyun (*Ovis* sp.) ve keçi (*Capra* sp.; NISP=1) astragallerinden oluşmaktadır (**Res.9**). Oyun taşları olarak da tanınan depolanmış astragallerin çoğu üzerinde karekteristik işleme izleri taşımaktadır. Bunların bazılarında ön, sırt ile bazen de orta ve yan kısımlarına ait yüzeyler düz çalışılmıştır. Bu işleme dışında hepsinde karakteristik delme işleminin yapıldığı görülmüştür. Bu delme işleminin, astragallerin proksimal kısımlarına yakın yapıldığı saptanmıştır.

Res.9: Delinmiş koyun (*Ovis aries* L.) ve keçi (*Capra hircus* L.) astragalleri (Foto: V.Onar)

Bu deliklerden belki de asılmak için iplik gibi bir nesnenin nesnenin geçirildiği düşünülmektedir. Oyun taşlarından da tanıdığımız 1. Mimari tabakadaki bu astragellerin özel bir rituel anlamı olabileceği gibi belki de kaderle ilgili kehanetlerde bulunulan kutsal bir alanla ilişkisinin de söz konusu olduğuna inanmaktayız.

2.Mimari Tabaka (Geç Demir Çağın Geç Evresi-MÖ. 4-3. yy)

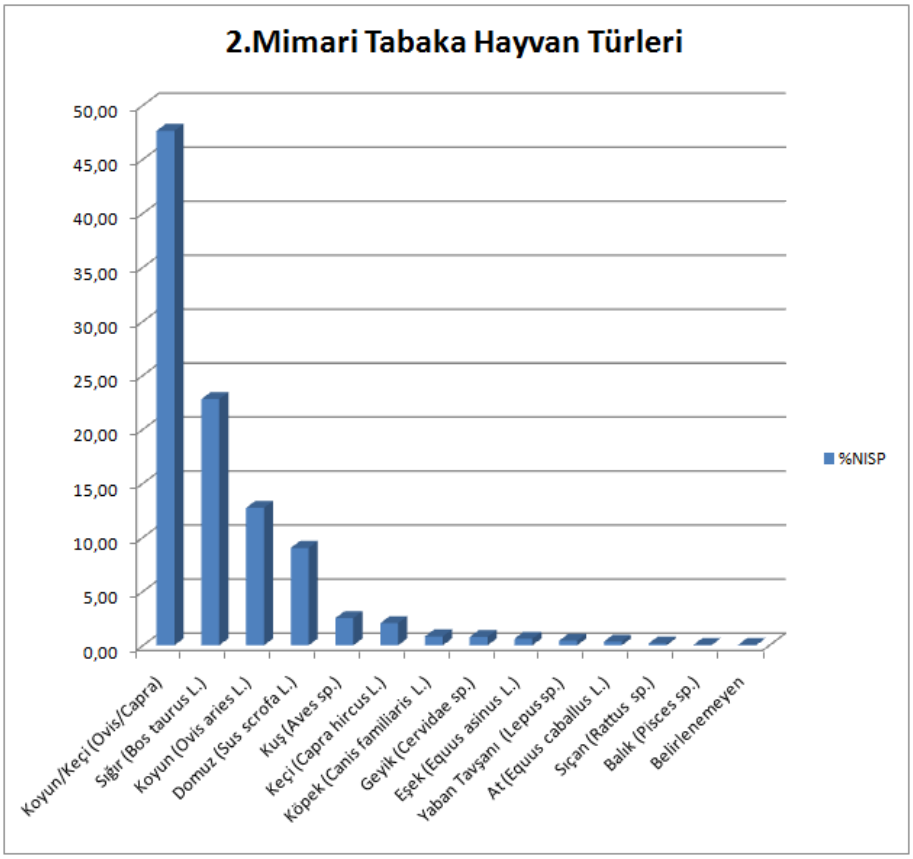
2.Mimari Tabaka, 2011 kazı sezonuna kadar her alanda tek evreli olarak saptanmıştır. Bu süreçte, özellikle ele geçen çanak-çömleğin değerlendirilmesinden 2. Mimari Tabaka'nın tek evreli olmadığı hissedilmesine karşın, açılan alanlarda ortaya çıkarılan mimari kalıntıların söz konusu mimari tabakanın her iki evresinde de de kullanılmış olmasından dolayı evrelendirme çalışmaları bugüne değin net bir şekilde yapılmamıştır. 2011 kazı çalışmaları sırasında 2. Mimari Tabaka ilk defa 2A (Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi, MÖ 4. yüzyılın ikinci yarısı - 3. yüzyıl) ve 2B (Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi'ne, MÖ 5. yüzyılın son çeyreği - 4. yüzyılın ilk yarısı) olarak iki evreli olarak çalışılmıştır. Bu nedenle arkeozoolojik çalışmalarımızda 2011 kazı çalışmalarına kadar sürdürülen dönem 2.Mimari Tabaka (Geç Demir Çağın Geç Evresi-MÖ. 4-3. yy) ve 2011 kazı çalışmalarından sonraki dönem 2A (Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi, MÖ 4. yüzyılın ikinci yarısı - 3. yüzyıl) ve 2B (Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi'ne, MÖ 5. yüzyılın son çeyreği - 4. yüzyılın ilk yarısı) olmak üzere ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2. Mimari Tabaka çalışmalarımız A açmasında 2009-2010 yıllarında sürdürülmüştür. Bu tabaka içerisinden toplam 2295 (NISP=2295) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A açmasında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir (**Res.10**).

Res.10: A Açması, L 15, L 16 Plankareler, 2. Mimari Tabaka görünümü (Foto: Ş.Dönmez)

A açması 2. Mimari tabakadaki kalıntıların temsil ettiği hayvan türleri ve %NISP dağlımları grafik 3'de verilmiştir.

Grafik 3. Oluz Höyük 2. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

2009-2010 yılları arasında 2.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 62.40) ortaya çıkarılmıştır. Bunu 1. Mimari tabakadaki benzer olarak sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. 2.Mimari Tabakada elde edilen kemikleri sayısal oranlarına bakıldığında koyun ve keçi (*Ovis/Capra*) türlerinin çokluğu ve bunu evcil sığır (*Bos taurus L.*) ve domuzların (*Sus scrofa L.*) izlemesi beslenmedeki rollerini göstermektedir. Bu hayvanların büyük çoğunluğu genç bireylerken kesildikleri görülmektedir. Özellikle sayıca fazla olan koyun ve keçilerde bu durumla daha fazla karşılaşılmaktadır. Aynı genç yaşta kesilme durumu, domuzlar için de söz konusudur. Kemik malzeme üzerinde yaygın olarak kasaplık izlerin saptanması ve hayvanların genç yaşta kesilmeleri nedeniyle özellikle et tüketimi için beslendiklerini düşündürmektedir. Bu düşünceyle birlikte, yerleşim içerisinde süt ve süt ürünleri üretimi yapılmış olsa da et üretiminin daha ağırlıklı olduğu kanısına varılmaktadır. Tüketim artığı olarak alanda yer alan bu kemik kalıntılarında gözlenen kasaplık izlerin oranı ve gelişim düzeyleri tablo 6 ve 7'de verilmiştir.

Tablo 6. "2.Mimari Tabaka" hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	35.34
Bıçak izi	7.02
Satır ve Bıçak izi	12.42
Testere izi	1.57
Yok	43.66

Tablo 7. "2.Mimari Tabaka" hayvanları gelişim düzeyleri izlerin oranı

Gelişim Düzeyleri	%
Erişkin	43.62
Genç&Erişkin	7.15
Genç	46.45
Yavru	2.18
Yenidoğan&Fötus	0.61

Testere kesim izlerine, sığır (*Bos sp.*), koyun (*Ovis sp.*) ve keçi (*Capra sp.*) kemiklerinde özelliklede bunların işlenme kemik ve kemik artıklarında rastlanılmıştır. A açması 2. mimari tabakadan ortaya çıkarılan koyun astragalinde rastlanan testere izinin ise bu kemiğe şekil vermek amacıyla uygulandığı görülmektedir.

İncelenen kemik kalıntıları üzerinde 0 ve 1. Mimari tabakalara benzer olarak herhangi bir patolojik bulgu saptanmamış olup, bu tabakadaki bireyleri gibi sağlıklı bireylerden oluştukları gözlenmiştir. Bu mimari tabakadaki hayvanları gelişim düzeylerine bakıldığında erişkin bireylerin biraz daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. Çok yaşlı bireylere (patolojilerin görülmemekte) ait kalıntıların saptanmamış olması, muhtemelen et tüketimi ağırlıklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Cervidae sp. kemikleri olarak, kızıl geyik (*Cervus elaphus* L.) ve alageyik (*Cervus dama L.*) olmak üzere iki tür tespit edilmiştir. Kızıl geyik (*Cervus elaphus* L.) kemikleri özellikle A

açması I-16 plankaresinden ortaya çıkarılmış ekstremite kemiklerini içermekte olup, muhtemel bir hayvana ait kalıntılardan oluşmaktadır. Ancak bu kemikler üzerinde her hangi bir kasaplık ize rastlanılmamıştır. Alageyik (*Cervus dama* L.) kalıntısı ise bir adet calcaneus kemiğinden oluşmaktadır.

2. Mimari Tabakada ortaya çıkarılan Kuş (Aves sp.) türleri incelenen kemiklerin % 2.53'ünü oluşturmaktadır. Bu kemiklerin temsil ettiği türlerin dağılımı ise tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. "2.Mimari Tabaka" Kuş (*Aves* sp.) türleri dağılımı

Kuş (*Aves* sp.) türleri	%
Evcil Tavuk (*Gallus* sp.)	51.72
Leylek (*Ciconia* sp.)	1.72
Pelikan (*Pelicanus* sp.)	1.72
Turna (*Gruidae* sp.)	1.72
Kaz (*Anser* sp.)	39.66
Ördek (*Anas* sp.)	3.45

Bu kemiklerin bazılarında özellikle Evcil Tavuk (*Gallus* sp.), Kaz (*Anser* sp.), Ördek (*Anas* sp.) kemiklerinde bıçak izleri gözlenmiş olup bunların av hayvanı olarak tüketildikleri düşünülmektedir. 2010 kazı sezonunda ortaya çıkarılan bir adet pelikan (pelicanus sp.) kemiği ise, Oluz Höyüğün çevresinin geçmişde sulak alanla ilişkisini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

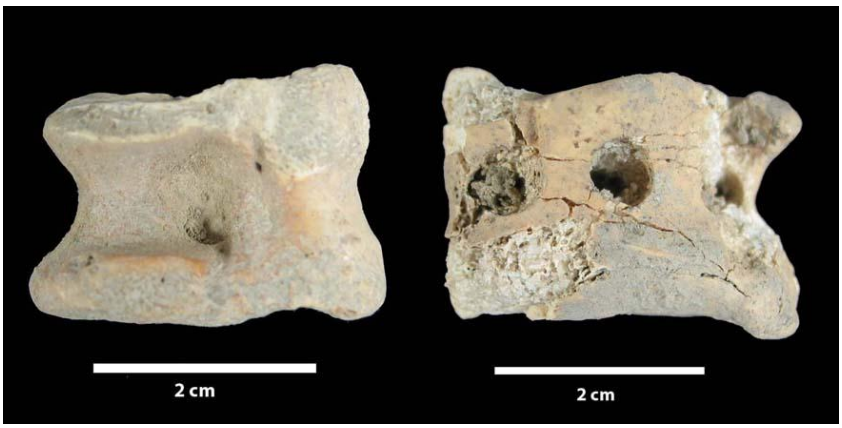
Oluz Höyük A açması 2. Mimari tabakasına ait kemiklerin sadece 11 tanesinde modifikasyonlar gözlenmiştir. Bunların 3 tanesinde yanık izi gözlenirken, 8 tanesinin ise işlenmiş kemik kalıntılarından oluşmaktadır. İşlenmiş kemikler bir tanesi Sığıra ait boynuz parçası iken, diğerleri koyun ve keçilere ait kemiklerden meydana gelmektedir. Koyun ve keçilerin işlenmiş kemiklerinin 4 adeti astragallerden 3 adeti ise uzun kemik kısımlarından oluşmaktadır. 2010 kazı çalışmaları sırasında bir adet koyun/keçi (*Ovis* sp./*Capra* sp.) tibia'sının muhtemelen bıçak sapı olarak kullanılmak üzere işlenmiş olduğu, bu amaçla üzerinin desenlerle şekillendirilmiş olduğu gözlenmiştir (**Res.11**).

Res.11. İşlenmiş koyun/keçi (*Ovis* sp./*Capra* sp.) tibia'sı (Foto: V.Onar)

Oyun taşları olarak da tanınan depolanmış koyun ve keçi astragallerin üzerinde karekteristik işleme izleri taşımaktadır. Bunun yanında bir adet astragalin merkez, proksimal ve distal'inde

geniş deliklerin bulunduğu gözlenmiştir (**Res.12**). Bu deliklerden belki de asılmak için iplikler geçirilmiş olduğu düşünülmektedir.

Res.12: İşlenmiş ve delinmiş koyun/keçi (*Ovis* sp./*Capra* sp.) astragelleri (Foto: V.Onar)

2A Mimari Tabaka'sı [Geç Demir Çağı'n Geç Evresi (Akhaimenid), MÖ. 300-200]

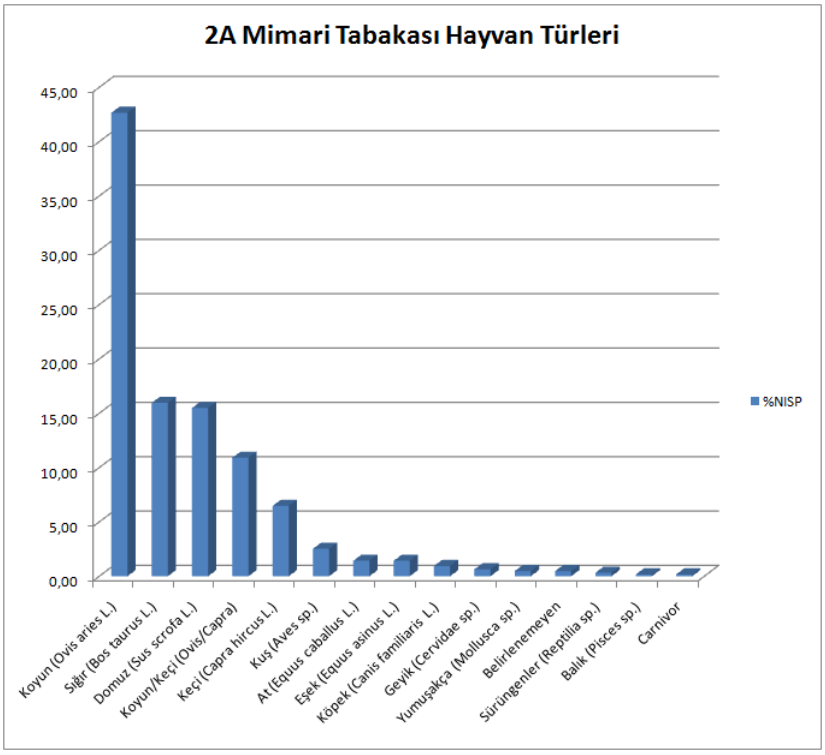
Bu mimari tabaka ilk defa 2011 kazı çalışmaları sırasında evrelenmiştir. 2010 kazı çalışmalarına kadar tek evreli olarak değerlendirilen 2. Mimari Tabaka, 2011 yılından itibaren 2A ve 2B olarak ayrılmış ve bu evrelerinden herbirinden elde edilen sonuçlar ayrı ayrı sunulmuştur.

"2A Mimari Tabaka" çalışmalarımız 2011 ve 2012 yıllarında sürdürülmüştür. Bu tabaka içerisinden toplam 633 (NISP=633) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A açmasında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir (**Res.13**).

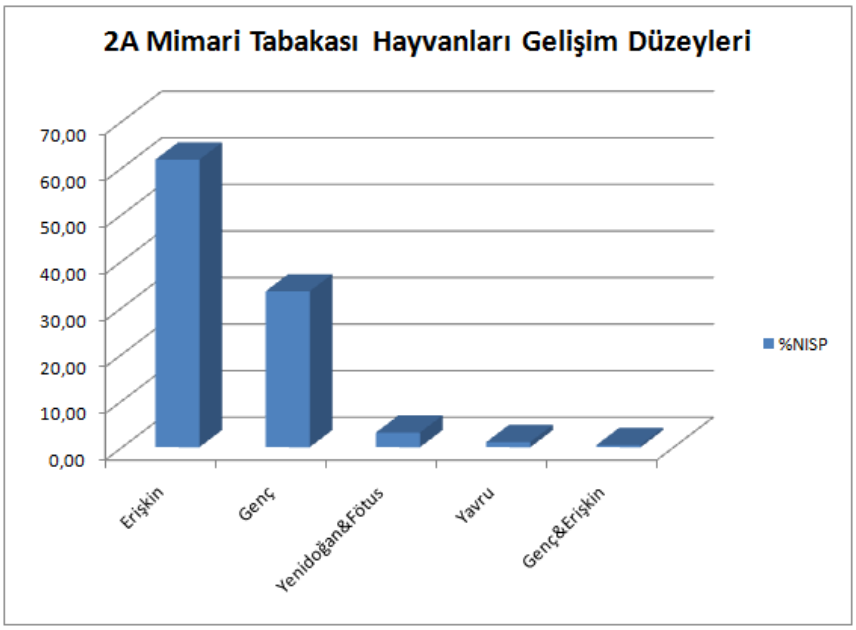
Res.13. A Açması 2A Mimari tabakası (Foto: Ş.Dönmez)

2011 ile 2012 yılları arasında kazı çalışmaları sürdürülen 2A Mimari tabakası hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 60.03) ortaya çıkarılmıştır. Bunu 1. ve 2. Mimari tabakadakilere benzer olarak sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir (Grafik 4). Bu hayvanların sayısal oranlarına bakıldığında beslenmedeki yetiştiricilikteki rolleri açıkça görülebilmektedir.

Grafik 4. Oluz Höyük 2A Mimari Tabakası hayvan türleri dağılımı

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan hayvanların büyük çoğunluğu (% 61.77) erişkin bireylerden oluşmaktadır (Grafik 5). 1. ve 2. Mimari tabakalara göre genç bireylerin sayısı daha az olduğu görülmüştür. Bu Mimari tabakada muhtemelen uzun süreli yetiştiriciliğin yaygın olduğu düşünülmektedir. Özellikle yeni doğan ve fötus kalıntılarının bulunması yanında yaşlı bireylerin varlığı et tüketinminden ziyade süt, yapağı üretimi ile hayvan yetiştiriciliğinin uzun süreye yayıldığını akla getirmektedir. Ancak bunun yanında bu kemiklerde gözlenen kasaplık izler tüketim artığı olarak alanda yer aldıklarını göstermektedir.

Grafik 5. Oluz Höyük 2A Mimari Tabakası hayvanlarının gelişim düzeyleri

2A Mimari tabakası hayvan kalıntıları üzerinde gözlenen kasaplık izlerin çok çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Özellikle kemik işlemeciliği yapıldığını gösteren traşlama ve testere kesim izleri bu tabakada gözlenmiştir (Tablo 9). Tüketim artığı olarak alanda bulunan kemiklerin bir kısmının işlenmiş ya da işleme artığı malzeme oldukları belirlenmiştir.

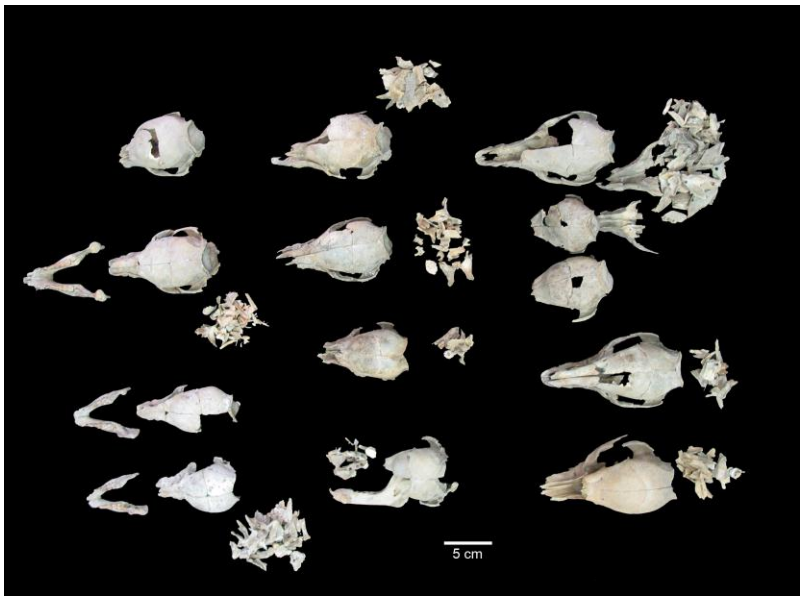
Tablo 9. "2A Mimari Tabakası" hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	25.59
Bıçak izi	2.21
Testere izi	0.47
Sıyırma izi	0.16
Satır ve testere izi	0.16
Traşlama izi	0.16
Testere ve traşlama izi	1.74
Yok	69.51

2A Mimari tabakasında, Domuz (*Sus scrofa* L.) kemiklerinin oranının (%NISP) 1 ve 2. Mimari Tabakalara göre daha fazla oranda olduğu saptanmıştır. Domuz kemiklerinin çoğunluğu yavru ve genç bireylere ait olup, tüketim artığı oldukları gözlenmiştir. Bu mimari tabaka kazıları sırasında b.1108 olarak kodlanan taban içinde orta boy moloz taşlarla oluşturulmuş bir yığının yanına özenle yerleştirilmiş yavru ve yenidoğan domuz kafatasları ortaya çıkarıldı (**Res.14 ve 15**). Toplu halde sadece kafataslarından oluşan, diğer iskelet kemiklerine rastlanılmayan malzemelerin incelenmesinde kafataslarının 13 farklı bireye ait olduğu saptandı.

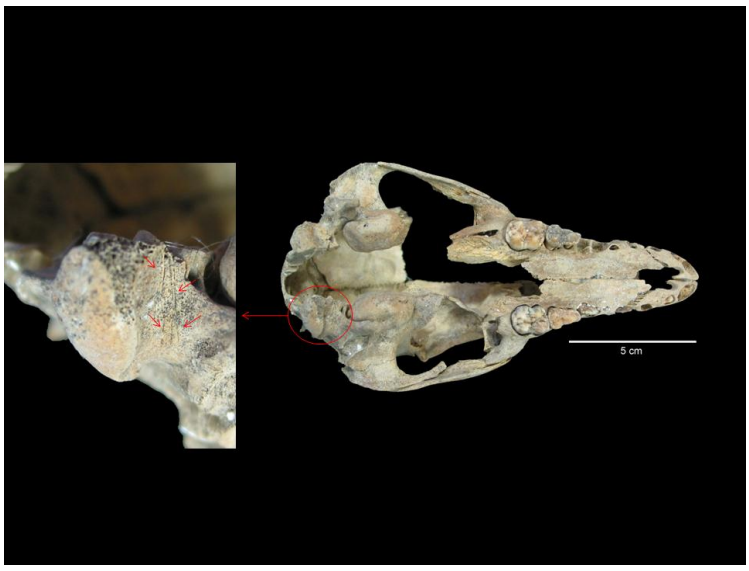

Res.14: 2A Mimari Tabakasında domuz (*Sus* sp.) kafatasları (Foto: Ş.Dönmez)

Res.15. 2A Mimari Tabakasında ortaya çıkarılan domuz (*Sus* sp.) kafataslarının toplu görünümü (Foto: V. Onar)

Bu kafatasların incelemesi yapıldığında, bunların 3 ile 9 haftalık yaşlar (ortalama 7 haftalık) arasında değişen yenidoğan/yavru domuzlara ait oldukları saptandı. Muhtemelen bu alana sadece kafatasların bırakıldığı, vücut kısımlarının tüketim amacıyla kullanıldığı düşünülen bu hayvanların bir tanesinde, occipital kemikte bıçak izleri tespit edildi (**Res.16**). Bu hayvanların kafalarının gövdeden ayrıldığı ve özenle moloz taşlarının bulunduğu yığının yanına depolanmış olduğu gözlendi.

Res.16: 2A Mimari Tabakasında ortaya çıkarılan domuz (*Sus* sp.) kafatasında bıçak izleri (Foto: V. Onar)

Ortaya çıkarılan bu domuz kafataslarının burada bulunuş nedeni, ancak bu alandaki kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılacak mimari yapının tam olarak anlaşılmasıyla mümkün olabilecektir. Ancak yinede kafatasları üzerinde tespit edilen kesim izleri, kasaplık bir aktivitenin olduğunu göstermektedir. Mimari yapının tam olarak anlaşılmasıyla, bu alanın rituel ya da başka bir aktivite amaçlı kullanımı ilişkisi de olması ihtimali değerlendirilecektir.

2A Mimari Tabakasından 6 adet köpek (*Canis familiaris* L.) kemiği yanında bir adet total köpek iskeleti ortaya çıkarılmıştır (**Res.17**). Erkek, 5-7 yaşlarında bir köpeğe ait olduğu gözlenen bu iskeletinin yaklaşık 60 cm omuz yüksekliği ve 37 kg vücut ağırlığına sahip bir bireye ait olduğu tespit edildi. Dolichocephalic tipde bir av köpeği ebatında olan bu köpeğin iskelet kemikleri incelendiğinde, her hangi bir patoloji veya kasaplık ize rastlanılmadı. Muhtemelen alana ölü olarak alana bırakıldığı ya da gömüldüğü kanısına varılmaktaydı.

Resim 17. 2A Mimari Tabakasında ortaya çıkarılan köpek (*Canis familiaris* L.) iskeleti (Foto: V. Onar)

2A Mimari tabakasında incelenen kemiklerin % 2.53'ü kuşlara (*Aves* sp.) ait olup, tür olarak tavuk (*Gallus* sp.), kaz (*Anser* sp.) ve ördek (*Anas* sp.) kemikleri elde edilmiştir. Muhtemelen bu kemiklerin söz konusu alanda tüketim artığı olarak (kasaplık izler mevcut) yer aldıkları düşünülmektedir.

Bu mimari tabaka içerisinde K-11 ve K-10 plankarelerinde yer alan mezarların çalışması sırasında iki adet sürüngen (Reptilia sp.) iskeletleri bulunmuştur. Bu malzemeler, total iskeletler olup muhtemelen mezar odasına sonradan girdiği düşünülen yılan kalıntıları olacağı düşünülmektedir (**Res.18**).

Res.18: 2A Mimari Tabakasında ortaya çıkarılan sürüngen (*Reptilia* sp.)iskeletleri (Foto: V. Onar)

2011 kazı dönemi çalışmalarında, 2010 kazı döneminde A Açmasının K17 ve K13 plankarelerinde ortaya çıkarılan balık kemiklerine benzer olarak L13 plankaresinde 1 adet balık kemiği ortaya çıkarılmıştır. Bu kemiğin incelenmesinde, 2010 kazı dönemindeki balık kemiklerine benzer olarak bunun Sazan balığına (*Cyprinidae* sp.) ait olduğu saptandı. Kazı alanının jeomorfolojik yapısı göz önüne alındığında, geçmişte sulak bir alan içerisinde yer alan Oluz Höyük'te, bu tür hayvanların da bulunması kazının ilerlemesine bağlı olarak mümkün olmaktadır. 2A Mimari tabakasından ortaya çıkarılan Tunç Olta Kancası (Bkz. Ş.Dönmez, 2011 yılı Kazı Raporu, Res. 106), bu bölgede balıkçılık yapıldığını ve balık tüketildiğini göstermekteydi.

2A Mimari tabakasında, üç adet yumuşakça (*Molusca* sp.) kavkına rastlanılmıştır. Tarak Midyesi (*Flexopecten glaber* L.), kum midyesi (*Cerastoderma* sp.) ve *Cypraea* sp. (*Cypraea moneta* ya da *C. annulus*?) olarak isimlendirilen bu mollusca kavkları, kazı çalışmalarında tür olarak ilk defa elde edilmişlerdir (**Res.19**). Kum midyesi (*Cerastoderma* sp.) ve *Cypraea* sp. kavklarının işlemiş oldukları, kum mideyesinin muhtemelen kolye amaçlı dorsal'inin delindiği, *Cypraea* sp. türü kavkın ise yine dorsal'in süs veya kolye amaçlı kesilmiş olduğu görülmüştür.

Resim 19. 2A Mimari Tabakasından çıkarılan yumuşakça (mollusca sp.) kavkları. Sol: kum midyesi (*Cerastoderma* sp.); Orta: Tarak Midyesi (*Flexopecten glaber* L.); Sağ: *Cypraea* sp. (*Cypraea moneta* ya da *C. annulus*?) (Foto: V. Onar)

Patolojilerin dağılımına bakıldığında ise sadece iki vakada perialveolar hastalık (Domuz-*Sus* sp., kafatasında) ve kemik lezyonu (Koyun-*Ovis* sp., tibia'sında) saptanmıştır. Bunun dışında her hangi bri patoloji belirlenmemiştir.

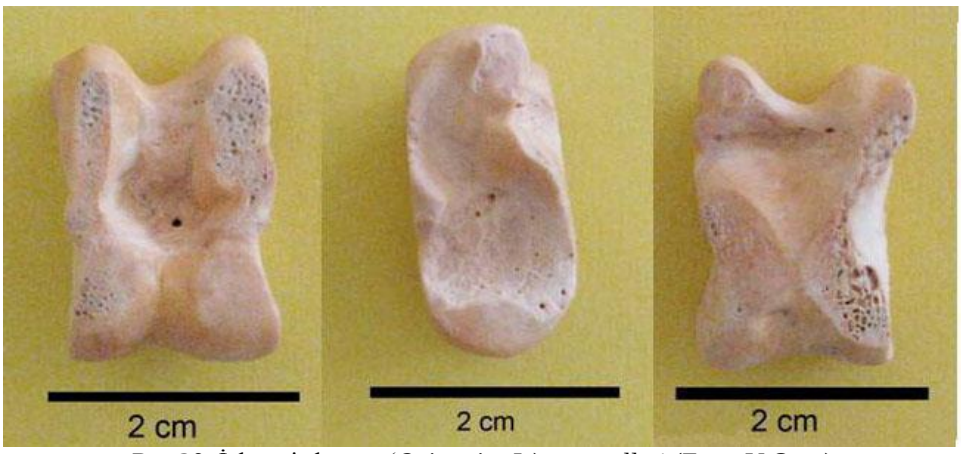
Bu tabaka içinde erişkin bireylerin sayısısnın fazla olmasına rağmen patolojilerin varlığı çok kısıtlı düzeyde kalmıştır. Bunun da çok yaşlı bireylerin fazla olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

2A Mimari tabakası hayvan kalıntılarının % 6.79'unda modifikasyonlar gözlenmiştir. Bu modifikasyonların işlenmiş kemik ve kavk malzemesinden oluşmaktadır(Tablo 10).

Tablo 10. “2A Mimari Tabakası” hayvan kemiklerindeki modifikasyonların oranı

Modifikasyonlar	%
İşlenmiş kemik	74.42
Carnivor kemirme izi	11.63
Yanık izi	9.30
Kalsifiye olma	4.65

Kazı çalışmaları sırasında A açması 2A Mimari tabakada ortaya çıkarılan 88 adet koyun (*Ovis* sp.) ve keçi (*Capra* sp.) astragallerinin (Astragalus-Talus) 17 tanesinde delme ya da işleme izleri saptanmıştır. Keçilere ait 9 adet astragalin, 2 tanesinde karakteristik işleme izleri gözlenirken, bir tanesinin ise proximal’den delinmiş olduğu saptanmıştır. Oyun taşları olarak da tanınan depolanmış astragallerdeki işleme izlerinde ön, sırt, taban ile bazen de orta ve yan kısımlarına ait yüzeylerin düzleştirilmesi şeklinde çalışılmıştır. İşleme ya da delme izi bulunan toplam 79 adet koyun (*Ovis aries* L.) astragallerinin 4 tanesinin yüzeylerinin düzleştirildiği (**Res.20**), 10 tanesinde ise delme işleminin yapıldığı belirlenmiştir (**Res.21**). Bu astragallerin bazılarında önceki mimari tabakalardaki gibi birden fazla delik olduğu görülmüştür. Delinmiş koyun (*Ovis aries* L.) astragallerinden bir tanesinde merkezde bulunan delik içerisinde kemik olduğu düşünülen bir nesnenin olduğu saptandı (**Res.22**).

Res.20. İşlenmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragalleri (Foto: V.Onar)

Res.21. Delinmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragali (Foto: V.Onar)

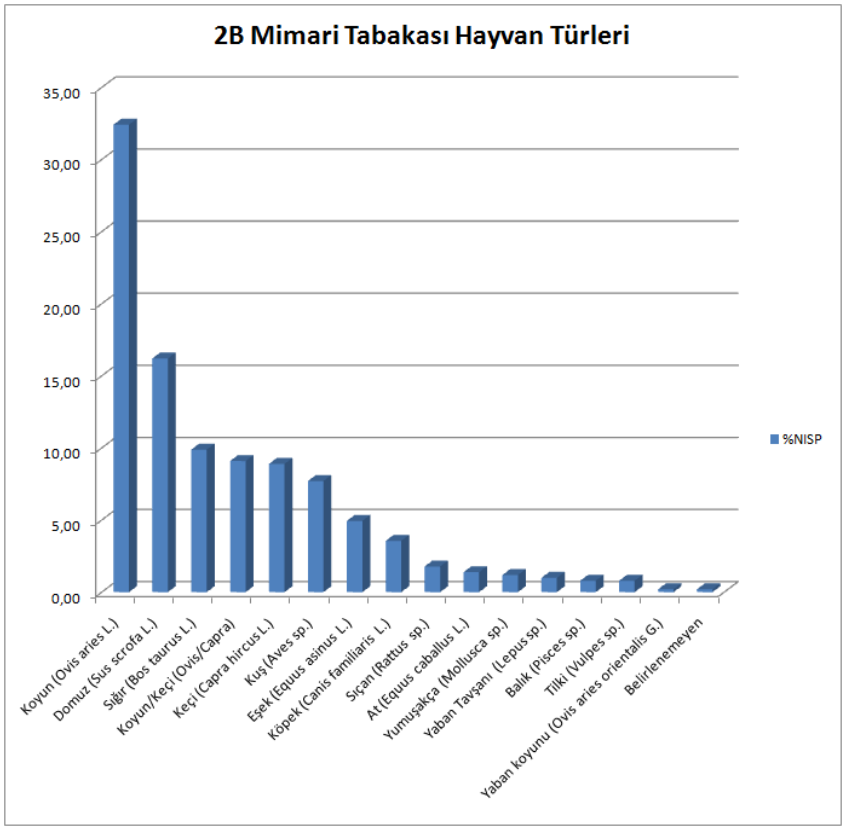
Res.22. Delinmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragal'inde delik içinde nesne (Foto: V.Onar)

2B Mimari Tabakası [Geç Demir Çağı'n Geç Evresi (Akhaimenid), MÖ. 425-300]
Bu mimari tabaka ilk defa 2011 kazı çalışmaları sırasında evrelenmiş olup, 2011 ve 2012 kazı sezonunda çalışılmıştır.

Bu tabaka içerisinden toplam 506 (NISP=506) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A açmasında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir (**Res.23**).

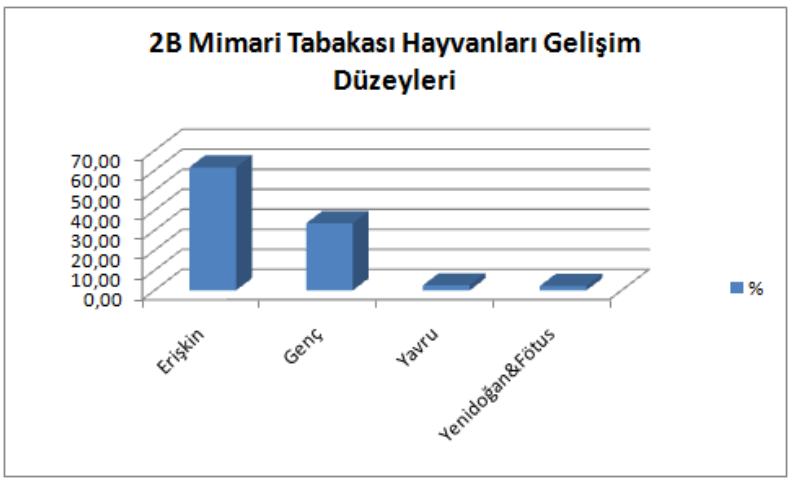
2011 ile 2012 yılları arasında kazı çalışmaları sürdürülen 2B Mimari tabakası hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 50.39) ortaya çıkarılmıştır. Bunu 1, 2 ve ve 2A Mimari tabakadakilerinkinden farklı olarak domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir (Grafik 6).

Resim 23. A Açması 2B Mimari Tabakası (Foto: Ş.Dönmez)

Grafik 6. Oluz Höyük 2B Mimari Tabakası hayvan türleri dağılımı

Bu Mimari tabakada ortaya çıkarılan hayvanların büyük çoğunluğu (% 61.66) erişkin bireylerden oluşmaktadır (Grafik 6). Bu durum 2A Mimari Tabakasından elde edilen hayvanların gelişim düzeyi dağılımına benzerlik göstermektedir. Bu Mimari tabakada da muhtemelen uzun süreli yetiştiriciliğin yaygın olduğu düşünülmektedir. Özellikle yeni doğan ve fötus kalıntılarının bulunması yanında yaşlı bireylerin varlığı et tüketinminden ziyade ağırlıklı olarak süt, yapağı üretimi ile hayvan yetiştiriciliğinin uzun süreye yayıldığını akla getirmektedir. Ancak bunun yanında bu kemiklerde gözlenen kasaplık izler tüketim artığı olarak alanda yer aldıklarını göstermektedir.

Grafik 7. Oluz Höyük 2A Mimari tabaka hayvanlarının gelişim düzeyleri

2B Mimari tabakası hayvan kalıntıları üzerinde gözlenen kasaplık izlerin, 2A'daki gibi çok çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Özellikle kemik işlemeciliği yapıldığını gösteren traşlama ve testere kesim izleri bu tabakada da gözlenmiştir (Tablo 11). Tüketim artığı olarak 2B Mimari tabakasındaalanda bulunan kemiklerin bir kısmının işlenmiş ya da işleme artığı malzeme oldukları belirlenmiştir.

Tablo 11. "2B Mimari Tabakası" hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	16.40
Bıçak izi	3.75
Testere izi	0.99
Traşlama izi	0.20
Testere ve traşlama izi	1.98
Yok	76.68

2A Mimari tabakasında, Domuz (*Sus* sp.) kemiklerinin oranının (NISP%) sığırlara göre daha fazla oranda olduğu saptanmıştır. Özlellikle L-8, L-13, K-9, K-10 ve K-11 plankarelerinden yavru ve yenidoğan domuz kafatası ve mandibula kalıntıları ortaya çıkarılmıştır. Bu kalıntıların incelenmesinden bu bireylerin en fazla 2-3 aylık oldukları gözlenmiştir. Bu kafataslarından 5 adeti K-11 plankaresinde, b.1562 kodlu Giriş Yapısı'nın batı duvarının dış kenarında b.1558 olarak kodlanan bir çukurda saptandı. 0.80 m uzunluğunda ve 0.60 m genişliğinde ve 0.35 m derinliğindeki bu çıkur "kurban çukuru" olarak adlandırıldı. (**Res.24**).

Resim 24. 2B Mimari Tabakası K-11 plankaresinde ortaya çıkarılan yavru domuz (*Sus* sp.) kafatasları (Foto: Ş.Dönmez)

Çıkarılan kafataslarının mandibulaları da olduğu gözlenmiş olup, bunun dışında bu bireylere ait diğer iskelet kemiklerinin olmadığı belirlenmiştir. Muhtemelen kurban çukuru olan bu alana sadece kafatasların bırakıldığı, vücut kısımlarının tüketim amacıyla kullanıldığı düşünülen bu hayvanların bir tanesinde, occipital kemikte kasaplık izler tespit edildi.
K 10 plankaresinin güney yarısında b.1514 olarak kodlanan 1.30 bir bothros saptandı. Burada ortaya çıkarılan bir çömlek içerisinde yavru bir domuz'a (*Sus* sp.) ait kafatası parçası bulundu (**Res.25**). Adak sunumu olması muhtemel bu kalıntının rituel bir amaçla kullanılmış olması yanında tüketim artığı malzeme de olması muhtemeldir.

Resim 25. 2B Mimari Tabakası K-10 plankaresinde ortaya çıkarılan borthros içindeki çömlekte bulunan yavru domuz (*Sus* sp.) kafatası parçası (Foto: Ş.Dönmez, V.Onar)

Ortaya çıkarılan bu domuz kafataslarının burada bulunuş nedeni, ancak bu alandaki kazı çalışmaları sonucunda ortaya çıkarılacak mimari yapının tam olarak anlaşılmasıyla mümkün olabilecektir. Ancak yinede kafatasları üzerinde tespit edilen kesim izleri, kurban edildiklerinin ve bu çukura bırakıldıklarını göstermektedir. Mimari yapının tam olarak anlaşılmasıyla, bu alanın rituel ya da başka bir aktivite amaçlı kullanımı ilişkisi de olması ihtimali daha iyi bir şekilde değerlendirilecektir.

K 11 plankaresinin kuzeybatı köşesinde kerpiç duvar kalıntısı ile kerpiç döşemenin hemen yanında büyük çukur ortaya çıkarıldı. b.1561 olarak kodlanan çukur içinde 3 adet eşek (*Equus asinus* L.) kafatası ile muhtemelen bir hayvana ait gövde kemikleri saptandı (**Res.26**). 1.70 m uzunluğunda, 1.10 m genişliğinde ve 0.50 m derinliğindeki çukura özenli olarak konmuş olduğu gözlenen eşek kafatasları (*Equus asinus* L.) ile diğer iskelet kemikleri, söz konusu çukurun büyük olasılıkla bir kurban çukuru olduğuna işaret etmektedir. Bu kalıntıların incelenmesinden 5-7 yaşlarında bireylere ait oldukları gözlenmiştir. Bu kalıntılardan scapula, tibia, atlas ve kafatasının condylus occipitalis'inde kasaplık izler gözlenmiştir (**Res.27**). Bu bulguların da buranın kurban çukuru olması yönündeki düşüncemizi desteklediğine inanmaktayız.

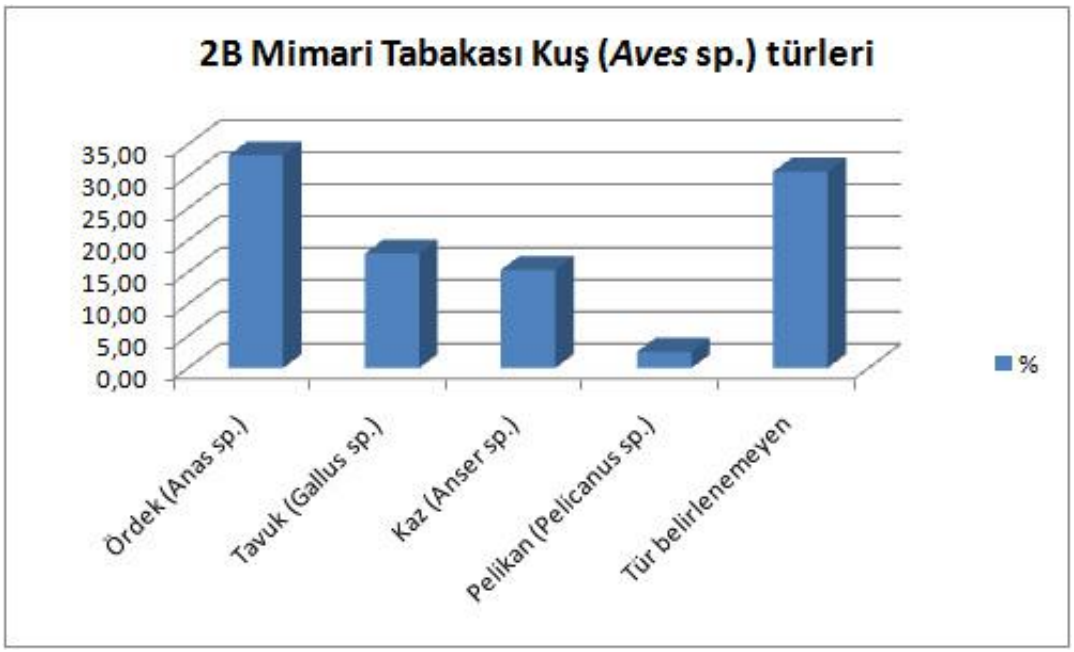

Res.26. "2B Mimari Tabakası" K-11 plankaresinde ortaya çıkarılan kurban çukuru içinde eşek (*Equus asinus* L.) kalıntıları (Foto: Ş.Dönmez)

Res.27: "2B Mimari Tabakası" K-11 plankaresinde ortaya çıkarılan kurban çukuru içinde eşek (*Equus asinus* L.) kafatası kalıntısında kasaplık iz (Foto: V.Onar)

2B Mimari Tabakasında ortaya çıkarılan kuş (Aves sp.) kalıntıları, incelenen kemiklerin % 7.71'ini oluşturmaktadır. Bu kemiklerin temsil ettiği türler ise grafik 8'de verilmiştir.

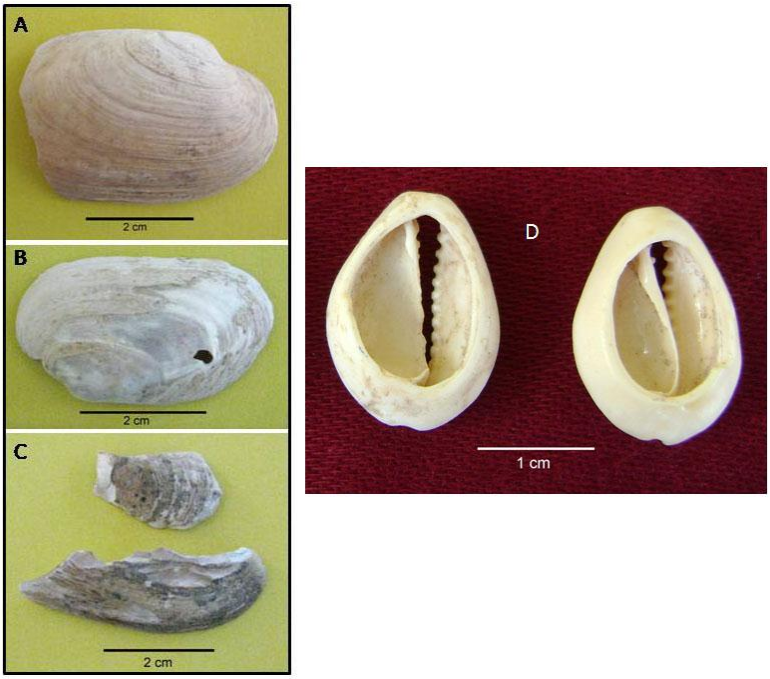

Grafik 8. Oluz Höyük 2B Mimari tabakası kuş (*Aves* sp.) türleri dağılımı

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan köpek (*Canis familiaris* L.) kalıntıları, muhtemelen iki adet dişi köpek iskelet kemiklerinden oluşmaktadır. Bu kemiklerin büyük çoğunluğu kalsifiye olmuş olup, yapılan incelemelerinde her hangi bir patoloji ve kasaplık ize rastlanılmamıştır.

2011 ve 2012 kazı dönemi çalışmalarında, toplam 4 adet balık kemiği kalıtısına ulaşılmıştır. Bu kemiklerin yapılan incelenmesinde, bunların Sazan balığına (*Cyprinidae* sp.) ait olduğu düşünülmektedir. Geçmişte sulak bir alan içerisinde yer alan Oluz Höyük'te, bu tür hayvanların kalıntılarına ulaşmak mümkün olmaktadır.

2B Mimari Tabakasından 6 adet yumuşakça (*Mollusca* sp.) kalıntısı elde edilmiştir (**Res.28**). Bu yumuşakça (*Mollusca* sp.) türleri, Oluz Höyüğün çevresindeki sulak alanla ilişkisini göstermesi açısından önemli olup, Tatlı su midyesi (*Unionidae-Unio sp., Unio cf. crassus*i), Talı su midyesi (*Unionidae sp.?*), Kara midye (*Mytilus* sp.) ve *Cypraea* sp. (*Cypraea moneta* ya da *C. annulus*?) türlerini içermektedir. Bunlardan *Cypraea* sp. kavklarının süs veya kolye amaçlı dorsal'inin kesilip delindiği görülmüştür.

Res.28: 2B Mimari tabakasından ortaya çıkarılan yumuşakça (*Mollusca* sp.) örnekleri. A. Tatlı su midyesi (*Unionidae-Unio sp., Unio cf. crassus*i), B. Talı su midyesi (*Unionidae sp.?*), C. Kara midye (*Mytilus* sp.), D.*Cypraea* sp. (*Cypraea moneta* ya da *C. annulus*?) (Foto: V. Onar)

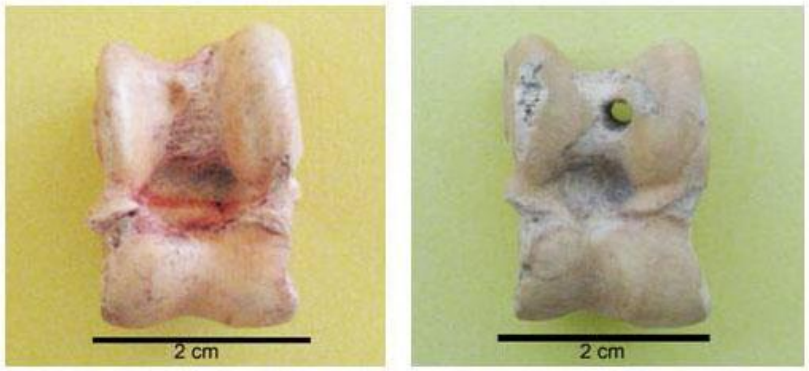
2B Mimari tabakası hayvan kalıntılarında sadece 3 kemik parçasında patoloji gözlenmiş olup bunlar da kemiksel üremeler olarak kendini göstermektedir. Bunun dışında başka bir bulgu saptanamamıştır.

Bu mimari tabakadaki hayvan kalıntılarının % 10.08'inde modifikasyonlar gözlenmiştir. Bu modifikasyonların işlenmiş kemik ve kavk malzemesinden oluşmaktadır (Tablo 12).

Tablo 12. “2B Mimari Tabakası” hayvan kemiklerindeki modifikasyonların oranı

Modifikasyonlar	%
İşlenmiş kemik	66.67
Kalsifiye olma	17.65
Yanık izi	11.76
Carnivor kemirme izi	3.92

2011 ve 2012 yılları kazı çalışmaları sırasında A açması 2B Mimari tabakada ortaya çıkarılan 63 adet koyun (*Ovis* sp.) ve keçi (*Capra* sp.) astragallerinin (Astragalus-Talus) 19 tanesinde delme ya da işleme izleri saptanmıştır. Keçilere ait 12 adet astragalin, 2 tanesinde karakteristik işleme izleri gözlenirken, 2 tanesinin ise orta ve proximal’den delinmiş olduğu saptanmıştır. Oyun taşları olarak da tanınan depolanmış astragallerdeki işleme izlerinde ön, sırt, taban ile bazen de orta ve yan kısımlarına ait yüzeylerin düzleştirilmesi şeklinde çalışılmıştır. Bu işlenmiş astragallerden birinin kırmızı rekte boyanmış olduğu ve bu boyanın halen kemik üzerinde yer aldığı görüldü (**Res.29**).

Res.29: Boya kalıntısı bulunan (sol) ve delinmiş (sağ) keçi (*Capra hircus L.*) astragalleri (Foto: V.Onar)

İşleme ya da delme izi bulunan toplam 51 adet koyun (*Ovis aries* L.) astragallerinin 7 tanesinin yüzeylerinin düzleştirildiği, 7 tanesinde ise delme işleminin yapıldığı belirlenmiştir (**Res.30**). Bu astragallerin bazılarında önceki mimari tabakalardaki gibi birden fazla delik olduğu görülmüştür. Delinmiş koyun (*Ovis aries* L.) astragallerinden bir tanesinde proximal’e yakın bulunan delik içerisinden metal bir nesnenin geçirilmiş olduğu saptandı (**Res.31**).

Res.30. Delinmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragali (Foto: V.Onar)

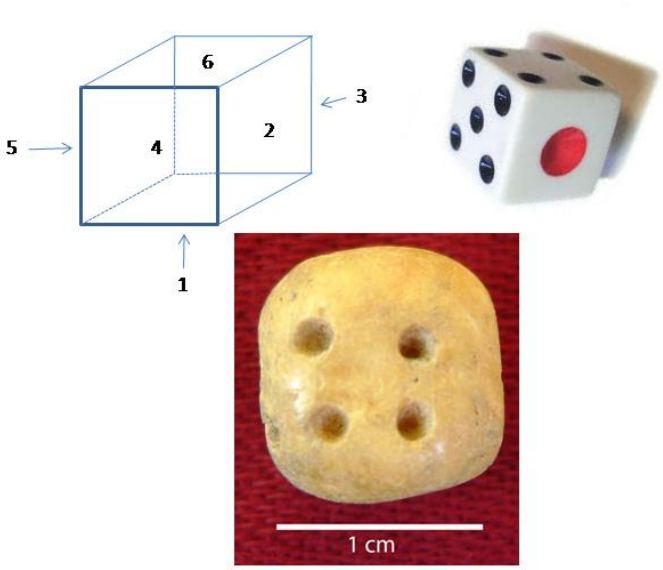
Res.31: Delinmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragal'inde metal geçirilmiş nesne (Foto: V.Onar)

Çoğunluğu genç bireylere ait olan domuz (*Sus* sp.) kemikleri içerisinde, daha önce kazı alanında hiç rastlanılmamış olan bir adet işlenmiş astragal ortaya çıkarılmıştır (**Res.32**). Şimdiye kadar yürütülen kazı çalışmalarında işlenmiş astragallerin tamamı koyun ve keçilere ait olduğu saptanmış, ancak bu kazı döneminde bir adet işlenmiş domuz astragali de elde edilmiştir. Oyun taşları olarak tanınan koyun ve keçi astragallerine benzer olarak işleme izleri, ön ve arka yüzlerinin düzleştirilmesi şeklinde çalışılmıştır. Bulunan bu malzeme kazı alanında ilk işlenmiş domuz astragali örneğini oluşturmaktadır.

Res.32: İşlenmiş domuz (*Sus* sp.) astragal'i (Foto: V.Onar)

Astragallerden başka K-10 plankaresinden elde edilen bir adet fildişi zar olduğu düşünülen tavla zarı ortaya çıkarılmıştır. Tavla zarının yapılan incelenmesinde günümüz zarlarla benzer olduğu görülmüştür (**Res.33**).

Res.33: 2B Mimari Tabakasından ortaya çıkarılan fildişi tavla zarı (Foto: V.Onar)

Yukarıda anlatılan işlenmiş malzemelerden farklı olarak, işleme artığı 1 tane *tibia* (kaval kemiği), 1 tane *phalanx proximalis* (1.parmak kemiği) ile 4 tane de uzun kemik'lerden üretilmiş kemik delici (Bız) ortaya çıkarılmıştır (**Res.34/A**). Kemik delicilerin hayvan türü tam olarak yapılamayıp koyun/keçi (*Ovis* sp./*Capra* sp.) olarak snıflandırılmıştır.

2012 kazı yılında K-10 plankaresinde bir adet kaz (*Anser* sp.) tibiotarsale'sinin işlenmiş olduğu gözlenmiştir. Bu kemiğin proximal'ine yakın olarak sirküler şekilde düz kesilmiş olduğu tespit edilmiştir (**Res.34/B**).

Atlara ait işlemiş ya da işleme artğı tek örnek, metatarsus'unun distal trochlea'sını içeren kemik malzeme oluşturmaktadır (**Res.34/C**). Bunun incelenmesinde üzerinde traşlama ve testere izleri mevcuttur. Bu kemik malzemenin hangi amaçla kullanılmış olduğu ise şimdilik tespit edilememiştir.

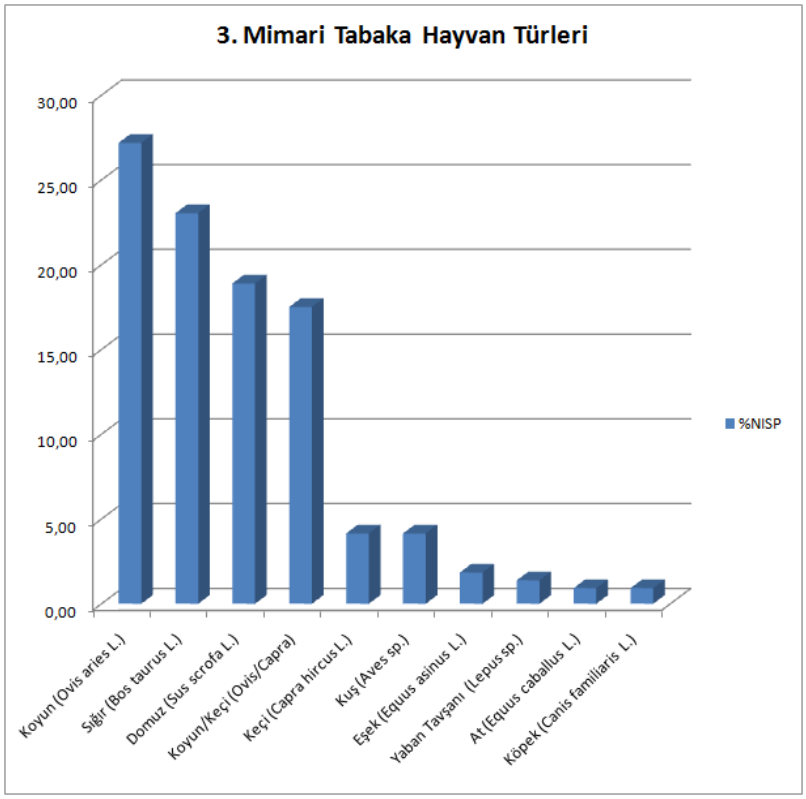
Res.34: 2B Mimari tabakasında işlenmiş kemik örnekleri. A. Bız- Koyun/Keçi (*Ovis/Capra*); B. Kemik alet-Kaz (*Anser* sp.); C. Kemik nesne-At (*Equus caballus* L.) (Foto: V.Onar)

3. Mimari Tabaka [Geç Demir Çağı'n Geç Evresi (Phryg ve Akhaimenid)-MÖ. 500-425]
2009-2012 kazı dönemlerinde 1. Mimari tabaka içerisnden toplam 217 (NISP=217) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A (% 96.32); B (% 0.92) ve C (% 2.76) açmalarında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir **(Res.35)**.

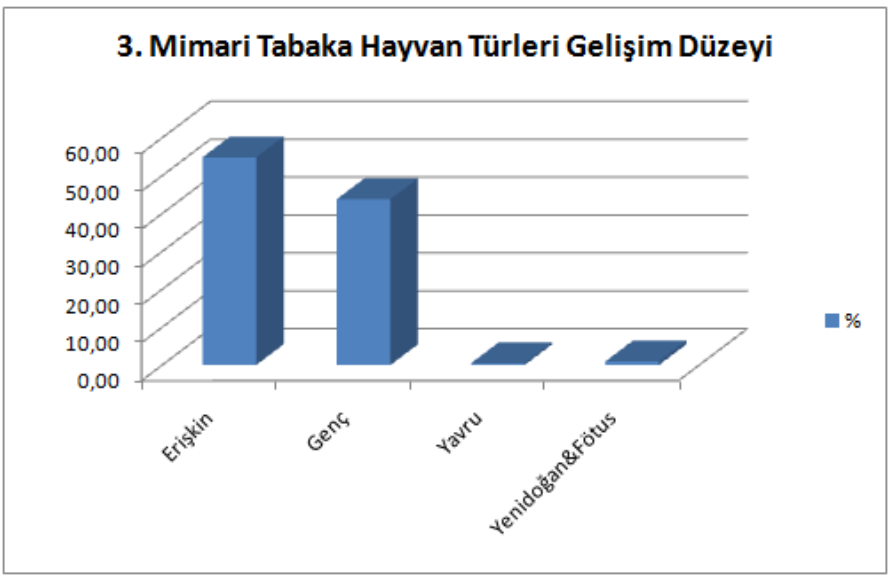
Resim 35. Oluz Höyük "3. Mimari Tabaka" kalıntıları (Foto: Ş.Dönmez)

2009 ile 2012 yılları arasında kazı çalışmaları sürdürülen 3. Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 48.85) ortaya çıkarılmıştır (Grafik 9). Bunu sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. Bu hayvanların kalıntıları incelendiğinde kasaplık izlerin yoğunluğu gözlenmektedir (% 41.94). Tüketim artığı olarak alanda yer alan bu kemik kalıntılarında gözlenen kasaplık izler olarak satır ve bıçak izleri gözlenmiştir.

Grafik 9. Oluz Höyük 3. Mimari Tabaka hayvan türleri dağılımı

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan hayvanların büyük çoğunluğu (% 54.84) erişkin bireylerden oluşmaktadır (Grafik 10). Bu Mimari tabakada kasaplık izlerin oranı ve çok yaşlı bireylerin sayısının fazla olmaması dikkate alındığında muhtemelen et ağırlıklı bir tüketimin söz konusu olduğu düşünülmektedir. Ancak yavru ve yenidoğan&fötus kalıntılarının bulunması büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin sadece et amaçlı olmadığını da düşündürmektedir.

Grafik 10. Oluz Höyük 3. Mimari Tabaka hayvan türlerinin gelişim düzeyleri

3.Mimari tabakada ortya çıkarılan Kuş (*Aves* sp.) türlerinin bir tanesi kaz (Anser sp.) dışında hepsinin tavuklara (*Gallus* sp.) ait olduğu gözlenmiştir.

Bu mimari tabakada incelen kemiklerin hiçbirinde patolojileri rastlanılmamıştır. Bu da muhtemelen çok yaşlı bireyleri olmamasından kaynaklanmaktadır.

3.Mimari tabakadaki hayvan kalıntılarının % 6.91'inde modifikasyonlar gözlenmiştir. Bu modifikasyonların dağılı tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. "3. Mimari Tabaka" hayvan kemiklerindeki modifikasyonların oranı

Modifikasyonlar	%
Yanık izi	66.67
İşlenmiş kemik	13.33
Carnivor kemirme izi	13.33
Kalsifiye olma	6.67

İşlenmiş kemikler, koyun'a (*Ovis aries* L.) ait bir astragal ile bir phalanx prroximalis (1. parmak kemiği) ve domuz'a (*Sus* sp.) ait phalanx media'dan (2. parmak kemiği) oluşmaktadır (**Res.36**). Koyuna ait astragalin merkezi olarak, phalanx proximalis'in ise proximal'den axial-abaxial ve distal'den de dorsal-palmar/plantar yönde delinmiş olduğu gözlenmiştir. Domuz'a ait bir adet phalanx media'nın (2. parmak kemiği) proximal'den dorsal-palmar/plantar yönde delinmiş olduğu tespit edilmiştir. Domuza ait bu delinmiş malzeme, işlenmiş domuz kemiği olarak ikinci örneğimizi oluşturmaktadır.

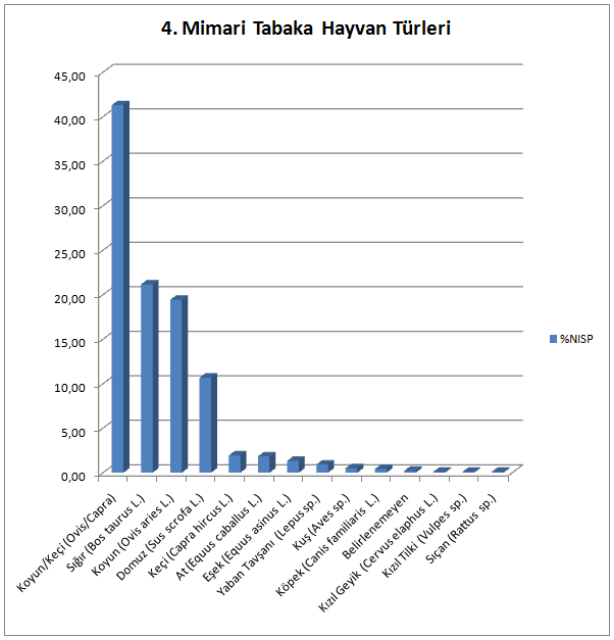
Res.36: 3. Mimari Tabakada işlenmiş kemik örnekleri. A. Astragal- Koyun (*Ovis aries* L.); B. *Phalanx proximalis*- Koyun (*Ovis aries* L.); C.*Phalanx media*-Kemik Amulet-Domuz (*Sus* sp.) (Foto: V.Onar)

4. Mimari Tabaka [Geç Demir Çağı'n Geç Evresi (Geç Phryg Dönemi)- MÖ. 600-500]
4.Mimari tabaka içerisnden toplam 983 (NISP=983) adet hayvan kalıntısı tanımlanmıştır. Bu kalıntıların hepsi A (% 77.76) ve B (% 2.24) açmalarında yürütülen kazı çalışmaları sırasında elde edilmiştir (Res.37).

Resim 37. Oluz Höyük "4. Mimari Tabaka" kalıntıları (Foto: Ş.Dönmez)

2009 ile 2012 yılları arasında kazı çalışmaları sürdürülen 4. Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 62.66) ortaya çıkarılmıştır (Grafik 11). Bunu sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. Bu hayvanların kalıntıları incelendiğinde kasaplık izlerin yoğunluğu gözlenmektedir (% 68.46). Tüketim artığı olarak alanda yer alan bu kemik kalıntılarında gözlenen kasaplık izler olarak satır ve bıçak izleri en fazla gözlennen izler olmuştur (Tablo 14).

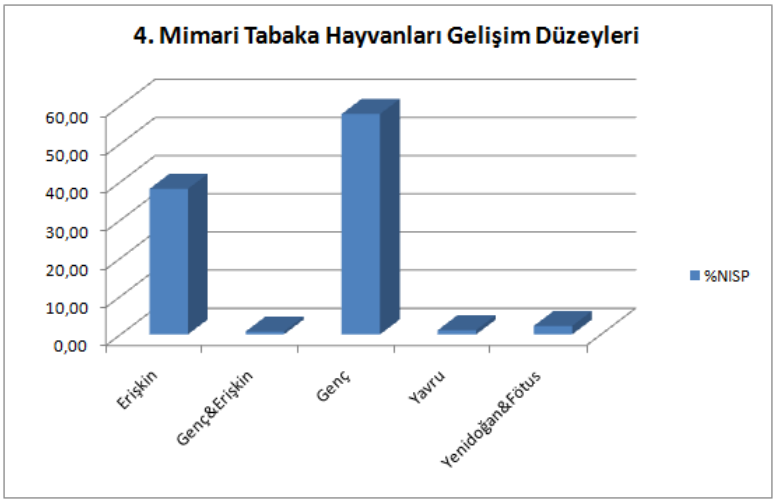

Grafik 11. Oluz Höyük 4. Mimari Tabaka hayvan türleri dağılımı

Tablo 14. “4. Mimari Tabaka” hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	33.16
Bıçak izi	4.68
Satır ve Bıçak izi	29.09
Testere izi	1.53
Yok	31.54

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan hayvanların büyük çoğunluğu (% 57.78) genç bireylerden oluşmaktadır (Grafik 12). Bu mimari tabakada kasaplık izlerin oranı ve çok yaşlı bireylerin sayısının fazla olmaması dikkate alındığında muhtemelen et ağırlıklı bir tüketimin söz konusu olduğu düşünülmektedir. Yenidoğan/fötus domuz (*Sus* sp.) iskeletlerinin (**Res.38**) bazılarında kasaplık izler de gözlenmiştir. Muhtemelen tüketim artığı olan bu hayvanların, mimari tabakayla yakın ilişkide oldukları düşünülmektedir. Kutsal bir alanda adak adama geleneği olabileceğini düşündüğümüz bu kalıntılar diğer 2A ve 2B Mimari tabakalarındaki gibi kurban çukurundan elde edilen iskelet örneklerine benzerlik göstermektedir.

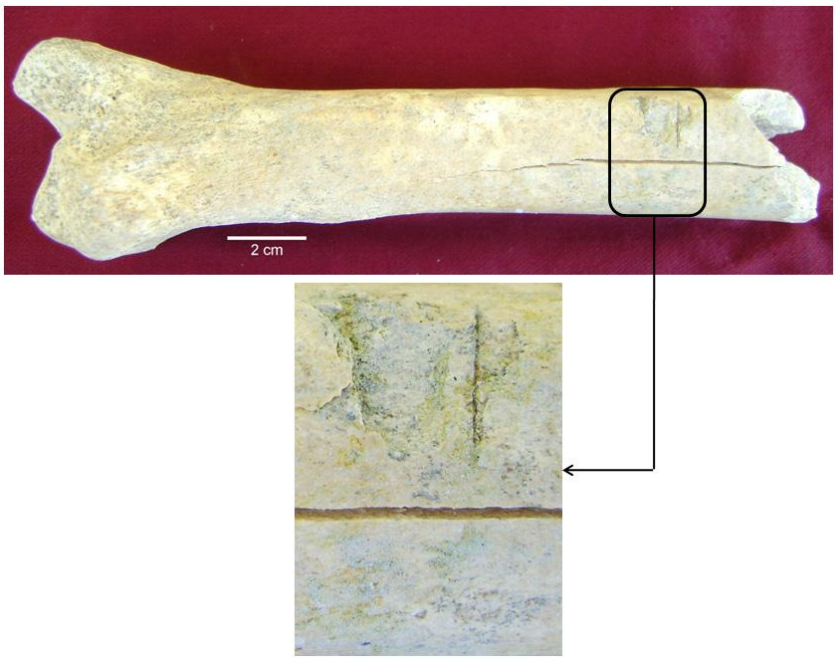
Grafik 12. Oluz Höyük 4. Mimari Tabaka hayvanları gelişim düzey dağılımı

Resim 38.”4. Mimari Tabaka” domuz (*Sus scrofa* L.) yenidoğan/fötus iskeleti (Foto: V.Onar)

2A Mimari tabakasında incelenen kemiklerin % 0.51'i kuşlara (*Aves* sp.) ait olup, tür olarak tavuk (*Gallus* sp.) ve kaz (*Anser* sp.) kemikleri elde edilmiştir. Muhtemelen bu kemiklerin söz konusu alanda tüketim artığı olarak (kasaplık izler mevcut) yer aldıkları düşünülmektedir.

A açması K-7 plankaresinde ortaya çıkarılan 2 adet equid kemiklerinde kasaplık izler gözlenmiştir. Bunlar bir adet at (*Equus caballus* L.) tibia'sı (kaval kemiği) ile bir adet eşek (*Equus asinus* L.) astragal'inde gözlenen satır ve bıçak izlerinden ibarettir (**Res.39**).

Res.39:"4. Mimari Tabaka" at (*Equus caballus* L.) tibia'sında satır izi (Foto: V.Onar)

4.Mimari tabaka hayvan kalıntılarından sadece 3 tanesinde patoljik bulguya rastlanılmıştır. Bunlar koyun mandibula'sında perialveolar hastalık, sığır metatarsus'unda ekzostosis ve köpek boyun omurunda osteofitik üremelerler olup, hepsi A açması çalışmaları sırasında tespit edilmiştir. Bu açmadaki genç bireylerin sayısının fazla olması patolojik kemik bulgularının çok az oranda görülmesine neden olmuştur.

4.Mimari tabakadaki hayvan kalıntılarının % 14.67'inde modifikasyonlar gözlenmiştir. Bu modifikasyonların dağılı tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. "3. Mimari Tabaka" hayvan kemiklerindeki modifikasyonların oranı

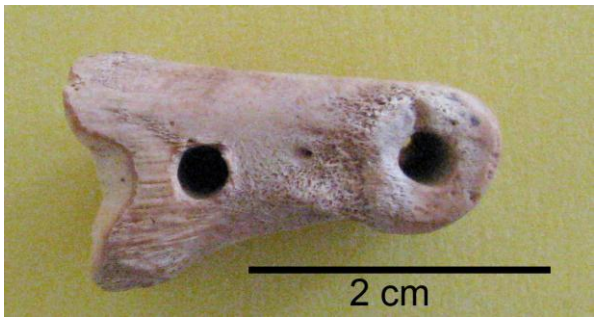
Modifikasyonlar	%
İşlenmiş kemik	73.33
Yanık izi	10.00
Carnivor kemirme izi	16.67

İşlenmiş kemiklerin % 27.27'si domuz (*Sus* sp.) parmak kemikleri (phalanx proximalis ve media) olup % 50.00'ı ise koyun ve keçi (*Ovis/Capra*) kemiklerine (astragal, phalanx proximalis ve media) ait oldukları görülmüştür. Domuz parmak kemiklerinde delme işleminin

yapıldığı, koyun kemiklerinde ise pahalnx'lardaki delme işlemi yanında astragallerinin ön, sırt bazen de orta ve yan kısımlarına ait yüzeylerin düzleştirildiği belirlenmiştir. "Kemik Amulet" olarak isimlendirilen phalanx'ların periferal olarak proximal ve distal'den delinmiş oldukları saptanmıştır (Resim 40 ve 41).

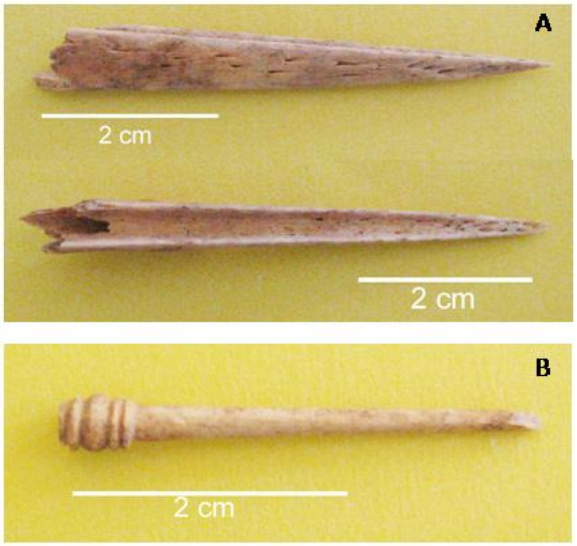

Resim 40. Delinmiş koyun (*Ovis aries* L.) *phalanx proximalis*'si-Kemik Amulet (4. Mimari Tabaka) (Foto:V. Onar)

Resim 41. Delinmiş domuz (*Sus scrofa* L.) *phalanx media*'sı-Kemik Amulet (4. Mimari Tabaka) (Foto:V. Onar)

Yukarıdaki işlenmiş kemikler dışında hayvan türü ve kemik cinsi tam olarak belirlenemeyen iki adet daha işlenmiş kemik örneği çıkarılmıştır (Resim 42). Bunlarda bir tanesi ortası oluklu bız şeklilnde muhtemelen mekik ucu olabileceği düşünülen (Resim 42/A), diğeri ise kemik iğne olan (Resim 42/B) bu iki malzeme bu tabakada elde edilen diğer işlenmiş kemik örneklerini oluşturmaktadır.

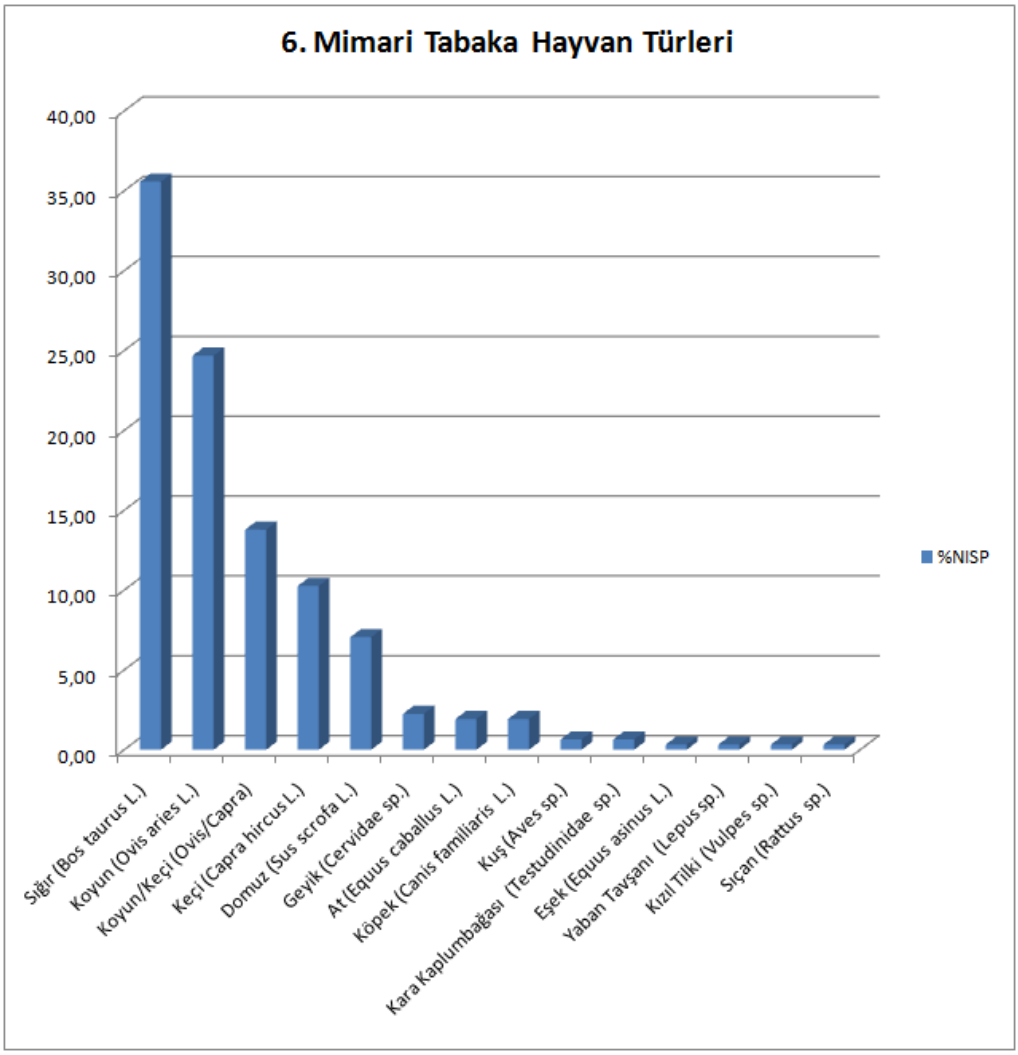

Res.42. "4.Mimari Tabaka" işlenmiş kemik örnekleri. A.Kemik mekik ucu?; B.Kemik iğne (Foto:V. Onar)

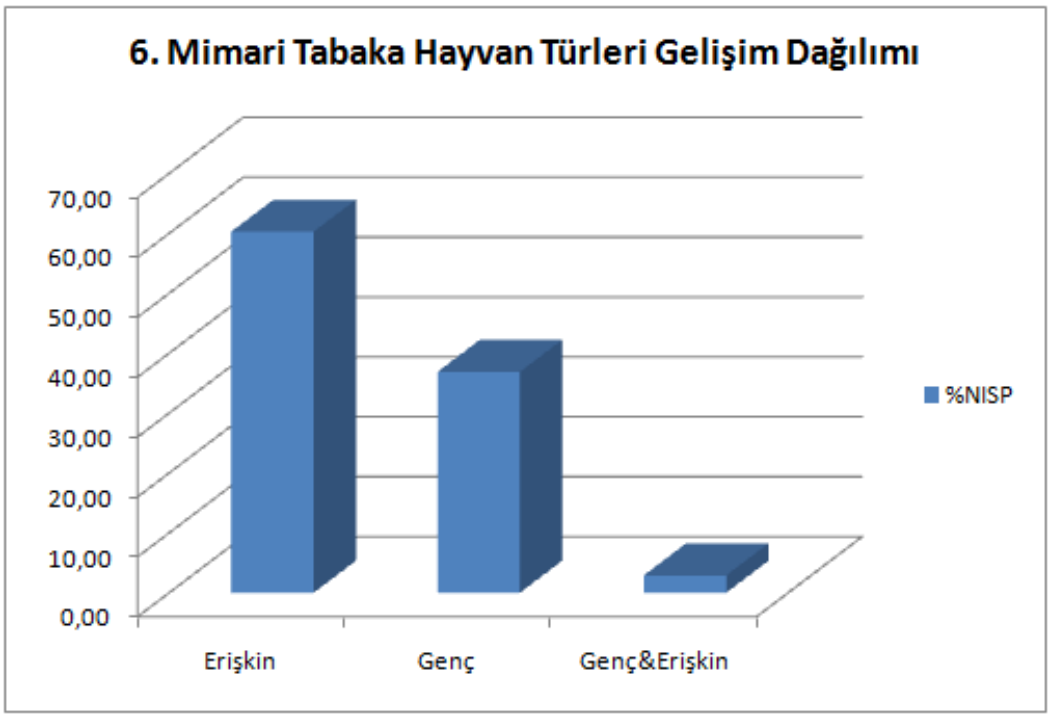
6. Mimari Tabaka [Orta Demir Çağı (Erken ve Klasik Phryg Dönemi)-MÖ. 9-8. yüzyıl]
Bu mimari tabakadan hayvan kemikleri 2009 yılı kazı çalımalarında sırasında elde edildi. Toplam 312 (NISP=312) adet hayvan kalıntısı tanımlanmış olup, bu kalıntıların hepsi B açmasında yürütülen kazı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan kemiklerin temsil ettiği hayvan türleri dağılımı grafik 13'de verilmiştir.

2009-2010 yılları arasında 6.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 48.72) ortaya çıkarılmıştır. Bunu önceki Mimari tabakalardakine benzer olarak sığır (*Bos taurus* L.) ve domuz (*Sus* sp.) kalıntıları izlemektedir. 6.Mimari Tabakada elde edilen kemikleri sayısal oranlarına bakıldığında koyun ve keçi (*Ovis/Capra*) türlerinin çokluğu ve bunu evcil sığır (*Bos taurus L.*) ve domuzların (*Sus* sp.) izlemesi beslenmedeki rollerini göstermektedir. Bu hayvanların büyük çoğunluğu erişkin bireylerden oluşmaktadır (Grafik 14). Bu durum 2A Mimari Tabakasından elde edilen hayvanların gelişim düzeyi dağılımına benzerlik göstermektedir. Ancak bunun yanında bu kemiklerde gözlenen kasaplık izler tüketim artığı olarak alanda yer aldıklarını göstermektedir.

Grafik 13. Oluz Höyük 6. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

Grafik 14. Oluz Höyük 6. Mimari tabaka hayvan türlerinin gelişim düzeyi dağılımı

Tablo 16. “6. Mimari Tabakası” hayvan kemiklerindeki kasaplık izlerin oranı

Kasaplık izler	%
Satır izi	55.13
Bıçak izi	3.21
Satır ve bıçak izi	0.32
Yok	41.35

Kemik kalıntılar üzerinde her hangi bir patoloji görülmemesi, bu tabakadaki hayvanların sağlık olmaları yanında çok ileri yaşlarda bireylerin de olmamasından kaynaklanmaktadır. Kemikler inclendiğinde muhtemelen iyi bakım koşulları sözkonusu olduğu düşünülmektedir.

6.Mimari tabakada kuş (*Aves* sp.) türü olarak bir adet kaz (*Anser* sp.) lumbosacral kemiği ortaya çıkarılmıştır. Bu kemik kalıntısı üzerinde kasaplık izler mevcuttur.

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan dağınık ve parçalı köpek kemikleri yanında bir hayvana ait iskelet kalıntıları elde edilmiştir. Bu iskeletin incelenmesinde, dişi erişkin bir hayvana ait olduğu gözlenmiştir.

Geyik (*Cervidae* sp.) kalıntılarının bir adet kızıl geyik (*Cervus elaphus* L.) dışında diğerlerinin alageyik (*Cervus dama* L.) oldukları gözlenmiştir.

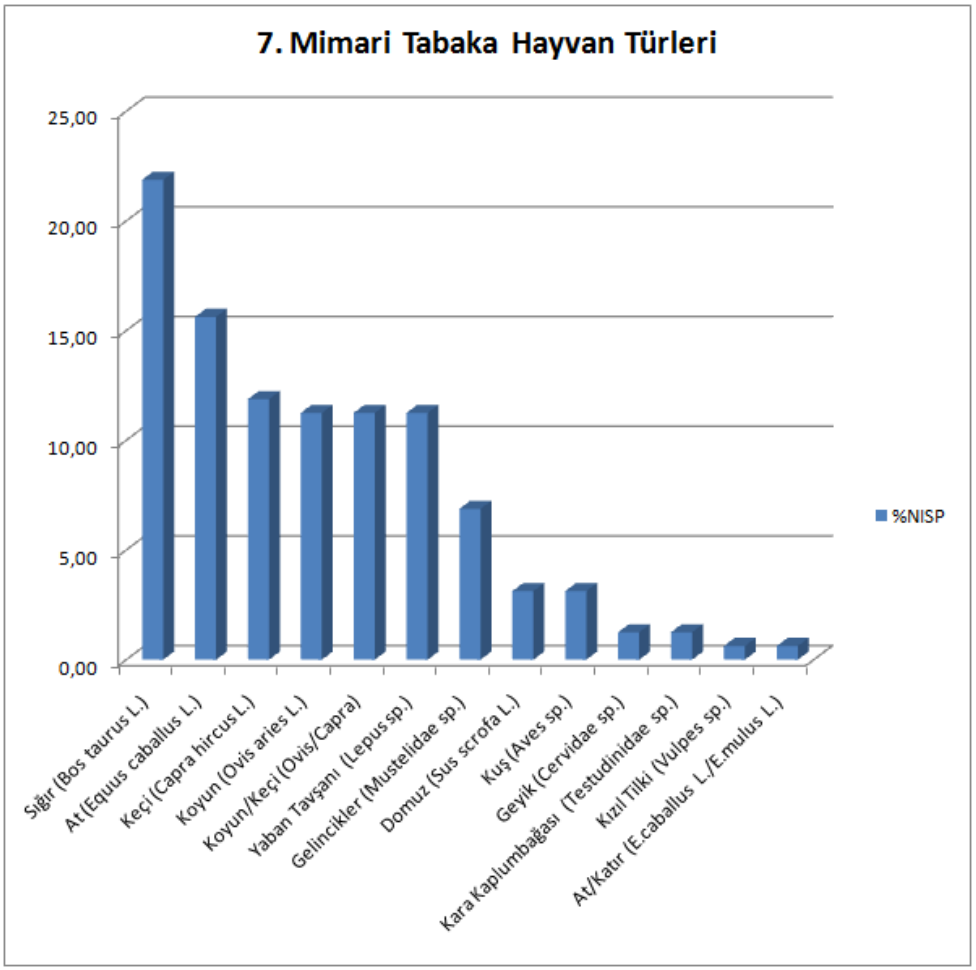
Modifikasyonlar diğer mimari tabakalara göre oldukça azdır. Bu tabakada 3 adet sığır kemiğinde carnivor kemirme izi yanında bir sığır ve bir koyun kemiğinde yanık izi ile bir adet domuz (*Sus* sp.) 2. parmak kemiğinde (phalanx media) delme işlemi saptanmıştır. Kemik amulet olarak adalndırılan bu domuz kemiği, 4. Mimari tabakadakileri benzer özelliktedir.

7. Mimari Tabaka [Geç Tunç Çağı (Büyük Krallık Dönemi)-MÖ. 13. yüzyıl]

Bu mimari tabakadan hayvan kemikleri 2009 yılı kazı çalımalarında sırasında elde edildi. Toplam 160 (NISP=160) adet hayvan kalıntısı tanımlanmış olup, bu kalıntıların hepsi B açmasında yürütülen kazı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.

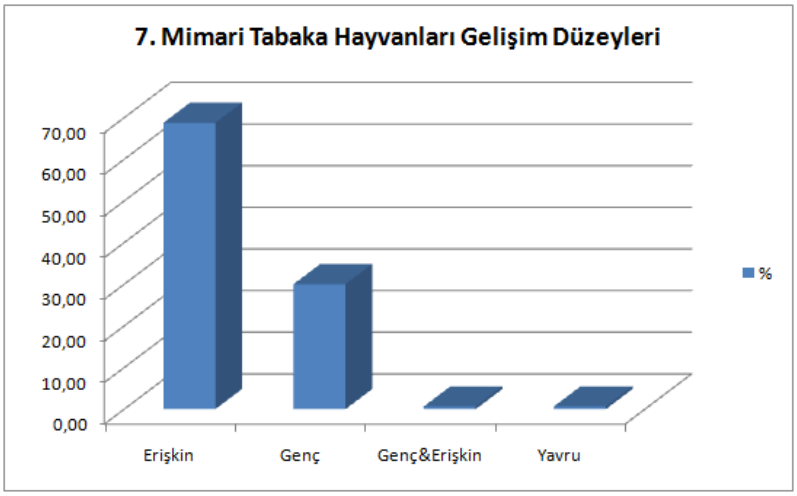
Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan kemiklerin temsil ettiği hayvan türleri dağılımı grafik 15’de verilmiştir.

2009 yılı kazı döneminde çalışılan 7.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 34.38) ortaya çıkarılmıştır. Bu tabakada at (Equus caballus L.) kalıntıları diğer tabakalara göre oldukça fazla sayıda elde edilmiştir (%NISP=15.63). Bu kalıntılar tüketim artığı olan domuz (*Sus* sp.) kemiklerinden daha fazladır. Muhtemelen tek bir hayvana ait olan bu kemikler dışında bir adet kemiğin at (*Equus caballus* L.) yada katır (*Equus mulus* L.) olabileceği düşünülmüş ve bu yüzden ayrı At/Katır sınıflandırması yapılmıştır.

Grafik 15. Oluz Höyük 7. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

Bu tabakadan elde edilen hayvanların büyük çoğunluğu erişkin bireylerden oluşmaktadır (Grafik 16). bu kemiklerde gözlenen kasaplık izler tüketim artığı olarak alanda yer aldıklarını göstermektedir.

Grafik 16. Oluz Höyük 7. Mimari tabaka hayvan türleri gelişim düzeyleri dağılımı

Bu mimari tabakada kasaplık izlerin dağılımına bakıldığında, incelenen kemiklerin % 31.25'inde kasaplık izler gözlenmiştir. Bu izlerin hepsi satır ve bıçak izlerinden oluşmaktadır.

Diğer tabakalardakine benzer olarak bu tabakada testere veya traşlama izleri saptanamamıştır. Bu izler dikkate alındığında tüketim artığı malzeme oldukları görülebilmektedir.

Kemikler üzerinde patoloji sadece 2 kemikte tespit edilmiştir. Bunlardan bir tanesi sığır metacarpus'unda gözlenen metapodial depresyon ve at 1. parmak kemiğinde (Phalanx proximalis) saptanan form bulgusudur. Bunların dışında patolojik bulgu belirlenememiştir.

Kuş (*Aves* sp.) türlerinin hepsinin tavuk (*Gallus* sp.) türüne ait oldukları görülmüştür. Bu kemikler üzerinde kasaplık izler mevcuttur.

7. Mimari tabakada, diğer öncekilerden farklı olarak gelinciklere (*Mustelidae* sp.) ait kemik kalıntılarına ulaşılmıştır. Muhtemelen bu hayvanların sonradan bu alana yerleşmiş oldukları düşünülmektedir.

Bu tabakada 4 adet kemikte modifikasyon gözlenmiştir. Bunlar yanık izi ve carnivor kemirme izi olup işlenmiş kemik örneklerine rastlanılmamıştır.

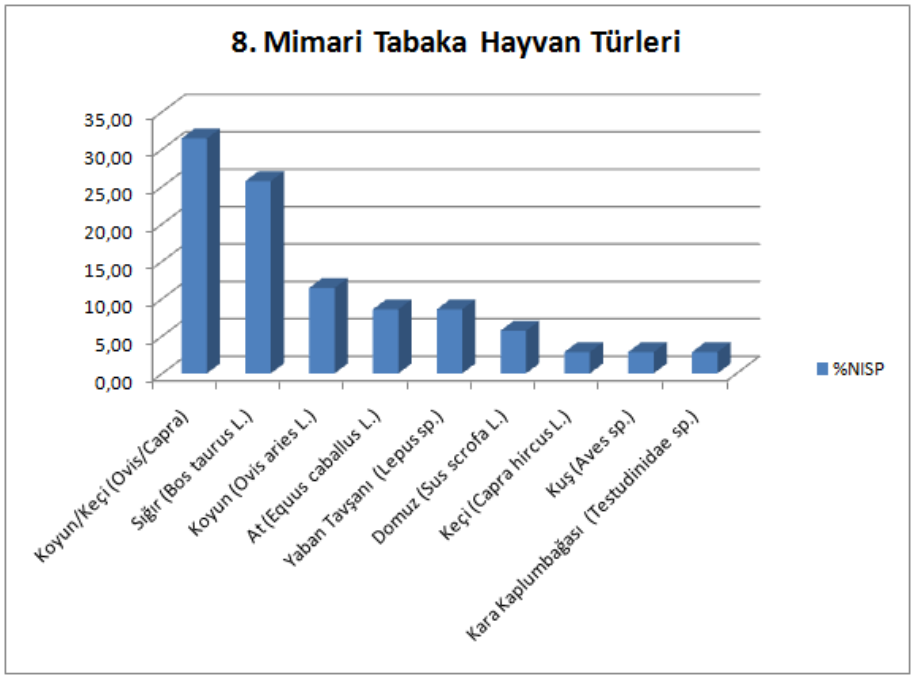
8. Mimari Tabaka [Geç Tunç Çağı (Büyük Krallık Dönemi)-MÖ. 15-14. yüzyıl]

Bu mimari tabakadan hayvan kemikleri 2009 yılı kazı çalımalarında sırasında elde edildi. Toplam 35 (NISP=35) adet hayvan kalıntısı tanımlanmış olup, bu kalıntıların hepsi B açmasında yürütülen kazı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan kemiklerin temsil ettiği hayvan türleri dağılımı grafik 17'de verilmiştir.

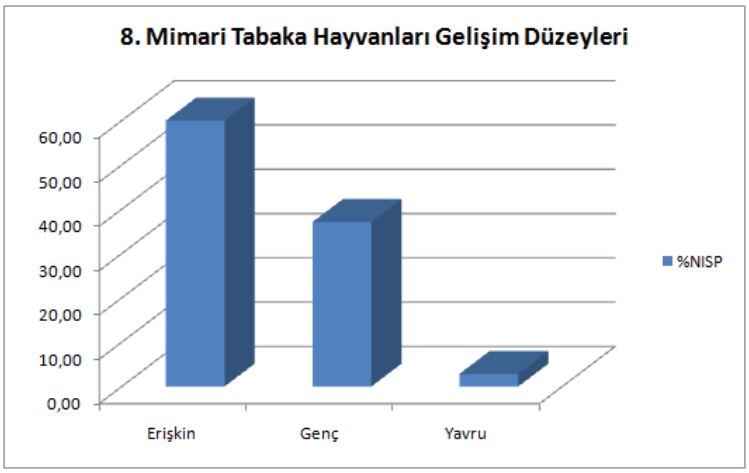
2009 yılı kazı döneminde çalışılan 8.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 45.72) ortaya çıkarılmıştır.

Bu tabakada ortaya çıkarılan hayvan iskelet kalıntılarının sayısal azlığı, bunların temsil ettiği tür dağılımının da az olmasına neden olmaktadır.

Grafik 17. Oluz Höyük 8. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan az sayıdaki hayvan kemiklerinden gelişim düzeylerine bakıldığında çoğunluğunun (% 60.00) erişkin bireylerden oluştukları gözlenmiştir (Grafik 18).

Grafik 18. Oluz Höyük 8. Mimari tabaka hayvan türleri gelişim düzeyi dağılımı

Kemikler üzerindeki kasaplık izler ise traşlama&testere (% 2.86), satır (% 57.14) ve bıçak (% 2.86) olarak belirlenmiştir. Bunlardan traşlama&testere izi olan bir adet koyun astragalinin oyun taşları olarak da tanınan depolanmış astragallerdeki işleme izlerindeki gibi ön ve sırt kısımlarına ait yüzeylerin düzleştiriltiği saptanmıştır (**Res.43**). Bu örnek dışında başka bir modifikasyona rastlanılmamıştır.

Res.43. "8. Mimari Tabaka" işlenmiş koyun (*Ovis aries L.*) astragali (Foto: V.Onar)

9. Mimari Tabaka (Erken Tunç Çağı-MÖ. 4-3. Binyıllar)

Bu mimari tabakadan hayvan kemikleri 2009 yılı kazı çalımalarında sırasında elde edildi. Toplam 708 (NISP=708) adet hayvan kalıntısı tanımlanmış olup, bu kalıntıların hepsi B açmasında yürütülen kazı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.

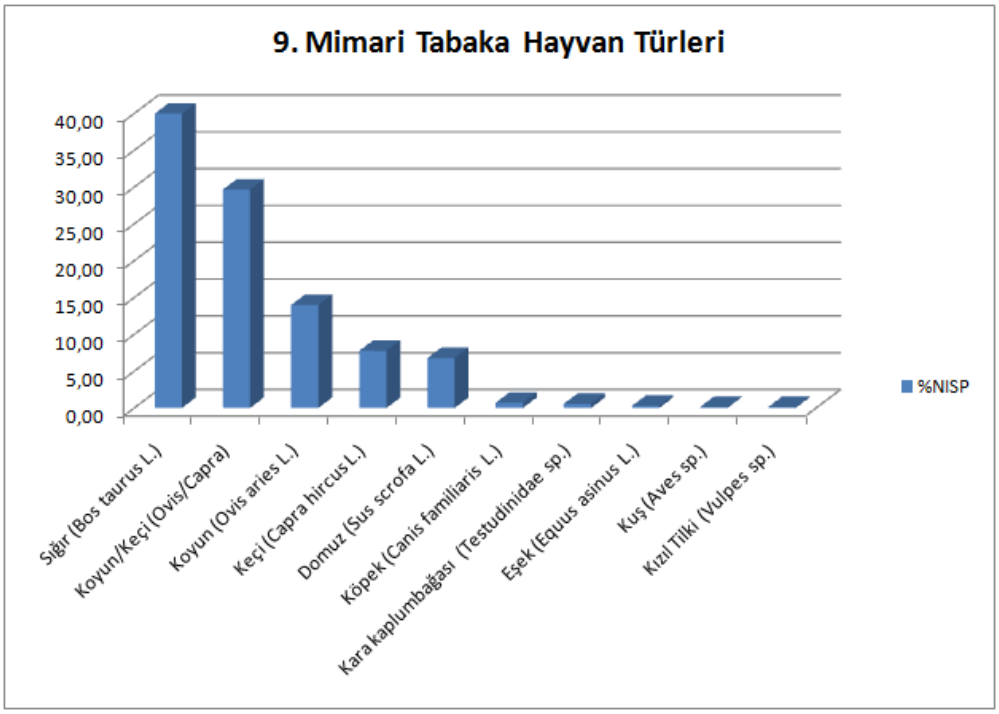
Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan kemiklerin temsil ettiği hayvan türleri dağılımı grafik 19'de verilmiştir.

2010 yılı kazı döneminde çalışılan 9.Mimari tabaka hayvan türleri içerisinde en fazla olarak koyun ve keçilere (*Ovis* sp./*Capra* sp.) ait kalıntılar (% 51.41) ortaya çıkarılmıştır.

Bu tabakada ortaya çıkarılan hayvan iskelet kalıntılarının temsil ettiği tür dağılımı 8. Maimari tabaka ile benzerlik göstermektedir.

Bu mimari tabakada ortaya çıkarılan hayvan kemiklerinden gelişim düzeylerine bakıldığında çoğunluğunun (% 50.21) erişkin, geri kalanının ise genç (% 49.79) bireylerden oluştukları gözlenmiştir.

Bu hayvanların kesim yaşlarına bakıldığında, genç ve erişkin bireylerin hemen hemen aynı düzeyde olduğunu görmekteyiz. Genç bireylere özellikle koyun ve keçiler türlerinde daha fazla olarak karşılaşılmaktadır. Bu da açmada ortaya çıkarılan hayvanların et üretimleri yanında süt üretimi içinde bakıldıkları ihtimalini akla getirmektedir. Nadir de olsa kemikler üzerindeki kasaplık izlere de rastlanılmış, özellikle bir metacarpusda sirküler bıçak izleri saptanmıştır. Muhtemelen işleme artığı olan bu keçi metacarpus'u (ön tarak kemiği) (**Res.44**), ile delinmiş koyun calcaneus'u (**Res.45**) bu tabakanın modifikasyon gösteren örneklerini oluşturmaktadır.

Grafik 19. Oluz Höyük 9. Mimari tabaka hayvan türleri dağılımı

Res.44: Dairesel kesim izi bulunan işleme artığı keçi (*Capra hircus* L.) metacarpus'u (Foto: V.Onar)

Bir adet koyun calcaneus'unun orta kısmından delinmiş olduğu gözlenmiştir (Resim 45). Muhtemelen asılmak için ip veya başka bir nesnenin geçirildiği düşünülen bu calcaneus'un delik hatları incelendiğinde muntazam olmayan kenarlara sahip olduğu görülmüştür.

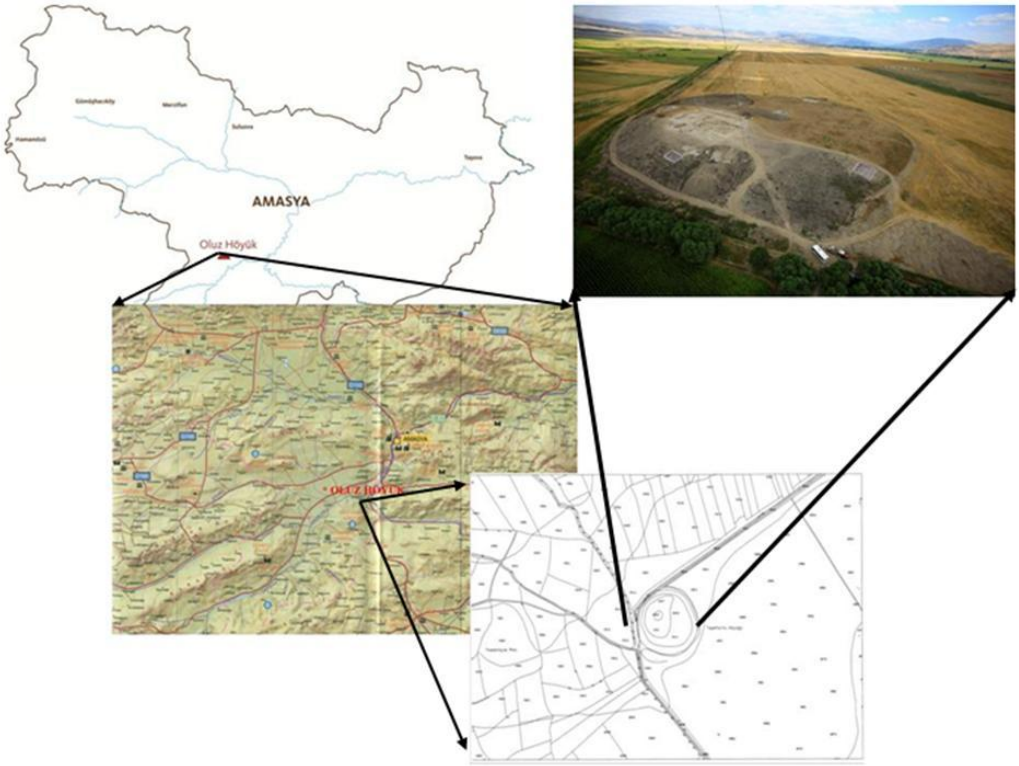
Res.45: Delinmiş koyun (*Ovis aries L.*) calcaneus'u (Foto: V.Onar)

9. Mimari Tabaka kemikleri incelendiğinde her hangi bir patoloji ile karşılaşılmamıştır. Bu bulgu genelde sağlıklı bireyler olduklarını göstermeleri yanında çok yaşlı bireylerin olmamasından da kaynaklanmaktadır.

Prof.Dr. Vedat Onar

V).Arkeojeofizik Değerlendirme

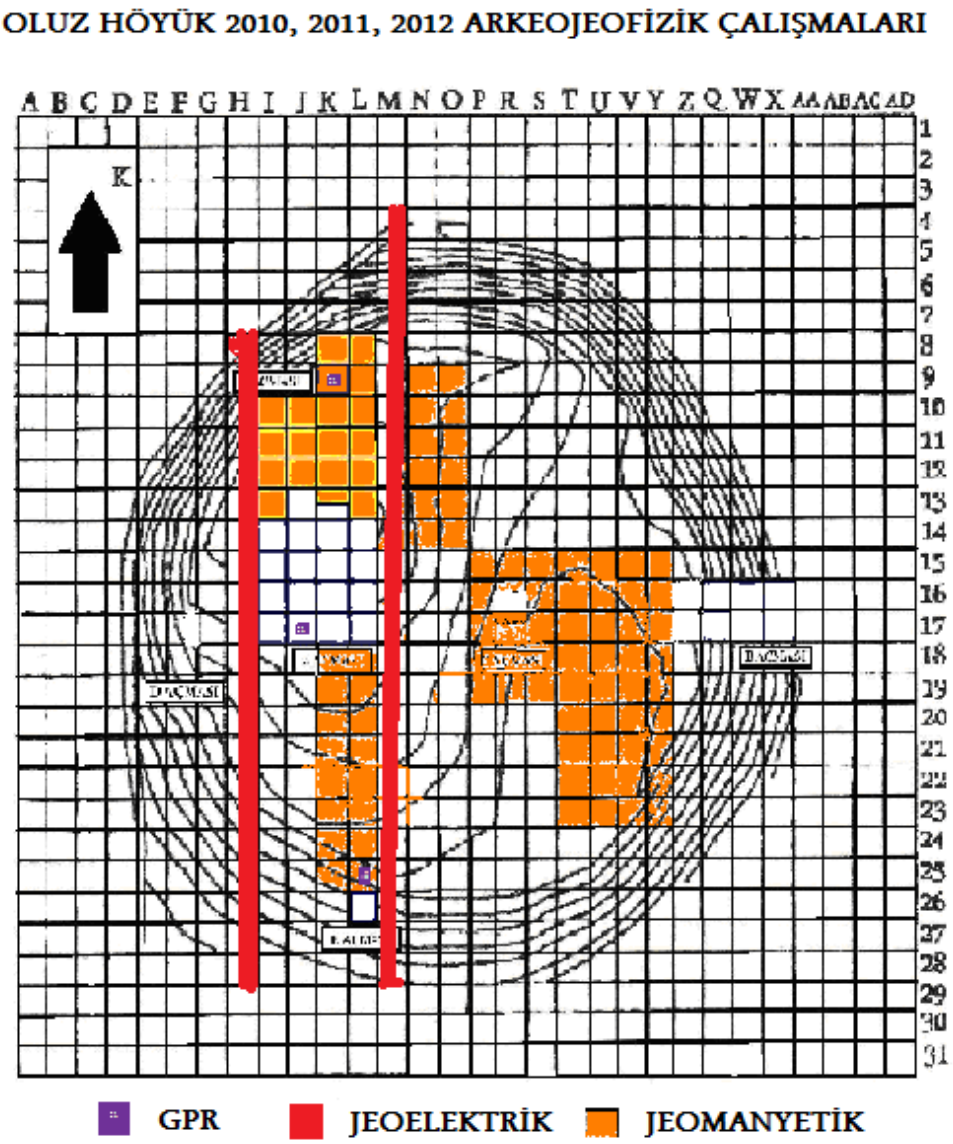
Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izniyle 2010, 2011, 2012 yılları Temmuz-Eylül ayları arasında sürdürülen Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazı çalışmalarında arkeojeofizik amaçlı jeofizik (jeomanyetik, GPR ve jeoelektrik) ölçümler yapılmıştır (Şekil 3).

Şekil 1. Oluz Höyük – Amasya yer bulduru haritası.

Şekil 2. Oluz Höyük çevresi ve Amasya İli haritası.

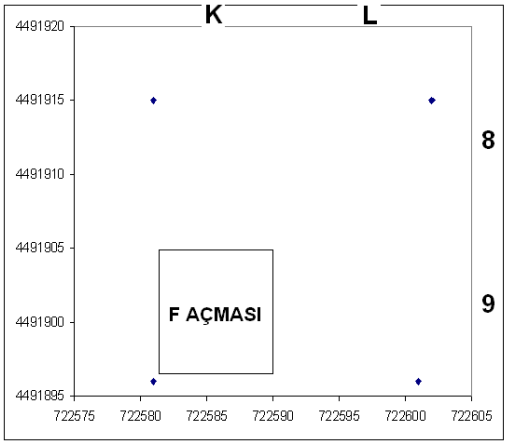

Şekil 3. Çalışma alanının topografik planı ve 2010-2012 yılları arası arkeojeofizik çalışma alanları.

MANYETİK ÖLÇÜMLER

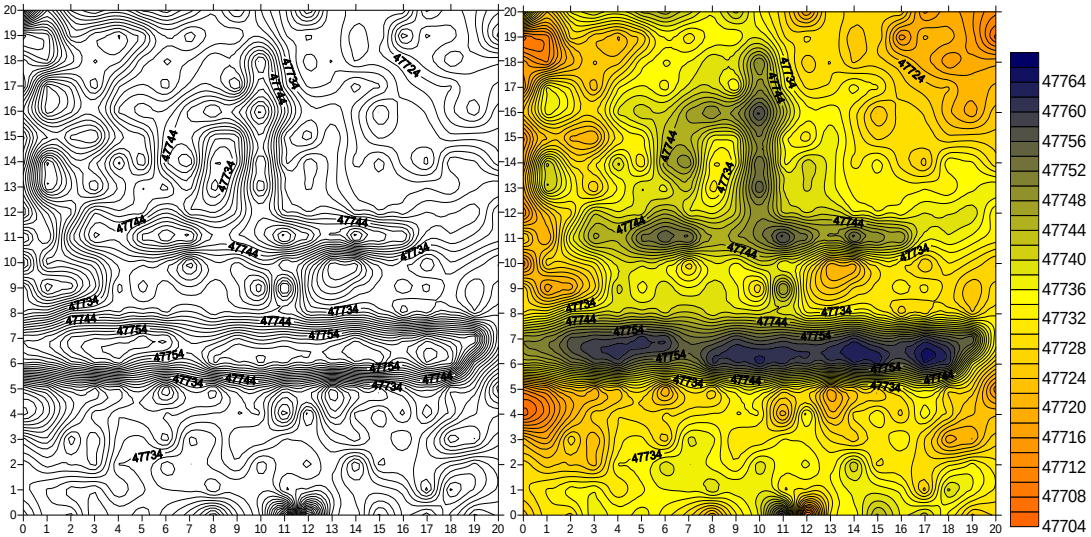
2010 yılı kazı döneminde Oluz Höyük jeofizik ölçüm çalışmalarında, iki ayrı alanda toplam 500 m^2 lik alan taraması gerçekleştirilmiştir. Manyetik ölçme yapılan bu bölgeler, höyüğün batısında tepede F Açmasının, bulunduğu K9 (10x10 m lik karelaj alanında), K8, L8, L9 karelajlarında ve höyüğün güneybatı yamacında E açmasının bulunduğu L26 10x10 m lik karelaj alanın kuzeyinde, L25 karelajındadır (Şekil 4). Proton manyetometresinin[1] kullanıldığı toplam manyetik alan ölçmelerinin tamamı doğu-batı yönlü seçilen 1'er m. aralıklı profiller boyunca 1'er m. aralıklarda yapılmıştır (Şekil 5, Res.1).

[1] İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümüne ait cihazın kullanılmasına izin verdiği için bölüm başkanlığına teşekkür ederiz.

36T	UTM
722601	4491896
722602	4491915
722581	4491915
722581	4491896

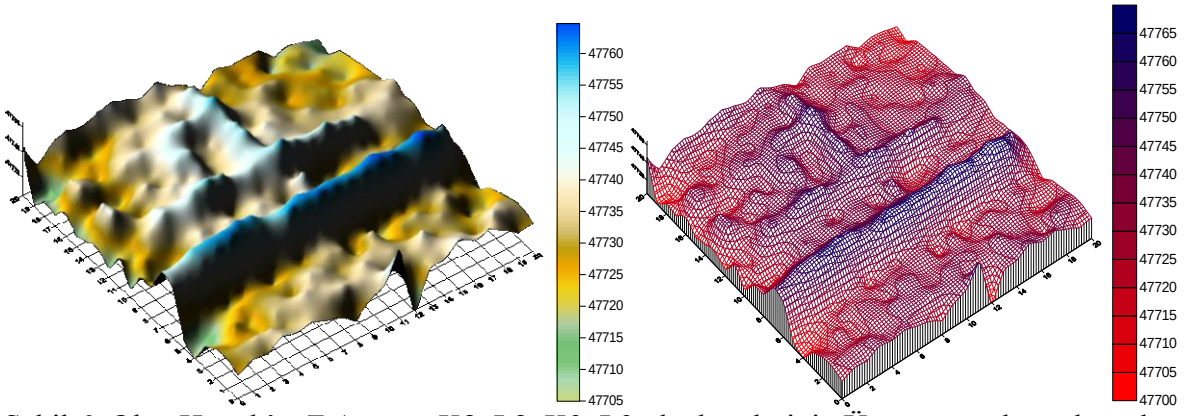
Şekil 4. Oluz Höyük'te F açması ve jeofizik ölçümlerin yapıldığı K8, K9, L8, L9 plankareler.

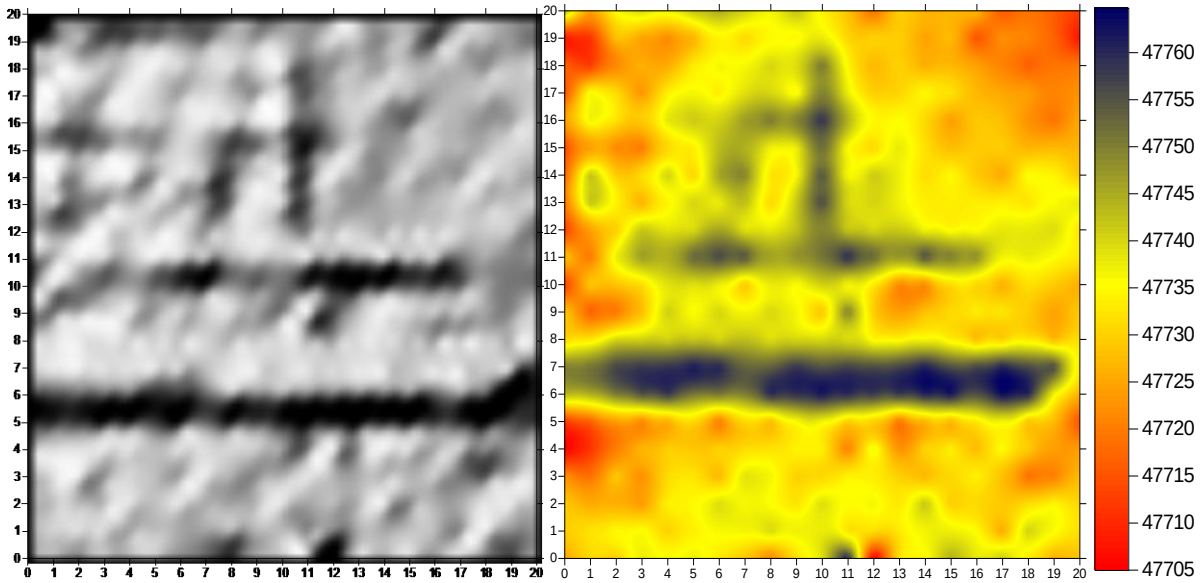
Şekil 5. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Üst sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik kontur haritası.

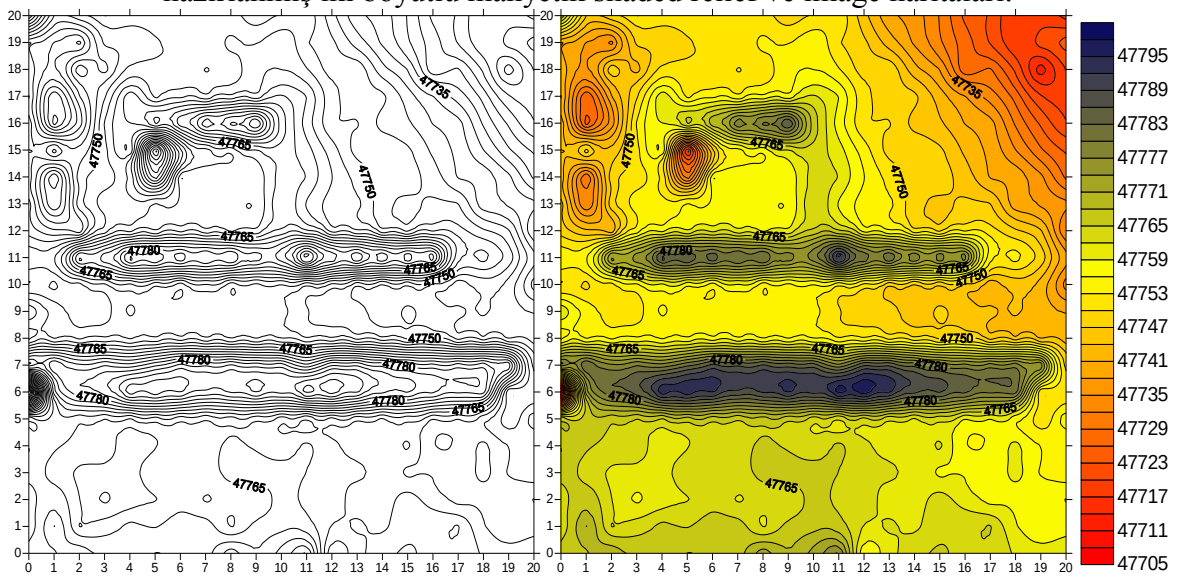
Res.1: E Açması (K26) kuzeyinde K25 plankaresinde Proton manyetometresi ile ölçüm.

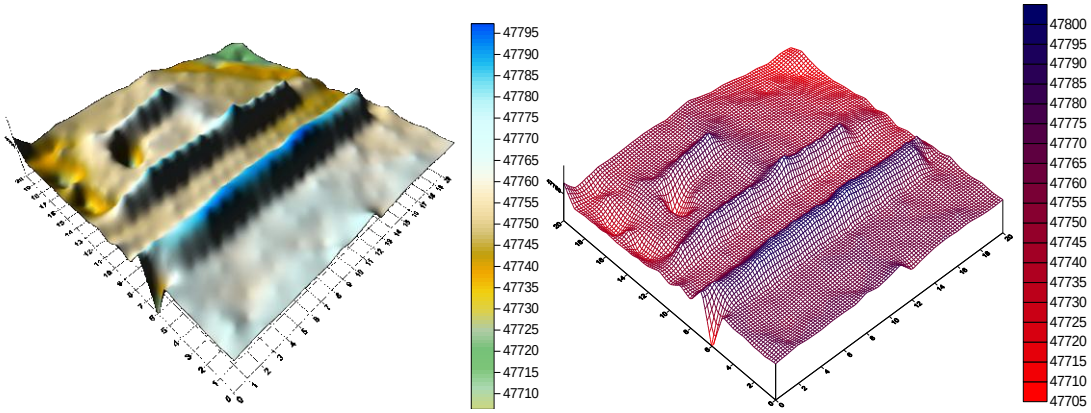
Şekil 6. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Üst sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu yüzey ve wireframe manyetik haritaları.

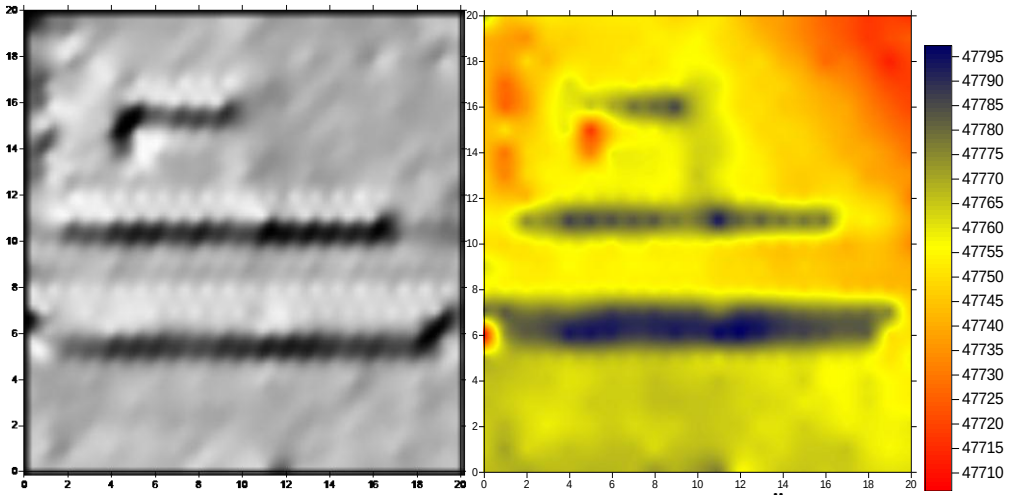
Şekil 7. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Üst sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik shaded relief ve image haritaları.

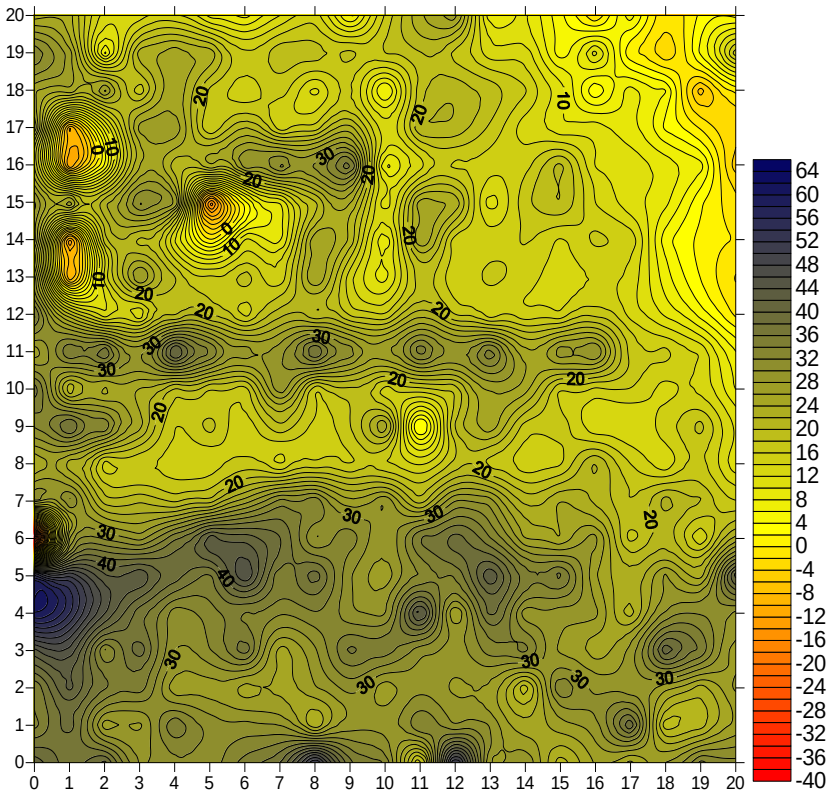
Şekil 8. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Alt sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik kontur haritası.

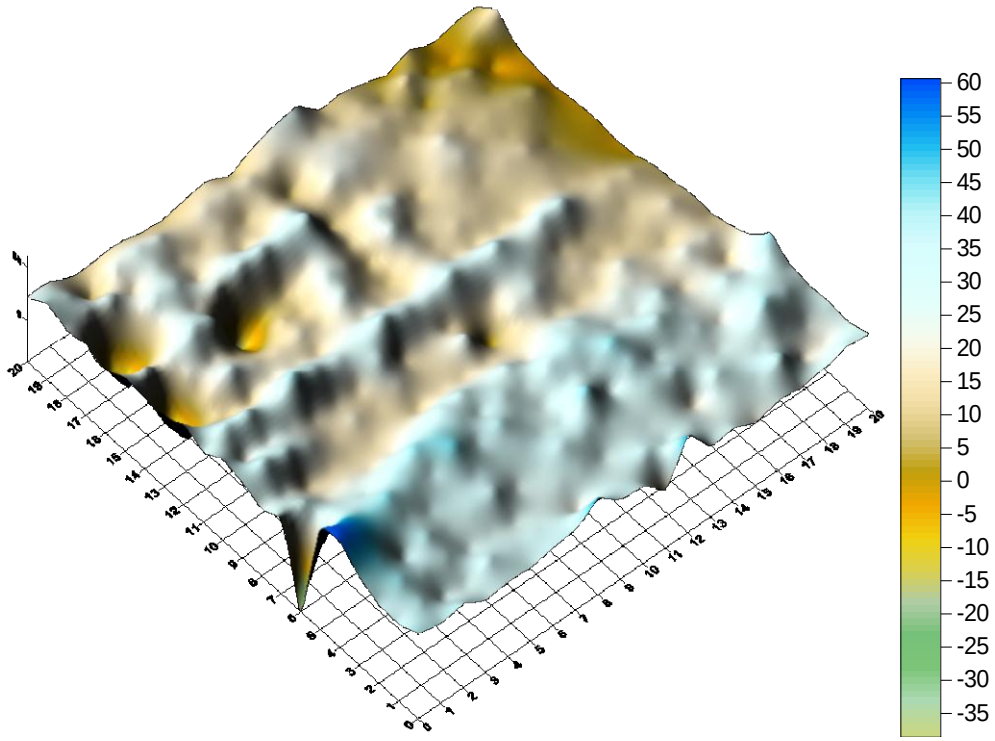
Şekil 9. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Alt sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu yüzey ve wireframe manyetik haritaları.

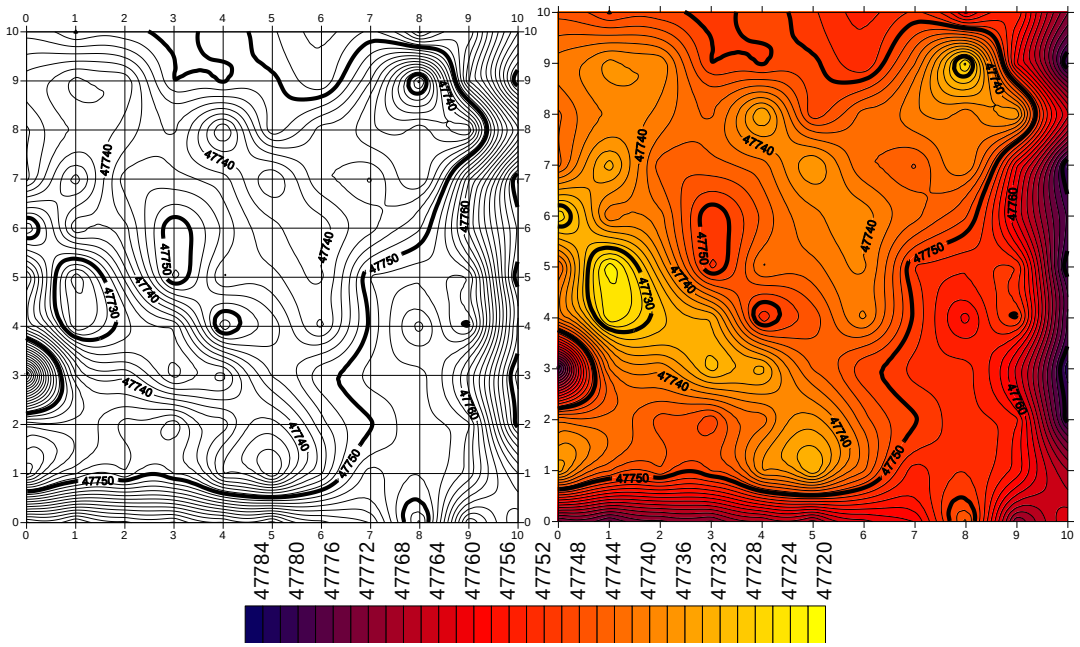
Şekil 10. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin Üst sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik shaded relief ve image haritaları.

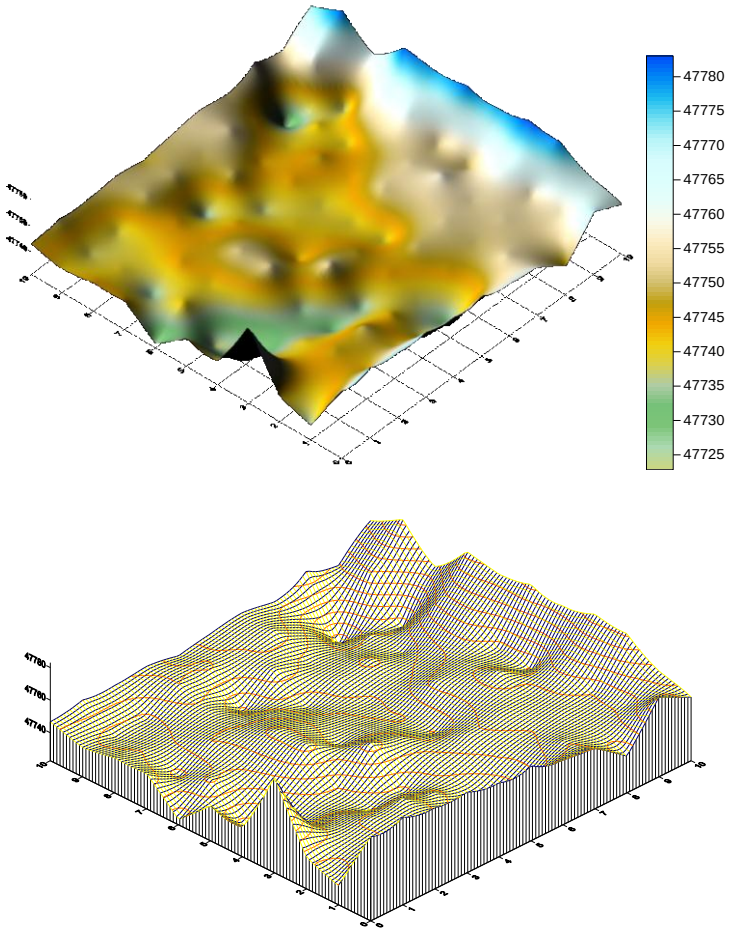
Şekil 11. Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin iki sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu gradyomanyetik kontur haritası.

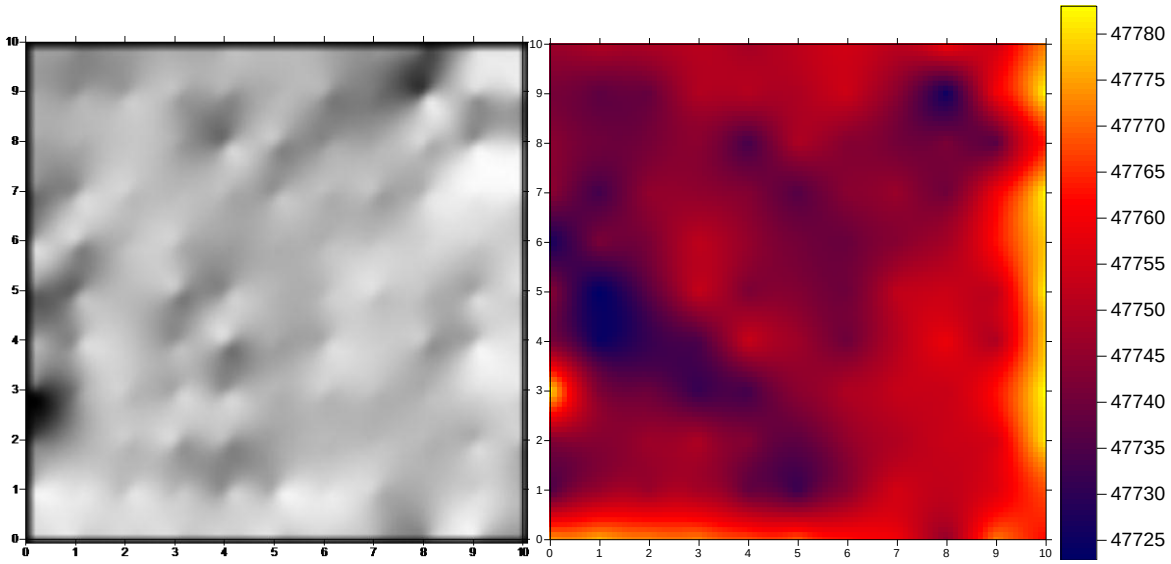
Şekil 12 Oluz Höyük'te F Açması K8, L8, K9, L9 plankarelerinin iki sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu gradyomanyetik yüzey haritası.

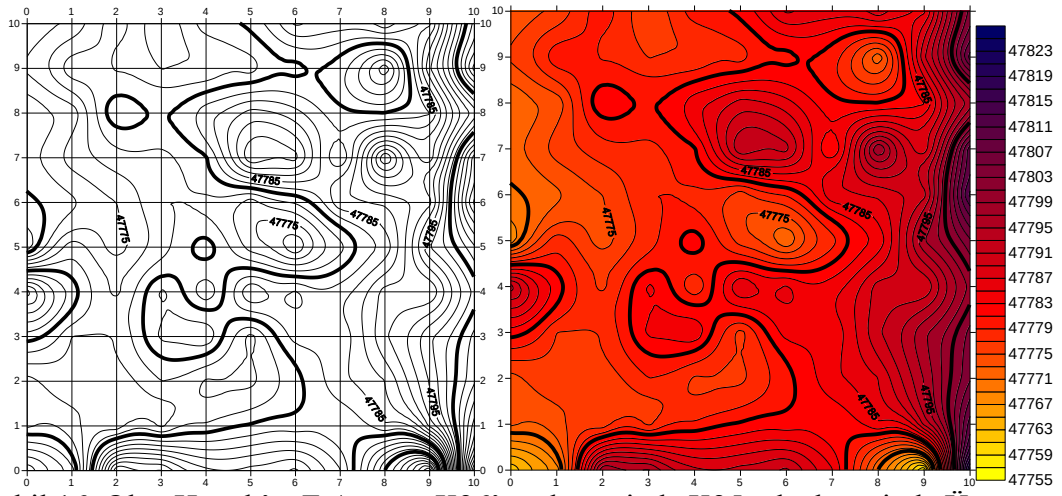
Şekil 13. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25, plankaresinde Alt sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik kontur haritası.

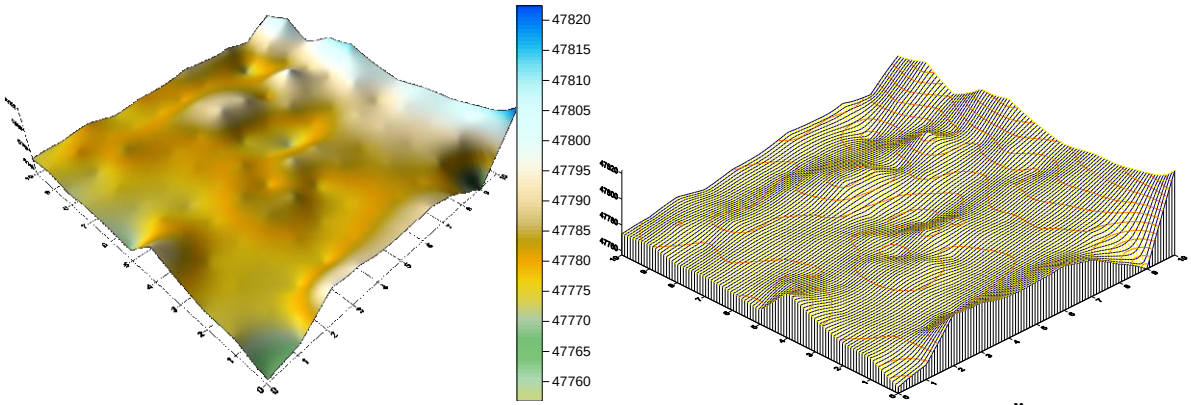
Şekil 14. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde Alt sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu yüzey ve wireframe manyetik haritaları.

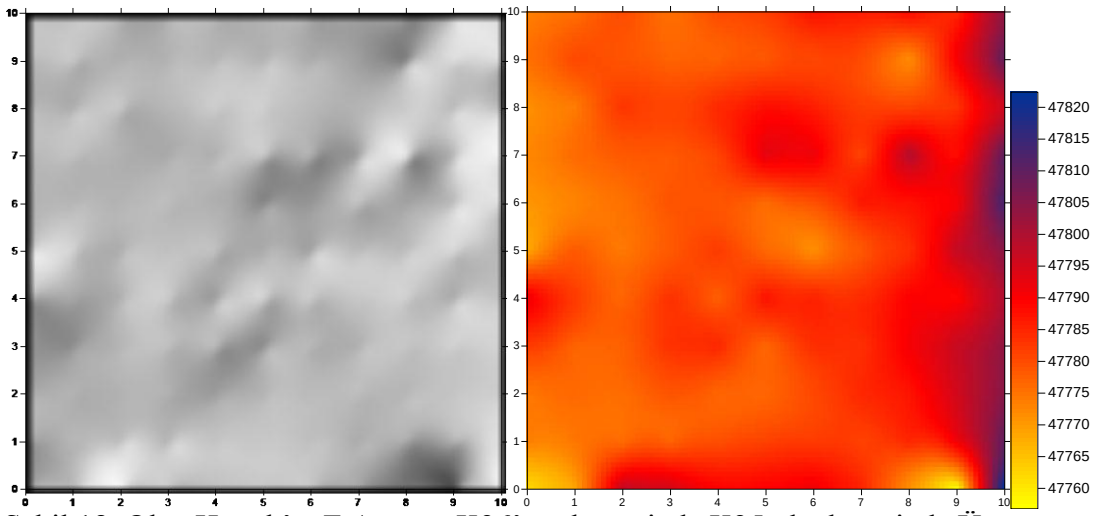
Şekil 15. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde Alt sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik shaded relief ve image haritaları.

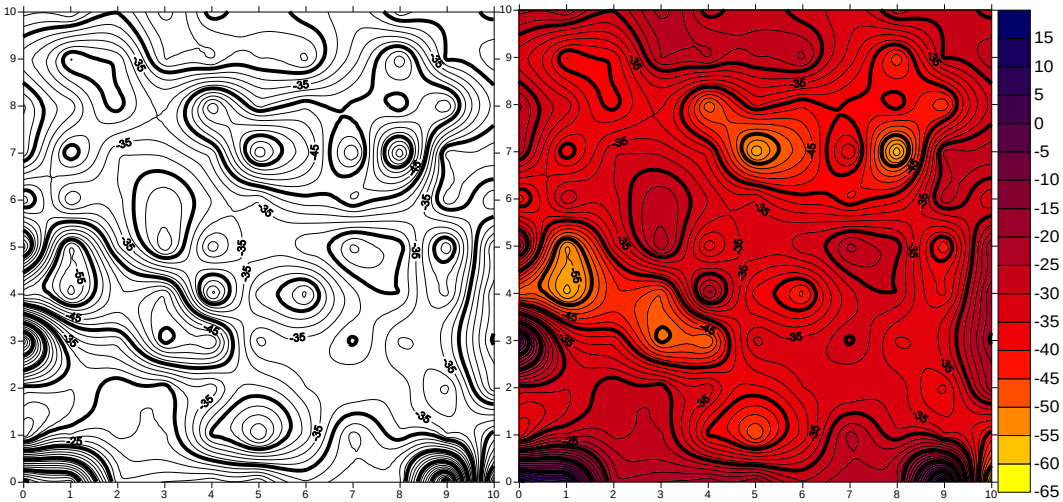
Şekil 16. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25, plankaresinde Üst sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik kontur haritası.

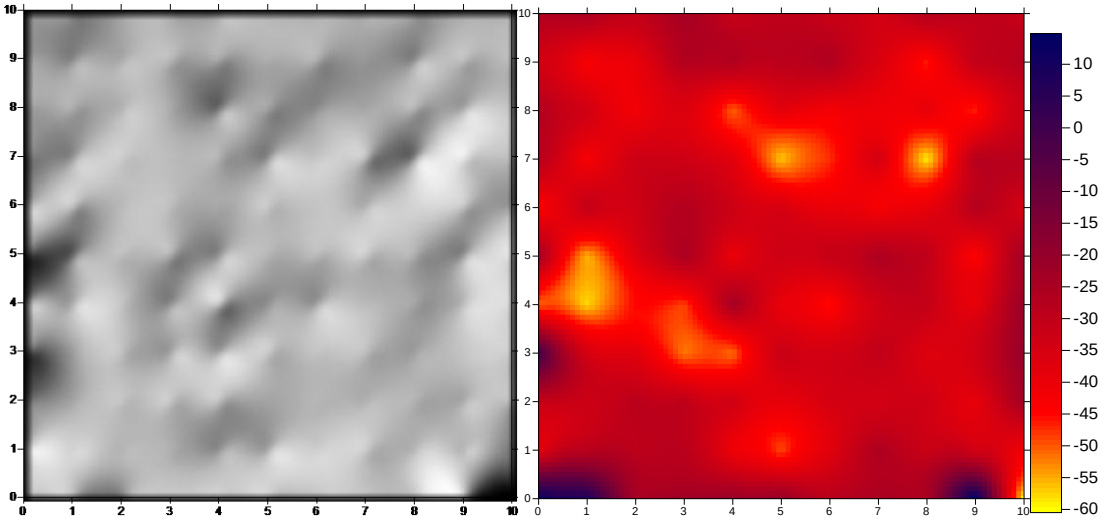
Şekil 17. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde Üst sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu yüzey ve wireframe manyetik haritaları.

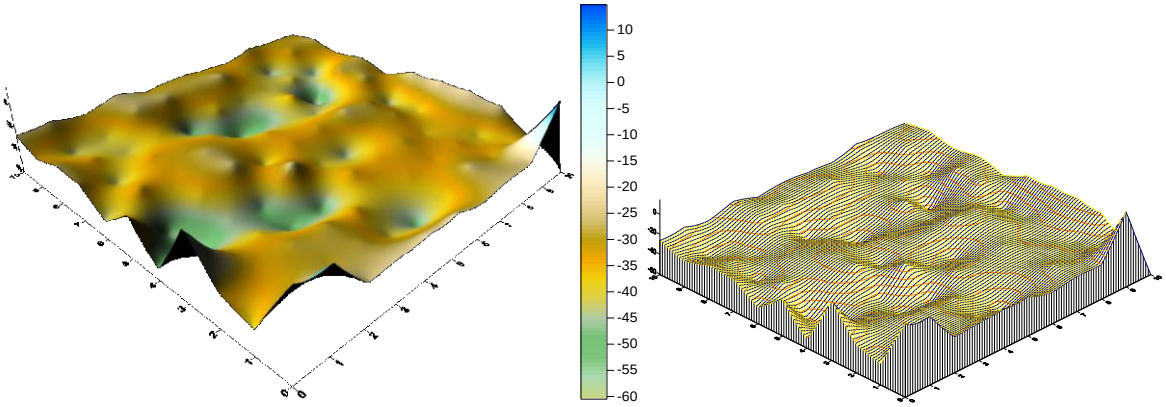
Şekil 18. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde Üst sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu manyetik shaded relief ve image haritaları.

Şekil 19. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde iki sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu gradyomanyetik manyetik kontur haritası.

Şekil 19. Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde iki sensör okumalarından hazırlanmış iki boyutlu gradyomanyetik manyetik shaded relief ve image haritaları.

Şekil 20 Oluz Höyük'te E Açması K26'nın kuzeyinde K25 plankaresinde iki sensör okumalarından hazırlanmış üç boyutlu gradyomanyetik yüzey haritası.

2011 yılı kazı sezonunda Oluz Höyük'te arkeojeofizik çalışmalarda höyüğün kuzey tarafında, N9, N10, N11, N12, N13, N14, O9, O10, O11, O12, O13, O14 ve güney tarafında K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K25, L18, L19, L20, L21, L22, L23, L24, L25 10mx10m boyutlu plankarelerinin 1mx1m karelaj köşelerinde Manyetik ölçümler yapıldı (Şekil 3). Jeofizik Ölçmede Manyetik ölçü için Sezyum gradiomanyetometresi kullanıldı[1] (Res.2).

Manyetik Yöntem cismin mıknatıslanmaya karşı göstermiş olduğu duyarlılığı esas alır. Manyetik duyarlılık (süseptibilite, **k**), manyetizasyon (mıknatıslanma) şiddetinin (**j**) cismi etkileyen manyetik alan şiddetine (**T**) orana olarak tanımlanır.

Bir cismin manyetik anomali verebilmesi için süseptibilitesinin kendisini saran kayaçların süseptibilitesinden farklı olması gerekir. Aksi takdirde bir anomali elde edilemez dolayısıyla o sahada manyetik bir cismin varlığından bahsedilemez.

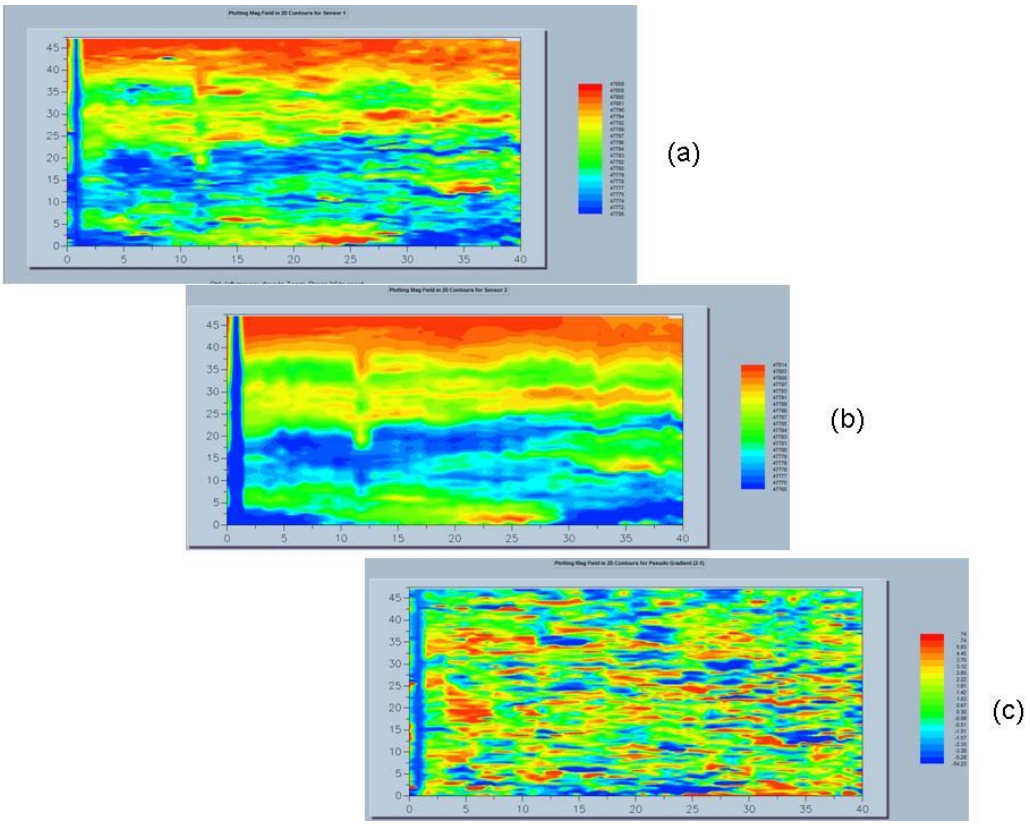
Sığ anomali kaynaklarını daha iyi çözümleyebilmek için Gradiyent ölçüsü alınır. Gradiyent ölçüsü sensörün yüksek ve alçak seviyelerinde okunan manyetik alan farkının iki sensör arasındaki sabit tutulan uzaklık farkına bölünmesiyle elde edilir.

Manyetik ölçümlerle elde edilen Manyetik haritalar incelendiğinde doğrusal bir yönelimle kesikli dağılımlı düzenli ve düzensiz manyetik anomalilerin varlığı göze çarpmaktadır (Şekil 21, 22). Düzenli anomaliler duvar temeli gibi mimari yapılara ve dağınık anomalilerin ise arkeolojik malzeme (pitos, mezar, sütun kaidesi, lahit v.b.), tahrip olmuş duvar kalıntısı olabilecek anomalilere ait olduğu düşünülmektedir. Bu anomalilerin düzenli gidişli geometrik formlu olanları bir mimari kalıntının temellerine işaret edebilir.

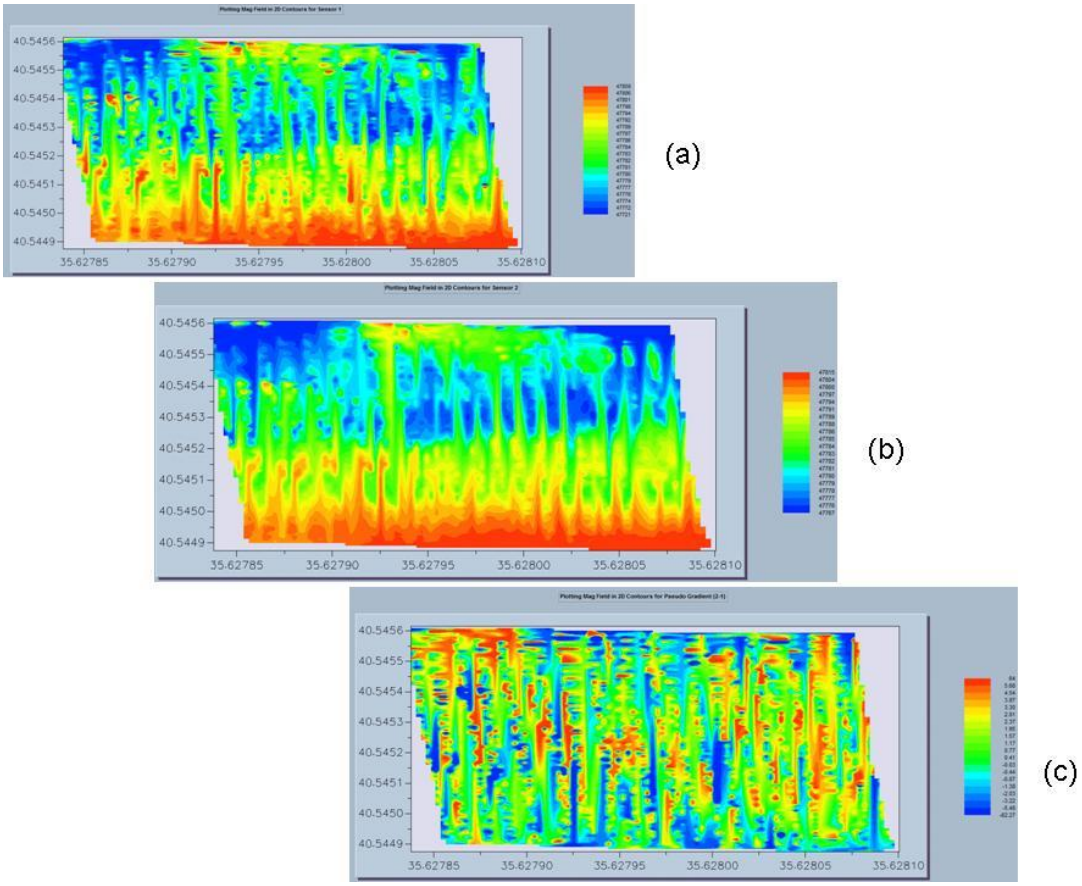
[1] İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (BAP) proje no: 4138 çerçevesinde alınan sezyum gradyomanyetometresi kullanılmıştır. Cihazın teminini sağlayan BAP birimine teşekkür ederiz.

Res.2: Amasya Oluz Höyük'te Sezyum Gradyomagnetometresi Kullanılarak Jeomanyetik ölçüm.

Şekil 21. Amasya Oluz Höyük'te N9, N10, N11, N12, N13, N14, O9, O10, O11, O12, O13, O14 plankarelerine ait Jeomanyetik harita. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

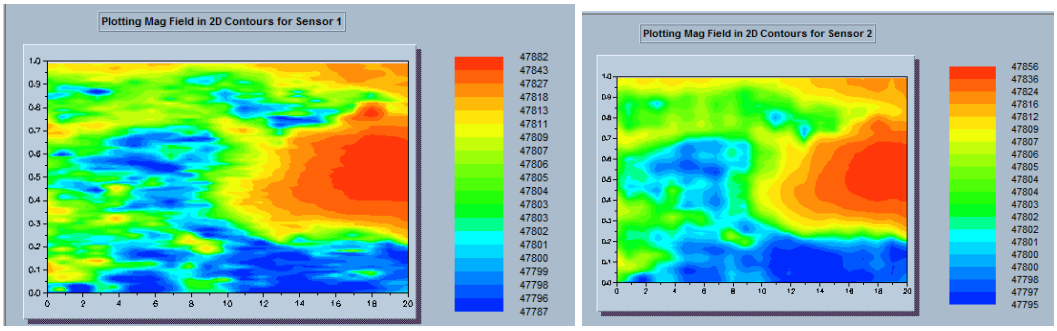
Şekil 22. Amasya Oluz Höyük'te K18, K19, K20, K21, K22, K23, K24, K25, L18, L19, L20, L21, L22, L23, L24, L25 plankarelerine ait Jeomanyetik harita. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

Oluz Höyük Kazısı 2012 arkeojeofizik çalışmalarında P15-P19, R15-R19, S15-S19, T15-T19, U15-U19, V15-V19, Y15-Y19 ve T19-T23, U19-U23, V19-V23, Y19-Y23 plankarelerinde toplam 6500 m2'lik bir alanda manyetik yöntem ile toprakaltındaki olası yapı kalıntılarına ait ayrıntılı derinlik, uzanım ve konum bilgilerine ulaşılmaya çalışıldı. Manyetik çalışmalar Geometrics sezyum gradyomagnetometresi ile düşey ve yatay gradyent ölçümleri olmak üzere iki aşamada yapıldı (Res.3).

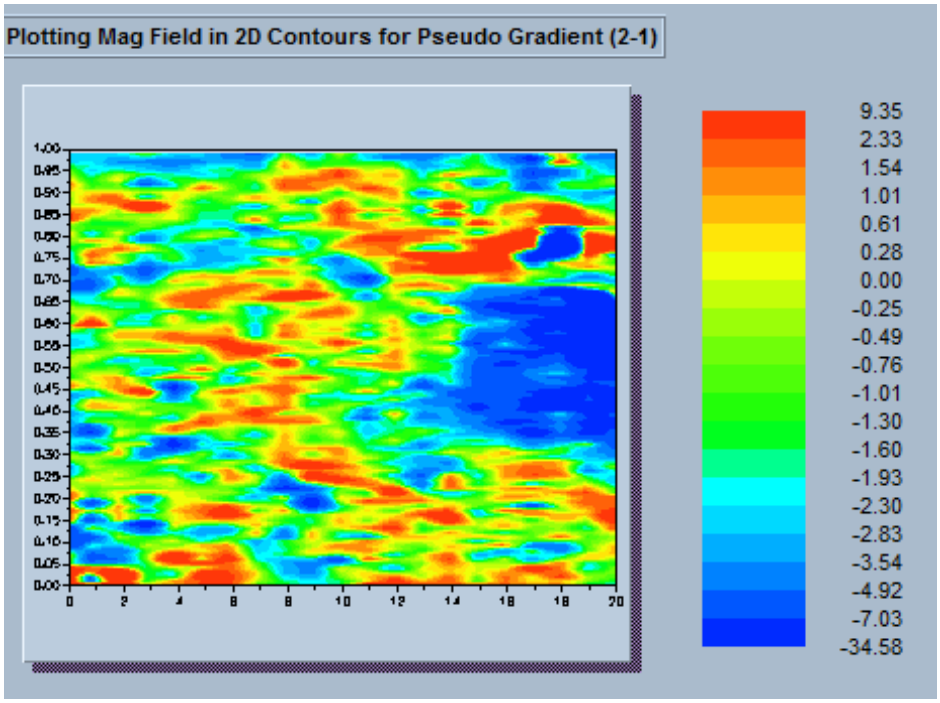
Manyetik ölçümler için çalışma sahası ölçüme uygun olacak şekilde, 40x80 ve 40x40, ölçülerinde karelajlandı ve ölçüme hazırlandı. P15-P19, R15-R19, S15,S19, T15-T19, U15-U19, V15-V19, Y15-Y19, U20-U23, V20-V23, Y20-Y23 plankarelerinde, 6500 m^2 alanda, ölçümler yapıldı (Şekil 3).

Res.3: Sezyum gradyomagnetometresi ile yapılan yatay gradyent ölçümleri.

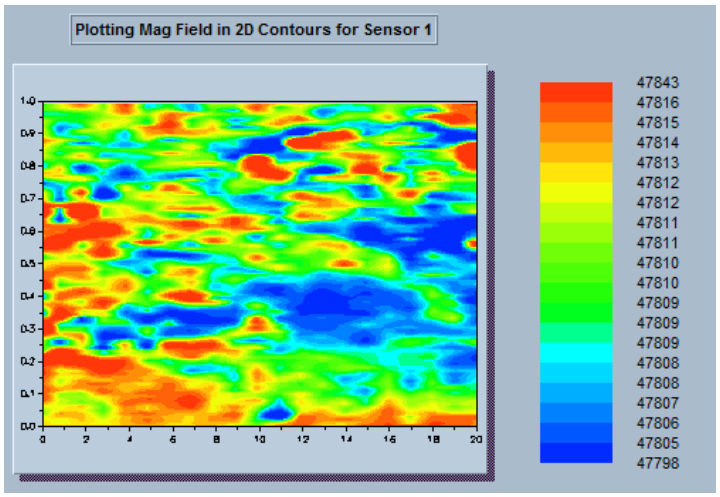

a b

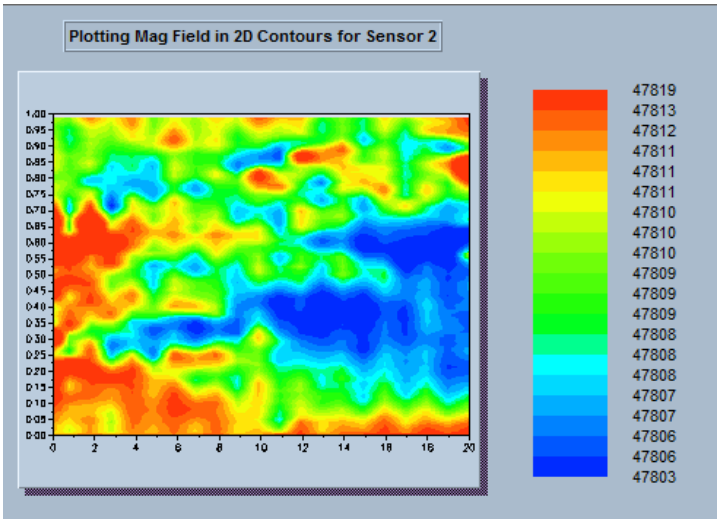

c

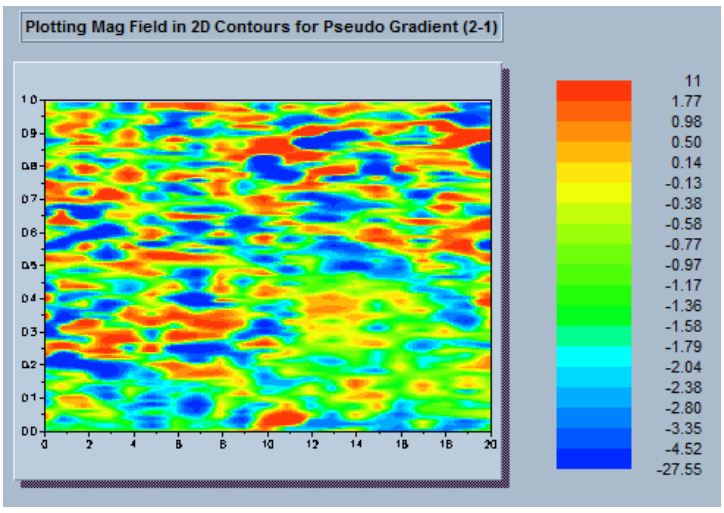
Şekil 23. Amasya Oluz Höyük'te U20-U23, V20-V23, Y20-Y23 plankarelerine ait Jeomanyetik harita, dik sensör konumlu. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

a

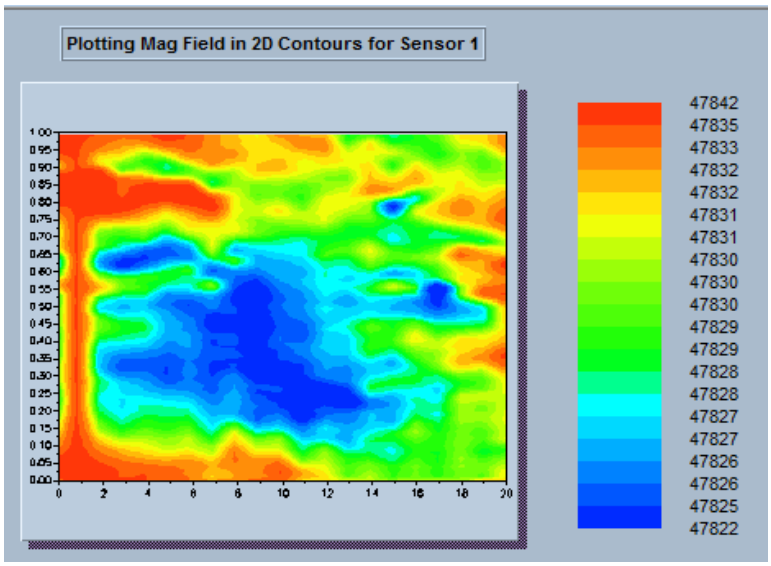

b

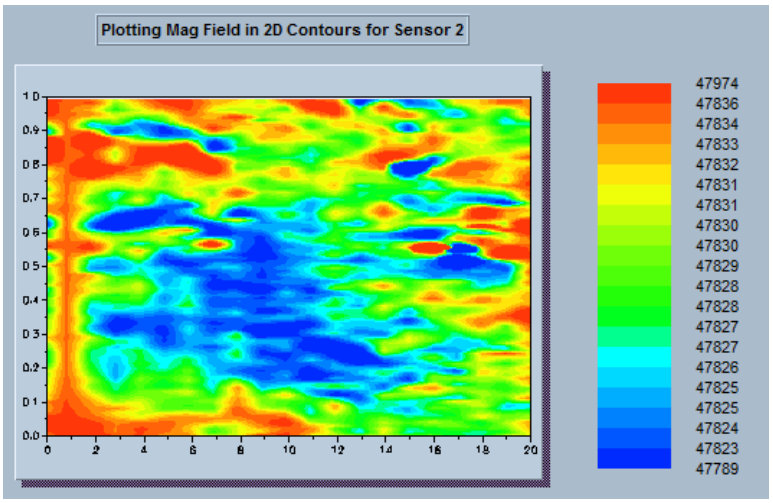

c

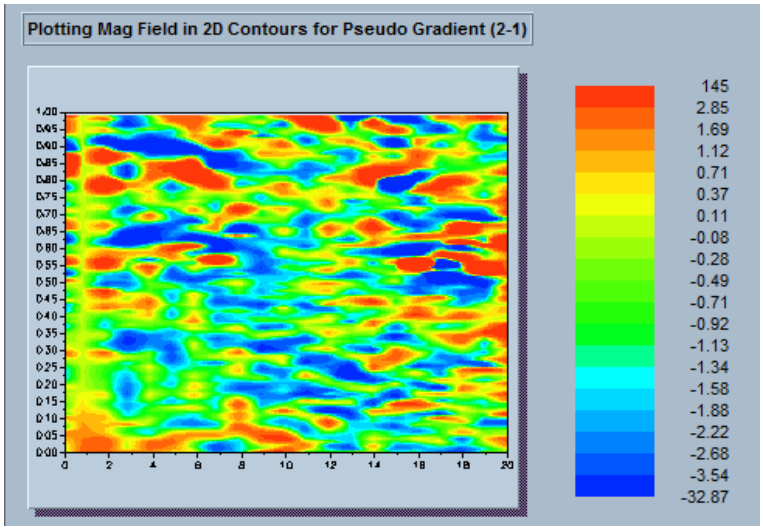
Şekil 24. Amasya Oluz Höyük'te U20-U23, V20-V23, Y20-Y23 plankarelerine ait Jeomanyetik harita, dik sensör konumlu. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

a

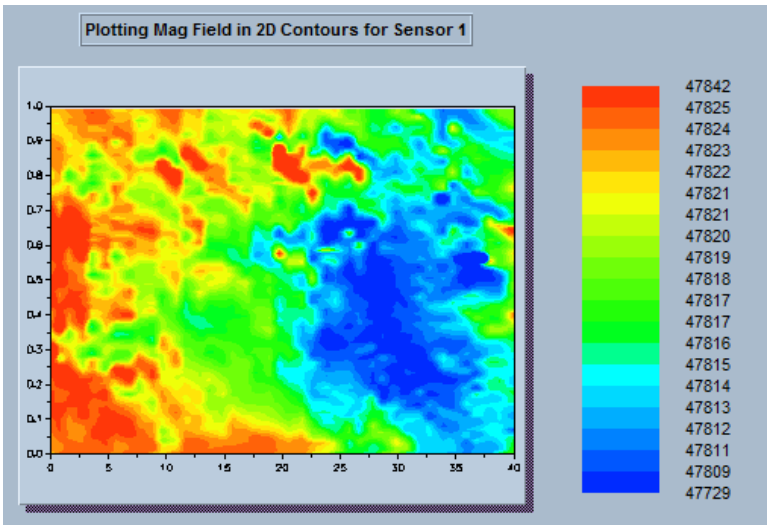

b

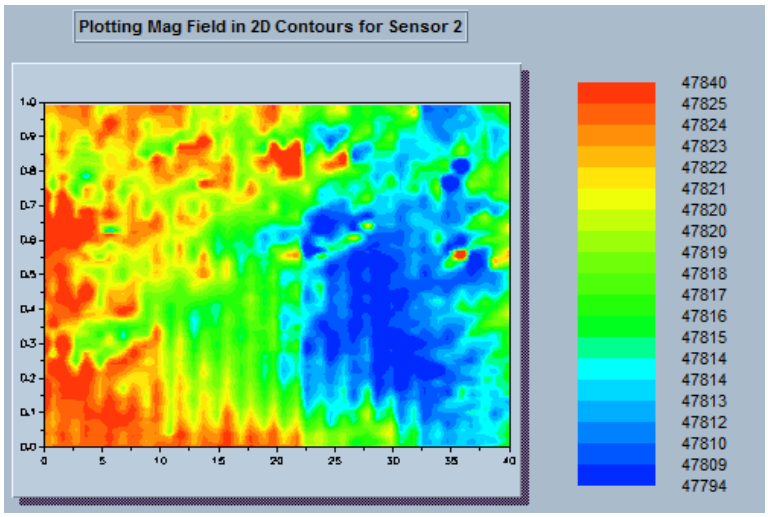

c

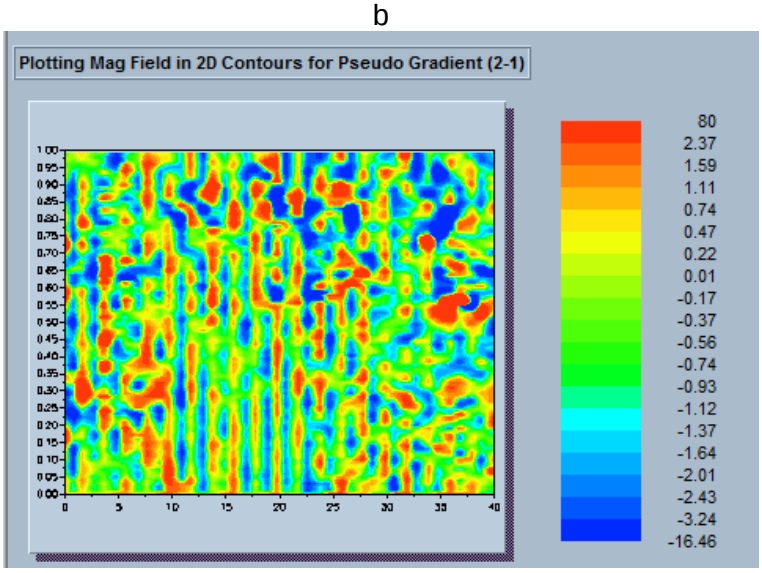
Şekil 25. Amasya Oluz Höyük'te U20-U23, V20-V23, Y20-Y23 plankarelerine ait Jeomanyetik harita, yatay sensör konumlu. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

a

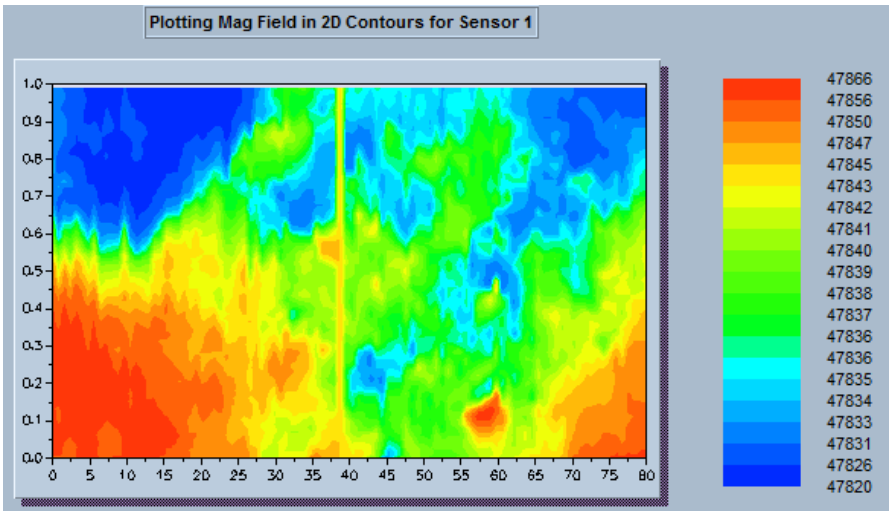

b

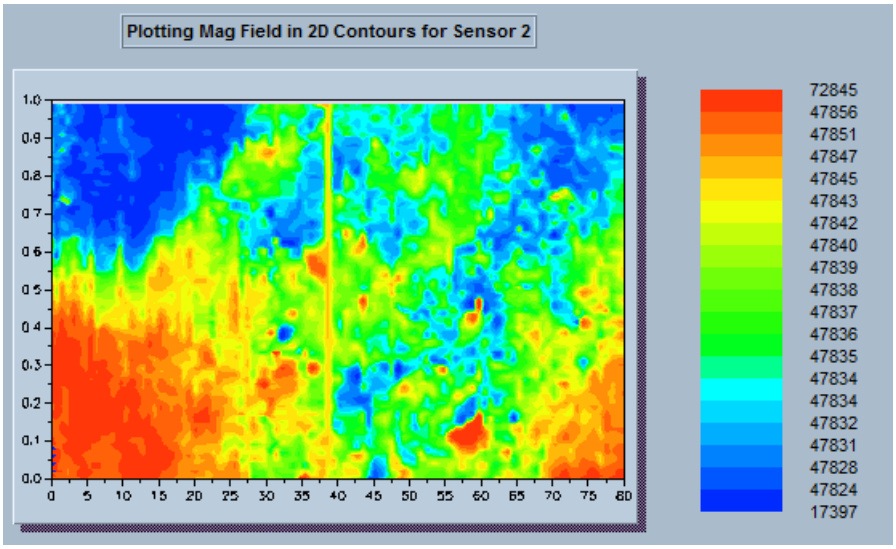

c

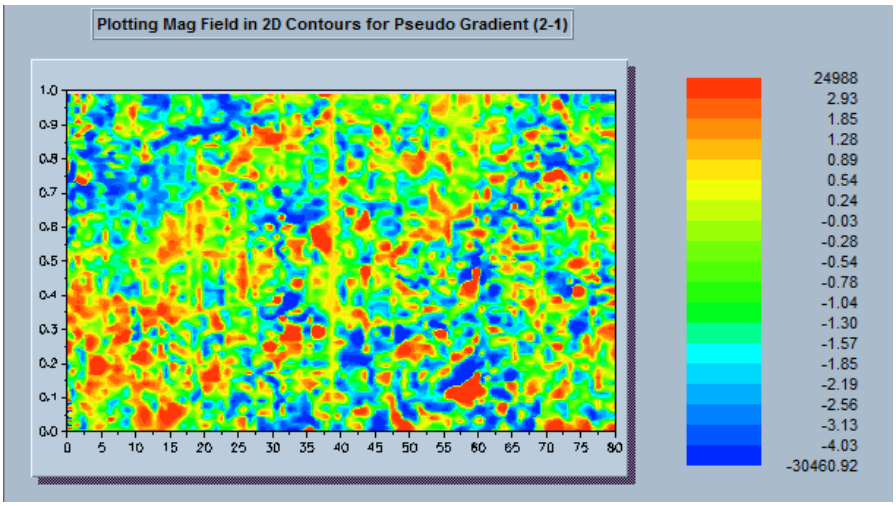
Şekil 26. Amasya Oluz Höyük'te U20-U23, V20-V23, Y20-Y23 plankarelerine ait Jeomanyetik harita, yatay sensör konumlu. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

a

b

c

Şekil 27. Amasya Oluz Höyük'te P15-P19, R15-R19, S15,S19, T15-T19, U15-U19, V15-V19, Y15-Y19 plankarelerine ait Jeomanyetik harita, dik sensör konumlu. a) üst sensör haritası, b) alt sensör haritası, c) gradyant haritası.

YERRADARI (GPR) ÖLÇÜMLERİ

2010 yılı kazı döneminde Oluz Höyük'te F açmasının (K9) bulunduğu K8, L8, K9, L9 plankarelerinde (Şekil 3) ve E açmasının (E25) bulunduğu L26 plankaresinin kuzeyinde L25, J17 plankaresinde GPR ölçümleri yapılmıştır[1]. Elde edilen 2D kesitler tek tek değerlendirilmiştir (Resim 4, Resim 5, Resim 6). Değerlendirilen bu profillerden 3D kesitler oluşturulmuştur (Şekil 28-52).

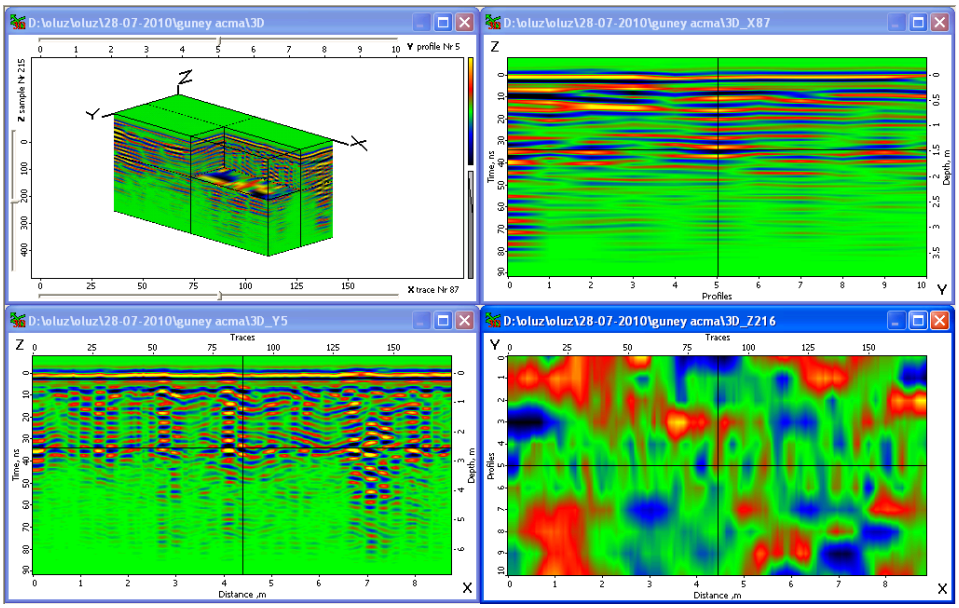
Res.4: L26 Plan Karesinin (E Açması) Küzeyinde L25 Plan Karesinde Jeoradar Çalışması, 500 Mhz anten kullanılarak GPR ölçümü.

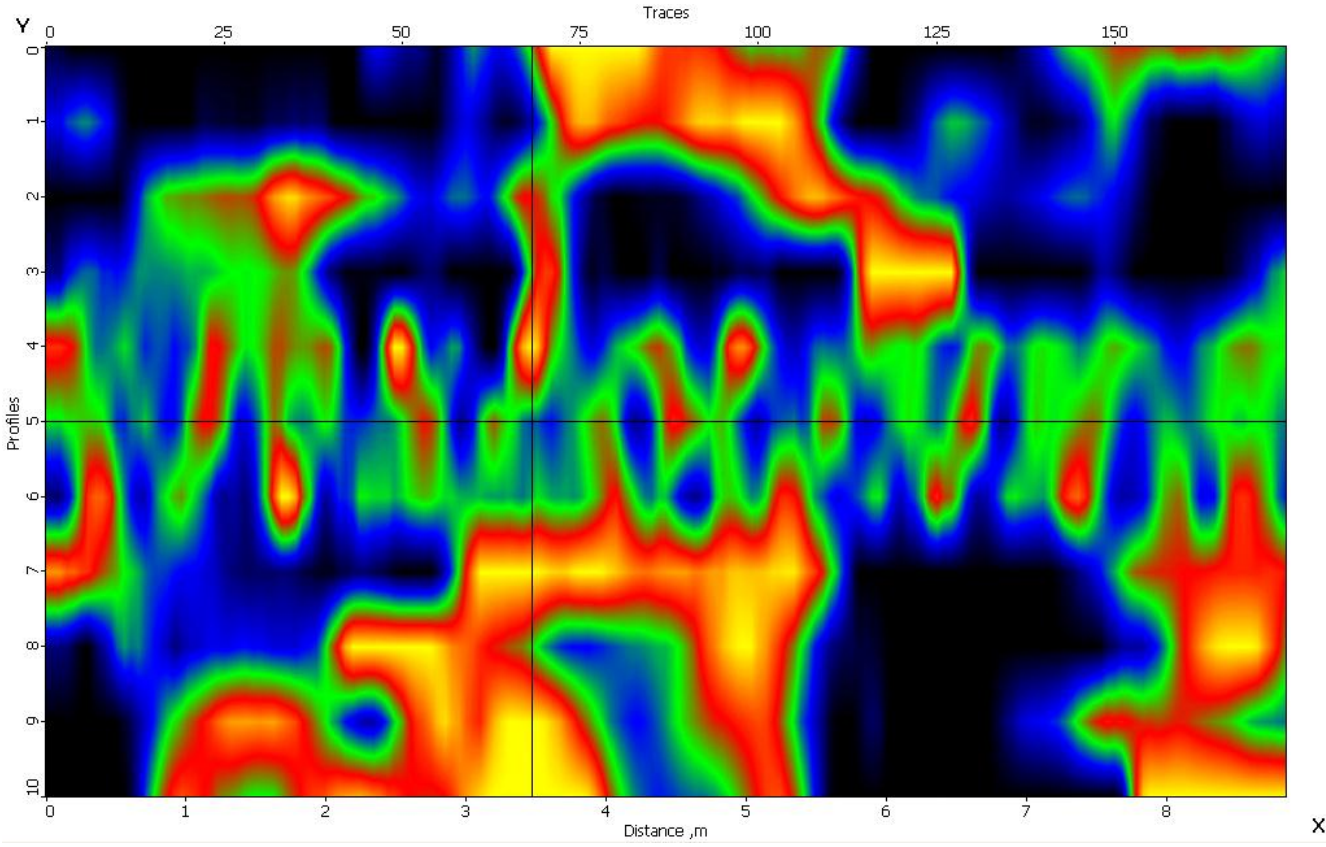
Res.5: K8, K9, L8, L9 plankarelerine ait GPR ölçümü.

Elde edilen 2D kesitler tek tek değerlendirilmiştir. Değerlendirilen bu profillerden 3D küp modeller (3D) oluşturulmuştur.

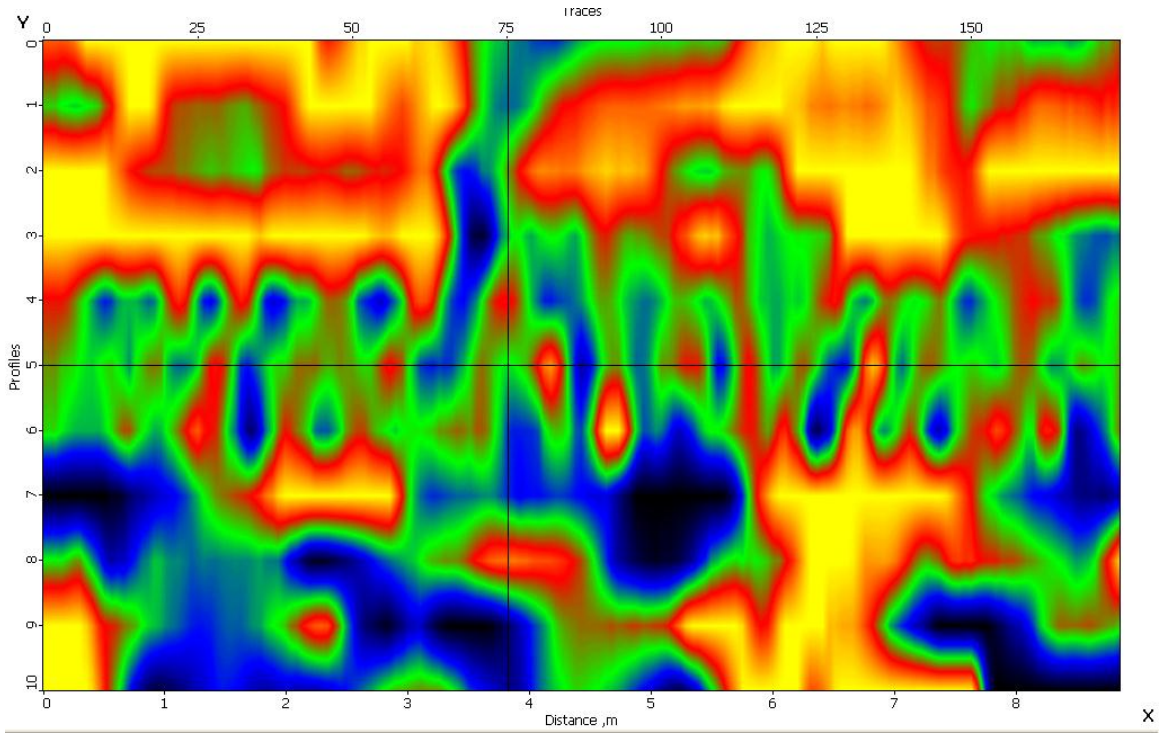
[1]GPR cihazı İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (BAPB) tarafından desteklenen Yrd. Doç. Dr. Fethi Ahmet YÜKSEL'in yürütücüsü olduğu, "Van-Yoncatepe ve Anzaf Kaleleri Arkeolojik Kazı Çalışmalarının Arkeojeofizik Yöntemler (Ground Penetrating Radar-GPR) kullanılarak Planlanması" başlıklı Proje No: 74/15052003 nolu proje kapsamında alınmıştır.

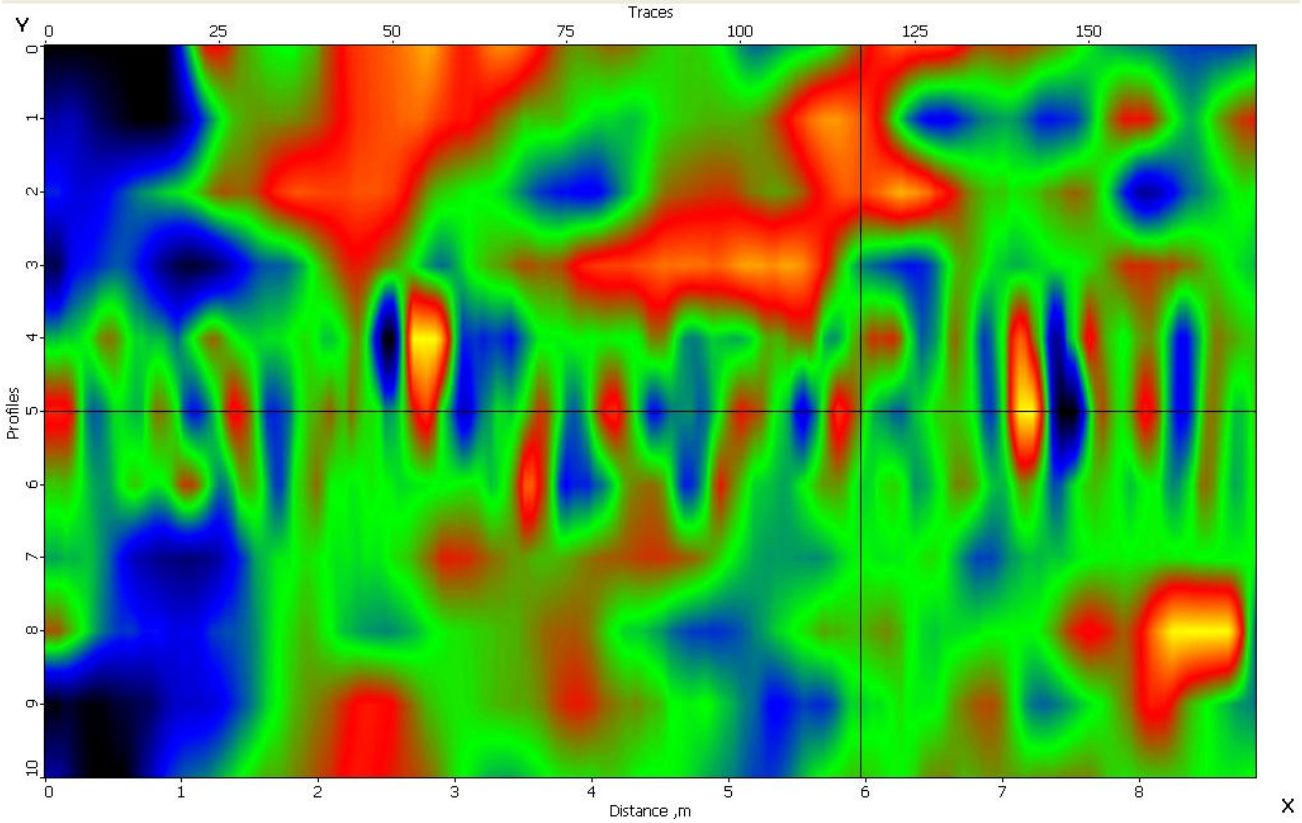
Şekil 28. K25 plankaresi 3 Boyutlu GPR küp modeli

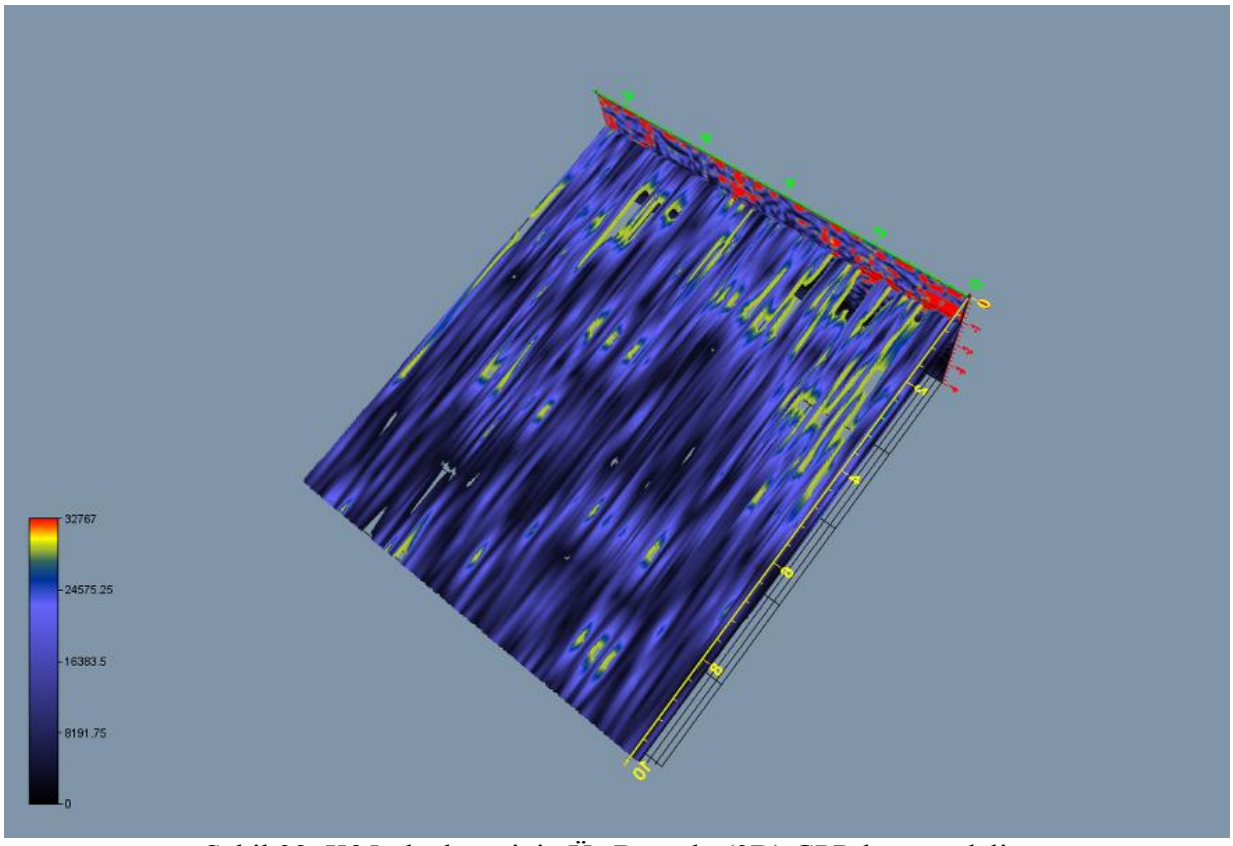
Şekil 29. 0.90 m derinlikteki 2D GPR Genlik Dağılımı.

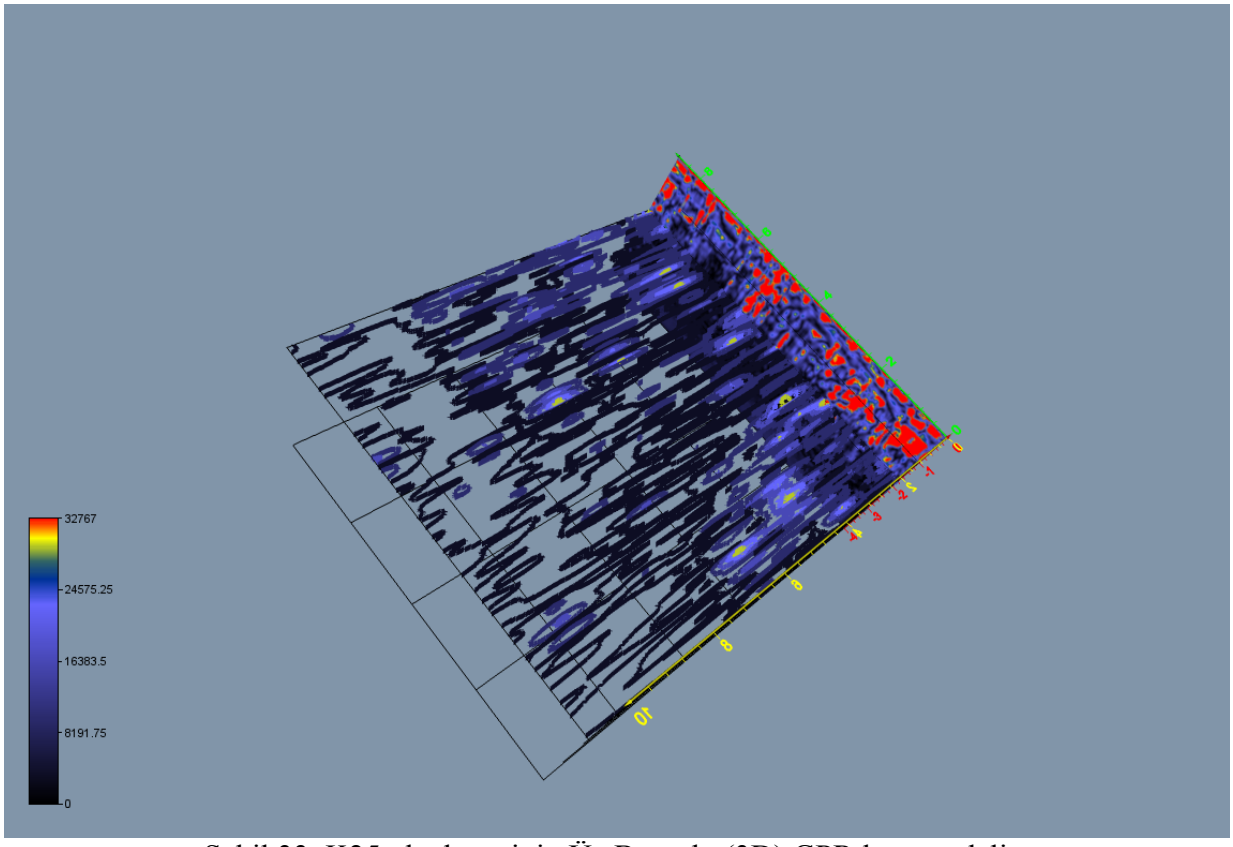
Şekil 30. 1 m derinlikteki 2D GPR Genlik Dağılımı.

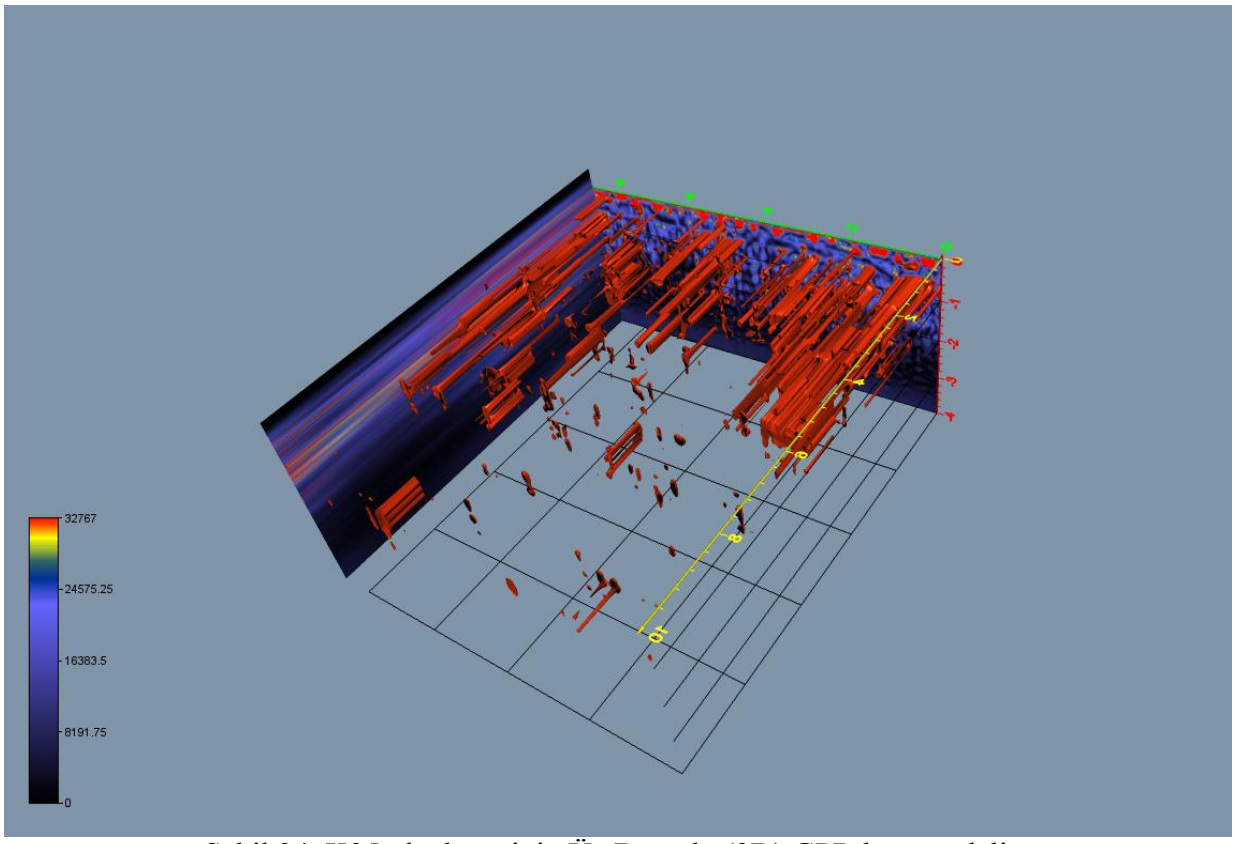
Şekil 31. 2 m derinlikteki 2D GPR Genlik Dağılımı.

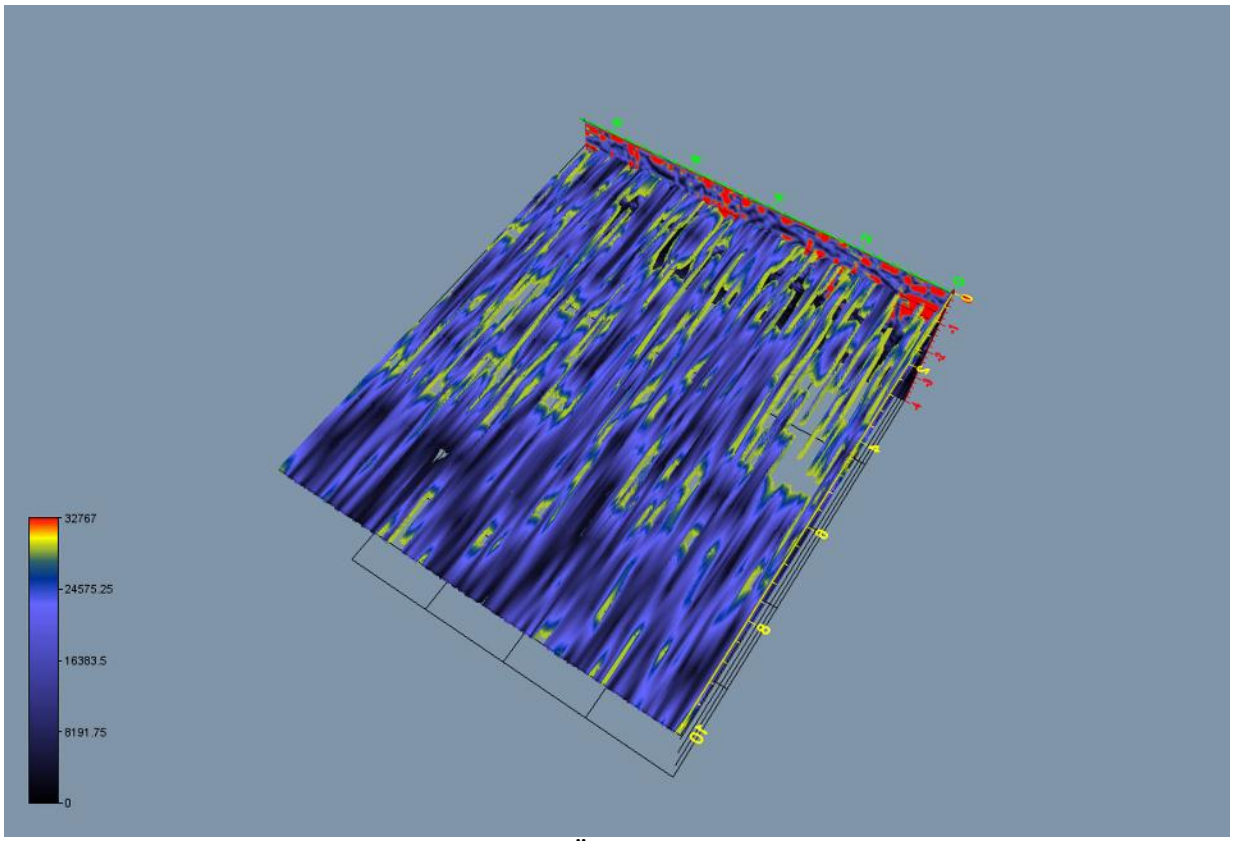
Şekil 32. K25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

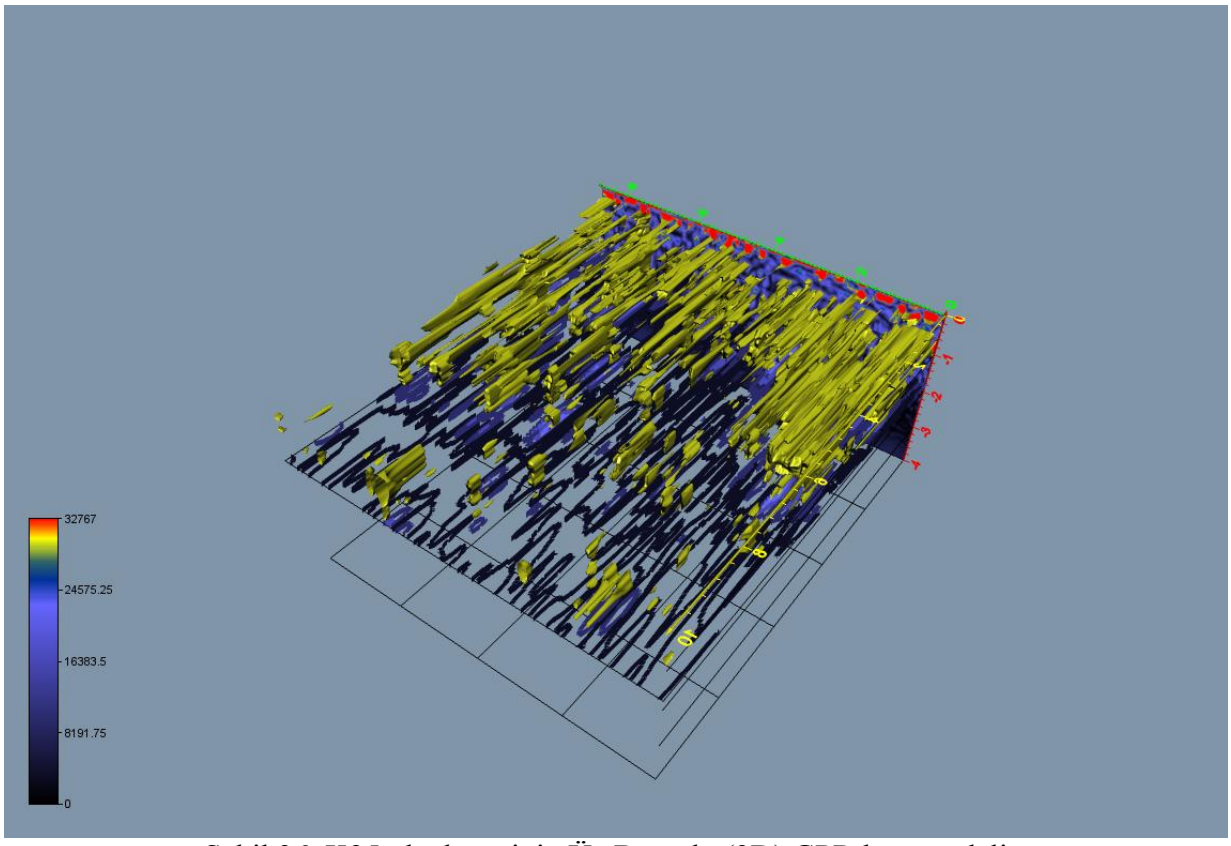
Şekil 33. K25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

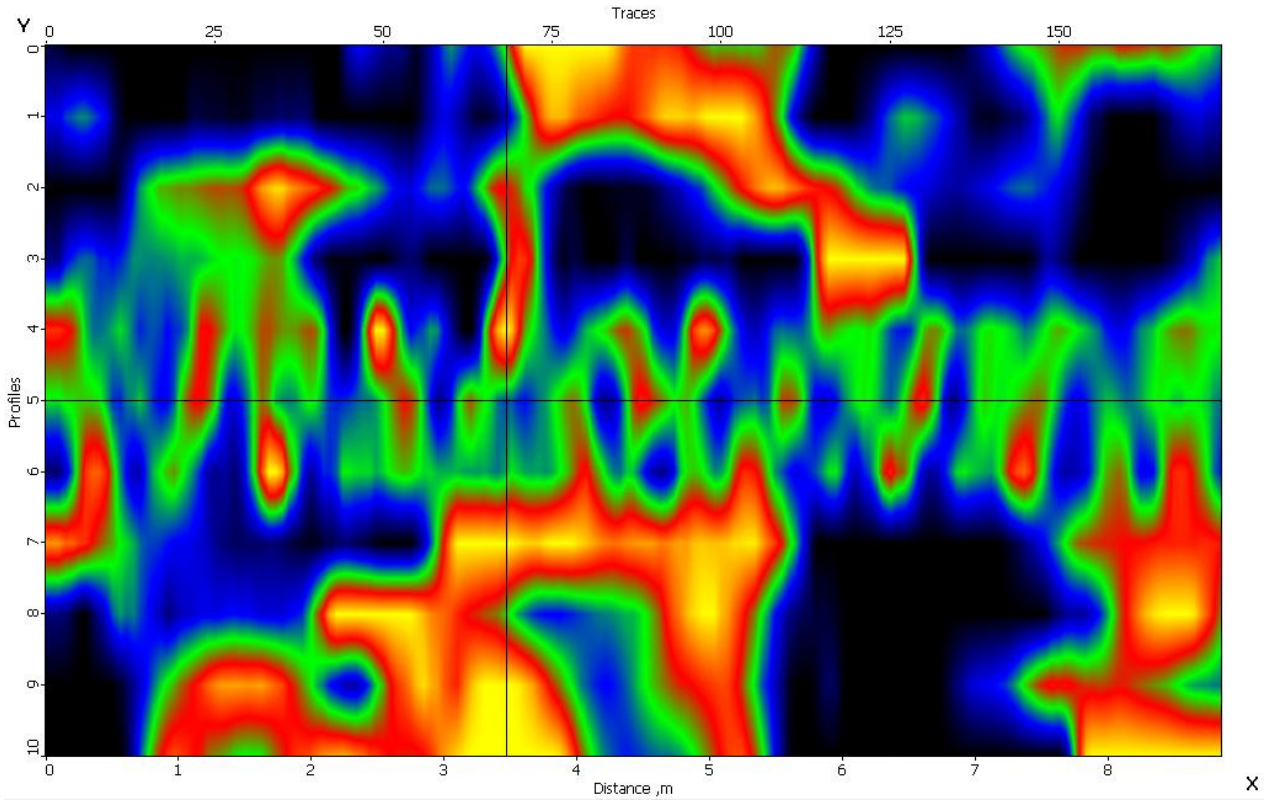
Şekil 34. K25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

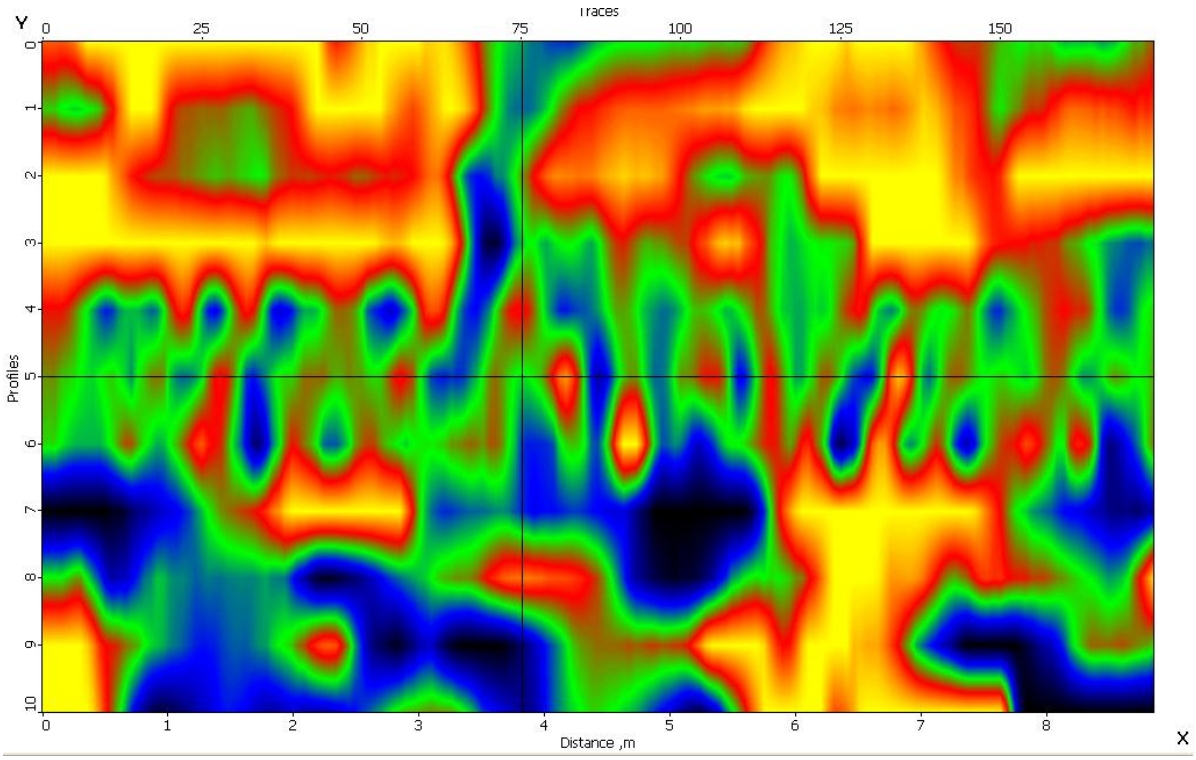
Şekil 35. K25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

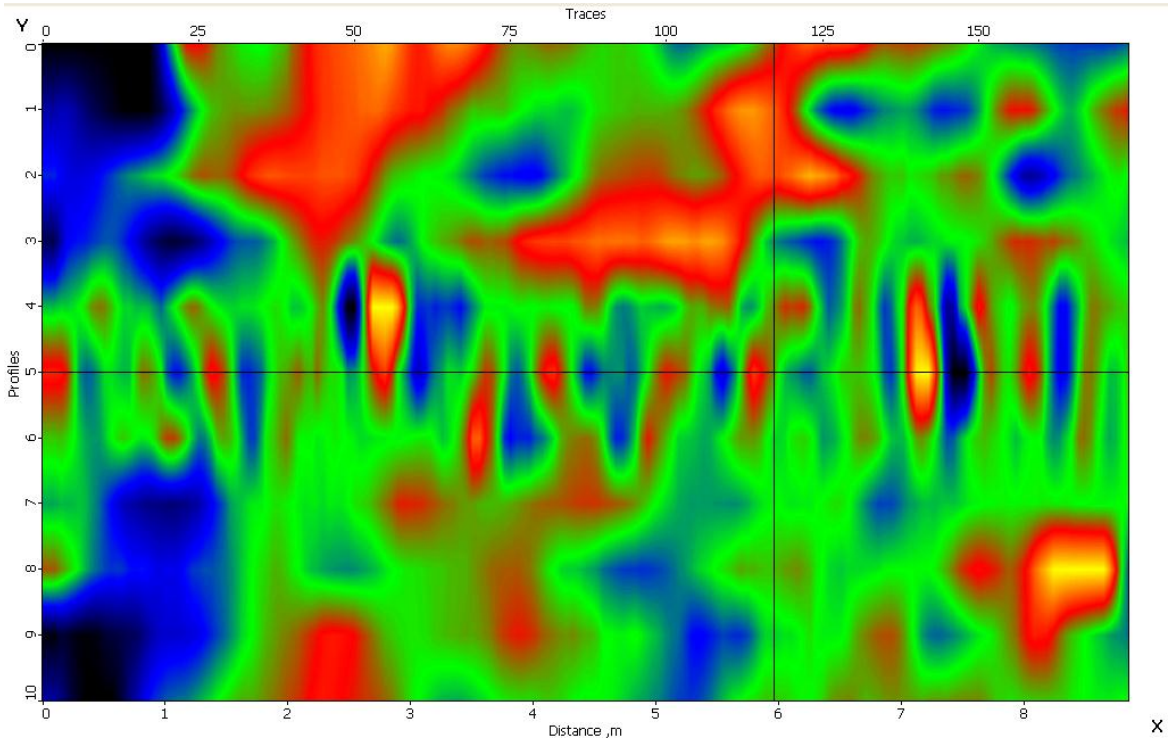
Şekil 36. K25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

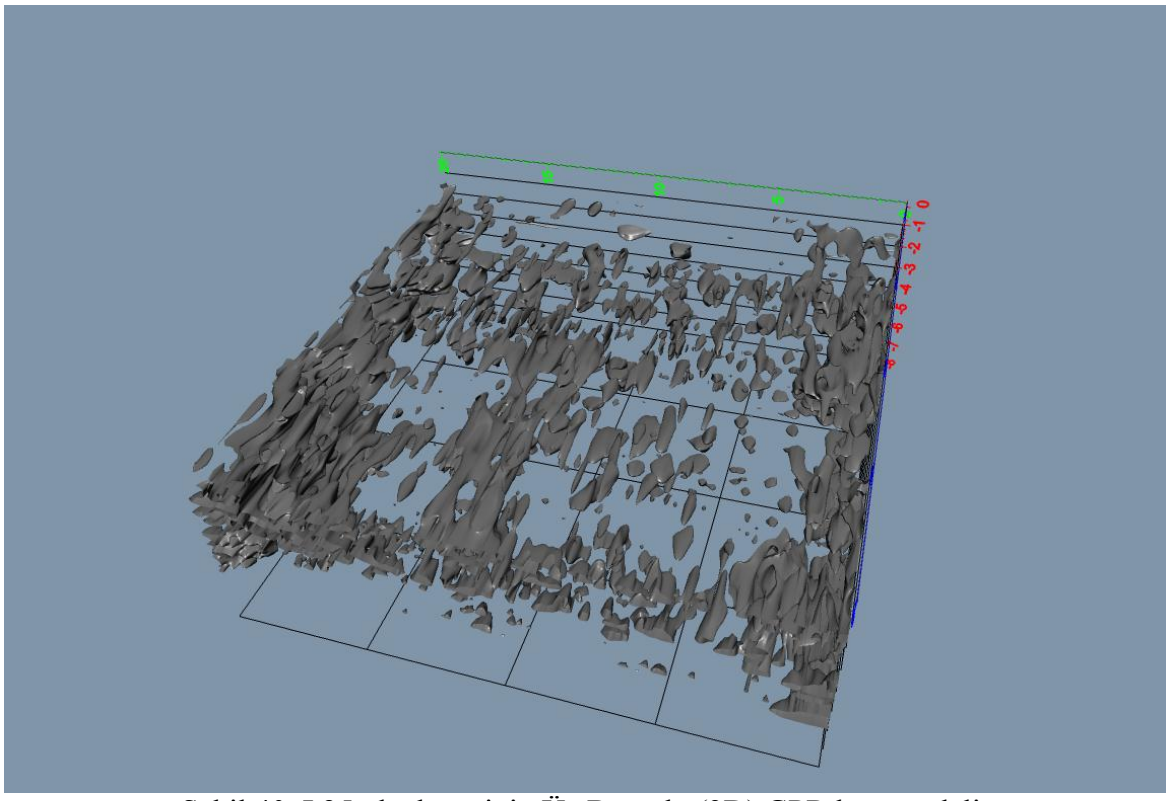
Şekil 37. L25 plan karesinin 0.90 m derinlikteki GPR 2D Genlik Dağılımı.

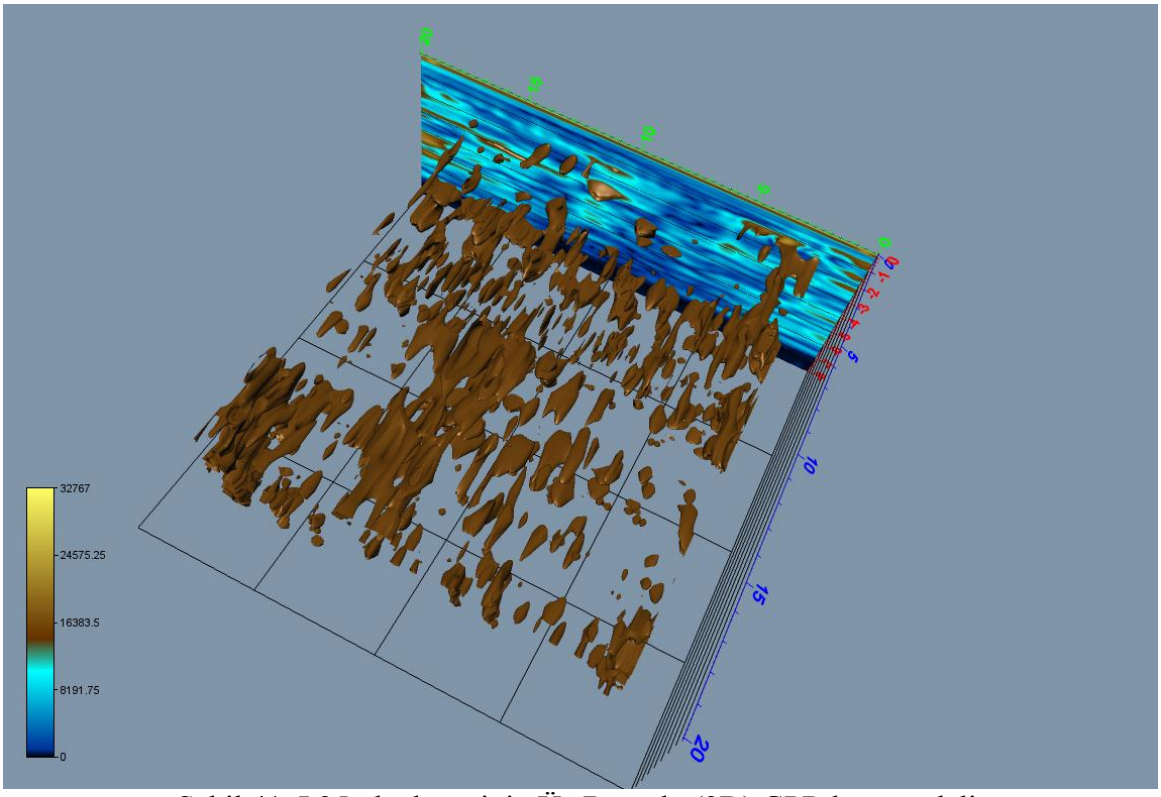
Şekil 38. L25 plan karesinin1.0 m derinlikteki GPR 2D Genlik Dağılımı.

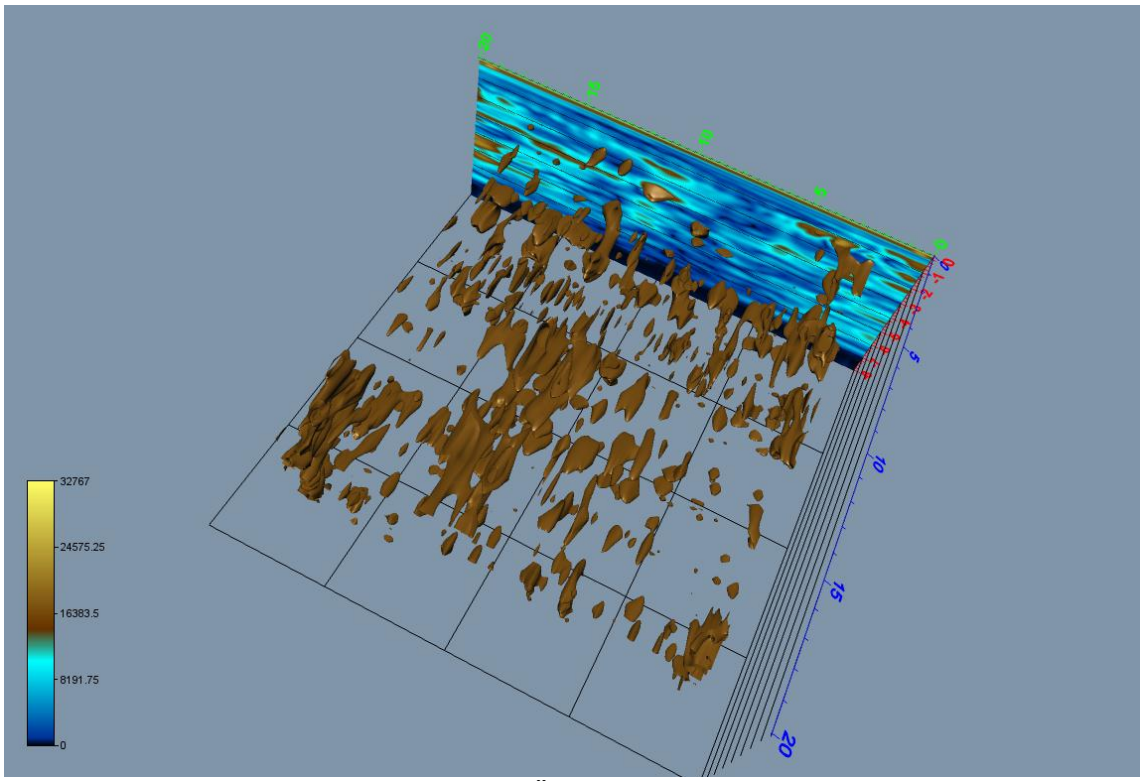
Şekil 39. L25 plan karesinin 2.0 m derinlikteki GPR 2D Genlik Dağılımı.

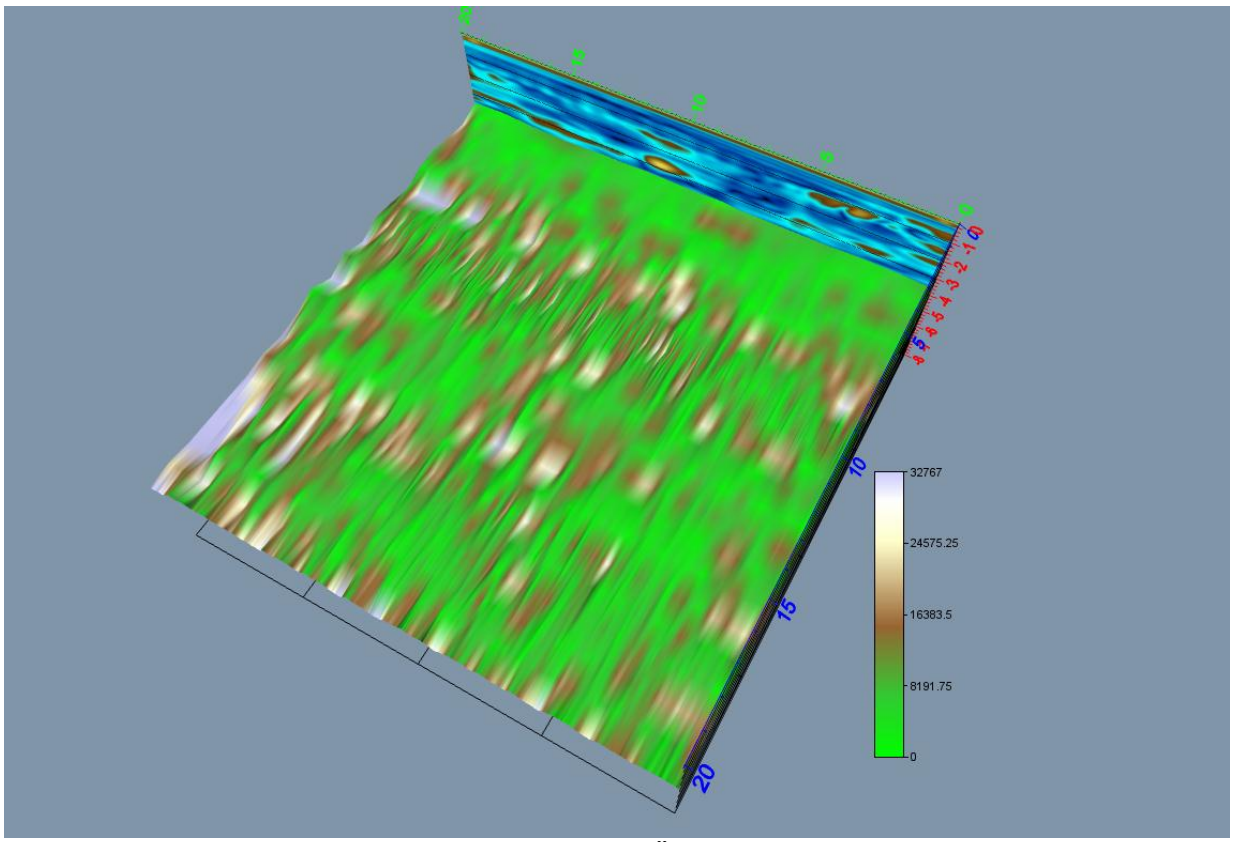
Şekil 40. L25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

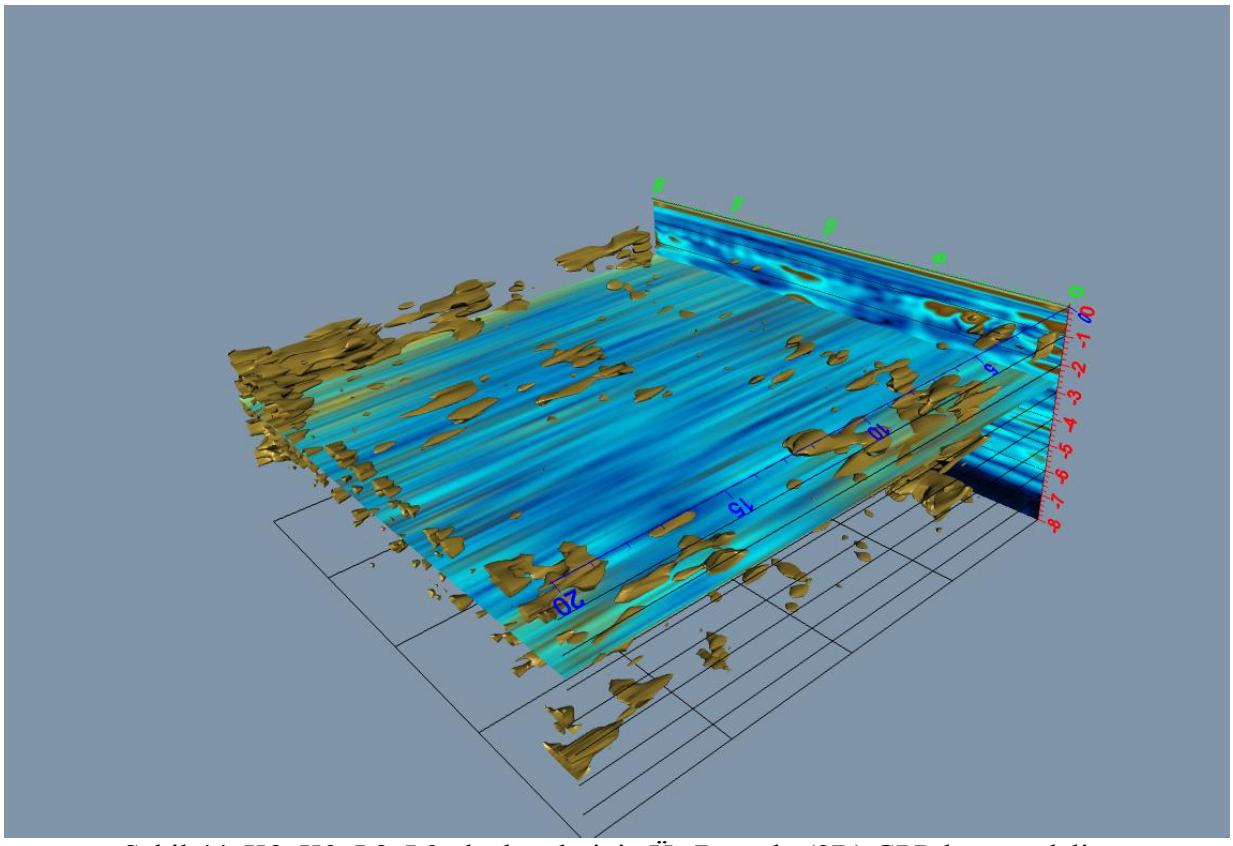
Şekil 41. L25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

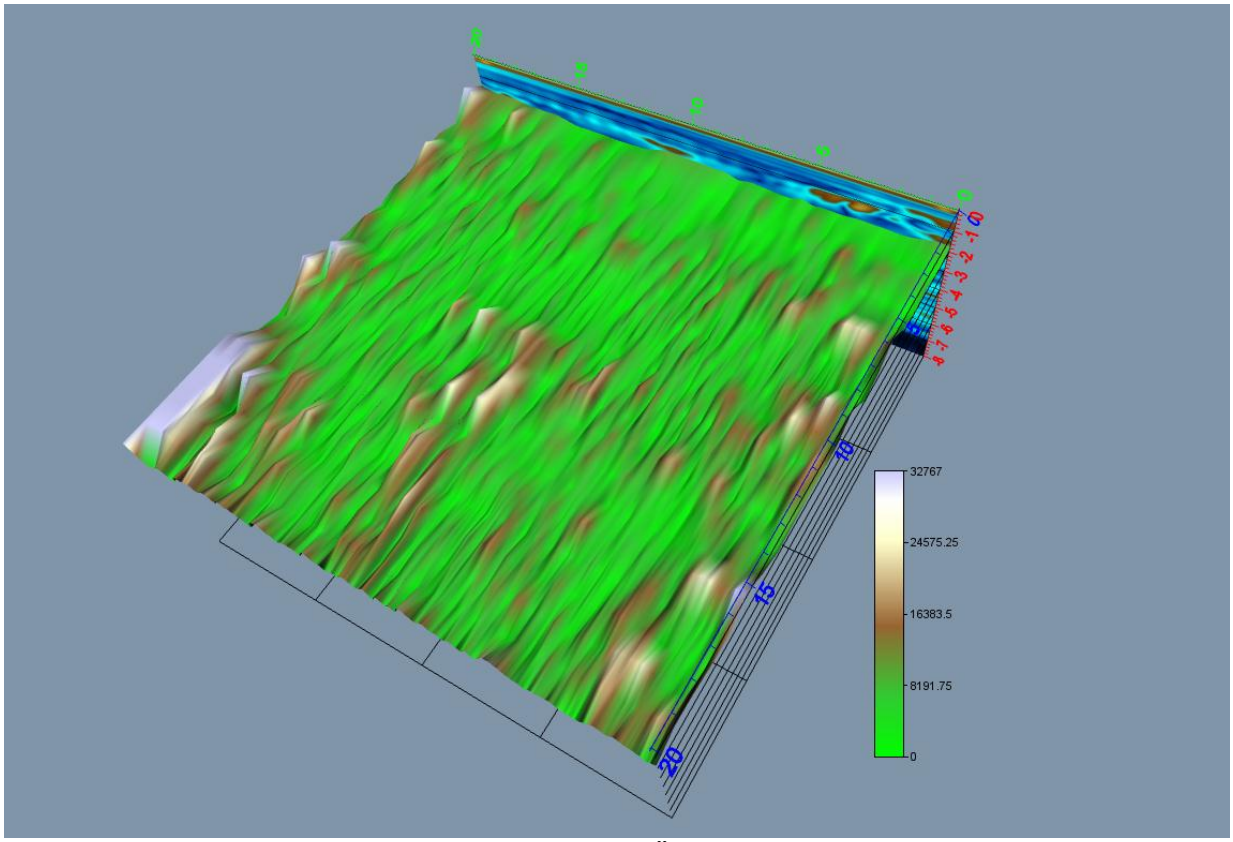
Şekil 42. L25 plankaresinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

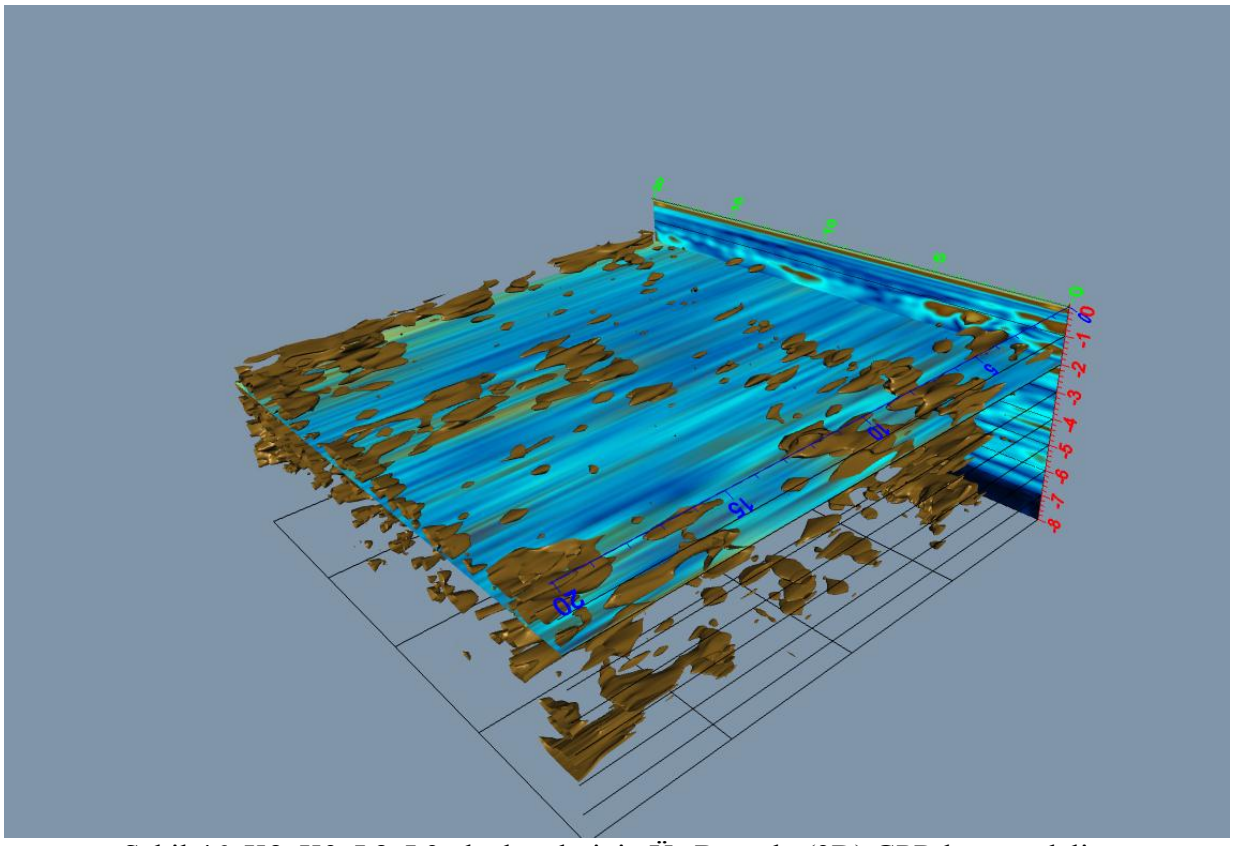
Şekil 43. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

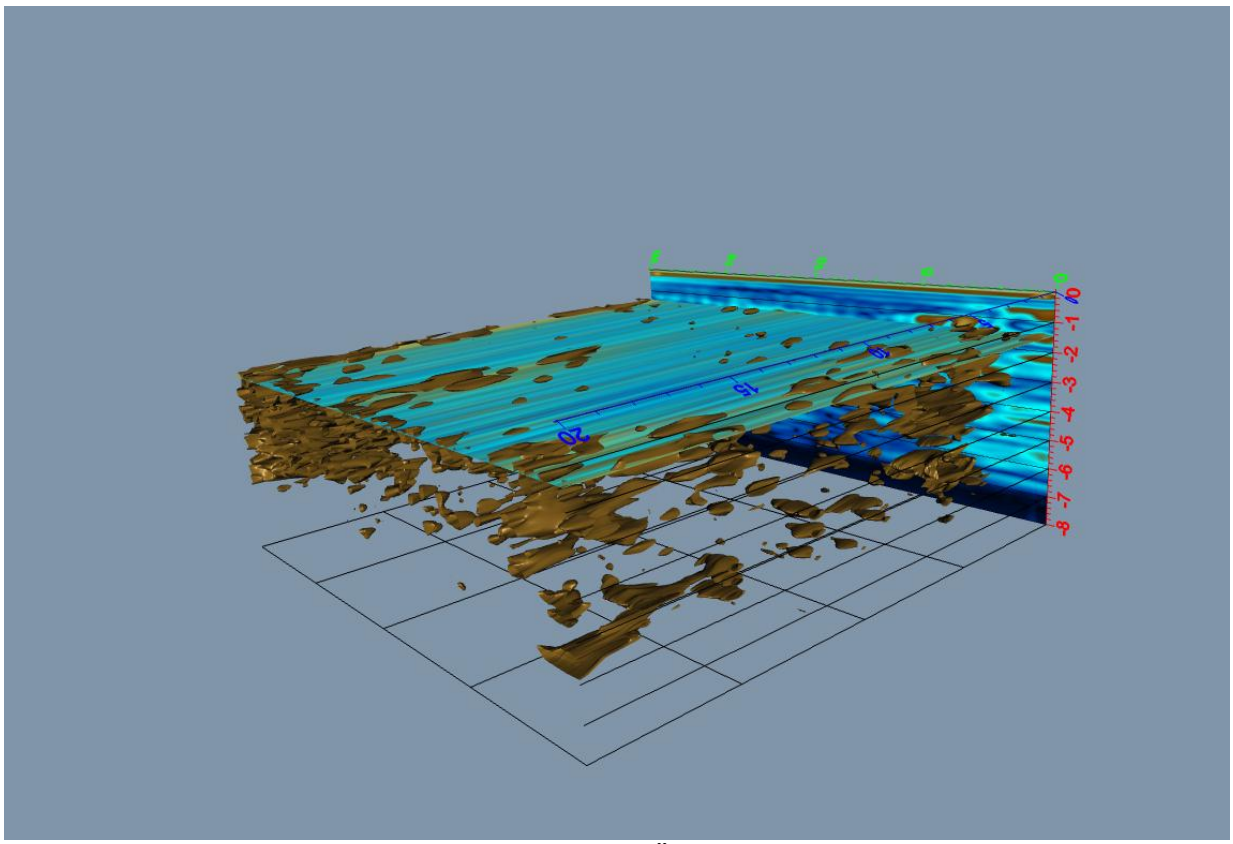
Şekil 44. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

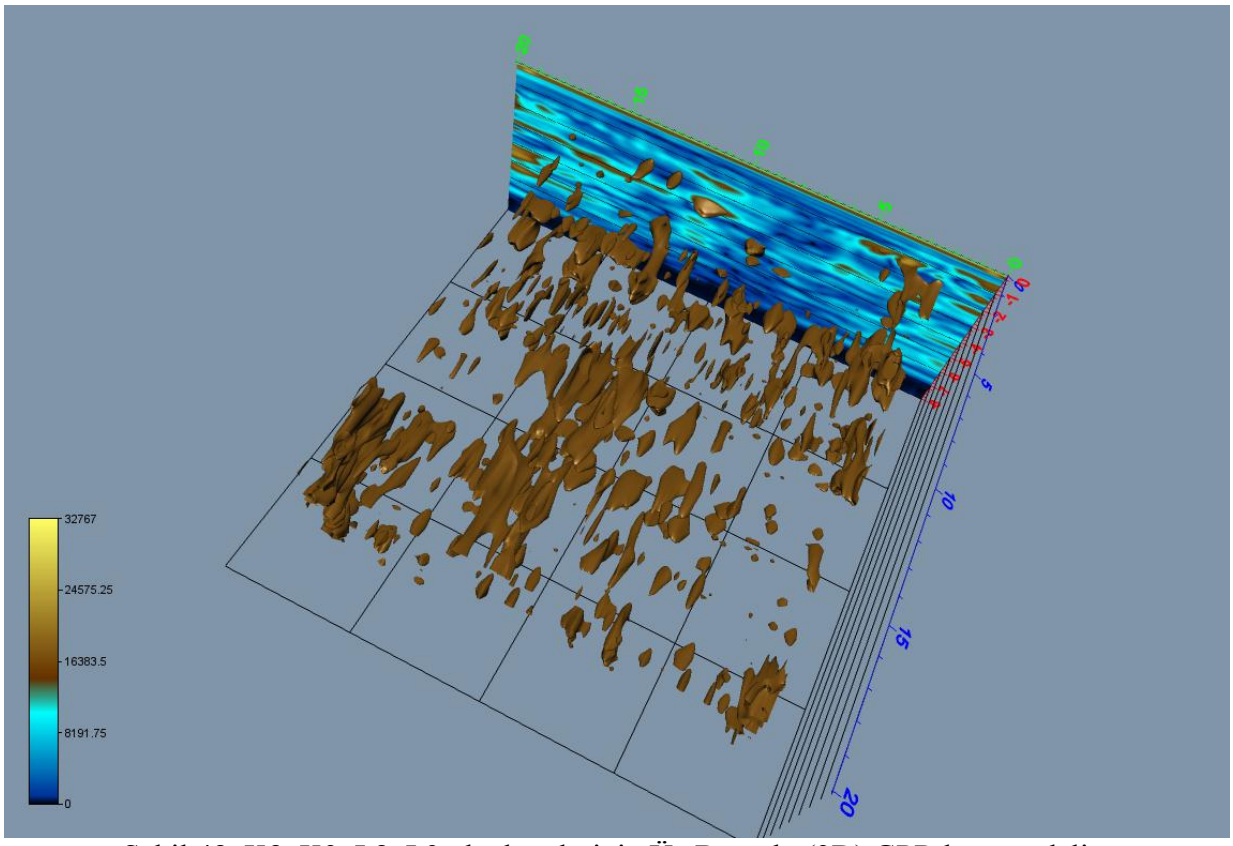
Şekil 45. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

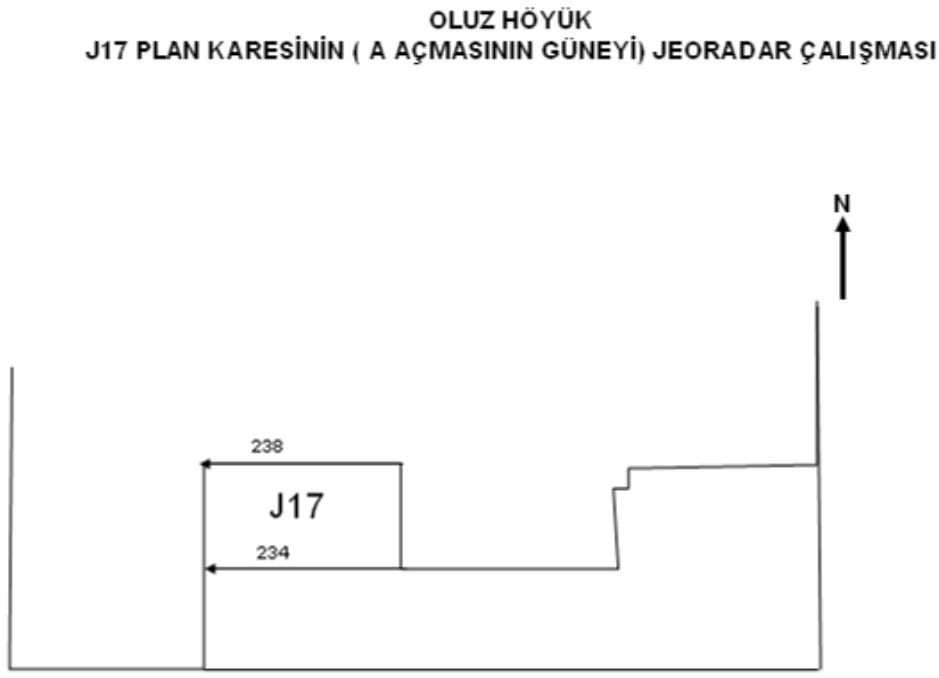
Şekil 46. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

Şekil 47. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

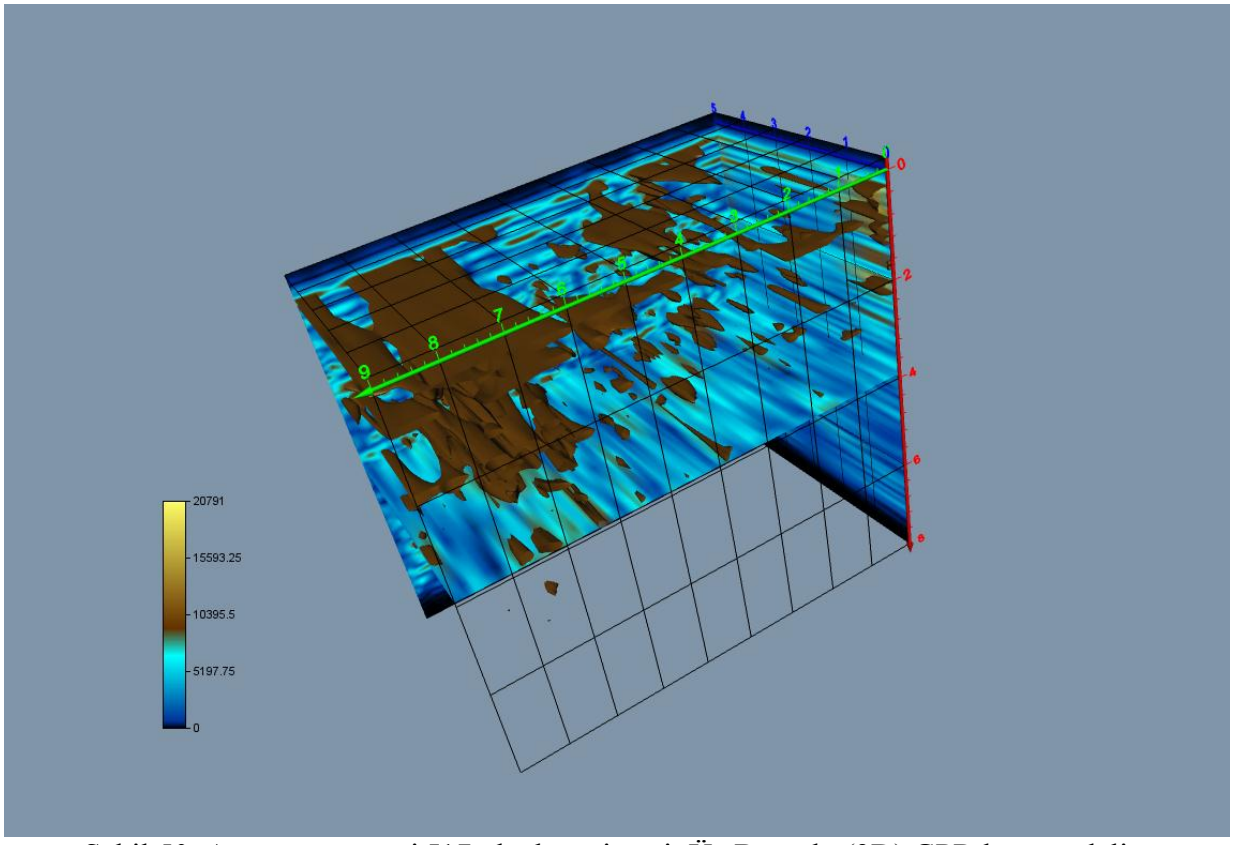
Şekil 48. K8, K9, L8, L9 plankarelerinin Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

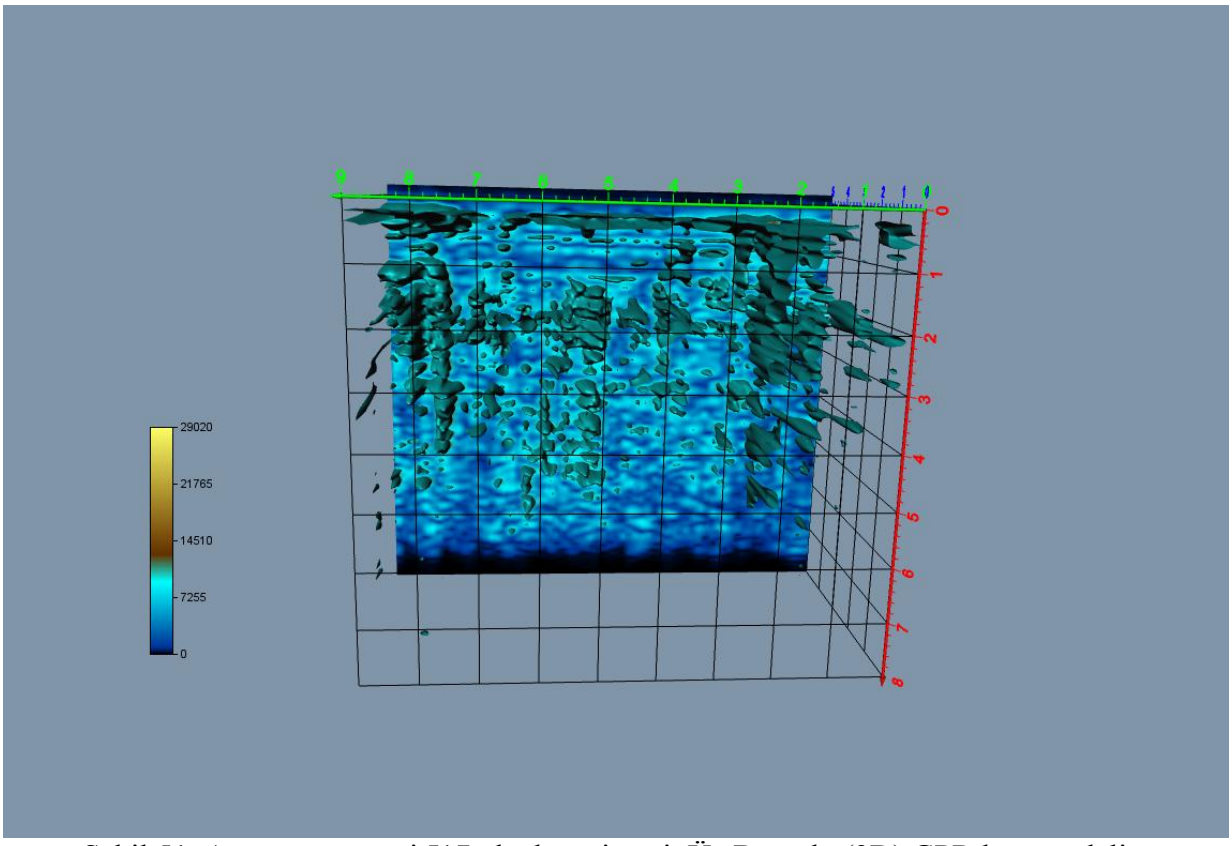
Şekil 49. A açması güneyi J17 plankaresi krokisi.

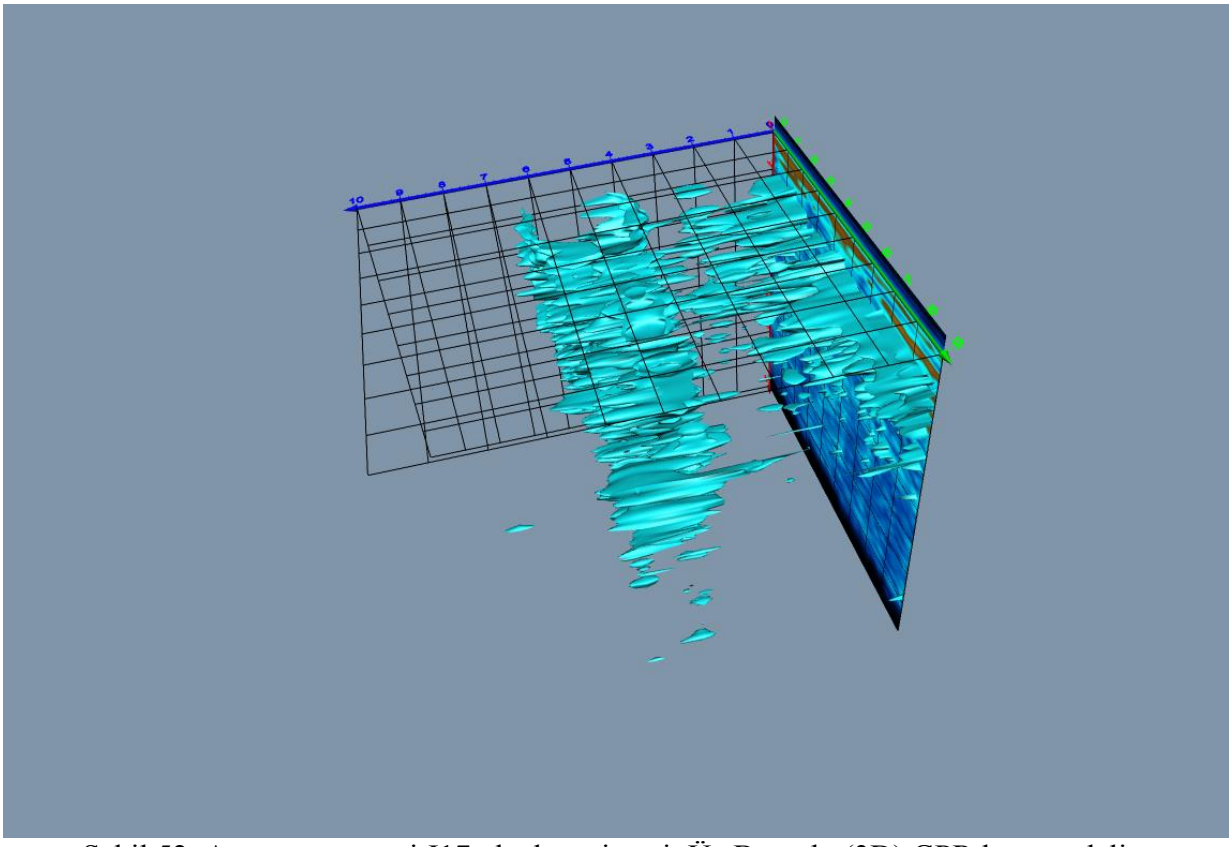
Res.5: A açması güneyi J17 plankaresinde GPR ölçmesi.

Şekil 50. A açması güneyi J17 plankaresine ait Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

Şekil 51. A açması güneyi J17 plankaresine ait Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

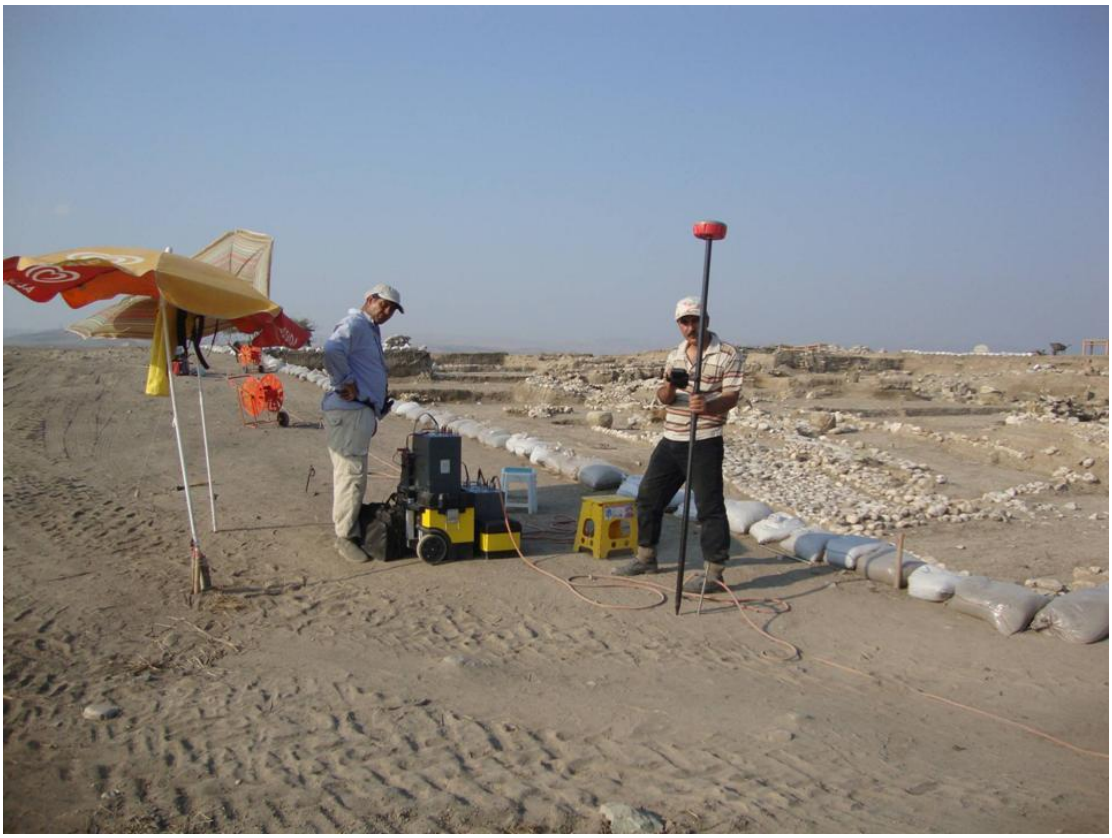
Şekil 52. A açması güneyi J17 plankaresine ait Üç Boyutlu (3D) GPR küp modeli.

JEOELEKTRİK ÖLÇÜMLER

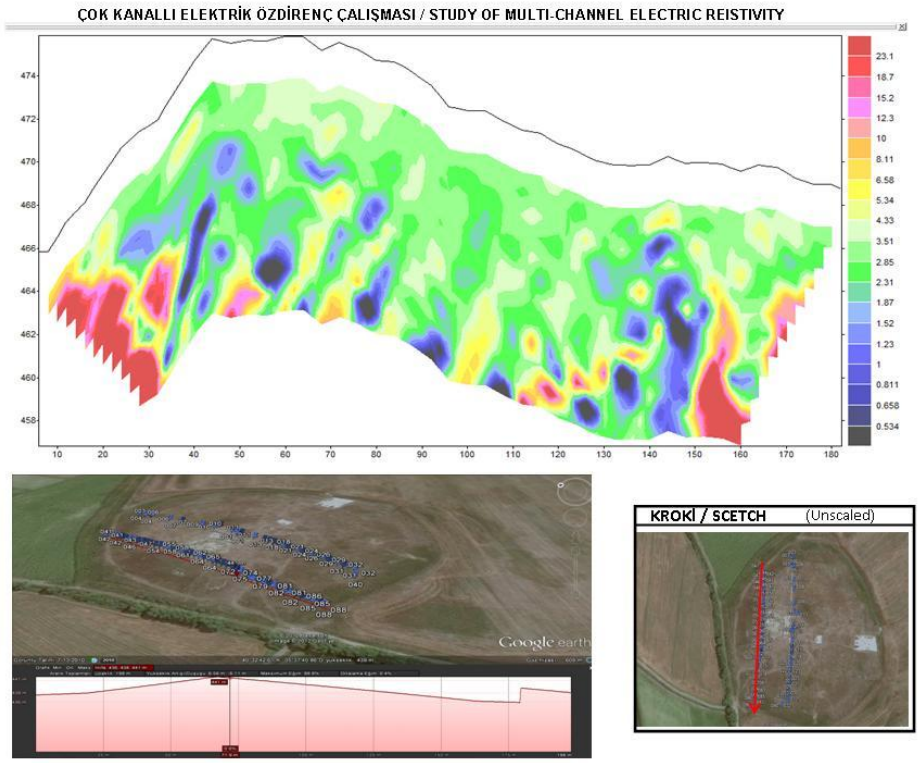
2011 yılı kazı döneminde Oluz Höyük'te K-G yönünde bir birine paralel iki uzun profilde çok-elektrotlu özdirenç ölçümler yapılarak höyüğün içinin rezistivite dağılımı belirlenmiştir (Şekil 2, Res.6). Sondaj-profil ölçü tekniği ile elde edilen veriler, hem yanal yönde hem de düşey yönde yeraltında mimari yapılara ait temellerin 2D özdirenç görüntülemesi yapılmıştır. Bu amaçla Oluz Höyük'te H8, H9, H10, H11, H12, H13, H14, H15, H16, H17, H18, H19, H20, H21, H22, H23, H24, H25, H26, H27, H28 ve M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, plankarelerinden geçecek şekilde bir birine paralel iki profilde çok elektrotlu resiztivite yöntemleri ile toprak altındaki farklı döneme ait tabakaların, olası yapı kalıntılarının ayrıntılı derinlik, uzanım ve konum bilgilerine ulaşılmaya çalışıldı (Şekil 53 ve 54). Çok elektrotlu rezistivite ölçümlerinde her bir elektotun konumu hassas GPS (DGPS) kullanılarak belirlendi (Res.7). Bu yöntem ile ölçülen GÖ (görünür özdirenç) değerleri ile, 2D ters çözümü yapılarak, höyüğün yapma-kesitleri oluşturulmuştur. Elde edilen 2D yapma kesitler incelendiğinde ova tabanından yaklaşık 15 m yükseklikli höyüğün üç farklı katmandan oluştuğu ve bu katmanlar arasında geçişlerin olduğu görüldü (Şekil 55).

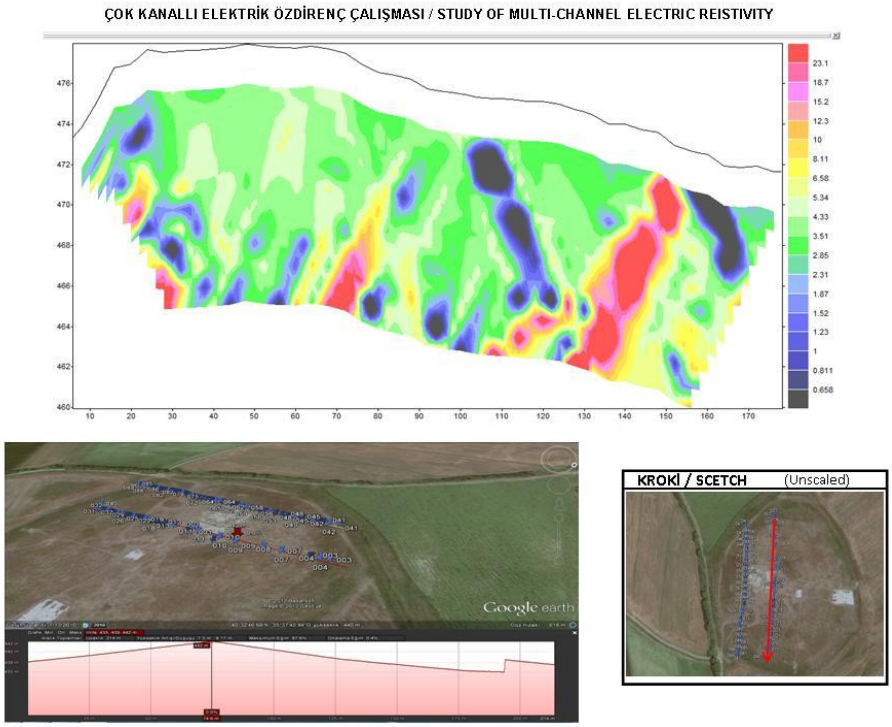
Res.6: Amasya Oluz Höyük'te Çok Elektrotlu Rezistivite Kullanılarak Jeoelektrik ölçüm.

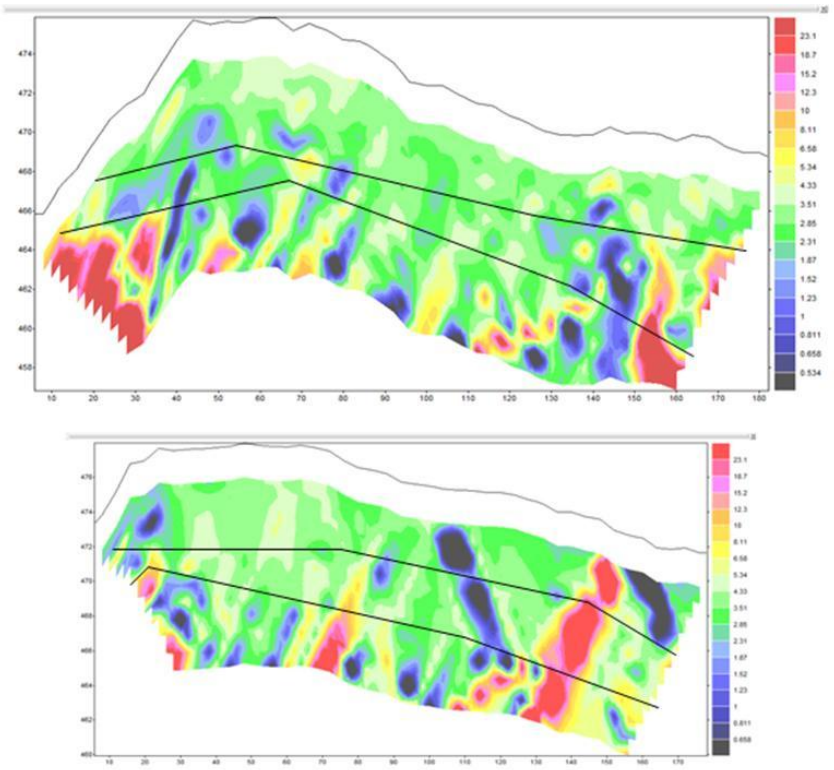
Res.7: Amasya Oluz Höyük'te Hassas GPS (DGPS) Kullanılarak elektrot konumlarının belirlenmesi.

Şekil 53. Amasya Oluz Höyük'te H8, H9, H10, H11, H12, H13, H14, H15, H16, H17, H18, H19, H20, H21, H22, H23, H24, H25, H26, H27, H28 plankarelerinden geçen 1. Profile ait Çok Elektrotlu Rezistivite Jeoelektrik ölçüm ve Yapma Kesiti.

Şekil 54. Amasya Oluz Höyük'te M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28 plankarelerinden geçen 2. Profile ait Çok Elektrotlu Rezistivite Jeoelektrik ölçüm ve Yapma Kesiti.

Şekil 55. Amasya Oluz Höyük'te I. ve II. Profillere ait 2D Çok Elektrotlu Rezistivite Jeoelektrik yapma kesitlerinin üç farklı kültür dönemine ait yorumlanmış görüntüsü.

SONUÇ

“Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi Projesi. TÜBİTAK Proje No. 109K027” kapsamında Amasya Oluz Höyük’ta Arkeojeofizik çalışmalar yapılmıştır.

Arkeojeofizik (Jeomanyetik, GPR ve jeoelektrik) ölçmelerinden amaç toprak altındaki olası arkeolojik yapı kalıntılarına ait ayrıntılı derinlik, uzanım ve konum bilgilerine ulaşılmaktadır.

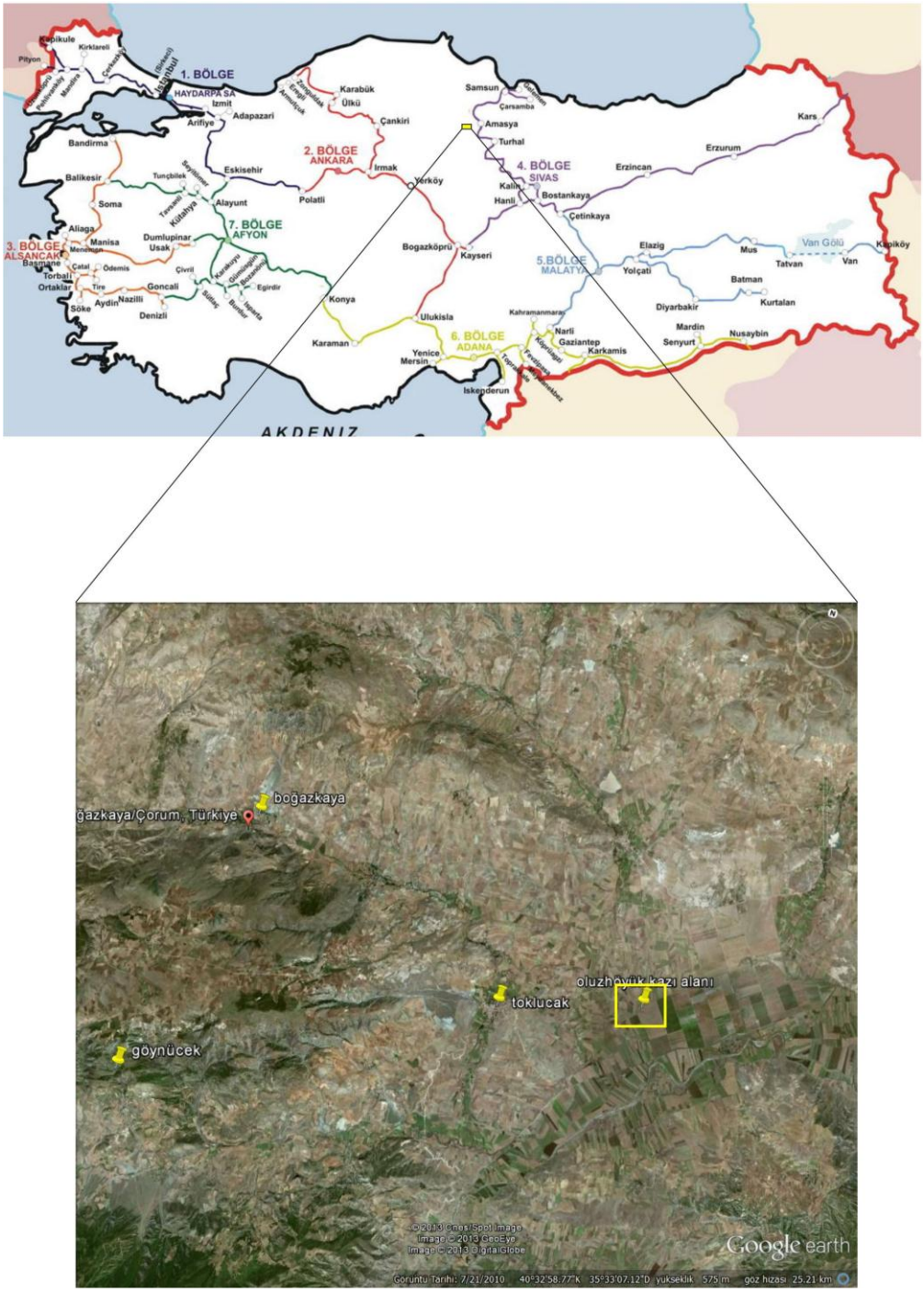
Arkeojeofizik yöntemlerle belirlenen yapılar ile bunun devamlılığının belirlenebilmesi için GPR, jeoelektrik ve manyetik ölçüm sonuçlarının test edilmesi amacıyla, saha içinde ve çevresinde, araştırma sondajlarının yapılması önerilmiştir.

Yrd.Doç.Dr. Fethi Ahmet Yüksel

VI).Arkeojeolojik Değerlendirme

GİRİŞ

Amaç: Göynücek (Amasya) Oluz Höyük ören yerinde devam eden arkeolojik kazılarda elde edilen verilere dayanarak, bu yapılardan ve avadanlıklardan alınan örneklerin ince kesitlerinin polarizan mikroskop altında incelenmesi, varsa petrografik ve fosil içeriği farklılıklarının ortaya konulması

Şekil 1. Yer bulduru haritası(Sarı çizgili alan Oluz Höyük kazı alanı)

ve bu suretle söz konusu alandaki arkeolojik yapıların inşaasında ve küçük taş araç gereçlerin yapımında kullanılan taş malzemelerin orijini ile bu taş malzemelerin bölgenin jeolojisi ile ilgisinin ortaya çıkarılması suretiyle malzeme tedarik alanlarının belirlenmesi.

Çalışma Alanının Tanıtılması

Çalışma alanı Amasya Göynücek yolunun Toklucak Köyü civarları olup, Amasya Merkezine yaklaşık 25 kilometre mesafededir. Çalışma alanına ulaşım Amasya Mecitözü ya da Göynücek yolu kullanılarak ulaşılabilinir (Bknz Şekil 1). Kazı alanı ise Toklucak köyünün doğusunda yer alır.

Araştırma ve İnceleme Metodu: Bu çalışma yapılırken öne çalışma alanına bir arazi gezisi düzenlenmiş ve bölgenin genel jeolojik yapısı ile litolojisi saha gözlemleri ile kaydedilmiştir. Diğer taraftan kazı alanından alınan örneklerin, tedarik alanlarının belirlenebilmesi için karşılaştırmalı olarak hem kazı alanından hem de çevresinden petrografik, mineralojik özellikleri yanında fosil içeriğini tespit edebilmek amacıyla örnekler derlenmiştir. Daha sonra bu örnekler tek tek incelenerek her birinin yukarıdaki özellikleri tespit edilmiş ve birbiriyle karşılaştırılmıştır. Bu örneklerin incelenmesi sırasında örneklere lokasyonlara göre isimler verilmiş olup bu isimlendirme aşağıdaki gibidir.
Örneğin:
Oluz Höyük kazı alanı Örnek (1,2,3… vs) : OHKA (1,2,3…vs) olarak adlandırılmıştır.
Buna göre Kazı alanı örnekleri OHKA1, OHKA2…..vs olarak adlandırılmıştır.
Bütün bunlar yapılırken bölgenin genel jeolojisi ve paleontolojisi hakkında daha önceden çeşitli kişi ve kuruluşlarca yapılmış çalışmalar da gözden geçirilmiş ve gerekli alıntılar yapılmıştır.

BÖLGESEL JEOLOJİ
Çalışma alanı (Çorum) ilçesine bağlı Boğazkaya köyüne yakındır. İnceleme alanının temelinde, yüksek basınç düşük sıcaklık metamorfizması geçirmiş şist, fillit, metaofiyolit, metavolkanit, metasedimenter ve mermer gibi kayaç topluluklarından oluşan Tozanlı Karmaşığı yer almaktadır. Bu temel üzerinde, genelde masif görünümlü, fosilli mikritik kireçtaşlarından Üst Berriasiyen yaşlı Ferhatkaya Formasyonu açılı uyumsuz olarak bulunmaktadır. Ferhatkaya Formasyonu üzerinde açılı uyumsuzlukla yer alan Alt Eosen-Lütesiyen yaşlı Çekerek formasyonu ise, Kozluca ve Kuzalan Kireçtaşı üyelerinden oluşmaktadır. Çakıltaşı, fosilli-çakıllı kumtaşı, fosilli-kumlu kireçtaşı, silttaşı, kiltaşı ve marn ardalanmasından oluşan Kozluca üyesi, temeldeki metamorfik birimler tarafından tektonik olarak üzerlenmektedir. Bol fosilli kireçtaşlarından oluşan Kuzalan Kireçtaşı Üyesi ise, Kozluca Üyesi üzerinde uyumlu olarak bulunmakta ve Ferhatkaya Formasyonu'na ait kireçtaşları tarafından tektonik olarak üzerlenmektedir. Tüm bu birimler üzerinde de açılı uyumsuzlukla Üst Miyosen-Pliyosen yaşlı genelde çimentolanmamış ya da yer yer çok gevşek-gevşek çimentolu çakıltaşlarından meydana gelen Çerkeş Formasyonu ve alüvyonlar yeralmaktadır. Çalışma alanının tektonik deformasyon biçimi, temel ve örtü kayalarını içeren bindirme sistemleri ile denetlenmektedir. Permo-Triyas yaşlı Tozanlı Karmaşığı ve Üst Berriasiyen yaşlı Ferhatkaya Formasyonuna ait birimler KKB-GGD doğrultulu sıkışmanın

güdümünde Lütesiyen yaşlı istif üzerine bindirmiştir. Orta Eosen ya da sonrası deformasyon ise, DKD-BGB doğrultulu kıvrımlar ve bindirme fayları ile temsil edilmektedir(Bknz Şekil 2).

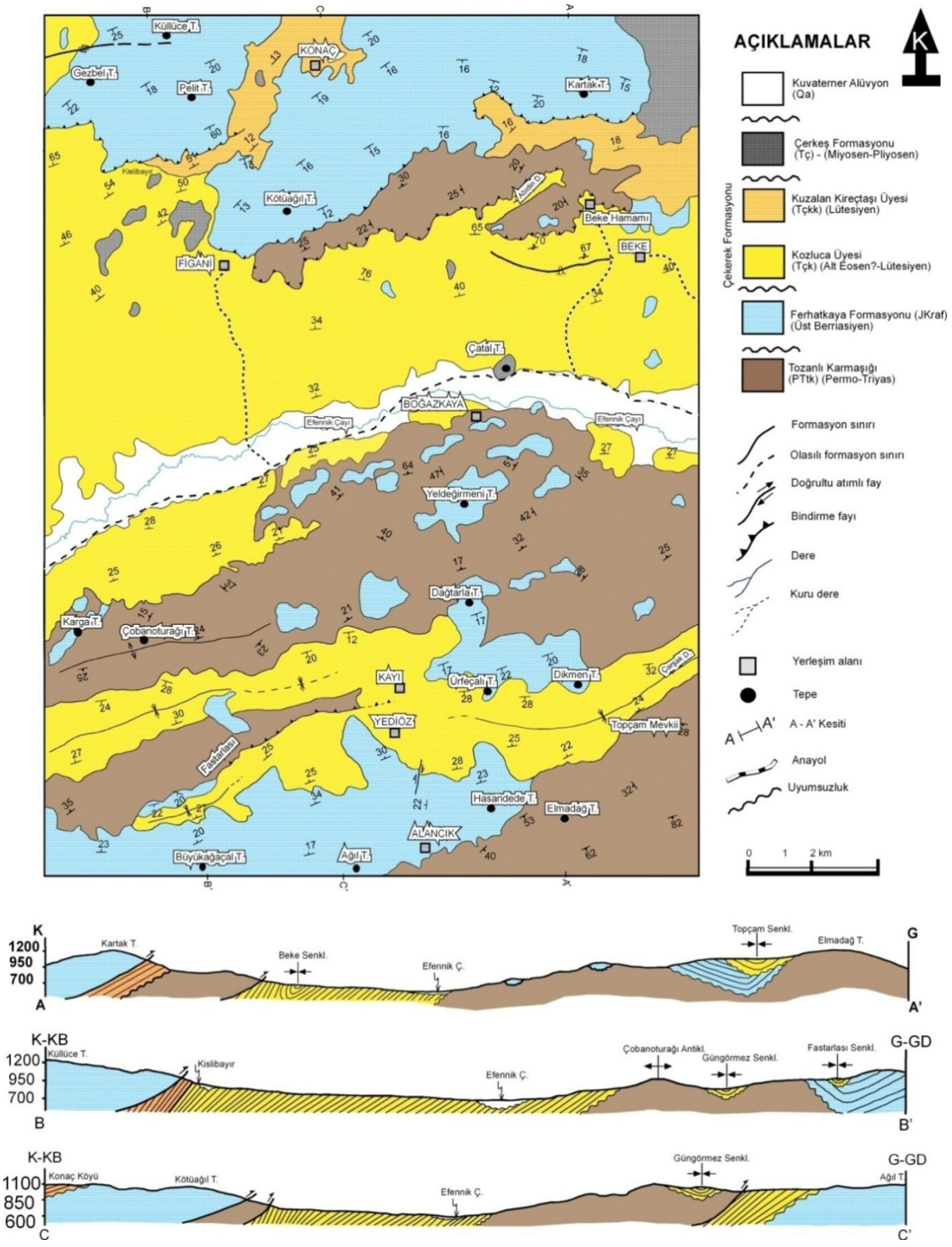
STRATİGRAFİ

Tozanlı Karmaşığı (PTtk)

Çalışma sahasındaki metamorfik birimleri Seymen (1991,1993) Tokat Masifi içerisinde Tozanlı Karmaşığı olarak adlandırmıştır ve bu çalışmada da ay Amasya yöresindeki sığ Üst Berriasiyen yaşlı denizel karbonatlar için Ferhatkaya Formasyonu adlaması ilk olarak Alp (1972) tarafından yapılmıştır. Bu birim, çalışma alanının güneyinde kendisinden yaşlı birimler (Tozanlı Karmaşığı) üzerinde açılı uyumsuzlukla yer alırken, kendisinden genç birimler (Çekerek Formasyonu) tarafından da açılı uyumsuzlukla örtülmektedir(Bknz. Şekil 3).

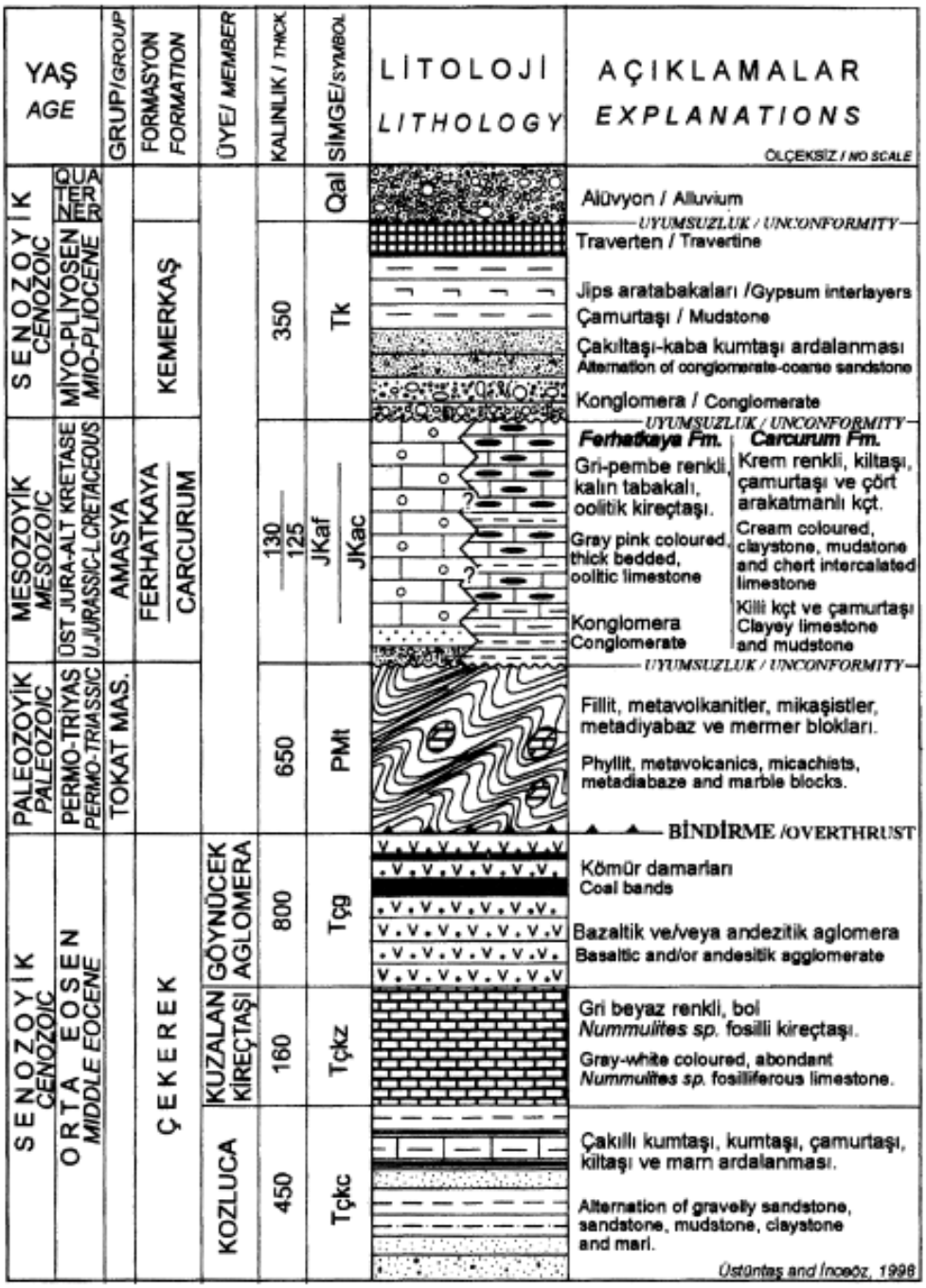
Çekerek Formasyonu (Tç)

Çalışma sahasında transgresif olarak bulunan, güneyde Ferhatkaya Formasyonu'na ait birimleri açılı uyumsuzlukla örten, kuzeyde ise Ferhatkaya Formasyonu ve Tozanlı Karmaşığı tarafından bindirme ile üzerlenen taban konglomerası, fosilli-çakıllı kumtaşı, kumlu-fosilli kireçtaşı, silttaşı, kiltaşı, marn ardalanması ile bol fosilli kireçtaşlarından oluşan, kıvrımlı bir yapı sunan, jips ara katkıları ve kömür bantları içeren Alt Eosen?-Lütesiyen yaşlı kayaçlar ilk kez Özcan ve diğerleri (1980) tarafından Çekerek Formasyonu olarak adlandırılmıştır (Bknz. Şekil 3). Bölgede temeli oluşturan metamorfik birimler çalışma alanının güneyinde Üst Berriasiyen yaşlı Ferhatkaya Formasyonuna ait kireçtaşları tarafından açılı uyumsuzlukla örtülmektedir (Bknz. Şekil 3).

Şekil 2 Bölgenin Jeoloji Haritası ve Kesitler(Akpınar vd. 2003)

Ferhatkaya Formasyonu (JKraf)

Şekil 3 Bölgenin Genelleştirilmiş Stratigrafik Kesiti(Üstüntaş ve İnceöz 1996)

Kozluca Üyesi (Tçk)

Kozluca Üyesi'ne ait kireçtaşları inceleme alanının güneyinde, Ferhatkaya Formasyonu üzerinde açılı uyumsuzlukla bulunmaktadır. Kayı köyü ile Fas Tarlası arasındaki bölgede ise Tozanlı Karmaşığına ait metamorfitler tarafından KB-GD yönlü bir bindirme ile üzerlenmektedir. İnceleme alanının kuzey kesimlerinde Beke ve Figani köyleri arasındaki bölgede, Tozanlı Karmaşığı Kozluca Üyesi'ne KKB-GGD yönünde bindirmektedir. Bu

bölgedeki katmanlar bindirmenin etkisiyle kıvrımlanmış, dikleşmiş ve devrik bir yapı kazanmıştır (Bknz. Şekil 3).

Kuzalan Kireçtaşı Üyesi (Tçkk)

Kuzalan Kireçtaşı Üyesi, Kozluca Üyesi üzerinde uyumlu olarak bulunmaktadır ve Ferhatkaya Formasyonuna ait kireçtaşları tarafından K-G, KD-GB yönlü bindirmelerle üzerlenmektedir. Gri, beyaz, krem, pembemsi renkli bol fosilli kireçtaşlarından oluşan düzenli katmanlanmalı (orta-kalın) birimin taban seviyeleri ince taneli çakıllı seviyelerden meydana gelmekte olup, bol miktarda kırık-çatlak ve eklem düzlemleri içermektedir(Bknz. Şekil 3).

Çerkeş Formasyonu (Tç)

Lütesiyen sonunda meydana gelen orojenik ve epirojenik hareketlerin etkisiyle
bölgedeki yükselme ve alçalmalar sonucunda oluşan karasal sedimantasyon ortamlarında çökelen birimler ilk kez Öztürk (1979) tarafından Çerkeş Formasyonu olarak adlandırılmıştır. Çerkeş Formasyonu, altındaki birimler üzerinde açılı uyumsuzlukla yatay olarak yer almaktadır. Birim kırmızımsı kahverengi, yeşilimsi, gri renkli, genelde çimentosuz, yer yer de gevşek çimentolu çakıltaşlarından oluşmaktadır. Taneler genelde kötü-orta boylanmalı olup, nispebeten orta-iyi yuvarlaklaşmış bazalt, çört, radyolarit, kireçtaşı, şist çakıllarından oluşmaktadır (Bknz. Şekil 3).

Kemerkaş Formasyonu

Birim genel olarak konglomera, çakıltaşı-kaba kumtaşı ardalanması, çamurtaşı, jips aratabakaları ve travertenlerden oluşur. Birimin bu litolojisi, daha çok üzerinde yer aldığı temel kayaçların litolojisi ile sıkı ilişkilidir. Bu nedenle birim, çalışma alanının farklı kesimlerinde farklı litolojik özellikler sergilemektedir.

YAPISAL JEOLOJİ

İnceleme alanı, Kırşehir Masifinin kuzeydoğusunda, Pontid ve Anatolid kuşaklarının birbirine yaklaştığı bölgede yer almaktadır. Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun splay faylara ayrıldığı orta kesiminde, Çorum-Taşova ve Ezinepazarı- Sungurlu fay zonları arasında kalan inceleme alanı içerisinde yüzeyleyen kaya birimlerindeki ana yapısal elemanlar, yaklaşık olarak BKB-DKD doğrultulu KKB'dan GGD'ya doğru gelişmiş bindirmeler ve BGB-DKD doğrultulu kıvrım eksenleri şeklinde gelişmiştir.

3.PETROGRAFİK VE PALEONTOLOJİK İNCELEMELER

Yapılan arazi gezileri ve bu geziler esnasında derlenen kaya örneklerinin petrografik, mineralojik özellikleri ile fosil içerikleri aşağıdaki gibidir.

Kazı Alanı Örnekleri

OHKA 1: volkanosedimenter: Bu örnek kazı alanında duvar kalıntılarından alınmış ve örnekten mikroskopta incelemek üzere ince kesitler hazırlanmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:
Yeşilimsi gri kumtaşı görünümünde volkanosedimenter kayaçtır. bu kaya Permo-Triyas yaşlı olan Tozanlı karmaşığı içerisindedir ve

a

b

Şekil 4 Kazı alanındaki antik kentte kullanılan volkanosedimenter(OHKA1).
a: volkanosedimenter kayaçtan yapılmış bir curun. b:aynı birimin arazideki görünümü (Doğantepe ve civarı).

bölgenin güney ve kuzey kesimlerinde bulunan birimden gelmiş olmalıdır. Bu litolojik birim tabakalı yapıda olup bazen fenokristalendir. Birim içerisinde fosil bulunamadığından yaşı stratigrafik ilişkilere göre verilmiştir (Bknz Şekil 4).

Mikroskopik inceleme:
Polarizan mikroskop altında metakuvars ve volastonit biotit, flogopit izlenmekte ve taneler arasındaki malzeme silisli çimentodur. Örnek içerisinde yer yer laminasyon izlenir ve deformasyon yapıları (fissürler, mikrokıvrımlar vs.)görülmektedir.

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Doğantepe ile aynı özellikleri göstermekte olup, Kazı alanında kullanılan bu kayalar Doğantepe civarından getirilmiş olmalıdır.

OHKA 2: Mermer: Bu örnek kazı alanında ait sütun ve kaidelerde kullanılmakta olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla mikroskopta incelemek üzere ince kesitler hazırlanmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:

Grimsi beyaz kristalize kireçtaşı, Bu birim stratigrafik incelemelerde Permo-Triyas yaşlı Tozanlı karmaşığı içerisinde mercekler şeklinde olan mermerlere ait olmalıdır. Bu litolojik birimin rengi grimsi bej ya da beyaz olup, iri kristallidir (Bknz Şekil 5,6).

Şekil 5 Kazı alanındaki sütun kaidelerden kopmuş mermer parçası (OHKA 2)

Mikroskopik inceleme:

Polarizan mikroskop altında kalsit kristalleri belirgin olup, kayaç tam kristalize ve sparitik dokuludur. Volastonit ve mika yanında kuvars zerrecikleri izlenir. Mikro fissürlerde sparikalsit çatlak dolgusu vardır. Bu birimde fosile rastlanmadığından yaşı stratigrafik olarak verilmiştir.

Şekil 6 Mermerlerin arazide yakından görünümü(Amasya merkez ve civarı)

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Amasya merkezindeki mermerlerle aynı özellikleri göstermektedir. Dolayısıyla OHKA2 örnekleri Amasya merkezden alınmış olmalıdır.

OHKA 3: Konglomera: Bu örnek Kazı alanında bulunan sütun ve kaidelerde kullanılmakta olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla örnek derlenmiş ancak sadece makroskopik inceleme yapılmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:

Bej beyaz kötü boylanmalı diajenezini tamamlamış çakıltaşı. Çakıl teneleri genellikle kireçtaşı, marn şist ve mermer parçaları. Taneler yarı yuvarlak köşeli az köşeli olup, amatriksi karbonatlı kırmızı renkli kum-kil-silttir. Özellikle ofiyolitlerden ve kireçtaşlarından kopup gelen çakıllar daha çok taşınmıştır. Çünkü daha yuvarlaklaşmış görünmektedir (Bknz Şekil 7).

Şekil 7 Diajenezini tamamlamış konglomera(Toklucak Köyü Batısı)

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Toklucak Köyü batısındaki konglomeralarla aynı özellikleri göstermektedir. Dolayısıyla OHKA3 örnekleri Buralardan gelmiş olmalıdır.

OHKA 4: Anhidrit: Bu örnek kazı alanına ait duvarlarda ve bazı araç gereçlerin yapımında kullanılmakta olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla mikroskopta incelemek üzere ince kesitler hazırlanmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:

Bej, gri ve beyaz anhidirit. Bu birim marn ara tabakalı olup, oldukça yumuşak bazen kil ara bantlı, kristalize evaporitik sedimenter bir kayaçtır. Birim aynı zamanda keskin köşeli, beyaz renkli, bolca silisi yumruludur. Bu birim Miyosen-Pliyosen yaşlı Kemerkaş formasyonundan, dolayısıyla Yalnızköy ve Karakaya civarlarından getirilmiş olmalıdır. (Bknz Şekil 7).

Şekil 7 Kazı alanındaki örgü duvarlarda Anhidrit bloklar (OHKA4)

Mikroskopik inceleme:
Polarizan mikroskop altınd kalsit kristalleri belirgin olup kayaç tam kristalize ve çoğunlukla mikritik dokudadır. İnce kesitlerde yer yer mikro çatlaklarda bazen sparit damarları izlenir. Mikroskop altında bazı kesitlerde kum taneleri izlenmekte olup, bazen de volkanik tüf içerir. Bu birim altında ve üstündeki birimler içinde bulunan *Cloborotalia , Ostracoda sp.* ve *Chara sp.* mikrofosillerine göre Miyosen-Pliyosen yaşındadır Özcan ve diğ. (1980).

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Yalnızköy ve Karakaya civarlarından alınan örneklerle Dolayısıyla OHKA 4 örnekleri bu civarlardan alınmış olmalıdır.

OHKA 5: Breş: Bu örnek kazı alanında pek çok duvarda örme taş olarak ve sutun olarak kullanılmakta olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla örnek derlenmiş ancak sadece makroskopik inceleme yapılmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:
Bej beyaz kötü boylanmalı köşeli, çok köşeli çakıltaşı. çakıl teneleri genellikle kireçtaşı, marn ve mermer parçalarıdır. Tanelerin boylanlanması orta, bazen kötüdür.

Şekil 8 Breşlerin arazide görünümü(Toklucak köyü batısı)(OHKA 5)

Matriksi karbonatlı kırmızı renkli kum-kil-silttir. Özellikle kireçtaşlarından kopup gelen çakıllar egemendir. Kayaç kırmızımsı rekte ve yer yer kolayca kırılıp dökülmektedir ve matriks desteklidir(Bknz Şekil 8).

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Toklucak köyü batısındaki breşlerle aynıdır. Çünkü bu alanlarda yapılan incelemelerde ana fay zonlarına ait fay breşleri de görülmüş olup, örneklerdeki tanelerin de genellikle aynı kökenli köşeli çakıllardan oluşması da bu durumu desteklemektedir. Dolayısıyla OHKA5 örnekleri buralardan getirilmiştir.

OHKA 6: Bazalt: Bu örnek antik kente ait duvarlarda çakıl ya da blok olarak kullanılmış olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla mikroskopta incelemek üzere ince kesitler hazırlanmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:

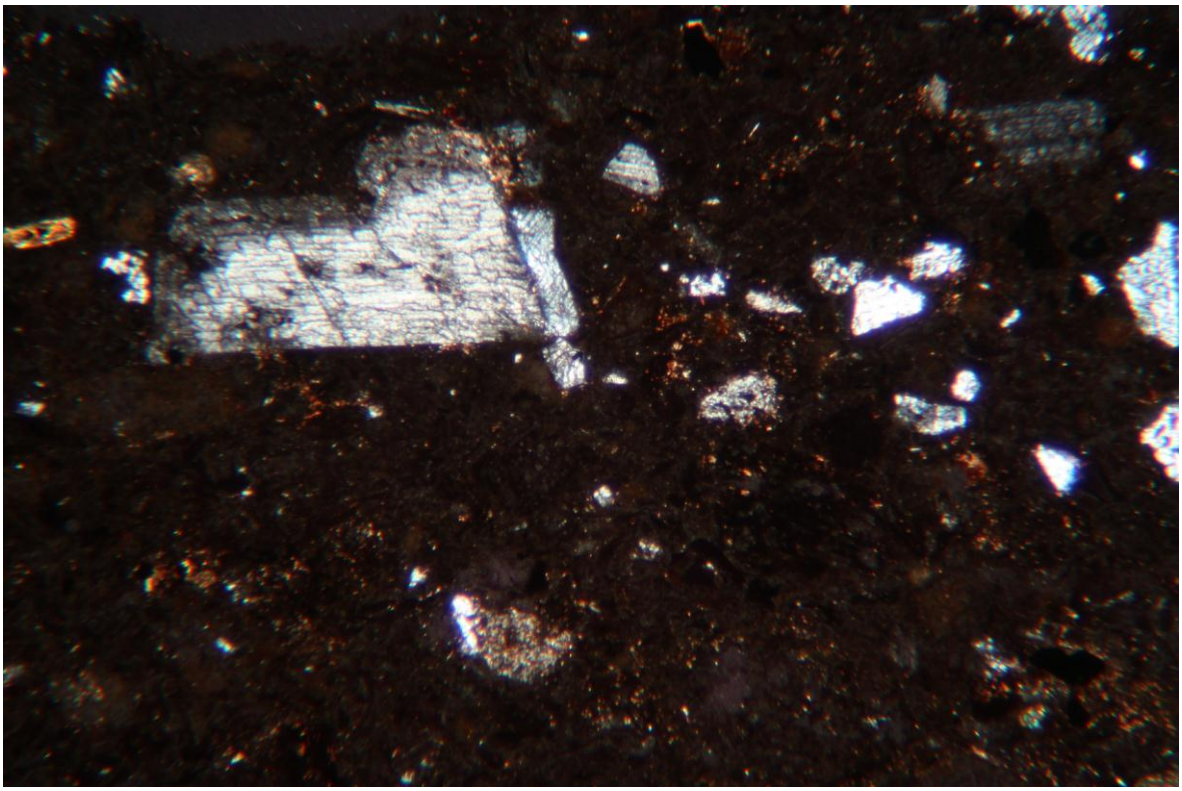
Siyah, lacivert renkli bazalt. Bu birim antik kentin duvarlarında kaplama ve ana bloklar olarak kullanılmıştır. Birim koyu larcivert ya da siyahtır. Bazı örnekler vesiküler gaz boşlukları içerir. Bazen beyaz karbonat dolgular boşlukları doldurmuştur. Oldukça sert ve dayanımlı ve masiftir(Bknz Şekil 9).

Şekil 9 Kazı alanındaki örgü duvarlarda marn bloklar (OHKA6)

Mikroskopik inceleme:

Polarizan mikroskop altında mikrokristalen, çoğunlukla fenokristalen dokuda olup plajioklas, hornblend boyutları 1-3 mm arasında değişir. Camsal, mikrolitik ve mikroporfirik Pirojen mineraller, küçük öz şekilli veya kenarları kırılmış ve öz şekilli olarak izlenmişlerdir. Pirojen mineral olarak, ojit, honblend, biyotit dışında albit ve sanidin de belirlenmiştir (Bknz Şekil 10).

Şekil 10 Kazı alanındaki örgü duvarlarda bazalt bloklar (OHKA6)

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Amasya güneyinden veya Suluova bazaltlarıyla karşılaştırılabilir. Dolayısıyla OHKA6 örnekleri bu civarlardan alınmış olmalıdır.

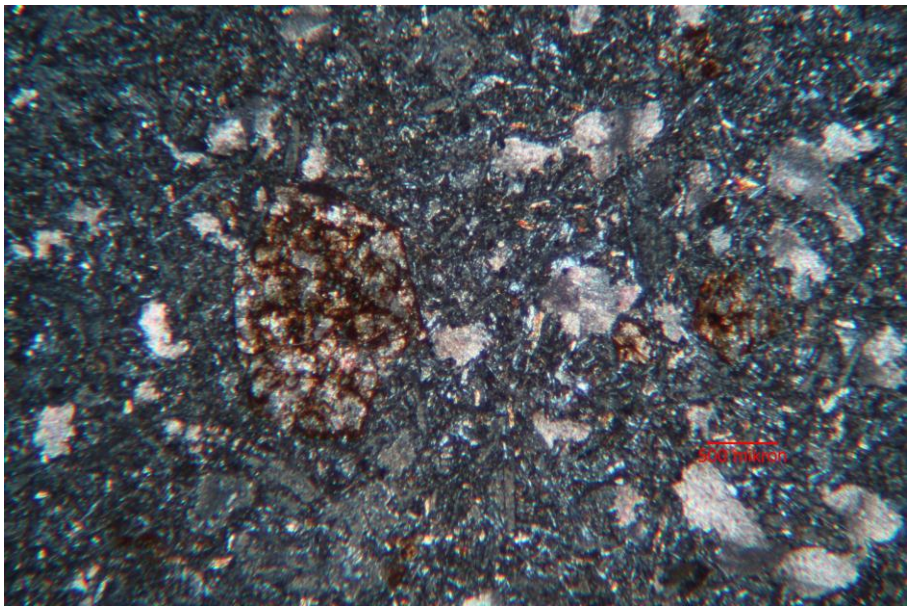
THYA 7: Tüf: Bu örnek tapınağa ait sütun, duvar ve kaidelerde kullanılmakta olan örnektir ve örneğin incelenmesi için ve arazi örnekleriyle karşılaştırılması amacıyla mikroskopta incelemek üzere ince kesitler hazırlanmıştır. Bulgular aşağıdaki gibidir:

Makroskobik inceleme:

Bej, boz gri ve yeşilimsi beyaz tüfit. Bu birim tapınak duvarlarında kaplama ve ana bloklar olarak kullanılmıştır. Birim açık yeşilimsi beyaz olup yer yer siyah nüanslıdır. Bazen de siyah piroklastik parçalar içeren bir görünümdedir. Kayacın dokunumu rahatsız edicidir ve kolay işlenebilir yumuşak bir kayadır (Bknz Şekil 11).

Şekil 11 Kazı alanındaki örgü duvarlarda yeşilimsi beyaz tüfit bloklar (OHKA7)

Şekil 12 tüfit mikroskop görünümü (OHKA7)

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Doğantepe ve Boğazkale tüfitleri ile benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla OHKA7 örnekleri bu civarlardan getirilmiş olmalıdır.

OHKA 8: Mikaşist Yeşilimsi beyaz şistten oluşan bu kaya Paleozoik yaşlı olan ve bölgenin güney ve doğu kesimlerinde bulunan birim kazı alanındakiş antik kentin duvarlarının inşaasında kullanılan ana malzemelerden biridir.

a

b

Şekil 13 Kazı alanındaki Tapınakta kullanılan şistler(OHKA1).
a: mikaşistin yakından görünümü. b:mikaşist duvar örgü malzemesi olarak

Makroskopik İnceleme:
Bu litolojik birim tabakalı yapıda olup, oldukça deformasyonludur. Birimin arazideki görünümü bol kıvrımlı ve mikro çatlaklı, kırıklıdır. Boz gri yeşil bazen beyaz görünür ve yapraklanma gösterir. Amasya güneyinde kireçtaşları altında diskordan olan birim, devrik kıvrımlar gösterir. Birim içerisinde fosil bulunamadığından yaşı stratigrafik ilişkilere göre verilmiştir(Bknz Şekil 13 a ve b).

Mikroskopik inceleme:
Polarizan mikroskop altında metakuvars ve volastonit biotit, flogopit izlenmekte ve taneler arasındaki malzeme silisli çimentodur. Örnek içerisinde yer yer deformasyon yapıları (fissürler, mikrokıvrımlar vs.)görülmektedir.

Yorum: Bu örnek araziden alına örneklerle karşılaştırıldığında birebir aynı özellikleri gösteren Mecitözü güney alanlarından ya da Amasya güneyindeki birimlerden getirilmiş olmalıdır.

Şekil 14 Oluz Höyük antik kentinin inşaasında kullanılan malzemelerin tahmini tedarik alanları sarı çizgiler yakın bölgeleri, kırmızı çizgiler uzak alanları işaret etmektedir.

Genel Yorum: Yapılan Kazı alanı incelemesi ve saha çalışmaları neticesinde elde edilen verilerin incelenmesi ve karşılaştırılması sonucu kazı alanından kullanılan malzemenin önemli bir kısmının yakın civarlardaki magmatik, metamorfik ve sedimenter kayaçların bulunduğu bölgelerden geldiği anlaşılmakta ve hatta her bir örneğin tam olarak nereden geldiği de belli olmaktadır. Buna karşılık bazaltlar için yapılan incelemeler bunların yakın çevrede olmadığını

uzak alanlardan taşındığını düşündürmektedir. Bu da bize kazı alanına alanına malzeme tedarik edilirken, özellikle bazaltların uzaktan gelmiş olabileceğini göstermektedir. Malzeme tedarik alanlarının genel bir gösterimi için Şekil 14'e bakınız.

KAYNAKLAR

Alp, D., 1972, Amasya yöresinin Jeolojisi: İstanbul Üniv., Fen Fak. Monografileri, Doktora Tezi, 22,101 s.

Barka, A., 1984, Kuzey Anadolu fay zonundaki bazı Neojen Kuvaterner havzalarının jeolojisi ve tektonik evrim Türkiye Jeoloji Kurumu, Ketin Sempozyumu, öz baskısı, Ankara, s. 209-227.

Baykal, F., 1947, Zile-Tokat-Yıldızeli bölgesinin Jeolojisi: İstanbul Üniv. Fen Fak. Mecm., Seri B, Cilt 12, No : 191-209.

Blumenthal, M. M., 1950, Beitraege zur Geologie des Lands haften am Mittleren und unteren Yeşilırmak (Tokat Amasya, Havzası, Erbaa, Niksar) M.T.A. Yayınlan, Serisi, No 4,153 s.
Koç C., Türkmen İ. 2002 Suluova (Amasya) kuzeyindeki kömürlü Eosen çökellerinin sedimantolojik özellikleri Hacettepe Üniversitesi Yerbilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Bülteni no: 26 101-117

Gökçe, A., 1983, Turhal antimon yataklanmn maden jeolojisi H.Ü. Müh. Fak., Jeoloji Müh. Böl.,.Doktora Tezi, 12 s.

Kerey, 1. E., 1995, Sözlü görüşme: İstanbul Univ., Müh. Fak. Jeoloji Müh. Böl., Avcılar, 34850-İstanbul.

Ketin, İ., 1962,1/500.000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası izahnamesi (Sinop): M.T.A. Ens. Yayını, Ankara, I 1 l s .

Koçyiğit, A., 1979, Tekneli bölgesinin (Tokat güneyi) tektonik özelliği: Tübitak Proje No TBAG-262,63 s.

Koçyiğit, A ve Tokay, M., 1985, Çatalçam (Zevker)-Erzincan arasında Kuzey Anadolu fay kuşağının sismo-tektonik incelenmesi. Fay kuşağının stratigrafisi, sistematiği Neotektonik özellikleri: Bayındırlık ve iskan Bakanlıgı Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü, proje no. 82-04-08-00-02,101 s.

Okay, A. C, 1955, Sivas ile Tokat arasındaki bölgenin jeolojik etüdü: İ. Ü. Fen Fak. Mecm., Seri B, Cilt XX, Sayı : 2,95-108.

Okay, A., 1983, Agvanis metamorfitleri ve çevre kayaçlarının jeolojisi: M.T.A. Derg., 99/100,51-71.

Üstüntaş A., İnceöz M. 1999. Zile (Tokat) batısında Uzunköy çevresinin stratigrafisi Türkiye Jeoloji Bülteni Cilt. 42, Sayı 1,69-83,

Dr. Ziya Görücü

VII).Arkeobotanik Değerlendirme

Oluz Höyük arkeobotanik çalışmaları Tübingen Üniversitesi Fen Bilimleri Arkeolojisi Enstitüsü'nden Özgür Çizer tarafından gerçekleştirilmiştir. Oluz Höyük kazısında sistematik olarak botanik örneği toplanmış ve toplanılan botanik örnekleri kazıevinde kurulan „yüzdürme (flotasyon) makinası" ile toplanarak laboratuvar incelenmesi için hazırlanmışlardır. Bitki tohumları ve kömür parçaları suyla yüzdürülerek topraktan ayrılma yöntemiyle işleme tabi tutulmuştur. Bu ön yüzdürme işlemi, kazı sezonu boyunca süren ve işlem kalitesi sonra Tübingen Üniversitesin'de yapılacak olan laboratuvar incelemelerini etkileyecek bir önemli bir süreç olarak görülerek, gereken tüm teknik ve bilimsel hassasiyet gösterilerek yürütülmüştür.

Flotasyon makinasında işlenerek ve gölgede asılıp dikkatlice kurutularak edinilen botanik örnekler kazı yerinde mikroskop düzeneği sayesinde „on-site" incelenmiştir.

Demir Çağı'na ait mimari tabakalardan gelen botanik örneklerinin çoğu ağırlıklı olarak ahşap kömürlerinden oluşmaktadır. Örneklerin içerisindeki kültür ve yabani bitkilerinin günümüze ulaşma durumunun iyi olmamasından dolayı, örnekler çok detaylı bir taksonomik tanımlamayı mümkün kılmamaktadır. İçlerinde genel olarak buğday ve bakliyat türevi bitki tohumları bulunmaktadır.

Höyüğün tabakalı açmalarının en alt kısımlarında yapılan jeofizik çalışmalarının sonucu Oluz Höyük'ün bir zamanlar doğu tarafında bulunduğu düşünülen göl oluşumun suyunun çekilme ve tekrar yükselme yaparak etkilediği düşünülen tabakalardan edinilen örnekler beklenilen şekilde botanik açısından oldukça fakirdir.

E. GENEL SONUÇLAR:

1. Altı dönemlik (2007 - 2012) sistematik arkeolojik kazılar sonucunda Oluz Höyük'te MÖ 4. Binyıldan yani Erken Tunç Çağı'ndan MÖ 1. yüzyılın ortalarına değin uzanan kesintisiz bir tabakalaşma saptanmıştır. Höyüğün MÖ 1. yüzyılın ortalarından itibaren ıssızlaşmasından sonra yaklaşık olarak MS 900 – 1000 yıllarına değin kültürel anlamda bir insan faaliyetinin yaşanmadığı, daha sonra ise *Virasia*/Doğantepe'ye bağlı çiftlik tipi bir yerleşme kurulmuş olabileceği ele geçen sırlı Ortaçağ çanak-çömlek parçaları nedeniyle düşünüldü. Toplam 9 mimari tabaka ile "0" Tabakası temelinde ortaya çıkarılan mimari kalıntılar, küçük buluntular, çanak-çömlekler ile mezarlar MÖ 4. Binyıldan MS 17 – 18. yüzyılları kapsayan çok uzun bir tarihsel sürecin kültürel kimliklendirmesini gerçekleştirmişlerdir. Oluz Höyük kazılarının başlamasına kadar olan süreçte Amasya ili sınırları içinde gerçekleştirilen arkeolojik araştırmalar sonucunda Kalkolitik Çağ'dan başlayan bir kronolojik kurgu ana hatları ile bilinmekteydi. Oluz Höyük sistematik arkeolojik kazılarında beliren kronolojik kurgu ana hatlarıyla Amasya ilinin bugüne değin bilinen kronolojik kurgusuyla örtüşürken, Pers (Akhaimenid) gibi politik olarak tanıdık ancak kültüre açıdan yeni kültür ögelerini katkı olarak sunmuştur. Bu bağlamda, Oluz Höyük'ün 0 Tabakası Ortaçağ ve Yeniçağ'a (MS 10 – 16. yüzyıllar), 1. Mimari Tabaka'sı Helenistik Çağ'a (MÖ 2. yüzyıl - MÖ 1. yüzyılın ilk yarısı), 2A Mimari Tabaka'sı Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi'ne (MÖ 300 - 200), 2B Mimari Tabaka'sı Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi'ne (MÖ 425 - 300), 3. Mimari Tabakası Geç Demir Çağı'nın Geç Evresi'ne (MÖ 500 - 425), 4A Mimari Tabakası Geç Demir Çağı'nın Erken Evresi'ne (MÖ 550 - 500), 4B Mimari Tabakası yine Geç Demir Çağı'nın Erken Evresi'ne (MÖ 600 - 550) tarihlenebilir. B Açması'nda saptadığımız 5. Mimari Tabaka (MÖ 7. yüzyıl) ile 6. Mimari Tabaka'nın (MÖ 8. yüzyıl) Orta Demir Çağı'na ait olduğu anlaşıldı. 7. Mimari Tabaka (MÖ 13. yüzyıl) ile 8. Mimari Tabaka (MÖ 15 - 14. yüzyıllar) Geç Tunç Çağı'na yani Hitit Büyük Krallık Dönemi'ne aittir. 9. Mimari Tabaka'nın ise özellikle taş kalıp, çakmaktaşı aletler ve çanak-çömlek parçalarının değerlendirilmesi sonucunda kabaca Erken Tunç Çağı'na (MÖ 4-3. binyıllar) tarihlenebileceği söylenebilir.

DÖNEM	MİMARİ TABAKA	TARİHLER	AÇMA	BULGULAR
Ortaçağ ve Yeniçağ	0	10-16 yy	A	Sırlı ç-ç parçaları
Helenistik Çağ	1	MÖ 200 – MÖ 47	A, B ve C	VI. Mithradates dönemi sikkeleri, demir miğfer
Geç Demir Çağı Geç Evre (Akhaimenid kültürü)	2A	MÖ 300 - 200	A, B ve C	Amfora, tunç kutu kapağı
Geç Demir Çağı Geç Evre (Akhaimenid kültürü)	2B	MÖ 425 - 300	A, B ve C	Akhaimenid kaseler, Fenike tipi cam boncuk, devebaşı betimli kült kabı, Büyük İskender Dönemi altın stater,

				istiridye kabuğu şeklinde tunç kozmetik kutusu kapağı, rozet ve güneş motifli kemik bir disk
Geç Demir Çağı Geç Evre (Geç Phryg kültürü)	3	MÖ 500 - 425	A, B, C ve D	keklik figürlü krater parçası, boya bezekli ç-ç
Geç Demir Çağı Erken Evre (Geç Phryg kültürü)	4A	MÖ 550 - 500	A ve B	Phryg mührü, Kubaba heykelciği, boya bezekli ç-ç
Geç Demir Çağı Erken Evre (Geç Phryg kültürü)	4B	MÖ 600 - 550	A	Boya bezekli ç-ç
Orta Demir Çağı (Klasik Phryg Kültürü)	5	MÖ 7. yy	B	Boya bezekli ç-ç
Orta Demir Çağı (Erken ve Klasik Phryg kültürleri)	6	MÖ 9 – 8. yy	B	Boya bezekli ç-ç
Geç Tunç Çağı (Hitit Büyük Krallık Dönemi)	7	MÖ 13. yy	B	ç-ç parçaları
Geç Tunç Çağı (Hitit Büyük Krallık Dönemi)	8	MÖ 15 – 14. yy	B	Hitit mührü, orak, okucu
Erken Tunç Çağı	9	MÖ 4 – 3. Binyıllar	B	Taş maden döküm kalıbı, ç-ç parçaları

2. Kızılırmak Kavsi İçi Demir Çağı kültürünün genel karakterini her yönüyle yansıtan Oluz Höyük, 2B ve 2A mimari tabakalarında yerleşim dokusu, elit bulguları ve çanak-çömlek gelenekleri ile saptanan Pers (Akhaimenid) kültürü, arkeolojik açıdan bilinmeyenleri bilinenlerden çok olan söz konusu bu uygarlığın Anadolu'daki anlaşılabilirliliğini arttırmaya başlamıştır.

3. Projenin amaçları doğrultusunda tablet ve mühür gibi yazılı belgelerin beklentisi doğrultusunda Oluz Höyük ve yakın çevresi ile ilgili yeni tarihi coğrafya keşifleri söz konusu bulguları içerebilecek MÖ 2. Binyılı kültür katmanlarına ulaşılamaması nedeniyle gerçekleşmemiştir. Buna karşın, sıradışı ve çok önemli MÖ 5 – 3. yüzyıl bulguları Oluz Höyük'ün Herodotos'un bahsettiği Kritalla ile lokalize edilebileceği hususunda ipuöları sunmaya başlamıştır.

4. Bugüne değin 115'e ulaşan gömü sayısı ve mezar adedi 90 civarında olan bir Ortaçağ – Yeniçağ İslam mezarlığı, Amasya ve Kızılırmak Kavsi İçi'nde yeni ölü gömme geleneklerine ulaşmamızı sağlamıştır.

5. Proje süresince yoğun olarak devam eden arkeozooloji çalışmaları Oluz Höyük'te yetişitirilip ya da avlanıp tüketilen hayvan türleri konusunda çok değerli bilgilere ulaşmamızı sağlamıştır. Oluz Höyük Demir Çağı tarihsel sürecinde sürekli bir şekilde tüketildiği anlaşılan

at ve eşeklere ait kasap izleri taşıyan kemikler, etnisite açısından değerlendirilebilecek önemli bulgulardır.

6. Proje sürecinde hem yerleşme dokusuna dair izler yakalayabilmek hem de yakın gelecekteki kazı çalışmalarını stratejisini belirleyebilmek amacıyla geniş alanlarda kullanılan arkeojeofizik çalışmalar PersYolu ile bunun kuzeyinde yer alan malikane benzeri yapının belirlenmesinde çok faydalı ve kullanışlı olmuştur. Proje sürecinin başında arkeojeofizik çalışmalarla birlikte kullanılması planlanan GIS çalışmaları, bu konuda eğitilmiş uzmanın ekipten ayrılması sonucu gerçekleştirilememiştir. Buna karşın, proje kurgusunda yer almayan arkeojeofizik gözlemler ve bununla bağlantılı yapılan mikroskobik analizler sonucu Oluz Höyük yapılarının inşasında kullanılmış olan taşların yakın çevreden getirilmiş olduğu kaynakları ile birlikte saptanmıştır.

TÜBİTAK
PROJE ÖZET BİLGİ FORMU

Proje No:

109K027

Proje Başlığı:

Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi

Proje Yürütücüsü ve Araştırmacılar:

Yrd.Doç.Dr. Fethi Ahmet Yüksel

Prof.Dr. Vedat Onar

Prof.Dr. Yılmaz Selim Erdal

Yrd.Doç.Dr. Meltem Alparslan

Yrd. Doç.Dr. Emel Emine Dönmez

Yrd.Doç.Dr. Metin Alparslan

Projenin Yürütüldüğü Kuruluş ve Adresi:

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı

Destekleyen Kuruluş(ların) Adı ve Adresi:

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinasyon Birimi

Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM

Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri: 15 Eylül 2009 – 15 Eylül 2012

Öz (en çok 70 kelime)

"Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi" başlıklı proje ile Oluz Höyük'te kazıya başlamış olduğumuz 2007 yılına değin yüzey araştırmaları ile kısa süreli müze kurtarma kazıları dışında arkeolojik açıdan yeterince araştırılamayan Amasya ilinin, yardımcı bilimler de kullanılarak arkeolojik açıdan özellikle MÖ 3. Bin, 2. Bin ve 1. Binyıllara ağırlık verilerek incelenmesi, ele geçecek arkeolojik kalıntılar ve bulgular ışığında Amasya ilinin kronolojik düzeninin ilk kez sağlam bir şekilde oluşturulması, mimari özellikleri, çanak-çömlek grupları, diğer bölgelerle ticari ilişkileri ile hayvan ve bitki türleri saptanması temel amaçlar olarak ön plana alınmıştır.

Proje hedefleri doğrultusunda kazı ekibinde yer alan arkeoloji, antropoloji, arkeozooloji, arkeobotanik, arkeojeoloji ve arkeojeofizik uzmanları uyum içinde proje gelişimini gerçekleştirmiş ve projeyi tamamlamışlardır.

Anahtar Kelimeler:

Oluz Höyük, Amasya, Demir Çağı, Antropoloji, Arkeozooloji, Arkeobotanik, Arkeojeofizik

Fikri Ürün Bildirim Formu Sunuldu mu? **Evet** ☐ **Gerekli Değil** X☐

Fikri Ürün Bildirim Formu'nun tesliminden sonra 3 ay içerisinde patent başvurusu yapılmalıdır.

Projeden Yapılan Yayınlar:

Ş. Dönmez. "Perslerin Kayıp Satraplık Merkezi Bulundu", *NTV Tarih 12* (Ocak 2010): 13-14.

Ş. Dönmez. "Altın İskender", *NTV Tarih 22* (Kasım 2010): 15.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük. Karadeniz'de Bir Hitit Kenti", *Aktüel Arkeoloji 18*, İstanbul 2010: 104-111.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük Kazısı Üçüncü Dönem (2009) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar", *Colloquium Anatolicum IX*, İstanbul 2010: 275-306.

Ş. Dönmez. "Okuma-Yazma Bilmeyen Halkın Kayıt Sistemi", *NTV Tarih 27* (Nisan 2011): 11.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük Kazısı Dördüncü Dönem (2010) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar", *Colloquium Anatolicum X*, İstanbul 2011: 103-128.

Ş. Dönmez. "A Crater Fragment with Partridge Figures from Oluz Höyük, Central Black Sea Region, Turkey", *Ancient West & East 10*, Leuven 2011: 339-347.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük. Karadeniz'de Persler", *Aktüel Arkeoloji 25*, İstanbul 2012: 140-145.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük Kazısı Dördüncü Dönem (2010) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar", *33. Kazı Sonuçları Toplantısı -4*. Ankara 2011: 135-154.

Ş. Dönmez. "Oluz Höyük Kazısı Beşinci Dönem (2011) Çalışmaları: Değerlendirmeler ve Sonuçlar", *Colloquium Anatolicum XI*, İstanbul 2012: 151-178.

G. Dinarlı. "Observations on a Bronze Snake Figurine Found at Oluz Höyük, Amasya, North-Central Anatolia", *Ancient West & East 11*, Leuven 2012: 261-269.

F.A. Yüksel/O. Tarhan-Bal/Z. Keçeli. "Amasya-Oluz Höyük Kazısı Jeofizik Araştırmaları ve Coğrafik Bilgi Sistemi (CBS) Uygulamaları", *Höyük 2*, Ankara 2010: 55-65.

Ekte Bulunan "ARDEB Başarı Öyküsü Formu", "Kazanımlar" Bölümünde Belirtilen Kriterlere Göre Proje Çıktılarınızın Başarı Öyküsü Niteliği Taşıdığını Düşünüyorsanız "ARDEB Başarı Öyküsü Formu"nu doldurunuz.

TÜBİTAK
PROJE ÖZET BİLGİ FORMU

Proje Yürütücüsü:	Doç. Dr. ŞEVKET DÖNMEZ
Proje No:	109K027
Proje Başlığı:	Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi
Proje Türü:	Araştırma
Proje Süresi:	36
Araştırmacılar:	METİN ALPARSLAN, EMEL EMİNE DÖNMEZ, MELTEM ALPARSLAN, YILMAZ SELİM ERDAL, VEDAT ONAR, FETHİ AHMET YÜKSEL
Danışmanlar:	
Projenin Yürütüldüğü Kuruluş ve Adresi:	İSTANBUL Ü. EDEBİYAT F. ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ B.
Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri:	15/09/2009 - 15/09/2012
Onaylanan Bütçe:	232420.0
Harcanan Bütçe:	205420.0
Öz:	?Oluz Höyük Arkeolojik Kazıları Işığında Amasya Yöresinin Kültürel Gelişimi? başlıklı proje ile Oluz Höyük?te kazıya başlamış olduğumuz 2007 yılına değin yüzey araştırmaları ile kısa süreli müze kurtarma kazıları dışında arkeolojik açıdan yeterince araştırılamayan Amasya ilinin, yardımcı bilimler de kullanılarak arkeolojik açıdan özellikle MÖ 3. Bin, 2. Bin ve 1. Binyıllara ağırlık verilerek incelenmesi, ele geçecek arkeolojik kalıntılar ve bulgular ışığında Amasya ilinin kronolojik düzeninin ilk kez sağlam bir şekilde oluşturulması, mimari özellikleri, çanak-çömlek grupları, diğer bölgelerle ticari ilişkileri ile hayvan ve bitki türleri saptanması temel amaçlar olarak ön plana alınmıştır. Proje hedefleri doğrultusunda kazı ekibinde yer alan arkeoloji, antropoloji, arkeozooloji, arkeobotanik, arkeojeoloji ve arkeojeofizik uzmanları uyum içinde proje gelişimini gerçekleştirmiş ve projeyi tamamlamışlardır. 9 architectural layers were detected in 2007-2012 excavations of Oluz Höyük, carried out in six trenches in a 2500 m2 field. First four layers of trenches A and B were determined to be contemporary, particularly from evaluations on coins and potsherds. Additionally, 3rd Architectural Layer of Trench C was detected to be the contemporary of the 3rd layers of trenches A and B. In this context, 0 layer of Oluz Höyük can be dated to Medieval Age, 1st Layer to Hellenistic Period, 2And Layer to Late Phase of Late Iron Age, 2B layer to Late Phase of Late Iron Age, 4A Layer to Early Phase of Late Iron Age and 4Bth Layer to Early Phase of Late Iron Age. 5th and 6th Architectural Layers, detected in Trench B, were understood to date to 7th and 8th centuries BC respectively. 7th Architectural Layer and 8th Architectural Layer belong to Late Bronze Age, i.e. Hittite Empire Period. 9th Architectural Layer dates roughly to Early Bronze Age, especially evaluating potsherds and flints.
Anahtar Kelimeler:	Oluz Höyük, Demir Çağı, Amasya, Antropoloji Oluz Höyük, Iron Age, Amasya, Anthropology
Fikri Ürün Bildirim Formu Sunuldu Mu?:	Hayır

TÜBİTAK